

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YEREL YÖNETİMLER, KENT VE ÇEVRE ÇALIŞMALARI
ANABİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS

**KENT PLANLAMADA YETKİ SORUNU;
ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ**

Elif TAGRİVERDİ

2501182045

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Pelin Pınar GİRİTLİOĞLU

İSTANBUL – 2022

ÖZ

KENT PLANLAMADA YETKİ SORUNU; ÜSKÜDAR ÖRNEĞİ

Elif TAGRİVERDİ

Kent planlama; yaşadığımız kentlere görüntüsünü kazandıran, mekâna biçim veren, yasal mevzuatla kenti değiştirerek veya geliştirerek yeniden üreten; kentsel konut, sanayi, ticaret ve kamusal mekânlara doğrudan müdahale etmenin bir yöntemidir. Kent planlama kentsel ihtiyaçlara cevap üreterek, kentlilerin; daha sağlıklı, daha dayanıklı, daha yeşil, ulaşım imkânlarının daha kolay olduğu kentlerde yaşamalarını sağladığı ölçüde bir amaç; sermayenin farklı amaçlarını gerçekleştirmek için ise, bir araçtır. Kent planlama; sosyal ve toplumsaldır ama en çok da siyasedir.

Bu nedenle bu tezde, kente planlama tercihleri ile yön veren yereldeki ve merkezdeki aktörlerin mevzuatta dağınık, parça parça halde bulunan planlamaya ilişkin yetkileri bir bütünsel içinde ele alınıp incelenmiştir. Kentsel mekânda planlamada yetkinin çakışan ve çatışan durumları gözler önüne serilerek bu durumun kentte birbiriyle uyumsuz planlara, kent kimliği ve kentsel ihtiyaçlara cevap veremeyen planlama anlayışına yol açtığı üzerinde durulmuştur. Kentsel alan, planlamada yetkisinin ister çatıştığı ister çakıştığı isterse de bunlar olmaksızın planlama yetkisinin aktörlere dağılımı, yetkinin kullanılması, yasal dayanakların uygunluğu açısından yetki planlamada başlı başına bir sorun olarak görülmüştür. Çalışmada, bu sorunun büyüklüğü yer yer yargı kararları ile desteklenmiştir. Özellikle 2018 sonrası Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri ile değişen planlama yetkilerinin eski ve yeni durumlarına yer verilmeye çalışılarak karşılaştırmalı analiz yapılmıştır.

Planlamada yetki sorunu Üsküdar ilçesinde planlamada yetkili aktörlerin incelenmesi ile somutlaştırılıp planlamada yetkili aktörlere ve planlamada yasal olarak yetkisi olmasa da gerek meslek gerek uzmanlık ya da akademik alanı planlamayla ilgili aktörlerden konuya ilişkin değerlendirmelerini içeren mülakat uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İmar planlama, imar planları, planlama sorunsalı, kent planlamada yetki, Üsküdar

ABSTRACT
THE PROBLEM OF AUTHORITY IN URBAN PLANNING;
EXAMPLE OF ÜSKÜDAR

Elif TAGRİVERDİ

Urban planning; giving the city we live in its appearance, shaping the space, reproducing the city by changing or improving it with legal legislation; it is a method of directly intervening in urban housing, industry, commerce and public spaces. Urban planning is a goal to the extent that it enables citizens to live in cities with healthier, more durable, greener and easier transportation by responding to urban needs; It is a tool for achieving different goals of capital. Urban planning; it is social and social, but most of all it is political.

For this reason, in this thesis, the authorizations of local and central actors who direct the city with their planning preferences, which are scattered and fragmented in the legislation, are examined and examined in a holistic manner. By revealing the conflicting and conflicting situations of authority in planning in urban space, it is emphasized that this situation leads to incompatible plans in the city, urban identity and planning understanding that cannot respond to urban needs. The urban area has been seen as a problem in power planning in terms of the distribution of planning authority to the actors, the use of the authority, the suitability of the legal bases, whether or not its authority in planning conflict or coincides with them. Comparative analysis was carried out by trying to include the old and new situations of the changing planning powers, especially with the Presidential Decrees after 2018.

The problem of authority in planning was concretized by examining the authorized actors in planning in Üsküdar district, and an interview was conducted to the authorized actors in planning, and to the actors involved in planning the profession, expertise or academic field, even though they do not have legal authority in planning.

Keywords: Zoning planning, zoning plans, planning problem, authority in urban planning

ÖNSÖZ

Bu tezde bana yol gösteren değerli hocam Doç.Dr. Pelin Pınar Giritlioğlu'na, meslek hayatımda yardım ve desteklerini esirgemeyen üstatlarım Muhittin Atakan ve Yakup Yıldırım'a, varlığı ile beni iyileştiren Ayşe Günay'a, hayatım boyunca bana inanan, güvenen, hep yanımda olan annem Ayten Tagriverdi'ye, kardeşlerim Yunus Emre ve Eda Tagriverdi'ye teşekkürlerimi sunarım.

Elif TAGRİVERDİ

İSTANBUL, 2022

İÇİNDEKİLER

ÖZ	ii
ABSTRACT	iii
ÖNSÖZ	v
TABLolar LİSTESİ	viii
HARİTALAR LİSTESİ	x
GRAFİK LİSTESİ	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM KENT PLANLAMADA YETKİ KAVRAMI

1.1. KENT PLANLAMADA YETKİ	8
1.1.1. Kent Planlama Yetkisinin Dağıtımı	10
1.1.2. Genel Kanun-Özel Kanun Bağlamında Yetki.....	14
1.2. PLANLAMA YETKİSİNİN KULLANIMINDAKİ SORUNLAR	20

İKİNCİ BÖLÜM KENT PLANLAMADA YETKİYE KRONOLOJİK BİR BAKIŞ

2.1. DEĞİŞEN DÜNYA DÜZENİNİN KENT PLANLAMADA YETKİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	28
2.2. OSMANLI DÖNEMİNDEN GÜNÜMÜZE KENT PLANLAMADA YETKİLER	35
2.2.1. Tanzimat Dönemi Planlamada Yetkiler	35
2.2.2. 1923-1944 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri	39
2.2.3. 1945-1960 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri	42
2.2.4. 1961-1983 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri	43
2.2.5. 1984-2018 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri	45
2.2.6. Kapsamlı Planlamadan Stratejik Planlamaya Geçişte Planlamada Yetkiler	49

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM KENT PLANLAMA ÖLÇEKLERİ BAĞLAMINDA AKTÖRLER VE EMSAL YARGI KARARLARI

3.1. İMAR PLAN TÜRLERİ.....	58
3.1.1. Üst Ölçekli Planlar.....	58
3.1.2. İmar Planları	61

3.2. KENT PLANLAMA AKTÖRLERİ.....	62
3.2.1. Merkezi Yönetim Aktörleri	62
3.3.2. Yerel Yönetim Aktörleri	77
3.3.3. Diğer Özel Planlama Yetkileri	84
3.3. EMSAL YARGI KARARLARI IŞIĞINDA KENT PLANLAMADA YETKİLER.....	88
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
KENT PLANLAMADA YETKİ SORUNLARI; ÜSKÜDAR İLÇESİ ÖRNEĞİ	
4.1. GENEL BİLGİLER	96
4.2. ÜSKÜDAR İLÇESİNİN TARİHSEL VE KENTSEL GELİŞİM SÜRECİNE BAKIŞ.....	98
4.3. ÜSKÜDAR İLÇESİNİN PLANLAMA SÜRECİNE BAKIŞ	104
4.3.1. Üsküdar İlçesinde Kent Planlama Çalışmalarından Örnekler	113
4.4. ÜSKÜDAR İLÇESİNDE PLANLAMAYA YÖNELİK YETKİ SORUNU.....	128
4.5. ÜSKÜDAR İLÇESİNDE PLANLAMAYA YÖNELİK YETKİ SORUNLARININ İLGİLİ AKTÖRLER ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ	138
SONUÇ	160
KAYNAKÇA.....	169
EKLER	179

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 0. 1 : Tezin Amacı, Araştırma Soruları ve İncelenen Yapılar.....	6
Tablo 1. 1 : İmar Mevzuatı (Utkucu ve Çağlan,2018:55-57 yararlanılarak tez kapsamında hazırlanmıştır).	17
Tablo 1. 2 : İmar Plan Türleri (Utkucu ve Çağlan,2018:58 yararlanılarak tez kapsamında hazırlanmıştır).	19
Tablo 2. 1 : Mekânsal toplumsal örgütlenmede yeni oluşumlar (Sönmez,2015:13 yararlanılarak tez kapsamında hazırlanmıştır).....	32
Tablo 2. 2 : Cumhuriyet'ten önceki imarla ilgili yasalar (Ersoy,2020:40).....	37
Tablo 2. 3 : Kalkınma Planları (sbb,2021).....	44
Tablo 2. 4 : Dönemin yerel yönetim mevzuatı (Güneri,2013:29).	48
Tablo 2. 5 : Geleneksel planlama stratejik planlama karşılaştırması (Sınacı ve Sat:2016:22).	51
Tablo 2. 6 : Türkiye'de Stratejik Planlamanın Mevzuat Gelişme Süreci (Sınacı ve Sat,2016:26).....	54
Tablo 2. 7 : Planlama tarihine toplu bakış (Sınacı ve Sat:2016:24 yararlanılarak tez kapsamında hazırlanmıştır).	56
Tablo 2. 8 : Planlamada yetkili aktörlerin sayısının artışı (Güneri,2013:35).	57
Tablo 3. 1 : Ülkemizdeki Korunması Gereken Kültür Varlıkları (ktb, 2021:a).....	66
Tablo 3. 2 : Sit Alanları (ktb, 2021:b)	67
Tablo 3. 3 : TOKİ'nin Faaliyetleri (toki,2020).....	73
Tablo 3. 4 : Yerel İdari Birim Sayıları (içişleri,2021).....	77
Tablo 3. 5 : Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Görev Dağılımı (Dönmez,2009:589).	79
Tablo 3. 6 : KENTGES Belediyeler Anketi (csb,2020:17).....	80
Tablo 4. 1: Üsküdar İlçesi Mahalleleri (tüik,2021).....	98
Tablo 4. 2 : Din Esaslı Nüfus Yapısı (Ertuğrul,2011:431).....	100
Tablo 4. 3: Eski Üsküdar Nüfus Yapısı (Ertuğrul,2011:431).	100
Tablo 4. 4 : Üsküdar 16. ve 17. Yüzyıllarda Hane ve Mahalle Sayısı (Güneş, 2004:42-56)..	100
Tablo 4. 5 : Külliyelele (Kılıç,2017:49-119).	101
Tablo 4. 6 : Camiler (Kılıç,2017:147-186).....	101
Tablo 4. 7 : Kiliseler (Ertuğrul,2011:482).....	101
Tablo 4. 8 : Saray ve Kasırlar (Kılıç,2017: 304-08).	102
Tablo 4. 9 : Çeşme ve Sebiller (Kılıç,2017:276-291).	102
Tablo 4. 10 : Sinagoglar (Ertuğrul,2011:482).	102
Tablo 4. 11 : Diğer Eserler (Kılıç,2017:316-329).....	102
Tablo 4. 12 : Üsküdar Fonksiyonel Dağılım Sayı ve Yüzölçümü (İBB Plan Güncelleme Otomasyon Şefliğinden alınmıştır.).....	109
Tablo 4. 13 : Üsküdar Sosyal Donatı Alanları (ibb,2021:b).....	109
Tablo 4. 14 : Bazı Gösterge Ölçütleri İle Üsküdar (ibb,2021:c).	109
Tablo 4. 15 : Etap Çalışma Alanının Mahallelele Göre Nüfus Değerleri (1. Etap Plan Açıklama Raporu:72).	116
Tablo 4. 16 : 2. Etap Çalışma Alanının Mahallelele Göre Nüfus Değerleri (2.Etap Plan Açıklama Raporu:71).....	116

Tablo 4. 17 : 3. Etap Çalışma Alanının Mahallelere Göre Nüfus Değerleri (3.Etap Plan Açıklama Raporu:72).	117
Tablo 4. 18 : Planlama Alanı Mahalle Alanları Dağılımı (Ünalan UIP Plan Açıklama Raporu:4).	125

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 4. 1 : Üsküdar İlçesi (2018 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:14).....	97
Harita 4. 2 : Boğaziçi (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.)	104
Harita 4. 3 : Üsküdar Fonsiyonel Dağılım (ibb,2021:a).....	108
Harita 4. 4 : Üsküdar Kent Planlama Çalışma Bölgeleri ve Yüzölçümleri (2.Etap Plan Açıklama Raporu:17).	110
Harita 4. 5 : Üsküdar Meri ve Çalışılan Planlar (ibb,2021:d).	113
Harita 4. 6 : Boğaziçi Geri Görünüm Etkilenme Bölgeleri ve İstanbul Boğazı İçindeki Konumu (3. Etap Plan Açıklama Raporu:19).....	114
Harita 4. 8 : Planlama Etaplarının Planlama Bölgesi İçindeki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.)	115
Harita 4. 9 : 1. ve 2. Etaplar (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:271).	119
Harita 4. 10 : 3.Etap ve Plan Değişikliği (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu:272).	120
Harita 4. 11 : Çamlıca Bölgesinin Üsküdar İlçesindeki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.).....	121
Harita 4. 12 : Çamlıca Doğal Sit ve Kentsel Sit Alanlarının Konumları (Çamlıca UİP Planı,2021:3).	122
Harita 4. 13 : Planlama Alanının Üsküdar İlçesindeki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.) şekil (Ünalan UİP Plan Açıklama Raporu:4).	125
Harita 4. 14 : Üsküdar Kent Planlamada Yetkiler	129
Harita 4. 15 : Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İBB ve İmar Yüksek Kurul'u Yetkileri	132
Harita 4. 16 : Üsküdar Kent Planlamada Yetkililer	133

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 4. 1 : Yıllara Göre Plan Tadilatları	136
---	-----

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
AC	: Ayazma Camii
BBY	: Balıkçı Barınakları Yönetmeliği
A.Ş.	: Anonim şirket
bkz	: Bakınız
CK	: Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
GAP	: Güneydoğu Anadolu Projesi
GEEAYK	: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtsal Yüksek Kurulu
ha	: Hektar
hk.	: Hakkında
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
KENTGES	: Bütünleşik Kentsel Gelişme Strateji ve Eylem Planı
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
M.Ö.	: Millattan Önce
m²	: Metrekare
NİP	: Nazım İmar Planı
RG	: Resmi Gazete
RMPC	: Rumi Mehmet Paşa Camii
T.C.	: Türkiye Cumhuriyeti
t.t.	: Tasdik tarihli
TOKİ	: Toplu Konut İdaresi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UİP	: Uygulama İmar Planı
v.b.	: Ve benzeri
yy.	: Yüzyıl

GİRİŞ

Eskiden tarım kenti, kültür kenti, sanayi kenti, tarih kenti gibi tek misyon yüklenen kent günümüzde birçok ve karmaşık işlev yüklenmiş durumdadır. Öyle ki kentler, bağlı oldukları devletlerin bile önüne geçerek uluslararası sahnede tek başlarına birer aktör olabilmektedir.

Kentlerin nüfusu görece az, üstlendikleri misyonlar tek ve kentten beklenen hizmetler sınırlı iken kentte herhangi bir planlamaya ihtiyaç duyulmamaktaydı. Günün ihtiyaçları sınır tanımayan şekilde artarken kentsel alan nüfusa göre yetersiz kalmış buna küreselleşmeyle kentler arası rekabet de eklenince kentler; nüfusu kentsel alana sığdırmak, ihtiyaçların kim tarafından nasıl karşılanacağı, rekabet edebilirlik gibi problemlerle karşılaştığında planlama bir ihtiyaç olmuştur.

Planlama kelime anlamı olarak planlı hareket etme, idarenin görevi olarak ise toplumsal kaynakların verimli ve kamu yararına uygun gelecek hedeflerinin belirlenmesidir (Genç,2015:15).

Kent planlama ise; Thomas Adams'a göre, kentlerin fiziksel büyüme ve gelişmelerine yol gösteren toplumsal ve ekonomik ihtiyaçların bir uygunluk içinde giderilmesini sağlayan bilim, sanat ve yönetimdir. Eliel Saarien'e göre kent planlama, uzun bir süreç için düzen durumunu ifade etmekle; toplumsal, kültürel, fiziksel ve estetik sorunları çözen davranıştır. J. T. Howard'a göre kent planlama kentsel alanlara yön vermedir. Stuart F. Chapin'e göre kent planlama, kentin büyüme ve gelişmesi için önceden saptanmış amaçlara ulaşmada kullanılan akılcı yöntemdir. Fehmi Yavuz'a göre ise, bir ülkedeki inşaat faaliyetlerini milli yerleşme politikasını gerçekleştirecek şekilde, belirli plan, program ve projelerle denetlemek ve yönetmektir (Mutlu vd.,2016:143).

Kent planlama; kentlilerin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayabilen, sağlıklı, güvenli ve sürdürülebilir yaşam alanları oluşturmanın yanı sıra ekonomik büyüme ve refahı hedefleyen bir süreçtir. Kentlerin tarihsel süreç içinde ilk ortaya çıkışından günümüze kadar kentleri düzenleyen uygulamalara gidilmişse de gerçek anlamda kent planlamasının ortaya çıkışı piyasa şartlarında ve serbest mülkiyetin hâkim olduğu sanayileşme döneminde ortaya çıkan kent sorunlarına tepki olarak gelişmiştir (Karaman,2013:16).

Her kıt kaynağın etkin ve verimli kullanılma mecburiyeti, kentsel görevleri ve bunları yerine getirecek yetkilileri ve yetkililer arasında karmaşa ve çatışmaların önlenebilmesi için kent planlama idarenin öncelikli ve önemli bir görev alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Eski çağlardan beri kentleri bir düzen içinde tutma çabaları vardır. Babil’de, Atina’da, Roma’da bina yapım, bakım ve yükseklikleri ve yol gibi konularda düzenlemeler yapılmıştır. Fetihlerden sonra Konya, Akşehir, Bursa, İstanbul gibi kentlerin kısa sürede yepyeni şekiller alması imar çabaları sayesinde. Su, yol, dini hizmetler, güvenlik gibi ihtiyaçlarla 19. yüzyılın ortalarına kadar kent planlama alanında güzel kent amacımın hâkim olduğu görülür. Sanayileşmenin başlamasıyla kısa sürede sağlık ve işçi konutları sorunları çıkmıştır. Sorunlar önce İngiltere’de, 20. yüzyılda özellikle de İkinci Dünya Savaşı döneminin ürünü olarak diğer ülkelerde görülmektedir (Karaman,2013:14-15).

21.yüzyılda kırdan kente yaşanan göç hareketi sanayi devriminden sonra ortaya çıkan hızlı sanayileşme sürecine paralel olarak hızını arttırmış, sonuçta ise dünya nüfusunun büyük bir bölümü kentlerde yaşamaya başlamıştır. Bu durum, kentlerde büyük sorunların ortaya çıkmasına ve kentsel ihtiyaçlarda değişime neden olmuştur. Fiziksel, toplumsal, ekonomik ve politik sorunlarla kent mekânı problemler yumağı haline gelmiştir. Bu problemler; hava kirliliği, trafik sorunları, çamurlu yollar, su kesintileri, kaçak elektrik, okulsuz veya izdihama varan okulların öğrenci fazlalığı, parksız ve bahçesiz ortamlar ve kent silüetiyle ilgili yaşanan sıkıntılar şeklinde olmuştur. Eğimli yamaçlar, vadi tabanları, fay hatları çevreleri, tarım ve orman alanları, sulak alan çevreleri yerleşme baskısı ile yeni problemler ortaya çıkarmıştır. Doğaya müdahale ederek yerleşim yerlerinin uygunsuz yerlere kayması hem doğaya verilen zararlara hem de doğal afetlere neden olmuştur. Böylece kent planlama önem kazanmıştır. Yerleşime açılacak alanların giderek daralmasıyla yeni kentsel alanlar yaratma sıkıntısı kent planlamayı zorunlu kılmıştır. Bu bakımdan her ne kadar ilk planlamayla ilgili yasaların ortaya çıkması 20.yüzyıldan sonra olsa da, 18. yüzyıl Avrupa ve Amerika’da hızlı kentleşmenin ürünü modern endüstriyel kentlerde ilk kent planlamanın nüvelerini görmekteyiz. Kent planlama, belirlenen amaçlara ulaşmak için ekonomik ve sosyal faaliyetler ile doğal ve fiziksel çevrenin karşılıklı etkilerinin birlikte ele alınarak gerçekleştirilen çok yönlü bir faaliyettir. Öncelikle, kente gelen insanların barınmak için konut ihtiyacı hızlı bir yapılaşmayı beraberinde getirir ve kentler

evrelerine doğru genişler. Gerçekten de kentler ilk kurulduklarında dar bir alan kaplar, fakat nüfus baskısı ile bu ilk hali ile kalamaz. Sonuçta kentsel mekânın doğru kullanılmaması, kentleşmenin plansız bir hal almasına, tarım topraklarının verim ve kalitesinde azalmalara neden olarak kentin kırsal alanlara doğru ilerlemesine ve doğal afet risklerinin artmasına neden olmuştur. 1980li yıllardan itibaren verimli tarım topraklarının konutlar tarafından işgaline dayalı kentsel gelişme trendi önemli bir politik sorun haline gelmiştir. Bu sorun hem doğal kaynakların yok olmasına hem de sağlıksız ve düzensiz kentsel mekânların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu da tarımsal üretimin azalması ve önemli peyzaj alanlarının kaybedilmesi gibi sonuçlar doğurmuştur. Diğer yandan kentlerdeki konut sayısındaki artış kısa vadeli yapılan planlamalar yüzünden kanalizasyon, su, elektrik, yol, park, yeşil alan, spor tesisleri gibi ihtiyaçlara yerel yönetimlerin yetişmesini imkânsız kılarak alt ve st yapı sorunlarını gündeme getirmiştir. Farklı yerlerde ve dağınık sanayi tesisleri plansızlık ve kentsel genişleme ile kentin içinde kalmıştır. Bu durum yaşam koşullarının zorlaşması, hava ve su kirliliği, atık problemlerine kapı aralamıştır. Kentsel planlama yetersizliği artan araç sayısına bağlı olarak ulaşım sıkıntılarını gün yüzüne çıkarmış, rahat bir kent içi ulaşım sağlamak için toplu taşıma kaçınılmaz olmuştur. Ek olarak kentsel büyüme süreci stresli yaşam koşullarına, sosyal desteğin zayıflamasına ve ruh sağlığının bozulmasına yol açmıştır (Karakuyu vd. 2016:217,218,219).

Günümüzde mülkiyet hakkına verilen önem, ekolojik sorunlar, doğanın ařırđ derecede kirlenmesi, doğal kaynakların korunma ihtiyaı, kent estetiğine yönelik kaygılar, kentsel hizmetlere ulaşmada yaşanan sıkıntılar, kent yoksullarının ihtiyaçlarının karşılanamaması gibi hususlar kent planlamaya olan kamusal ve sivil ilgiyi arttırmıştır.

Bu ilgi ile sürdürülebilir kalkınma kavramı, vreyi korumaya yönelik hedeflerle planlamaya girmiş ve tartışılmaya başlanmıştır. Bu çerçevede kent planlama politikalarının belirlenmesi ekonomik, doğal ve kültürel değerlerin korunması konusundaki önceliklere odaklanmıştır. Bu gelişmeler etkisini plan yapma sistematığinde de kendini göstermiştir. Böylece 19 yüzyılda hem koruma düşünce ve çabalarını hem de bununla aynı zamanda fakat karşıt olarak kent planlama alanında gelişmelerin yaşandığını söyleyebiliriz (Karaman,2013:17).

Kent ve kent planlama toplumsal yapılarından dolayı dönemin siyasi felsefesinden, iktisadi akımlarından ve dünya görüşlerinden etkilenerak dönemin anlayışını takip etmektedir. Dünya kentlerinde olduğu gibi ülkemiz kent planlama sisteminde de, kent plan yapımının belli dönemlerde ağırlıklı olarak merkez birimlerinde toplandığı, belli dönemlerde ise yerel birimlere merkezin yetki aktarmaları yaparak yerel idarelerin yetkilerinin genişlemesi ile karşılaşmaktayız. Kent planlamada yetkinin dünyadaki değişen düzenden nasıl etkilendiği, bu etkilerle plan yapma yetkilerinin nasıl değiştiği ve zamansal olarak farklı olsa da ülkemizde de paralel gelişmelerin yaşandığını ortaya koyabilmek adına kent planlamada yetki konusu tarihsel olarak ele alınmış, sistematik dönemselleştirme yapılmıştır.

Ülkemizde, kent planından daha önemli bir unsur olarak kent plan yapıcısı karşımıza çıkmaktadır. Kent planlayıcılarının kentin içindeki planlama yetkileri çerçevesinde kenti istedikleri gibi dizayn edebildiklerini biliyoruz. Ayrıca kent planlama yetkisinin kadim kanunlarla belirlenip günümüze kadar gelen bir yapısından ziyade farklı durumlar arasında oldukça kaygan bir yapısının olduğu da bir gerçek.

Sağlıklı, sürdürülebilir ve yaşanabilir kentler için planlama sistemimizin fonksiyonel işlemesi gerekmektedir. Türkiye’de planlama, yetki açısından çok başlılık göstermektedir. Yerel ve merkezi yönetimde planlamayla yetkili birçok kurum ve kuruluş bulunmaktadır. İmar planlarını yapmakla görevli bu kurum ve kuruluşlarının yetki alanlarının belirlenmesi ve yine yetki konusunda aralarında çakışma veya çatışma olup olmadığı, çakışma veya çatışma durumlarına nasıl çözüm üretildiği çalışmamızda incelenecek olup, çalışma yargı kararları ile de desteklenecektir. İmar yapma yetkisinin birden çok kurumda olduğu, bütünlükten uzak, çok parçalı bir görünüm sergileyen Üsküdar İlçesinde planlamayla ilgili derinlemesine inceleme yapılacak olup bu durumun kentleşmeye etkisi tartışılacaktır.

Çalışmanın hipotezleri şu şekildedir;

-Ülkemizde kent planlamada yetki, oldukça karışık, bütüncüllükten uzak, çok aktörlü olarak şekillendirilmiştir.

- Planlama yetkisindeki çok aktörlü kent planlama yaklaşımı, kentsel mekânda sorunlara neden olmaktadır.

-Planlama mevzuatında genel planlama yetkilerinin yanı sıra tanımlanan özel planlama yetkileri kentsel mekânda yetki konusunda çakışma ve çatışmalara neden olmaktadır.

-Üsküdar İlçesi kent planlaması da ülkemiz planlama anlayışının bir örneği olacak şekilde çok aktörlüdür.

Çalışma içerisinde birçok alt soru ve sorun içermekle birlikte bunlar ise şu şekildedir;

Amaç	Araştırma Sorusu	İncelenen Yapı
1. Kent planlamada yetkiyi tanımlamak	1.Kent planlamada yetki nedir?	Kent planlarında yetki unsuru
2. Tarihsel olarak planlamada yetki değişim ve dönüşümlerini anlamak	2.Tarihsel süreçte planlamada yetki nasıl değişikliğe uğramıştır? Ülkemizde planlamada yetkiye ilişkin dönemselleştirme nasıl olur?	Modernizm, Post modernizm, Küreselleşme, Tanzimat dönemi ve Cumhuriyet dönemi planlama çalışmaları
3. Kent planlama yetkisi olan aktörleri ortaya çıkarmak	2.Ülkemizde kent planlamada farklı düzeyde kaç tür aktör vardır?	Merkezi yönetim birimleri, yerel yönetim birimleri, merkez veya yerel yönetime bağlı ya da ilgili birimler
4. Kent planlamada yetkili olan aktörlerin planlamadaki rolünü tanımlamak	3.Kent planlamada yetkili aktörlerin kent planlamasındaki yetkilerinin yasal kaynakları ile rolleri nedir?	Merkezi ve yerel yönetim kanunları
5. Kent planlamaya dair yargı kararları bulmak	4.Yargı organlarının kent planlamayla ilgili emsal kararları ne şekilde olmuştur?	Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve ilgili mahkeme kararları
6. Kent planlarında yetkiye yönelik çatışma ve çakışmaları ortaya çıkarmak	5. Kent planlamada yetki konusunda çatışma veya çakışma var mıdır, varsa bu sorunlar nasıl çözülmektedir?	Karşılaştırmalı yasal mevzuat analizi

7. Üsküdar kentsel mekânını tarihsel ve kentsel düzeyde incelemek	6.Üsküdar ilçesi tarihi ve kentsel gelişim süreci ne şekilde olmuştur?	Üsküdar ilçesi tarihi ve kentsel süreci
8. Üsküdar kent planlama çalışmalarının incelenmesi	7.Üsküdar ilçesinde planlama çalışmaları ne şekilde olmuştur?	Üsküdar ilçesi imar planlarının incelenmesi
9. Üsküdar ilçesinde kent planlama yetkisi olan aktörleri ve yetki alanlarını belirlemek	8. Üsküdar ilçesinde hangi kent plan yapıcı kentsel mekânın neresinde yetkilidir?	Mekânsal yetki mevzuatı Mekânsal alan ile yetkilerin eşleştirilmesi
10. Üsküdar ilçesi kent planlamasının ve yetki konusunun aktörlerle değerlendirmek	9. Kent planlamaya yetkili olan ve kent planlama yetkisi olmamasına rağmen kent planlamayla ilgili aktörler Üsküdar kent planlaması ve kent planlamada yetki konusundaki görüşleri nelerdir?	Yapılandırılmış mülakat yöntemi

Tablo 0. 1 : Tezin Amacı, Araştırma Soruları ve İncelenen Yapılar.

Çalışmanın literatüre katkısı, kent planlamadaki yetkilerin ayrıntılı olarak incelenmesi, yetkili aktörlerin yetki dayanaklarının ortaya konması, 2018 yılı itibariyle yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin kent planlama konusunda getirdiği düzenlemelerin incelenmiş olması, kararnameler öncesi ve sonrası kent planlama yetkilerinin nasıl olduğunu inceleyerek ülkemizde kent planlamanın ne tür bir yönelime kaydığının tartışılmış olması ve yasal açıdan karışık ve soyut yetki konusunun Üsküdar ilçesi üzerinden somutlaştırarak anlamlandırılmış olmasıdır.

Çalışmanın önemi, soyut imar mevzuatındaki kent planlama yetkililerinin seçilen mekânda somutlaştırılarak planlamadaki parçacıl anlayış ve etkilerinin inceleniyor olmasından ileri gelmektedir. Çalışmanın bir diğer önemi ise, kent planlama yetkisi olan aktörlerin bizzat içinde bulundukları ve kent planlama yetkisi olmasa da kent planlamayla ilgili aktörlerin kent planlamadaki çok aktörlü yetkiye ilişkin değerlendirmelerinin yer aldığı yapılandırılmış mülakat yönteminin kullanılmış olmasıdır. Soruların kapsamlı oluşunun ve alanında uzman kişilerle yapılmış olmasının çalışmaya katkı sağladığı düşünülmektedir.

Çalışmada; kent planlamada yetki kavramı, plan yapan kurumların plan yapma, yaptırma yetkilerinin yanı sıra planlamanın herhangi bir aşamasında yer alan onaylamak, görüş vermek şeklindeki yetkileri de kapsayacak şekilde ele alınmıştır.

Çalışmanın mekânsal sınırını oluşturacak şekilde seçilen Üsküdar örneği, İstanbul ilinde Boğaziçi Kanununun uygulandığı ve korunması gereken birçok alana sahip olması, planlama yetkisinin çeşitlilik göstermesi bakımından çalışmanın amaç ve sorularının en iyi somutlaşacağı düşünülen bir yer olarak seçilmiştir.

Tezin zamansal sınırı ülkemizde planlama çalışmalarının başlamasıyla, imar mevzuatında kent planlama genel ve özel yetkilerin oluşumu, kanunlarla bu yetkinin planlama aktörlerine dağıtılması şeklinde ortaya çıkan ve inceleme konusu yapılan Üsküdar'daki planlama çalışmalarını kapsamakla birlikte tarihsel olarak Mart 2021 yılına kadar olan zaman dilimini kapsamakta olup bu tarihten sonraki yasal değişiklikleri içermemektedir.

Kent planlamada yetki ve yetki sorunlarının incelendiği bu çalışmada, planların hazırlanması, onaylanması, ilanı ile başlayan itiraz ve yargısal denetimleri başlı başına farklı bir araştırmaya konu olabilecek genişlikte olduğundan ve çalışma itibarıyla kent planlamada yetkiye odaklanıldığından diğer konular çalışma dışında tutulmuştur.

Çalışma metodoloji olarak; imar mevzuatının taranması, kent planlamada yetkinin yasal dayanaklarının ortaya konması, kent planlama aktörlerinin kuruluş ve yetki aldıkları kanunlarda yetkilerinin ne şekilde düzenlendiği şeklindeki teorik çalışmayı izleyen Üsküdar ilçesi örneğinde kent planlamada yetkili aktörleri belirlemek şeklinde somutlaştırılan uygulamalı çalışmadan oluşmaktadır.

Ayrıca çalışma için, kent planlamada ilk grup olarak yetkili aktörlerin planlama yetkisi bulunan birimlerine ulaşmak ve onlarla yapılandırılmış mülakat yöntemi ile kent planlamada yetki konusundaki ve Üsküdar kent planlamasına dair görüşleri sorulmuştur. Yapılandırılmış mülakat çalışmasının bir diğer grubu ise, kent planlama yetkisi bulunmayıp kent planlamayla ilgili olan aktörlerin ve kent çalışması yapan akademisyenlerin konuya dair değerlendirmelerini içeren bölümdür.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENT PLANLAMADA YETKİ KAVRAMI

1.1. KENT PLANLAMADA YETKİ

İmar planlarının idare hukuku alanına giren idari işlemlerden olduğu bilinmektedir.

Yürütme veya idare, hem özel somut bireysel işlemler hem de düzenleyici (kural işlemler) işlemler yapan bir devlet fonksiyonudur. Kanun, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi, tüzük ve yönetmelikleri örnek verebileceğimiz kural işlemler; uyulması zorunlu, genel, sürekli, soyut bir hukuk normu koyan ve buna bağlı yetki ve sorumluluklar getiren işlemlerdir (Odyakmaz vd.2011:103). Birel işlemler ise, kişilere özgü tesis edilen atama gibi işlemlerdir. Bu tanımlar göz önünde bulundurulacak olursa imar planları genel düzenleyici işlemler olmaktadır. İdare hukukunda işlemlerin anayasaya, kanunlara, yönetmelik ve diğer mevzuata uygun olması gerekmektedir. İdari işlemler unsurları bakımından hukuka uygun olup olmadıkları bakımından yargısal denetimi tabi tutulurlar.

İdare hukukunda hukukî tasarrufların beş unsuru şunlardır: 1 – saik (sebe), 2 - ehil ve salahiyyetli bir merci tarafından izhar edilen irade (yetki), 3 - şekil, 4 – mevzu (konu), 5 – maksat (amaç) (Onar,1966:280). Bir idari işlemin sakatlıkla malul olmaması için bu beş unsur taşıması ve unsurları bakımından da hukuka aykırılık barındırmaması gerekmektedir.

Çalışmanın çerçevesi gereği idari işlemin amaç, konu, sebep ve şekilden oluşan dört unsuruna kısaca değindikten sonra yetki unsuru üzerinde detaylı açıklamalarda bulunulacaktır.

İdari işlemin amacı, idarenin işlemleri ile ulaşmak istediği hedeftir. Sübjektif unsurdur. İdarenin kamu yararı dışında herhangi bir amaç gütmesi idari işlemi sakatlar. İdari işlemin gerek hazırlanış gerekse dış görünüş itibarıyla uyulması gereken usulü belirleyen unsur ise şekil unsurudur. Sebep unsuru ise, idari işlemin gerek hazırlanış gerekse dış görünüş itibarıyla uyulması gereken usulü belirtir (Atay,2019:258,248,254). Her irade tasarrufunda, tasarrufun konusu vardır. Konu,

vücut hareketleri ve bu hareketlere bağlanabilen neticeler yani doğrudan doğruya vücut hareketidir (Duguit,1954:40).

Kent planlamanın da kamu yararı amacıyla yapılması gerekmektedir. Yine kent planlamadan örnek vermeye devam etmek gerekirse korunması gerekli bir sit alanında planlama yapma ihtiyacı yapılacak olan planlamanın sebep unsurunu oluşturur. Konu unsuru ise, sonuç ya da yapılan işlemin kendisi yani plandır. Kent planlama; hazırlanması, onaylanması, ilan edilmesi ve uygulanmasına kadar birçok şekil şartına sahiptir. Örneğin planların onaylanmasının ardından ilgililerin haberdar olması için belli sürelerle belli yerlerde ilana çıkmaktadır.

Yetki unsuru ise, diğer unsurlardan farklı olarak kişi yönünden yetki, zaman yönünden yetki, konu yönünden yetki ve yer yönünden yetki şeklinde kendi içerisinde ayrımları olan daha detaylı bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

İdarenin görev alanına giren idari işlem ve kararların sıhhatli ve geçerli olabilmesi için hangi idare mercii irade açıklamaya veya işlem tesis etmeye yetkili kılınmış ise işlem veya kararın yalnızca o mercice yapılabileceğini düzenleyen yetki kurallarına kişi yönünden yetki kuralları denilmektedir. Kişi yönünden yetki kurallarına riayet edilmemesi idari işlemleri sakatlayacaktır. Bu sakatlıklar, yokluk veya yetki tecavüzü şeklinde kendini gösterebilmektedir. İmar planlarından örnek vermek gerekirse, eğer bir plan idare adına irade açıklamaya yetkisi olmayan merci veya kurumlarca yapılmış ise bu planlar yok hükmündedir. İrade açıklamaya yetkisi olmakla birlikte, başka merci veya kamu görevlisi adına işlem tesis edilmesi durumunda ise yetki tecavüzünden bahsedilecektir (Özkaya Özlüer,2015:439).

Yokluk ile ilgili olarak büyükşehir belediyesi planlama yetkisinin Milli Eğitim Bakanlığınca kullanılması, yetki tecavüzüne ise belediye meclisinin onaylaması gereken planın belediye başkanınca onaylanması örnek verilebilir.

Önceden yapılan hukuki düzenlemelerle kamu tüzel kişisi bünyesinde kamu görevlisi ya da organlardan hangi konularda işlem yapabileceklerinin düzenlenmesi konu yönünden yetki kuralını oluşturmaktadır. Uygulamada en çok görülen konu yönünden yetkisizlik, hiyerarşi silsilesi içerisinde bulunan astın üstü yerine veya üstün astı yerine idari işlem veya karar alması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Yükseköğretim Kurumu'nun geçişi kolaylaştırmak adına üst geçit yapmak amaçlı kamulaştırma kararı Danıştayca konu bakımından yetkinin Karayolları Genel

Müdürlüğünde olması sebebiyle idari işlemi hukuka aykırı bularak iptaline karar vermiştir (Çağlayan,2018:346-347).

İmar hukuku bağlamında mücavir alan üzerinden geniş yer bulan ve ayrıntılı düzenlemelere tabi tutulmuş yetki kuralı ise, kanunlarla imar planı yapmaya yetkili kılınmış aktörün hangi coğrafi sınırlar içinde bu yetkisini kullanacağını düzenleyen yer bakımından yetki kuralıdır. Belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresinin kent planlamadaki coğrafi sınırları açısından mücavir alanın nerede başlayıp nerede bittiği önemlidir. Mücavir alan sınırlarının belirlenmesinden farklı olarak mücavir alan dışında kalan belediye ve il sınırları da bu yetki kuralı çerçevesinde planların geçerliliği konusunda değerlendirilmesi gereken bir husustur (Özkaya Özlüer, 2015:439-440).

Kamu görevlilerinin yetkilerini kullanabilecekleri süre sınırsız değildir. Bu yetkinin sınırı göreve başlama ya da görevlerinin sona ermesi ile sınırlıdır. Kamu görevlilerinin yetkilerinin belli bir süre ile sınırlı tutan yetki kuralı zaman yönünden yetki kuralıdır. Bu kural ile göreve başlamış olmak yeterli olmayıp usulüne yani hukuka uygun şekilde göreve başlamış olmak ve görevin sona ermemiş olması gerekir. Aksi halde işlemler hukuka aykırı olarak değerlendirilir. Kamu görevlilerinin yıllık izin, hastalık izni veya diğer nedenlerle izinde oldukları dönemlerde veya emekliye ayrıldıktan sonra ya da kanun bir idari işlem için süre öngörmüşse bu sürenin geçildikten sonra yapılan işlemler yetkisizlikle sakat olacaktır (Çağlayan,2018:348-349-340).

Zaman yönünden yetkiye Belediye Kanunun 7/b fıkrası, 2863 sayılı Kanunun 17.maddesi, Büyükşehir Belediye Kanunun 14.maddesi ve 644 sayılı KHK'nin 2/h fıkrası örnek olarak verilebilir (Özkaya Özlüer,2015:441).

1.1.1. Kent Planlama Yetkisinin Dağıtımı

Kent planlama yetkisinin aktörlere dağıtımının dayanaklarını Türk kamu yönetimi anlayışında bulmak mümkündür. Ülkemiz kamu yönetimi anlayışı olarak merkez ve yerinden yönetim olarak iki ana sisteme bölünmüş olsa da gerek anlayış gerek örgütlenme gerekse de geleneksel yapı içerisinde yetkilerin merkezden dağıtıldığını görmekteyiz.

Merkeziyetçilik, çoğu üniter devletin öne çıkan başlıca özelliklerindendir. Bu çerçevede idare tek ve bütün olarak görülür. Görev ayrılığına değil yetki paylaşımına dayanan merkezden başlayan ve çevreye yayılan bir kademeli ilişkiler söz konusudur. Yetki paylaşımı ile yetki parçasını alan birim bu yetkide hükümranlığa sahip olamaz, yalnızca sorumluluğunu alabilir. Merkez, kararların alındığı ve harcamaların yapıldığı taraf olarak işlemleri birçok kademedan geçerek alt kademelere ulaşır ve her bir kademede farklı işlem süreçleri birbirini doğurur. Yerel özellik arz eden hizmetlerde hizmet mahalline en yakın birimin daha sağlıklı bilgi ve karar alması mümkünken bu kararların merkezden alınması zaman kayıplarına ve verimsizliğe sebep olmaktadır (Özer vd.2019:292-293).

Hem merkezi birimler hem de yerel yönetimler kendi içinde olumlu ve olumsuz yönler barındırmaktadır. Merkezi yönetimin başlıca yararları; güçlü bir otorite, yerel etkilerden uzaklaşma ve tarafsızlık, kamu hizmetlerinin ülkeye dengeli ve adil dağılımının sağlanması, sosyal ve ekonomik farklılıkların azaltılması şeklinde sıralanabilir. Sakıncaları ise, kamu hizmetinin sunumunun yavaşlaması, halkın yönetime katılma ve demokrasi bilincine engel olma olasılığının olması, yerel kamu görevlilerinin bilgi ve becerilerini aktaramaması, hizmetlerin politizasyona uğramasıdır (Özer ve Önen,2016:227-228).

Yerel yönetimlerin yararları; mal ve hizmet sunumunda maliyetlerin aşağıya çekilebilmesi, yerel tercihlerin birincil olması, kaynak israfının önüne geçilmesinin daha kolay olması ve demokrasi bilincinin artmasıdır (Ulusoy ve Akdemir,2019:25). Olumsuz tarafı ise yerel baskı ve etkilere çokça maruz kalarak özellikle seçimle iş başına gelen aktörlerde seçmen kazanma veya kaybetmeme adına karar ve işlemler yapılması, gerek mali gerek insan kaynağı olarak kaynak sıkıntıları yaşamaları sayılabilir.

Merkez ve yerel olarak ayrılan bu iki yönetim kademesi arasındaki yönetsel, mali ve siyasi ilişkiler idari vesayet ile sağlanır böylece kamu yönetiminde de bütünsellik kazanılır. Yasal zeminini Anayasa'da; "idare kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir." (Arslan vd.2017:59) şeklinde bulan idari vesayet, merkezi yönetim organlarının yerel yönetim organları üzerinde yaptığı yerindelik ve hukuka uygunluğu denetleyen bir mekanizmadır (Aydın,2018:257-258).

İdari veraset; merkezi yönetimlere yerel yönetimlerinin iş ve işlemleri üzerinde; izin verme, onama, onamama, tekrar görüşülmesini isteme (iade), idari dava açma, yürütmenin durdurulması-erteleme, yerine geçerek karar verme ve değiştirerek onaylama yetkisi verir (başlıklar için bkz. Akyılmaz vd.2017:228-234).

İdare vesayet merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki konumunu güçlendiren bir ilke iken, yerel veya merkezi birimlerin kendi içindeki alt üst ilişkileri; emir ve direktif verme, denetim, disiplin ve atama yetkilerinden oluşan hiyerarşi kavramıyla düzenlenmektedir (başlıklar için bkz. Akyılmaz vd.2017:215-221).

Yerinden yönetimin güvencesi Anayasa'nın 127.maddesidir. "Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, genel kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzelkişileridir. Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir."(T.C. Anayasası madde 127) şeklindeki hüküm ile Anayasa yerel yönetim birimlerini il, belediye ve köy olarak saymıştır. Yine Anayasa'da "İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır." (T.C. Anayasası madde 123) şeklindeki düzenleme yetki genişliğine işaret ederek yerel yönetimlere varlık ve yetki kazandırmaktadır.

Yerel yönetimlerin varlık dayanaklarından sonra açıklanması gereken bir kavram da yetkilerin merkez ve yerel yönetimler arasında nasıl paylaştırılacağıdır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 4.maddesi; "Kamu sorumlulukları genellikle ve tercihen vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından kullanılacaktır. Sorumluluğun bir başka makama verilmesinde, görevin kapsam ve niteliği ile yetkinlik ve ekonomi gerekleri göz önünde bulundurulmalıdır."(tbb,2021) hükmünü taşır.

Şart ile paralellik gösteren Belediye Kanununun 14. maddesi ise "mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla" belediyeye ait olan birçok yetki ve görev saydıktan sonra "Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur." (5393 sayılı Kanun madde 14) şekli ile yerellik vurgusuna sahiptir.

Lafzî bir incelemede bulunmak gerekirse "mahalli" kelimesi coğrafi bir sınır çizerken bu sınır içinde kendine özgülüğü de içine almaktadır. "Müşterek ihtiyaç" kavramı şahsi olmayan kamusal ya da ortak olan ihtiyaçları kastetmektedir. Genelliği

ve ortaklığı veren diğer bir ifade ise “halkın” kelimesidir. Halk sadece insan topluluğu olarak değil tüm ekosistem olarak ele alınmalıdır (Kaman,2020:78).

Yetkinin merkez ve yerel aktörler arasında nasıl dağıldığı, aktörlerin yetkilerinin neler olduğu kent planlamada yetki karmaşalarının önüne geçebilmek adına önem taşımaktadır.

Kent planlamada idari vesayet olarak oldukça geniş kent planlama yetkilerine sahip Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı üzerinden açıklanabilir. Bakanlığın plan yapma, planları onaylama, planlamayla ilgili görüş verme, planlama konusundaki uyuşmazlıklarda karar verme yetkileri bulunmaktadır. Yine bazı alanlarda ve durumlarda Bakanlığın her ölçek ve her türde planlama yetkisini kendinde topladığı bilinmektedir.

Merkez teşkilatı içerisinde yer alan Koruma Bölge Kurulu’nun kent planlamadaki yetkisi idari vesayete örnek verilebilir. Bilindiği gibi ölçeğine göre ilgili kurumca yapılan koruma planlarının Kurul’a gönderilmesi zorundadır. Kurul, planları değerlendirir ve değiştirilmesini istediği hususlar varsa değiştirilmek üzere planı yapan kuruma gönderir. Yapılması istenen değişikliklerin 60 gün içinde yapılması zorunlu olup değişiklikler yapılmadığı takdirde 60 günün sonunda planların resen yürürlüğe girmesi söz konusu olacaktır.

Yerel yönetimler arasındaki hiyerarşinin kent planlamaya yansımaları olarak büyükşehir belediyesince yapılan nazım imar planlarına uygun uygulama imar planlarının ilçe belediyesince 1 yıl içinde yapılmaması halinde büyükşehir belediyesinin uygulama imar planlarını resen yapması yine ilçe belediyeleri tarafından yapılan uygulama imar planlarını ve parselasyon işlemlerini büyükşehir belediyesinin aynen veya değiştirerek onaylaması örnek verilebilir.

Böylece kent planlamada yetki merkez ve yerel birimler arasında idari vesayet ve yerinden yönetim ilkesine göre, merkez ya da yerel aynı kategorik birimler içinde hiyerarşi ilkesine göre dağıtılmaktadır.

1.1.2. Genel Kanun-Özel Kanun Bağlamında Yetki

Kent planlamada yetkileri dağıtıcı temel kanunun 3194 sayılı İmar Kanunu olduğu kuşkusuzdur. Bununla birlikte yetki sorunlarının da kaynağı olarak birçok farklı kanunda kent planlamaya dair düzenlemeler yapıldığı ve farklı aktörlere yetki verildiği görülmektedir. Böylelikle mevzuat da kendi içinde kademelenmektedir.

Genel İmar Mevzuatı	✓ 3194 sayılı İmar Kanunu (1985) ✓ 1164 sayılı Arsa Üretimi ve Değerlendirilmesi Hakkında Kanun (1969) ✓ 2981 sayılı İmar ve Gecekondu Mevzuatına Aykırı Yapılara Uygulanacak Bazı İşlemler ve 6785 sayılı İmar Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun (1984) ✓ 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (2011) ✓ 703 sayılı KHK (2018) ✓ 1 sayılı CK (2018) ✓ 3 sayılı CK (2018) ✓ Diğer bakanlık kuruluş ve teşkilat kanun/KHK (Kültür ve Turizm, Ulaştırma ve Altyapı, Tarım ve Orman, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlıkları) ✓ İmar Kanununun 18.maddesi Uyarınca Yapılacak Arsa ve Arazi Düzenlenmesi İle İlgili Esaslar Hakkında Yönetmelik (1985) ✓ Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği (2014)
----------------------------	--

	✓ Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği (2017) ✓ Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği (1985) ✓ Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği (1985) ✓ Plan Yapımını Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmelik (2006)
Yerel Yönetim Mevzuatı	✓ 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (2004) ✓ 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005) ✓ 5393 sayılı Belediye Kanunu (2005) ✓ 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun (2008) ✓ 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (2012)
Özel Amaçlı Planlama Mevzuatı	✓ 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu (1982) ✓ 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (1983) ✓ 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu (1984) ✓ 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu (1985) ✓ 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun (1994) ✓ 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu (2001)

	✓ 4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu (2002) ✓ 442 sayılı Köy Kanunu (1924) ✓ 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu (1982) ✓ Koruma Amaçlı İmar Planları ve Çevre Düzenleme Projelerinin Hazırlanması, Gösterimi, Uygulanması, Denetimi ve Müelliflerine İlişkin Usul ve Esaslara Ait Yönetmelik (2005) ✓ 5162 sayılı Toplu Konut Kanununda ve genel Kadro Hk. KHK'nin Eki Cetvellerin Toplu Konut Başkanlığına Ait Bölümünde Değişiklik Yapılması Hk. KHK (2004) ✓ Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği (2009) ✓ Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği (2009) ✓ Köy Yerleşme Alanı Uygulama Yönetmeliği (1987)
Planlamayı Etkileyen Diğer Mevzuat	✓ 3621 sayılı Kıyı Kanunu (1990) ✓ 4342 sayılı Mera Kanunu (1998) ✓ 6831 sayılı Orman Kanunu (1956) ✓ 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun (1959) ✓ 775 sayılı Gecekondur Kanunu (1966) ✓ 2872 sayılı Çevre Kanunu (1983) ✓ 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu (1983)

	✓ 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu(1983)
	✓ 3213 sayılı Maden Kanunu (1985)
	✓ 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu (2005)
	✓ 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu (2007)
	✓ 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun (2012)
	✓ 5366 sayılı Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun
	✓ Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırılmasına İlişkin Tüzük (2009)
	✓ Milli Parklar Yönetmeliği (1986)

Tablo 1. 1 : İmar Mevzuatı (Utkucu ve Çağlan,2018:55-57 yararlanılarak tez kapsamında hazırlanmıştır).

Tablo imar mevzuatına dayanak kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük ve yönetmeliklerin toplu halde gösterimidir. Görüldüğü üzere planlama işlevinin birçok kurum ve kuruluşça yapılması geniş, karmaşık ve çeşitli bir mevzuatın oluşmasına sebep olmuştur. Bu tablo aslında bize bizzat kanunla getirilen istisnaların ve kanuna aykırı durumların başka bir kanunla kanunileştirilmesinin yarattığı kaosu gözler önüne sermektedir. Örneğin İmar Kanununun koyduğu yasaklar yerine getirilmiş olsa Gecekondu Kanunu diye bir kanunumuz olmazdı.

Özel kanunlar, özel planlama yetkileri, özel planlama alanları ve özel plan çeşitliliğinin de sebebi olmuştur.

Üst Ölçekli Planlar	• Bölge Planı • Çevre Düzeni Planı • Metropolitan İmar Planı
Ara Kademe İmar Planı	• Mekânsal Strateji Planı
İmar Planları	• Nazım İmar Planı • Uygulama İmar Planı
Tamamlayıcı ve Değiştirici Planlar	• İlave İmar Planı • Mevzi İmar Planı • Revizyon İmar Planı
Özel İmar Planları	• Koruma Amaçlı İmar Planları • İslah İmar Planı • Kıyılarda İmar Planlaması • Turizm Amaçlı İmar Planı • Organize Sanayi Bölgesi Planı • Kentsel Dönüşüm Alanlarında Planlama • Özelleştirme Bölgelerinde Planlama • Özel Çevre Koruma Bölgelerinde Planlama

	• Köylerde Planlama • Milli Parklarda Planlama • Tarım Alanları ve Meralarda Planlama • Maden Bölgelerinde Planlama • Enerji Tesislerinde Planlama
--	--

Tablo 1. 2 : İmar Plan Türleri (Utkucu ve Çağlan,2018:58 yararlanarak tez kapsamında hazırlanmıştır).

Böylece imar mevzuatımızda İmar Kanunu genel kanun, genel yetkili merkezi idare birimi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; yerel yönetimlerde genel yetkili idareler; belediye, büyükşehir belediyesi ve il özel idaresi, genel kent planları nazım imar planı ve uygulama imar planı iken diğer planlar bunlara göre daha özel nitelikte kalmaktadır.

Bununla birlikte Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile de kent planlama konusunda bazı özel yetkilerin oluşturulduğu görülmektedir. Anayasa'daki "Bakanlıkların kurulması, kaldırılması, görevleri ve yetkileri, teşkilat yapısı ile merkez ve taşra teşkilatlarının kurulması Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenir."(1 sayılı CK madde 106/11) şeklindeki değişiklik ile bakanlıkların kanun hükmünde kararname ile düzenlenen kuruluş ve teşkilat düzenlemeleri yürürlükten kaldırılarak bunlarla ilgili düzenlemenin Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile yapılması öngörülmüştür. Bu düzenleme ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın önemli kent planlama yetkilerini aldığı 644 sayılı KHK yürürlükten kalkmış bulunmaktadır. Yine Anayasa'nın 123.maddesindeki kamu tüzel kişiliğinin kanunla kurulacağı ifadesi "kanunla veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle kurulur." (T.C. Anayasası madde 123) şeklinde değiştirilmiştir.

Buna rağmen Anayasa'nın 127.maddesindeki "Mahallî idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir." şeklindeki hüküm mevcudiyetini korumaktadır. Muratoğlu'na (2021) göre, Anayasa'nın 106, 123 ve 127. hükümleri arasında genel/özel ilişkisi çerçevesinde

çözülebiyecek bir çatışma mevcuttur. Buna göre de, en özel nitelikte olan Anayasa'nın 127.maddesinin uygulanacağı ve bakanlıkların yetki ve görev alanına girse bile mahalli idareler üzerinde oluşturulacak idari vesayetin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile değil kanun ile düzenlenmesi zorunlu olacaktır (Muratoğlu,2021:72). Kùltür ve Turizm Bakanlığı gibi planlama yetkisini kanundan alan kurumlar söz konusu olduğuunda ise, normlar hiyerarşisinde kanunların altında bulunan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile ilgili olarak genel norm özel norm ilişkisinden söz edilemez. Başka bir deyişle alt kademedeki bir normun kendisinden üst kademedede bulunan bir norma istisna getirememesinden kanunlarda öngör÷lmeyen yetkilerin Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle getirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle kanundan farklı yetkiler getiren Cumhurbaşkanlığı kararnameleri hukuka aykırı olacaktır (Muratoğlu,2021:201).

1.2. PLANLAMA YETKİSİNİN KULLANIMINDAKİ SORUNLAR

İmar mevzuatımız gereği planlama yetkisinin birçok kurum ve kurumca yapıyor olmasının doğal sonucu olarak kentsel mekânda bu planlama yetkisi olan aktörlerin yetkilerinin çatıştığını veya çatıştığını görmekteyiz.

İmar Kanunun 4.maddesine göre özel kanunlar İmar Kanununa göre öncelikle uygulanır. Bu madde ile özel kanun genel kanun arasındaki çatışmalar engellenmiş gibi gözükse de özel kanunların birbiriyle çatışması durumunda nasıl bir çözüm bulunacağı tartışmalıdır. Mevzuatımızda çok sayıda özel kanun ve özel amaçlı plan yapma yetkisine sahip idare vardır. Aynı alanın birden fazla idare tarafından özel statüye alınıp, planlanmak istendiğinde ortaya çıkan çok başlılığın ya bürokratik kanallarla ya da dava açılarak mahkeme kararlarıyla belirlenmesi gibi planlama sürecini uzatan yollara başvurulmaktadır.

Diğer bir konu ise özel amaçlı planlama yapan idarelerin planlama yetki sınırları bu özel alanlarla sınırlı olsa da, bahsedilen bu özel alandaki yetkilerinin sınırlarının ne olacağıdır. Bu planlardaki keyfiliğin önüne üst ölçekli planlarla geçilebilir. Böylece çok başlılığın önüne geçilmiş, planlar arasında bütünlük ve kamu yararı sağlanmış olur. Fakat bu planların kendine özgülüğü dolayısıyla üst ölçekli planlardan bağımsız olması gerektiği de savunulabilir. Burada üst ölçekli planların

misyonu sadece bir yerin özel düzenlemeye konu olup olamayacağını belirlenmesiyle sınırlı olacağından özel kanunlarla yapılacak düzenlemelere engel oluşturmayacaktır.

Sadece ülkemiz açısından değil, dünya açısından önem arz eden Boğaziçi alanında, planlama yetkisi 1983 tarihli Boğaziçi Kanunu ile Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu'na verilmişti. Boğaziçi Kanununun İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu'na ilişkin maddesi yürürlükten kaldırılmadan bu Kurul'un görevleri 1985 tarihli İmar Kanununun 46.maddesi ile İstanbul Büyükşehir Belediyesine verilmiştir. 2018 yılına geldiğimizde ise, yapılan değişiklik ile Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu yeniden canlandırılarak Boğaziçi öngörünüm alanındaki planlama yetkileri Kurul'a verilmiştir. Burada Boğaziçi alanında planlamada yetkiye ilişkin, çatışma veya çakışmadan daha öte bir yetki sorunu ile karşılaşmaktayız. Zamana ve kişilere göre yetkinin sürekli değiştirildiğini görmekteyiz.

Boğaziçi alanı çok özellikli yapısı nedeniyle karşı karşıya gelebileceği kanun Turizmi Teşvik Kanunu olabilir. 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile ilgili bir uyuşmazlıkta Danıştay Birinci Dairesi tarafından 17/05/1993 tarih ve E:1993/60, K:1993/88 sayılı kararında; "...anılan kanunların yürürlüğe giriş tarihleri ve içerikleri dikkate alındığında; 2960 sayılı Kanunun, hem sonradan yürürlüğe giren kanun olması hem de söz konusu alan için özel kanun olması itibarıyla Turizmi Teşvik Kanunu ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununa göre öncelikle uygulanması gerektiği konusunda duraksama olmaması gerekir. İlk bakışta ve lafzı yorumla, Kıyı Kanunu 3. maddesinden Kıyı Kanunu'yla düzenlenen alanlarda tüm özel kanunların Kıyı Kanununa aykırı hükümlerinin uygulanamayacağı, dolayısıyla Kıyı Kanunun uygulamada öncelik taşıyacağı sonucuna ulaşılmaktadır. Ancak, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunun 1. maddesinde Kanunun amacı, İstanbul Boğaziçi alanındaki kültürel, doğal ve tarihi değerleri kamu yararı gözeterek korumak ve geliştirmek ve bu alandaki nüfus yoğunluğunu arttıracak yapılanmayı önlemek için uygulanacak imar mevzuatını belirlemek ve düzenlemek olarak saptanmıştır. Görülüyor ki Boğaziçi Kanunu, gerek şehircilik ve imar, gerekse kültür ve tabiat varlıklarının korunması ve nihayet bölgenin turistik yapısı da göz önünde bulundurulmak suretiyle bölge için çok özel ve nazım imar planıyla uygulama planları ve harita esas alınarak yürürlüğe konulmuş kendine özgü bir plandır. Bu Kanunla,

kanunda sınırları belirlenmiş alanlar bir bütün olarak ele alınıp uyulması gereken ilkeler saptanmıştır.” (Şimşek,2010:76-77).

Karardan da anlaşılacağı gibi, yargı yeri sırf bu alan için yapılmış bir kanun olması bakımından Boğaziçi Kanununa yetki bakımından öncelik tanımıştır. Aksi bir yorum da zaten, Kanunun amacına ulaşmasını engellemiş olurdu.

İmar Kanunu da bizzat yetki çakışmalarını öngörüp kendisini tali kanun olarak öngörerek özel kanunların uygulanmasına öncelik tanımıştır. İmar Kanununun 4. maddesine göre; “2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, bu Kanunun ilgili maddelerine uyulmak kaydı ile 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu ve 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun ile diğer özel kanunlar ile belirlenen veya belirlenecek olan yerlerde, bu Kanunun özel kanunlara aykırı olmayan hükümleri uygulanır.” (Abacioğlu ve Abacioğlu,2021:37). Özel kanun genel kanun çatışması olarak ifade edebileceğimiz bu tür durumlarda hukuk sisteminin temel felsefesi gereği özel kanunlar öncelikli uygulanır.

Danıştay 1. Dairesi tarafından verilen 23/12/2005 tarih ve E:2005/845, K:2005/1534 sayılı kararda da durum şu şekilde ifade edilmiştir. “3194 sayılı İmar Kanunu, planlama ilke ve esaslarını düzenleyen, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu da yerel yönetimlerin görev ve yetkilerini düzenleyen genel nitelikli kanunlardır. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3621 sayılı Kıyı Kanunu, 4046 sayılı Kanun, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 2960 sayılı İstanbul Boğaziçi Kanunu, 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve diğer özel kanunlarda yer alan planlama yetkileri, 3194 sayılı İmar Kanununun 4. maddesinde yer alan planların hazırlanması ve yürürlüğe konulmasına ilişkin hükümlerinden kaynaklanmayıp, sözü edilen özel kanunlarda yer alan hükümlerden kaynaklanmaktadır. Görüldüğü gibi özel kanunlarda yer alan plan yapılmasına ilişkin hükümler; 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun yukarıda belirtilen maddeleri ile 3194 sayılı İmar Kanununun 4 üncü maddesi karşısında özel hükümler niteliğindedir. Özel Kanunlarda yer alan plan yapma yetkisine ilişkin hükümler bir kanun hükmü ile yürürlükten kaldırılmadığı sürece özel kanunlarla yetkili kılınan kurum ve kuruluşların bu yetkilerinin devam ettiği açıktır.” (Şimşek, 2010:72).

Aynı kentsel mekânda Kültür ve Turizm Bakanlığı ile  zelleştirme İdaresi planlama yetkileri arasında çakışma yaşanması durumu ise, genel kanun özel kanun çatışmasından daha zorlayıcı bir konudur.       burada özel nitelikli iki kanunun  atışması söz konusudur. Bu türden uyuşmazlıklar uygulamada kurumlar arasında uzun yazışmalara neden olup iş sürecini uzatmakta ve sonuca ulaşılamayıp konu mahkemeye taşınmakta ve mahkemenin kararına göre işlem tesis edilmekte iken 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile  zelleştirme kapsamına alınan alanlarla ilgili yeni düzenlemelere gidilmesi yetkiyi daha da karmaşık hale getirmiştir. Yapılan değişiklik ile  zelleştirme alanlarındaki planlar  zelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanıp Hazine ve Maliye Bakanlığı'na teklifte bulunuluyor, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak yürürlüğe girmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile  zelleştirme alanı için Cumhurbaşkanlığı planlama yetkilerinin karşı karşıya gelebileceği durumda planlama yetkisini kanundan alan ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinden alan iki farklı düzenleme dolayısıyla kanun ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesi  atışması ortaya çıkacaktır. Bu durumun normlar hiyerarşisi ile             de konunun tartışmalı hali ve ileriki dönemlerdeki konuyla ilgili ne tür uygulamalara gidileceği merakla beklenmektedir.

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 4046  zelleştirme Kanunu ile ilgili uyuşmazlıkta Danıştay Birinci Dairesinin 30/11//1999 tarih ve E:1999/154, K:1999/173 sayılı kararı şu şekildedir: "G r   ğ  üzere 3194 sayılı İmar Kanunu hükümlerine tabi olarak belediye ve mücavir alan sınırları içinde kalan yerlerde belediyeye ait bulunan plan yapma yetkisi, sözü edilen Kanunun 9. maddesinin ikinci fıkrası ile bu alanlarda 4046 sayılı Kanun uyarınca  zelleştirme kapsamına alınan kuruluşlara ait arsa ve arazilerle sınırlı olarak  zelleştirme İdaresi Başkanlığı ile  zelleştirme Yüksek Kuruluna verilmiş bulunmaktadır. Bu durumda 3194 sayılı Kanunun 9. maddesine 4046 sayılı Kanunun 41. maddesiyle eklenen ve içeriği itibariyle ayrıksı ve sınırlı bir alana ilişkin bulunan 9.maddenin ikinci fıkrası hükmünün Kanunun 4. maddesi kapsamında özel kanun niteliğinde olduğu söylenemez. Öte yandan İmar Kanunu karşısında özel kanun niteliğinde olan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 7. maddesinde, turizm bölgelerinde ve turizm merkezlerinde Turizm Bakanlığınca yapılan veya yaptırılan ve Bayındırlık ve İşk n Bakanlığına sunulan planların altı ay, haritalar ve kıyı kenar çizgisinin iki ay içinde onaylanacağı, bakanlığın, turizm alanlarında ve turizm merkezlerinde Bayındırlık ve İşk n Bakanlığınca onaylı nazım imar planlarına uygun olarak, turizm amaçlı imar uygulama

planlarını değiştirmeye ve onaylamaya yetkili olduğu belirtilmiştir. Bu durumda, belediye ve m¼cavir alan sınırları içinde veya dışında bulunan ve 2634 sayılı Kanuna g¼re turizm alanı ilan edilen bir yerde imar planı yapma ve yaptırma yetkisinin Turizm Bakanlığına ait olduğu, belediye ve m¼cavir alan sınırları içerisinde turizm alanı ilan edilen bir yerde aynı zamanda ¼zelleřtirme kapsamına alınan bir yatırım alanı olması durumunda da bu yerin turizm alanı olma niteliğini yitirmediği ve bu alanlarda ¼nemleri ve ¼zellikleri nedeniyle 2634 sayılı Kanuna g¼re Turizm Bakanlığının planlama yetkisinin devam ettiği sonucuna varılmıştır.” (şimşek,2010:73-74). Bu karar, ¼zelleřtirme kapsamına alınan yerlerdeki ¼zelleřtirme İdaresi planlama yetkilerini diğer b¼t¼n planlama yetkilerinin ¼n¼ne çeken kararlardan farklı olarak K¼lt¼r ve Turizm Bakanlığı’nın Turizmi Teşvik Kanunundan aldığı yetkilerin de devam ettiği y¼n¼nde olmuştur. Bu durum bir alanda boşluklar bırakılıp içtihatla y¼r¼t¼lmesine m¼saade edildiğinde mahkemeler arasında farklı y¼ndeki kararların alınabileceğini g¼stermektedir.

Bilindiği gibi hem evre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın hem de ¼zelleřtirme İdaresinin Kıyı Kanunu kapsamındaki alanlarda planlama yetkisi bulunabilmektedir. B¼ylesi bir durumda alanın ¼zelleřtirme kapsamındaki bir alan olup olmadığı kriteri uygulanacak ¼zelleřtirme alanı ise ¼zelleřtirme İdaresi, yeni d¼zenlemeler ile Cumhurbaşkanı yetkili olacaktır.

K¼lt¼r ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulları ve ¼zelleřtirme İdaresi planlama yetkileri arasında akışma İmar Kanunu Ek Madde 3 ile engellenmiştir. Bu maddeye g¼re; “¼zelleřtirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak ve/veya kullanım hakkı alınmış arsa ve araziler ile ¼zel kanunları uyarınca ¼zelleřtirilmek ¼zere ¼zelleřtirme programına alınan arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu veya 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan yerler dahil olmak ¼zere genel ve ¼zel kanun h¼k¼mleri kapsamında yer alan t¼m alanlarda imar planlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kurum veya kuruluşlardan g¼r¼ř alınarak evre imar b¼t¼nl¼ę¼n¼ bozmayacak her t¼r ve ¼lekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları m¼ellifi şehir plancısı olmak ¼zere Başbakanlık ¼zelleřtirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak ¼zelleřtirme Y¼ksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir.” şeklinde d¼zenlenerek planlama yetkisi ¼zelleřtirme İdaresine verilmiştir (3194 sayılı Kanun Ek madde 3).

Yetki çatışması veya çakışması olarak ele alınamayacak olsa da büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki otorite haline getiren, özellikle büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyesinin farklı siyasi partilerde olması halinde tahakküme neden olabilecek Büyükşehir Belediye Kanununun 27. maddesini incelemek yerinde olacaktır. İlgili maddeye göre büyükşehir belediyeleri;

- Büyükşehir içindeki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesinde uyum ve koordinasyonu sağlamak,
- Büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyeleri arasında veya ilçe belediyelerinin kendi aralarındaki hizmetsel ihtilaf durumunda büyükşehir belediye meclisinde yönlendirici veya düzenleyici kararlar alabilme,
- Meydan, cadde, bulvar, yol, park, spor ve kültür tesislerinin büyükşehir ve ilçe belediyesi arasında dağılımını büyükşehir belediye meclisi kararı ile yapmak,
- Büyükşehir ve ilçe belediyesi arasında mücavir alan dağılımını büyükşehir belediye meclisi kararı ile yapmak,
- İlçe belediyesinin talepte bulunması, bedelinin kendisi tarafından ödenmesi ve büyükşehir belediye meclisinin karar alması ile ilçe belediyesinin mali ve teknik yönden yetersiz kaldığı hizmetleri ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir (5216 sayılı Kanun madde 27).

Bu madde ile; büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında görev ve yetki dağılımını kanunla ayrıntılı olarak belirlemek, ihtilafların çözüm yeri olarak bağımsız ve tarafsız yargı organlarını göstermek yerine, görev ve yetkileri muğlak bırakılıp iki yerel yönetim birimi arasında birinin diğeri üzerinde otorite haline getirildiğini söylemek zor olmayacaktır. Büyükşehir belediyeleri ve ilçe belediyelerinin farklı siyasi partilerce temsil edildiği durumlarda ise, büyükşehir belediyesinin sorunlu alanları ilçe belediyesine bırakıp kentsel hizmetleri zora sokması, sorunsuz alanları ve projeleri kendi bünyesinde bırakması, tersi durumda ilçe belediyesinin yardım istediği durumlarda ise meclisinde vereceği red kararı ile ilçe belediyesini kaderine terk etmesi ortaya çıkabilecek durumlardır. Yine; büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyesi arasında yaşanabilecek bir ihtilafın büyükşehir belediye meclisinde karara bağlanması ne kadar objektif ve doğru karar verilebileceğini tartışmalı hale getirmektedir.

Kent planlamada yetki konusunda herhangi bir çakışma ve çatışmaların olmadığını, imar mevzuatında yetki ve yetkililerin açık bir şekilde düzenlendiğı görüşlerine karşılık, yetkili aktörler arasında planlama konusunda yaşanan soruna uygulamadan örneklemek yerinde olacaktır.

Somut örneğimizde, kent planlamadaki yetki sorunu Özelleştirme İdaresi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında yaşanmaktadır (Ek-1). Özelleştirme İdaresi 2013 tarihli bir yazısında; Aksaray İli, Eski İlçesinde bulunan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait alanın Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile özelleştirme kapsamına alındığından bahisle 3194 sayılı Kanunun Ek-3. maddesine atıfta bulunarak söz konusu alanda artık planlama yetkisinin kendisinde olduğundan planların hazırlanıp dağıtımını yazı ile Eski Belediye Başkanlığı ve Çevre ve Şehircilik Aksaray İl Müdürlüğüne gönderildiğinin bildirilmesi üzerine; Bakanlık taşra teşkilatı durumu merkez teşkilatına bildirmekte, Bakanlık ise 644 sayılı KHK 13/A ve Ek-1/2 maddelerine atıfta bulunarak planlama yetkisinin Bakanlıkta olduğunu Özelleştirme İdaresi ve Çevre ve Şehircilik Aksaray İl Müdürlüğüne dağıtımını yazı ile bildirmiştir. Bunun üzerine Özelleştirme İdaresi Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığı'ndan konuya dair hukuki mütalaa talep etmiş 02.03.2016 tarihli hukuki mütalaa; mevcut durumun yetki karmaşasına neden olduğu, söz konusu KHK'nin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın teşkilatını düzenleyen bir KHK olması ve düzenlemenin geçtiğı maddenin de teşkilat içinde bir Genel Müdürlüğün görevlerini düzenleyen hükümler içermesi sebebiyle tek başına 3194 sayılı Kanunun Ek-3. maddesindeki özel yetki kuralını kaldırmayacağı şeklinde görüşü ile yetkinin Özelleştirme İdaresi'nde olduğunu ifade etmiştir. 2015 yılında Özelleştirme İdaresi planlama çalışmasından vazgeçmesine rağmen iki kurum arasındaki yazışmalar 2016 yılına kadar devam etmiştir. Böylece 2013 yılında başlayan süreç 2016 yılına kadar devam edip kaynak ve zaman israfı ile planlamadan vazgeçilmesi şeklinde olumsuz olarak sonuçlanmıştır.

Kent planlamadaki çok aktörlüğün yetkili birimler arasında çakışmaya mı çatışmaya mı neden olduğu konusuna gelince, çatışmayı çözümsüzlük içinde olumsuz sonuca gitme şeklinde algıarsak imar uygulamalarımızda yukarıdaki Özelleştirme İdaresi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında yaşanan olayda olduğu gibi çatışmalara sıklıkla rastlanmaktadır. Çakışmayı ise farklı kent planlama yetkilerinin aynı alanda üst üste binmesi olarak algıarsak ülkemizde

hem turistik alanda hem koruma alanında hem de kıyıda kalması bakımından farklı aktörlerin yetkilerinin çakıştığı alanlar da geniş yer kaplamaktadır. Bu açıdan çakışma ve çatışma olarak iki kavramın birlikte kullanılması tercih edilmiştir. Çakışma veya çatışma alanlarının en güzel örneklerini Rize Ayder Yaylası ve Kapadokya bölgesi oluşturur. Örneğin; Rize Ayder Yaylası, Kaçkar Dağları Milli Park Alanı içerisinde kalmaktadır. Doğal Sit ve Turizm Merkezi'dir. İlk iki statü bu alanın korunmasını öngörürken üçüncü statü ise geliştirilmesini öngörmektedir.

Görüldüğü gibi planlama konusunda ister çakışma ister çatışma olarak nitelendirelim kent planlama yetkilerinin mevzuat açısından açık olduğu ve çatışma veya çakışmaların olmadığı görüşleri uygulamada pek yer bulamamakta, yetkili aktörler arasında uzun süren yazışmalar ile planlama sürecinin aksamasına, yapılmak istenen çalışmaların uzun süre ertelenmesine, sürüncemede bırakılmasına, tüm bunlarla kaynak ve zaman israfına neden olunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

KENT PLANLAMADA YETKİYE KRONOLOJİK BİR BAKIŞ

2.1. DEĞİŞEN DÜNYA DÜZENİNİN KENT PLANLAMADA YETKİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Aydınlanma hareketi, ideal bir toplum düzenini amaç ve ilke edinirken onu takip eden modernizm, yeni toplum yapısında evrenselliği ve rasyonelliği belirginleştirmiştir. Modernizmin ekonomik süreci ise emeği ücretlendirilmiş, sanayileşmiş, ürünleri metalaşmış, özel mülkiyeti kurumsallaşmış kapitalizmdir. Tüketim düzeyi ile iş gücü çoğunluğunu arttıran, iş gücünün niteliksel değişimini sağlayan sınırlı mekân, sınırlı zaman ve sınırsız üretim temelindeki kapitalist sistem nüvesi fordizm, iş gücünün barınacağı mekânları yaratma, az alanda çok yapı, kırdan kente yönelen yoğun göçlerle kent mekânını yeniden düzenlemede kent planlama disiplini araç olarak kullanmıştır (Yılmaz Bakır,2012:11-12).

Modernist kent planlama anlayışı; büyük ölçekli, metropoliten alanın tümünü içeren teknik rasyonellikle, etkinliği ön planda tutan, kenti bütün olarak ele alan, kentteki her parçanın bütünün sıkı bir ögesi olduğu düşüncesine dayanan rasyonel-kapsamlı planlama yaklaşımıdır. Mekân toplumsal amaçlarla biçimlendirilmeli ve bu biçimlendirme denetim altında olmalıdır. Bu kaygılar yapıların kitlesel metotlarla üretildiği tek işlevli zoning yaklaşımını ile ekonomik büyüme, toplumsal refah ve eşitlik sağlanmaya çalışılır. Bu kent planlama anlayışına eleştiriler ise; sıkıcı, tekdüze, vulgar oluşu, kentin kitlesel üretime kurban edilmesi, kentlilerin rasyonaliteye teslim edilmesi şeklinde olmuştur; kent plancılarının, firmaların, bürokratların bu planlama totalitarizminden kurtarılması savunulmuştur. Çünkü günümüzde planlama, stratejiler içinde farklılaşmış mekânların bir kolajı olarak ele alınmaktadır (Tekeli,2009:30-31).

Fabrikalar, ilk dönem sanayi kentlerinin ortasında yer alıyordu. Bu fabrikaların kenarlarında ise yoksul ve işçi konutları bulunuyordu. Burjuvazi ise fabrikalardan uzağa, kent çeperlerine yerleşmişti. Sanayinin insan sağlığını tehdit eden yüzü işçi ve yoksul kesimde salgın hastalıklara neden olmaya başladığında ne devlet ne de burjuva bu durumu önemsemedi ta ki salgın hastalık kendi demokrasisini gerçekleştirene kadar. Hastalık burjuva kesimine sıçradığında ve işçi hastalıkları

kapitalist üretim sürecini etkilemeye başladığında, sanayi kentinin olumsuzluklarını gidermek için kentler yeniden dizayn edilmeye başlandı. İlk düzenlemeler sanayi devrimin ortaya çıktığı İngiltere’de yaşandı. Sanayileşmiş Avrupa kentlerinin İngiltere’yi takip etmesiyle salgın hastalıklarla mücadele yasalarını imar yasaları izlemiştir. Bu nedenledir ki Fransa’da 1841 yılında istimlak kanunu, 1850lerde Haussman’ın büyük imar operasyonu ve Güzel kent, Bahçe kent, Pratik kent ve Camillo Sitte gibi planlama yaklaşımları doğmuştur (Acar,2021:12-13).

Kapitalist sistemde ortaya çıkan değişikliklere tepki olarak doğan yine de kapitalist sistemi bünyesinde barındırarak hızla alanını genişleten post modernizm, modernizm ideolojisindeki düşüncelerin gerçekleşmemesi ve modernizmin tüm sorunları çözebileceği inancına güvensizlikten doğmuştur. Post modernizm ile kitle üretimi yerini uzmanlık üretimine, katı kurallar esnek kurallara, işçi sınıfı ise yerini orta sınıfa yerini bırakmıştır. Bunun planlamaya yansması ise katılımcı ve işbirlikçi paradigmalara kayış şeklindedir. Katılımcı planlama paradigmasının en yaygın yaklaşımı stratejik mekânsal planlama yaklaşımıdır (Yılmaz Bakır,2012:15-16).

Postmodernizmde kent otonom ve bağımsızdır, estetik amaçlarla şekillendirilirken bu şekillendirme toplumsal bir amaç taşımak zorunda değildir. Çıkarlarla yoğrulmuş güzelliğin tek başına amaç olabildiği, parçaçıl, değişik kullanımların kolajı, birçok ögenin geçici olduğu, tam katılımcı, plancının oyunun belirleyicisi değil bir parçası olduğu planlama anlayışı karşımıza çıkmaktadır. Kentin sürekli kendini yenilediği bu anlayışta kentliler birbiriyle, plancılar ya da tasarımcılar kentlilerle iletişim durumundadır. Kente popülarist yaklaşarak modernizm gibi bir iç anlam arayamaya çalışmaz. Bu derinlik kaybı, kenti yüzeyselleştirmek olarak görülse de postmodernizm yüzeyselliği olumsuz değerlendirmez (Tekeli,2009:31).

Postmodern düşüncede kent planlamanın bütünlüğe karşı çıkışı, yerelliği savunması, bireysel istek ve zevkleri önceliklendirmesi bakımından planlama olamayacağı olsa olsa mimari bir tarz olabileceği görüşleri de vardır (Acar,2021:17).

Ulus-devletlerin ekonomik güç kaybı ile küreselleşmeye bağlı mekânsal yeni örüntüler ortaya çıkmıştır. Ulus-devletler yerel yönetimlere veya planlamada rolü olan aktörlere verdikleri maddi desteği azaltmaları ve bunun sonucunda kentsel gelişim maliyetlerini karşılayamadıklarında kentsel mekân ve kentleşme süreci üzerindeki kontrollerini kaybetmeye başladılar. Ulus-devletlerin içine girdikleri bu süreçten

kentsel gelişme maliyetini küresel sermayeye yıkmak istemesi, küresel sermayenin üstlendiği bu maliyete karşılık gerek merkezi gerekse yerel yönetimlerden kentsel mekânı kendi tercihlerine uygun hale getirmeyi talep etmesine neden olmuştur. Bu kapsamda merkezi yönetimler küresel sermaye için yasal değişiklikleri yaparken, yerel yönetimler ise kaynak potansiyeli fazla, sermaye gruplarının ilgisini çekebilecek mekânlardaki planlamaya öncelik tanımak, altyapı ve arsa sağlama yoluna gitmek zorunda kalmışlardır. Böylece kentler giderek yasal meşrutiyeti zayıf, plan dışı ve dışsal dinamiklerin yönlendirdiği müdahale ile daha önce deneyimlenmeyen örüntülere sahne olmaktadır (Levent ve Levent,2011:56).

Şekil 2.1: Küreselleşme süreci (Sönmez, 2015:8).

Castells'in tanımı ile akımlar mekânı haline gelen kentlerde küreselleşme ile karar süreçleri yerele doğru kayan bir yön izlemiştir. Küresel kent veya dünya kenti olma koşulları; üretim ve sermayeyi kontrol etme, üretime yönelik buluş ve teknolojileri geliştirebilme, dünya çapında iş yapan firmalara, dünyaya etki eden borsalara, haberleşme, emlak ve finans kurumlarına ev sahipliği yapabilme, ulaşımда önemli üstünlüklere sahip olma şeklindedir. Küreselleşme sürecinde kentler, ulusal oluşumların önüne geçerek kendi stratejilerine ağırlık vererek dolayısıyla kendi kalkınmalarını ulusal kalkınmanın önüne almak suretiyle sermaye çekebilme rekabeti içinde olmuşlardır. Neoliberalleşmenin daha çok pazar daha az yönetim müdahalesi ile girişimciliği artırma amacı, devletler ve yerel yönetimler için bu rekabette var olma

koşulu haline gelmiştir. Dönemin hâkim planlama anlayışı ise piyasa insiyatifli olmuştur. Bir yandan küresel akımlara dâhil olma mücadelesi bir yandan kentler arasındaki tanıtım, reklam ve pazarlama savaşı dönemin planlama anlayışı olmuştur (Yılmaz Bakır,2012:17-18).

Bu anlayış; mevcut sosyo- mekânsal ilişkileri dikkate almadan farklı çıkar gruplarının tekil taleplerini gerçekleştirebilmek için bağımsız parçaları bir araya getiren, bütünsel kent vizyonu olmayan kamu yararı üzerine işleyen planlama kurumunu devre dışı bırakan finansal fizibiliteye dayanan projeci bir anlayıştır (Levent ve Levent,2011:59).

Verimlilik, kar maksimizasyonu, en az maliyetle en çok üretim gibi özel sektöre ait terimler günümüzde planlamaya girmiş, kamudan özel sektöre doğru kaymaya başlamıştır. Bu planlama sisteminde bir kentin veya bölgenin uzun dönemli gelişimi ile ilgilenilmemekte, sınırsız kaynak kullanımı ile tek amaç olan kazanca odaklanmakta, yatırım karar mekanizmaları önemslenmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda kentsel makro form, 15-20 yıl veya daha fazla süreli mekân düzenleme ilkeleri ve stratejik gelişim planları ile şekillendirmek yerine kentler bölgelere ayrılmakta mikro politikalarla plan karar ilkelerine aykırı olarak mekân düzenlemeleri yapılmaktadır (Yılmaz Bakır,2012:19).

Politikalar	Sorunlar		Çözüm Politikaları	Yeni Üretim ve Politik Modeller	Uygulama	Sonuç
✓ Keynesyen politikalar ✓ Fordist üretim ✓ Liberalizm ✓ Sosyal devlet ✓ Regülasyon ✓ Merkezi yönetim ✓ Kapalı ekonomi ✓ Kapsamlı planlama ✓ Benzer sosyal konutlar, tek tip modüler toplu konutlar	✓ Ekonomik ve politik kriz ✓ Enflasyon ve işsizlikte artış ✓ Kapitalist sınıf ittifaklarında bozulma ✓ Karşılıklı güvensizlik ✓ Az gelişmiş ülkelerden kaynaklı mal ve hizmet taleplerinde azalma	1970-1980	✓ Devletin ekonomi üzerindeki müdahalesinin ve devlet harcamalarının azalması ✓ Minimal devlet ✓ Pazar ekonomisi ✓ Sosyal devlet yaklaşımının terk edilmesi ✓ Esnek üretim modelleri	✓ Küreselleşme ✓ Neoliberalizm ✓ Post-fordizm ✓ Serberstleşme (liberalizasyon) ✓ Düzenleme dışı bırakma/ Kurlsızlaştırma (deregülasyon) ✓ Esnekleştirme	✓ Sermaye dolaşımının artması (mekânsal ve sektörel) ✓ Kentsel yığılmalar ✓ Yapılı çevre ve hizmet sektörü ✓ Sanayinin kent dışına itilmesi ✓ Mekânsal yayılma sığrama ✓ Parçacıl ve kısa süreli planlama ✓ Sektör bazlı planlama anlayışı ✓ Mekânsal bağımlılığın azalması ✓ Üretimin parçalanması	✓ Emeğin yeniden üretiminin önemsizleşmesi ✓ Sermayenin günden güne daha çok desteklenmesi ✓ İşgücü maliyetlerinin düşürülmesi ✓ Kentsel ayrışma ✓ Kentsel gerilimler ✓ Mekânsal anlamda heterojen yapılar ✓ Ülkede bölgeler arası gelişmişlik farkları

Tablo 2. 1 : Mekânsal toplumsal örgütlenmede yeni oluşumlar (Sönmez,2015:13 yararlanarak tez kapsamında hazırlanmıştır)

Dünyada kent planlama anlayışını etkileyen ve şekillendirilmesine katkı sağlayan diğer bir durum ise Avrupa Birliği'nin oluşumu ve merkezi planlama anlayışına yerelleşme anlamında katkı sağlayan bölgesel kalkınma fikrinin ve kurumsal temellerinin oluşturulmasıdır.

Bölgesel planlama anlayışının kökeni sanayi devrimine kadar gitse de modern anlamdaki planlamadan 1930lu yıllardan sonra ilk kez ABD'de Tennessee'de başlamıştır (Karakılıçık,2017:90).

Avrupa Konseyi Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, Avrupa Birliği Anlaşması ve Avrupa Kentsel Şartı ile katılım hakkı, yerel yönetim düşüncesinin güçlendirilmesi, yerel demokrasinin sağlanması, hizmette halka yakınlık ilkesinin önemi vurgulanmıştır. 1980 öncesi AB bölgesel politikalarının ilk aşaması merkezîyetçi bir anlayışla sermaye çekmeye yönelik iken 1970lere gelindiğinde farklı bölgesel sorunları olan ülkelerin Birliğe katılması, 1974 petrol krizinin neden olduğu resesyon bölgesel sorunların merkezi bir plana bağlı otomatik çözülemeyeceği gerçeğini ortaya koymuştur. 2000 yılında ise Gündem 2000 Bildirgesi yayınlanarak bölgesel politikalara netlik kazandırılmıştır. Bildirge ile, Birliğin genişlemesiyle sayısı artan dezavantajlı bölgelerin kalkınmasına öncelik verilmiştir. Bunu sağlayabilmek için de yerel altyapı ve büyüme için ortam oluşturulması, yerel kalkınma ve sosyal kalkınma olarak üç aşamalı strateji belirlenmiştir (Yavuz Tiftikçigil, 2010:56-57-58).

Oluşumlardan en önemlisi kentsel planlamada yetkiyi doğrudan etkileyen Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'dır. Şart'ın temel ilkeleri (Güneri,2013:12);

- Yerellik
- Yerel yönetimler için yetki azaltımı ve yönlendirmelerin önüne geçmek
- Yerel yönetimlerin sorumluluk ve kaynaklarının orantılı hale getirilmesi
- Yerel yönetimlerin ulusal ve uluslararası birlik kurabilmesi
- Yerel örgütlerin yerel yönetimlerin kendi kararları ile oluşturulmaları
- Vesayet daraltılarak hukuki denetimin arttırılması

Avrupa Birliğinin bölgesel kalkınma ajanslarının varlığı ise çok daha eskilere dayanmaktadır. 1950li yıllarda 2. Dünya Savaşı'nın neden olduğu tahrifatı azaltmak ve ülkeler arasında giderek artan gelişmişlik farklarını en aza indirebilmek için bu uygulamaya geçilmiştir. Aşağıdan yukarıya kalkınma anlayışının benimsenmesiyle önemi artan bölgesel kalkınma ajanslarının 1970lere gelindiğinde sayıları iyice artmış, 1990lu yıllarda diğer ülkelerde bu yapılanmaya gitmeye başlamıştır (Yavuz Tiftikçigil, 2010:72).

Tüm açıklamalar ışığında; değişen dünya düzeni karşımıza modernizm, post-modernizm ve küreselleşme dalgalarını çıkartmıştır. Bunların iktisadi ve üretim şekline yansımaları ise taylorizm, fordizm ve post fordizm; siyasi felsefe ve dünya görüşüne yansımaları ise liberalizm ve neo-liberalizm şeklinde olmuştur. Dünyadaki değişimlerin kent planlamada yetkileri nasıl biçimlendiğine bakacak olursak; kapsamlı ve bütüncül planlama dönemi merkezi aktörlerin yetkilerinin baskın olduğu bir dönem iken planlama yetkilerin dağıtıldığı, parçacıl planlama uygulamalarının olduğu post-modernist dönem özelleştirme, toplu konut gibi kurumlara yetkilerin verildiği dolayısıyla kent planlama yetkisinin merkezden yerel aktörlere ve diğer farklı kurumlara geçtiği dönemdir. Küreselleşme döneminde ise planlama yetkisinin kimde olduğundan ziyade yapılan planlamanın sermayeye ne kadar hizmet ettiğinin önemli olduğu dönemdir. AB ile de dünya bölge kalkınmasına yönelik planlamanın ve kalkınmanın yerelde başlayıp aşağıdan yukarı doğru yapılmasının daha çok amaca hizmet edeceği düşüncesi ortaya çıkmıştır.

Dünyada kent planlamayı etkileyen değişik düşünce akımlarının, siyasi felsefenin, iktisadi konjktörün planlamada yetkinin dağılımı ve paylaşımını da etkilediği ve ilgili bölümlerde açıklanacağı gibi bunların yansımalarının ülkemizde de olduğu tartışmasıdır.

2.2. OSMANLI DÖNEMİNDEN GÜNÜMÜZE KENT PLANLAMADA YETKİLER

2.2.1. Tanzimat Dönemi Planlamada Yetkiler

Türkiye Cumhuriyeti modernite projesi, beş dönemde incelenebilecek bir kentsel gelişim projesidir. Sıkılgan modernite olarak da anılan birinci dönem Osmanlı Devleti'nin dünya kapitalist sistemine eklenmeye çalıştığı 19.yüzyılın ikinci yarısı ile başlayıp Cumhuriyetin ilanına kadarki süreçtir. İkinci dönem; kentleşme hızının düşük olduğu, tek partili siyasal sistemde kentsel gelişimi sağlamak adına yasal ve kurumsal çerçeve oluşturulmaya çalışılan Cumhuriyetin ilanından 2.Dünya Savaşı'nın sonuna kadarki süreçtir. Popülist modernleşmenin uygulandığı üçüncü dönem ise, İkinci Dünya Savaşı'nın sonundan başlayıp 1960lara kadar sürer. Bir taraftan hızlı kentleşme sürerken diğer taraftan planlı ekonomi arayışındaki dördüncü dönemde hızlı nüfus artışına cevap veremeyen kurumsal sistemin yeniden yapılandırılması için planlamanın ayrı bir disiplin olarak kurumsallaştırıldığı 1960lardan 1980lere kadar süren dönemdir. Beşinci ve son dönem modernitenin aşınmaya küreselleşmenin yükselmeye, kentleşme hızının yavaşlamaya başladığı, bu paralelde kent planlamada değişimlerin yaşandığı 1980 sonrasıdır (Tekeli,2009:107).

İncelenmesi gereken ilk dönem ve Osmanlı'nın dünya sistemine eklenmeye çalıştığı Tanzimat dönemine geçmeden önce Tanzimat öncesi döneme bakmak gerekirse; bu dönemde Osmanlı'nın merkezden atanan yerel yöneticileri; kadı, muhtesip ve validir. Bunların arasında kadının imar nizamı, kentsel temizlik, alt yapı tesislerinin denetimi gibi yetkileri olsa da şehircilik ve belediye hizmetleri vakıflar aracılığıyla sağlanıyordu (Ünal, 2011:242-243).

Mekânsal örgütlenme anlamında, Tanzimat öncesi bu zayıf yapıda Tanzimat'la birlikte Osmanlıda diğer dönemlerle karşılaştırılamayacak kökten bir anlayışla dönüşüm yaşanmıştır. Bunun neden ve sonuçları şu şekildedir (Ersoy,2020:34-35-36);

1.İdeolojik tutum: Tanzimat, Osmanlı'nın Avrupa ve yakın doğunun liderliğinin üstlendiği devrin kapandığı, savaşlarda üst üste başarısızlıkların alındığı, Avrupa kentlerinin 19. yüzyıl boyunca sergilediği hızlı gelişmeyi hayranlıkla izlediği dönemin

adıdır. Bu dönemde amaç kentleri, İstanbul'dan başlayarak başta Paris olmak üzere gelişmiş Batı kentlerinin mekânsal yapısına benzetmektir.

2.Nüfus artışı, sosyal yapı ve teknolojik değişim: Kaybedilen topraklarla gerek Rumeli'den gerek Anadolu'dan İstanbul'a yaşanan göçlerle İstanbul nüfusu hızlı bir şekilde artmıştır. Kadıköy, Üsküdar ve Boğaziçi köylerine yerleşmelerin yaşanmasıyla kentsel alan tanımı değişmiştir. Kentin genişlemesi yeni ulaşım araçlarına olan gereksinimi de arttırmıştır. Kentin üst biçimini ve konut dokusunun hızla dönüşmesine neden olacak Galata Köprüsü, Şirket-i Hayriye buharlı gemileri, atlı tramvay ve tünel ilk metrosu hizmete açılmıştır.

3. Yeni yapılaşma ihtiyacı: Merkezi devleti güçlendiren bürokratik ve askeri yapının kentte hizmetlerini görecekleri yapılara ihtiyaç hızla arttı. Buna yeni tüketim ve eğlence alışkanlıkları ve az sayıda da olsa fabrikalar da eklenince yeni mekân ve buna uygun bina ihtiyacı arttı. Bunlar da yeni mekânsal örgütlenmeyi zorunlu kılmıştır.

4.İkili kent merkezi: Fetih sonrası bugünkü Sirkeci, Eminönü ve Tahtakale alışveriş ve limana bağlı faaliyetlerin en çok yoğunlaştığı yerler iken 19.yüzyılda buralara Galata ve Suriçi de eklenmiştir.

5.Kentsel riskler: Yapı ana malzemesinin ahşap olması ve donanımlı itfaiye teşkilatının olmaması İstanbul'da yangınların denetlenemez felaketler haline gelmesine neden olmuştur. Öyle ki her yarım asırda bir kent yeniden inşa edilir duruma gelmişti. Hem bu felakete kesin çözüm bulma isteği, hem de yanan yerleri Batılı tarza değiştirmek için yenilikler yapılmıştır.

6.Kentsel Güvenlik: Yağma ve isyanların hiç eksik olmadığı İstanbul'da son dönem yeniçeri isyanları 18.yüzyılda giderek içinden çıkılmaz bir hal alması ile Avrupa modern devletlerinin yaptığı gibi kentsel mekânın bir güvenlik anlayışı ile ele alınması gerektiği anlaşıldı ve Baron Haussmann'ın Paris uygulamalarından öğrendikleri bir ucundan bakıldığında diğer ucu gözüken düz ve geniş bulvarlarla İstanbul'un güvenliği var olanın yarısı kadar güvenlik gücü ile sağlanabilecekti.

7.Modern kentlilik bilinci: İnsanları kent yaşamına alıştırmak için kentlilerin, esnafın, tüccarın uyması gereken normlar hatta evlerinin içinin temiz tutulması bile hüküm altına alınmıştır.

8.Yeni yönetsel düzenleme: Tanzimat döneminin getirdiği yeniliklerden biri de ilk kez 1855 yılında meclisi ile birlikte bir belediye örgütünün kurulmasıdır. Bu yeniliği 1877 yılında çıkartılan Belediye Kanunu izlemiştir.

Türk kent planlama tarihi açısından önem taşıyan, ilk planlama deneyimi ise askeri eğitim verme amacıyla Osmanlı topraklarına gönderilen Alman subaylardan Von Moltke ile Von Vincke'nin birazda askeri stratejik nedenlerden dolayı Türk kentlerinde yaptıkları haritalandırma ve planlama çalışmalarıdır. Von Moltke 1/25.000 İstanbul planı ve 1/100.000 ölçekli Boğaziçi halihazır haritasını; Von Vincke ise Ankara haritasını çıkartmıştır (Özcan,2006:156-157).

Tanzimat Fermanı'ndan Cumhuriyetin ilanına imarla ilgili yapılan yasal düzenlemeler ise şu şekildedir (Ersoy,2020:40);

Tarihi	Adı
1839	İlmühaber
1848	Ebniye Nizamnamesi
1848	Beyanname
1849	Ebniye Nizamnamesi
1858	Sokaklara Dair Nizamname
1863	Rıhtımlar Nizamnamesi
1863	Turuk ve Ebniye Nizamnamesi
1866	İslahat-ı Turuk Komisyonu Vazafinin Mübeyyin Talimatname
1875	İstanbul Belde-i Selasede Yapılacak Ebniye Suret-i İnşayesine dair Nizamname
1882	Ebniye Kanunu
1891	Ebniye Kanunu

Tablo 2. 2 : Cumhuriyet'ten önceki imarla ilgili yasalar (Ersoy,2020:40).

Avrupa'da yaşanan sanayi devrimini takip eden modernite ile 1860lardan sonra liman kentlerinin dışı daha açık olmasıyla klasik Osmanlı kentindeki bedesten etrafındaki çarşı, kapan ve pazar yerini merkezi iş alanına bıraktı. Osmanlının kapitalist sisteme girmesiyle merkezde bankalar, iş hanları, sigorta şirketleri ve otellerin kurulması yeni alt yapı ihtiyacını doğurdu. Kent merkezini büyüten, işlevlerini çeşitlendiren demiryolu istasyonları, rıhtımlar, antrepolar, posta binaları ile geleneksel ve modern farklılaştı. Yaya olan kent içi ulaşım yerini araba, tramvay, ve banliyö treni aldı. Konut alanı millet esasından sınıf esasına geçişle yeni arazi kullanım şekilleri ortaya çıktı (Tekeli,2009:108).

Yapılan düzenlemeler ile getirilen yenilikler (Ersoy,2020:48);

1.İstanbul'da yeni yol ve ev yapmadan önce alanın haritası çıkartılacak ve bir plana dayalı olarak yapılacaktır.

2. Yollar geometri kuralına uygun yapılacaktır ve anayollar var olanlardan çok daha geniş yapılacaktır.

3.Ana yolların her iki yanına kaldırım yapılacaktır, yol boyunca ağaç dikilecektir.

4.Çıkılmaz sokak yapılmayacaktır.

5.Rıhtımlar 3 metre genişliğinde olacaktır.

6.Meydan yapımında cami ve kabir yerleri korunacaktır, çeşmeler taşınabilir.

7.Binalar kâgir yapılacaktır, durumu olmayanların yapacakları ahşap binalar arasında kâgir duvar olması zorunludur.

1845 yılında taşra kentlerinin haritalarının hazırlanması ve ihtiyaç duyulan altyapı hizmetleri gibi yükümlülükleri gerçekleştirmek üzere imar meclisleri kurulmuştur. Bu meclisler; eyaletlerin kalkındırılması ve refah düzeylerinin artırılması için yol, köprü yapımı ve su teminine odaklanıp kentlerin yeniden yapılandırılması görevini arka plana itmiştir. Bu yapı kurumsallaşmadan imar ve planlamanın tek elden idare ve denetimi Nafia Nezareti (Bayındırlık Bakanlığı) kurulup yetki ve sorumluluklarını bu kuruma devretmiştir (Özcan,2006:157-158).

Kadının yöneticiliğinden Avrupa ülkelerindeki kurumsal yapılanmaya geçerek şehremaneti veya belediye ilk kez 1857’de Galata ve Beyoğlu’nda Altıncı Daire-i Belediye kurulmuştur (Tekeli,2009:109).

Dönemin kent planlamasındaki yetkilerine bakacak olursak, kurumsal bir yetkiden ve yetkili aktörden bahsetmenin zor olduğunu, planların genellikle Alman ve Fransız plancılara, askerlere, sigorta şirketlerine veya yangın yerlerinin haritalarının çıkartılması amacıyla yapıldığı (Alman Maviler, Moltke, Kauffer Planları vs.); yerel yönetim kavramının Osmanlı gibi bir imparatorlukta Tanzimat ile geldiği aşamanın önemli olmasıyla birlikte imar ve planlamada devletin hiçbir tecrübesinin olmadığı bu dönemde, Avrupa devletlerine bakarak şekillendirmeye çalıştığı kentsel mekânda yerele düşen yetki de, yok denilecek kadar olmuştur.

Sonuçta bu dönemde, Batı odaklı hukuksal düzenlemeler ile İslâm hukuku ve yazılı olmayan örf ve âdetler eşliğinde kentsel mekânı şekillendirme girişimi hem yasal açıdan hem de mekânsal açıdan ikili bir düzen ortaya çıkarmıştır. Batı planlama deneyimlerini Türk yerleşim geleneğiyle sentezleyen planlar ise bütüncül kentsel alan kullanımı planlar olmaktan ziyade tasarım şeklinde, mevzii ölçekli arsa ve arazi düzenlemeleri olmuştur. Kısaca ilk planlama deneyimlerinin yaşandığı bu dönemde Türk kentleri ne tam olarak Batı kent kültürüne uyarlanabilmiş ne de Tanzimat öncesi kent dinamiklerinden soyutlanabilmiştir (Özcan,2006:180).

2.2.2. 1923-1944 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri

Cumhuriyet döneminde planlama amaç ve kapsamı, Kurtuluş Savaşı sırasında düşmanların yakıp yıktığı kentleri iyileştirmek ve mübadele ile gelenleri yerleştirmek odaklıdır. Tanzimat döneminden önemli bir farkı ise bu dönemde ilginin İstanbul’dan yeni başkent Ankara’ya kaymış olmasıdır.

Dönemde imar ve planlama çalışmaları şu şekilde olmuştur (Ersoy,2020:121-122);

1.1924 yılında Ankara Şehremaneti’nin kurulması ve Carl Lörcher’e plan hazırlatılması,

2.1925 yılında kamulaştırma yasasının çıkartılması,

3.1926 yılında inşaat işlerine kredi vermesi için Emlak ve Eytam Bankası'nın kurulması,

4.1928 yılında Ankara İmar Müdürlüğü'nün kurulması, bu Müdürlüğün yapacağı planları onaylama ve uygulama yetkisi Bakanlar Kurulu'na verilmesi,

5.Ankara nazım imar planı için yarışma düzenlenmesi, Jansen planının yarışmayı kazanıp onaylanarak yürürlüğe girmesi.

Yeni oluşturulmak istenen fiziksel düzenlemenin yönetsel ve sağlıkla ilgili alt yapısını oluşturmak için 1930 yılında 1593 sayılı Umumi Hıfzısıhha Kanunu ile kentlerde sağlık ve hijyen ile ilgili düzenlemeler getirilirken imar ve planlamayla ilgili yeni kavram ve kurallar getirildiği görülmektedir (Ersoy,2020:128).

1926 yılında Atatürk'ün isteği üzerine konut yaptıracaklara finansal destek olması amacıyla kurulan Emlak ve Eytam Bankası'nın bu dönemde memurlara yönelik konutlar üretmek gibi önemli işlevler üstlenmiş olsa da 2001 yılında aktif ve pasifleri ile TOKİ'ye devredildiği ve Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı adı altında varlığını halen sürdürdüğünü görmekteyiz.

Kent planlamada yetkileri tarihsel süreçte ele alırken kent planlamanın bir dönemine damgasını vuran bir Cumhuriyet kurumu olan İller Bankası'na büyük bir parantez açılması yerinde olacaktır.

1933 yılında Belediyeler Bankası adı ile savaş sonrası ülkenin çağdaşlaşması ve kamu hizmetlerinin sağlanmasında kaynak sağlamak amacıyla 1945 yılında değişen adı ve İl Özel İdareleri ve köyleri de kapsayacak şekilde genişleyen yerel kapsamı ve özellikle vurgulanan imar görevleri ile İller Bankası kurularak ülkemizde planlama serüveninde İller Bankası deneyimi başlamıştır (Kiper,2016:3).

Bu dönemde, DPT ülke ve ekonomik düzeyde planlamayı doğrudan kontrol eden ve uygulayan pozisyonundadır. Kurum, ülke ve bölge planları arasındaki uyumu gözetirken ülke planlamasının mekâna yansımaları konusunda kontrol ve vesayet yetkileri vardır (Evmez,2012:44).

Bankanın imar planlama çalışmaları; 1933-1985 ilk dönem, 1985- 2000'lerin başı ikinci dönem ve 2000'ler sonrası üçüncü dönem olarak incelenmektedir (Kiper,2016:3). Kuruluş ve arayış dönemi diyebileceğimiz ilk yıllarda Banka'nın amacı,

kentleri çağdaş yerleşimler haline dönüştürebilmek için olabildiğince çok planı en hızlı şekilde hayata geçirmektir. Bu dönemde her ne kadar teknik kadro, kaynak ve kurumsal planlama anlayışı gibi eksiklikler olsa da belirli etüt ve araştırmalar yapılmadan planlama çalışmaları yapılmamaktadır (Kiper,2016:4). Ülkenin imar planlama sistematığının kurumsallaşmasında payı büyük olan Banka, kendi düzenlediği kurs ve eğitimlerin yanı sıra diğer eğitim kurumlarının da müfredatlarına yön vererek mimar, şehir plancıları ve teknik personelin yetiştirilmesinde eğitim kurumu gibi hizmet vermiştir. Bankaca 2863 sayılı Kanununun nüveleri olabilecek kentsel sit alanlarında koruma amaçlı yönetmelikler çıkarıldığı, koruma kullanma dengesi çerçevesinde ağır sanayinin tarım alanları üzerindeki baskısını azaltılması ve planlamada katılım gibi öncü çalışmalara imza atmıştır (Kiper,2016:8-9). Üretilen planların nicelik ve niteliksel en güçlü olduğu Banka'nın ikinci döneminde, ihale, yarışma, emanet ve bizzat Banka tarafından yapılan imar planlarının oranı %100'dür, 2000 yılında ise bu oran %90 olmuştur. 1980 sonrası dünyada saran küreselleşme politikaları ve ülkemizde yaşanan askeri darbe ile imar yetkilerinin merkezden yerel yönetimlere kaydığını, yerel yönetimlerin ise bu sürece hazırlıksız yakalanmaları ile İller Bankası'ndan daha büyük destekler aldığı görülmektedir (Kiper,2016:9-10). Banka'nın üçüncü döneminde ise; belediyelere verilen hibelerin kaldırılması, belediye sayısının azaltılması, belediye kurulması için nüfus şartının 2000'den 5000'e çekilmesi gibi sebeplerle üretilen plan sayısının çarpıcı şekilde azaldığını görmekteyiz. Kamu yararı amacıyla kamu kurumu olarak kurulan Banka bu niteliğinden soyutlanarak özel bir şirkete dönüştürülmesi çabalarının hız kazanması ile 2011 yılında İLBANK anonim şirketine dönüşmüştür (Kiper,2016:15).

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde birlikte yürütülen Nafia Vekaleti, bir bölümü de İktisat Vekaletine bağlı olarak yürütülen haberleşme ve ulaşım hizmetleri 27 Mayıs 1939 yılında Ulaştırma Bakanlığı adı altında tek çatıda toplanmıştır.

Yeni rejimin kentsel alanların imarıyla ilgili ilk yasası olan 2290 sayılı Belediye Yapı ve Yollar Kanunu, değişik kurum ve komisyonların görüş ve değerlendirmesi alınarak iki yılı aşan yasalaşma sürecinin ardından yürürlüğe girmiştir (Ersoy,2020:148), mekânsal planlama tarihimizde önemli bir aşama olarak ilk kez kent ölçeğinde plan yapma zorunluluğu getirilmiştir yetki ise Dâhiliye Vekaletine verilmiştir (Ersoy,2020:149). Ankara'daki planlama çalışmalarından İstanbul'a

geçecek olursak, İstanbul'un ilk 1/5000 ölçeğinde nazım imar planı Prost tarafından yapılmıştır (Ersoy,2020:150).

1929 dünya ekonomik buhranının etkilerini en aza indirmek amacıyla 1932 yılına kadar ılımlı bir devletçilik modeli tercih edilirken, 1932-33 yılları arasında devletin daha çok görevler üstlendiği ve daha müdahaleci devletçilik anlayışına geçilmiştir. 1930lu yıllara damga vuran devletçilik politikalarının yansıması olarak 1933 yılında birinci beş yıllık sanayileşme planı karşımıza çıkmaktadır (Övgün,2010:168).

Bu dönem tek parti iktidarının ve devletçilik politikalarının egemen olduğu yıllardır. Ankara ve İstanbul belediyeleri Valilik ile birleştirilerek merkezi yönetimin yerel yönetimlerin karar ve organları üzerindeki yetkisi oldukça fazladır (Güneri,2013:20).

2.2.3. 1945-1960 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ulaştırma ve haberleşmede ihtiyacın artması sonucu 27 Haziran 1945 tarihinde 4770 sayılı Kuruluş Kanunu ile Ulaştırma Bakanlığı'nın hizmet ve yetki sınırları genişletilmiştir.

Meslek odaları, ilgili kamu kurumları toplantıları ve değişik kongrelerde tartışılarak beş yıllık yasalaşma sürecinin ardından kent planlamada Osmanlı'dan kesin kopuş sağlayan 1956 yılında 6785 sayılı İmar Kanunu yürürlüğe girmiş iki yıl sonra 1958 yılında ise İmar ve İskân Bakanlığı kurulmuş, böylece 1920-1928 yılında Nafia Vekaletinde, 1928 yılında Bayındırlık Bakanlığı bünyesinde iken planlama yeni bir bakanlığın yetkisinde düzenlenmiştir. Bakanlığın kuruluş kanunu ile yalnızca yerleşme değil bölge ölçeğinde de planlama yetkisi verilmiş ve ilk bölge planlama deneyimi Zonguldak'ta hayata geçmiştir (Ersoy,2020:211).

1958 yılında kent ve metropol alan planlaması ve örgütlenmesi açısından önemli bir gelişme olan ve kent planlamasını yönlendirecek İmar ve İskan Bakanlığı kurulmuştur. İmar konularında belediyeler, İmar ve İskan Bakanlığı'nın kontrolü altında olmaya devam etmiştir (Güneri,2013:23).

1960'a gelindiğinde, bölgesel kalkınma planlarını yapmak amacıyla Devlet Planlama Teşkilatı'nın (DPT) kurulması ile planlı dönem başlamıştır. Devletin istikrarsız ve değişken politikalarını bu Kurum üzerinden izlenmesi mümkündür. Çünkü Kurum planlama yetkilerinin merkezden yerele sonra yine merkeze kaydırılması açısından planlama tarihimizin en önemli kurumlarından biridir. DPT, 1980 sonrası planlamadaki rolünü; 1982 Anayasası ile de anayasal statüsünü kaybetmiştir. Kurumun yapısında siyasetçi ağırlığı artırılmış başbakanlığa bağlı bir hale getirilmiş, 1994 yılında 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında KHK 'de bölge planları yapmak gibi bir ifadeye yer verilmemiş, 2006 yılında Kalkınma Ajanslarının kurulmasıyla bu planlama yetkisi ajanslara verilmiş, 2011 yılında ise Kalkınma Bakanlığı kurularak DPT, Bakanlığın koordinasyon bürosuna dönüşmüştür (Sönmez, 2015:37-38). 2018 yılında ise Kalkınma Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı'nın Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü birleştirilerek Cumhurbaşkanlığı bünyesinde Strateji ve Bütçe Başkanlığı kurulmuştur.

2.2.4. 1961-1983 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri

1965 yılında Ankara, İstanbul ve İzmir'de Bakanlar Kurulu kararı ile İmar ve İskan Bakanlığı'na bağlı metropoliten planlama büroları kurulmuş ve bu kentlerdeki nazım imar planlarının yapılması ile görevlendirilmiştir (Güneri,2013:24).

Bu dönem sosyal devlet uygulamalarına rastlamakla birlikte kalkınma için planlamanın vazgeçilmez olduğu anlaşılmıştır. Bu anlayışla kalkınma planlarının yapımına başlanmış ve askeri darbeye kadarki süreç planlı dönem olarak adlandırılmıştır.

Planlı dönemde başlayıp günümüze kadar gelen beş yıllık kalkınma planları şu şekildedir;

Dönemi	Adı
1963-1967	1.Beş Yıllık Kalkınma Planı
1968-1972	2. Beş Yıllık Kalkınma Planı
1973-1977	3. Beş Yıllık Kalkınma Planı
1979-1983	4. Beş Yıllık Kalkınma Planı
1985-1989	5. Beş Yıllık Kalkınma Planı
1990-1994	6. Beş Yıllık Kalkınma Planı
1996-2000	7. Beş Yıllık Kalkınma Planı
2001-2005	8. Beş Yıllık Kalkınma Planı
2007-2013	9. Beş Yıllık Kalkınma Planı
2014-2018	10. Beş Yıllık Kalkınma Planı
2019-2023	11. Beş Yıllık Kalkınma Planı

Tablo 2. 3 : Kalkınma Planları (sbb,2021).

1980 yılında ise İmar ve İskân Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı adı altında birleştirilmiştir (Güneri,2013:25).

1981-1983 arasındaki dönem, ülkede askeri darbenin etkilerinin yaşandığı ve liberal politikaların güç kazandığı dönemdir. 1982 Anayasası'nın 127.maddesi ile büyükşehirlerde özel yönetim birimlerinin kurulacağı düzenlenmiştir.

-1982 tarih ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu,

-1983 tarih ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu,

-1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Koruma Kanunu,

-1983 tarih ve 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu,

-1983 tarih ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu,

13 Aralık 1983 tarihinde 182 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile hızlı gelişen ulaşım ve haberleşme sektörüne yeni bürokratik düzenlemeler yapılmıştır.

2.2.5. 1984-2018 Yılları Arasındaki Dönemde Planlama Yetkileri

9 Kasım 1986 tarih ve 3322 sayılı Kanunla DLH (Demiryollar Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü) Bayındırlık Bakanlığı'ndan Ulaştırma Bakanlığı bünyesine katılmıştır.

Devletin yerini piyasanın aldığı neoliberal politikalar döneminde her ne kadar planlama ve kalkınma kavramları arka plana itilmiş olsa da 1980li yıllara kadar tüm planlama yetkisini elinde tutan Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın yetkilerinin, çıkartılan çok sayıda yasal düzenleme ile birçok kurum ve kuruluşa dağıtıldığını görmekteyiz. Planlamada yetki konusundaki en önemli gelişme ise 1985 yılında çıkartılan yasa ile yerel yönetimlere plan yapma yetkisi tanıyarak yerelleşme açılımı yapılmış olmasıdır (Güneri,2013:26).

Böylece tek merkez ve o tek merkezin Bayındırlık Bakanlığı olduğu planlama sistemi, planlama yetkisinin yerel yönetimlere ve farklı kurumlara da verilmesi ile başlayıp günümüze kadar gelen planlamada yetki konusunda çok aktörlü haline kavuşmuştur.

Bu dönemde çıkartılan ve planlamada yetkiyi çok aktörlü hale getirilen yasal düzenlemeler şu şekilde olmuştur (Güneri,2013:27-28 yararlanarak tez kapsamında hazırlanmıştır.).

-1984 tarih ve 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu,

-1984 tarih ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun,

-1989 tarih ve 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname,

-1989 tarih ve 338 sayılı Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname,

-1990 tarih ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu

-1994 tarih ve 1046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine Dair Kanun,

-1998 tarih ve 4342 sayılı Mera Kanunu,

-2000 tarih ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu,

-2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu

-2004 tarih ve 5226 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

-2005 tarih ve 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıklarının Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun

-2005 tarih ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu

-2012 6306 Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi hakkında Kanun

-2014 yılında Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği (yeni plan türleri, yeni mekânsal tanımlar, plan kademelenmesi)

-2016 Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği

-2017 Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği

-2017 Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği

10 Ağustos 1993 tarih ve 491 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Denizcilik Müsteşarlığı kurulmuş ve deniz sektörü ile Ulaştırma Bakanlığının ilgisi kesilmiştir.

27 Kasım 2002 tarih ve 24949 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Kuruluşların Bağlı ve İlgili Oldukları Bakanlıkların Değiştirilmesi İle İlgili İşlem" uyarınca Deniz Müsteşarlığı ve KİT Statüsündeki Kıyı Emniyeti ve Gemi Kurtarma İşletmeleri Genel Müdürlüğü de Ulaştırma Bakanlığı'na bağlanmıştır.

1 Kasım 2011 tarih ve 28102 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" uyarınca ismi Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı olarak değişmiştir.

Diğer taraftan dünyada AB politikalarının bölgesel kalkınma konusunda önemli çalışmalarının AB'ye üyelik sürecinde olan ülkemizde de yansımaları olmuştur. Kendisine ulusal kalkınma planlarında yer bulan ve dolayısıyla da merkezi yönetim anlayışıyla yönetilen bölge kalkınma ajanslarına yaklaşımı 1999 yılında Türkiye'nin Helsinki Zirvesi'nde AB'ye aday ülke olarak kabul edilmesiyle dönüşüme uğramıştır. Yukarıdan aşağıya doğru uygulanan kalkınma yönetim anlayışı çerçevesinde tersine çevrilmeye çalışılmıştır (Yavuz Tiftikçigil, 2010:93).

Hem AB'ye üyelik sürecinde entegrasyonun sağlanması hem de ülkemiz açısından da büyük problem olan bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması amacıyla dezavantajlı bölgelerde yaşayan halkın refahını arttırmak ve büyük kentlerdeki göç sorunu çözebilmek için bölgesel planlama yetkileri planlama sistemimize dâhil edilmiştir.

Ülkemizdeki bölgesel planlama uygulamaları şu şekildedir (Yavuz Tiftikçigil, 2010:113);

-ZBK (Zonguldak, Bartın, Karabük)

-DAP (Doğu Anadolu Projesi) Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan 14 il (Ağrı, Ardahan, Bingöl, Bitlis, Erzincan, Elazığ, Erzurum, Hakkâri, Iğdır, Kars, Malatya, Muş, Tunceli, Van)

-DOKAP (Doğu Karadeniz Projesi) Artvin, Bayburt, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize, Trabzon

-YHGP (Yeşilirmak Havzası Geliştirme Projesi) Amasya, Tokat, Samsun, Çorum

-GAP (Güneydoğu Anadolu Projesi) 9 il (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak)

Hem 3194 sayılı Kanun hem de AB uyum sürecinin planlamada yetkileri yerel yönetimler lehine değiştirdiği bu dönemde yerel yönetim mevzuatı da kendi içinde çeşitlenmiştir.

Tarihi	Kanun No	Kanun Adı
10.07.2004	5216	Büyükşehir Belediyesi Kanunu

02.07.2005	5390	
07.12.2004	5272	Belediye Kanunu
03.07.2005	5393	
22.02.2005	5302	İl Özel İdaresi Kanunu
02.07.2005	5391	
25.05.2005	5355	Mahalli İdare Birlikleri Kanunu
12.11.2012	6360	On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
14.03.2013	6447	On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi Ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun

Tablo 2. 4 : Dönemin yerel yönetim mevzuatı (Güneri,2013:29).

Bu dönem planlamada yetki çatışmalarının derinleştiği bir dönemdir. 1984 tarihli 3030 sayılı Kanun ile İstanbul metropol planlama yetkisi Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi arasında; 1/50.000 ölçekli nazım imar planı ve çevre düzeni planı yapma yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığı ile Bayındırlık ve İskan Bakanlığı arasında parçalanmıştı (Özden,2013:9). Diğer taraftan 2005 yılında yürürlüğe giren 5302 sayılı Kanun ile İl Özel İdareleri de çevre düzeni planı yapmakla yetkilendirilmiştir (Özden,2013:10). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2011 tarihli 648 sayılı KHK ile her tür ve ölçekte çevre düzeni planı, nazım ve uygulama imar planı yapma yetkisi ile donatılmış, aynı yetkilerin 5162 sayılı Kanun ile Toplu Konut İdaresi'ne de verilmesiyle yetki açısından çelişkili durumlar yaratılmıştır

(Özden,2013:12). 2008 yılında 5793 sayılı KHK ile gecekondü dönüşüm projesi uygulanacak alanlarda ve TOKİ'nin kendi mülkiyetindeki arsa ve arazilerde her tür ve ölçekte plan yapma yetkisi TOKİ'ye; yine aynı KHK ile Kıyı Kanunu ve Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan yerler dâhil özelleştirme kapsamına alınmış yerlerdeki her tür ve ölçekte plan yapma yetkisi ise Özelleştirme İdaresi'ne verilmiştir (Özden,2013:13).

2.2.6. Kapsamlı Planlamadan Stratejik Planlamaya Geçişte Planlamada Yetkiler

Bu dönem kapsamlı planlamadan stratejik planlamaya geçiş yetki deneyimlerinin yaşandığı dönemdir. Bu sefer bir özel sektör uygulaması kamu yönetimi anlayışını etkilemiş o da planlama ve planlamada yetkileri etkilemiştir. Diğer disiplinlerden farklı olarak sosyal bilimlerde olayların başlangıç ve bitişlerini netleştiremediğimizden bu planlama dönemi yıl bazlı dönemselleştirilememiştir. Dünya kapsamlı planlamayı terk ederek stratejik planlamaya geçtiğinde zamansal olarak farklılık olmakla birlikte ülkemizde de stratejik planlamaya geçiş için adımlar atılmıştır.

1950li yıllarda özel sektör alanında verimlilik ve etkinliği artırma amacıyla uygulanmaya başlayan, örgütlerin zayıf/güçlü yönlerini, dış dünyadaki gelişmeleri sürekli takip ederek tehdit ve fırsat analizleri ile ayakta kalma tekniği olan stratejik planlama ve stratejik yaklaşım; 1980 sonrasında yeni kamu işletmeciliği anlayışının önem kazandığı, geleneksel kamu yönetimi anlayışının etkisini kaybettiği süreçte kamu yönetimine girmiş ve uygulanmaya başlanmıştır (Genç,2021:1).

Tanımı anlaşılır kılmak adına stratejik planlama ile geleneksel planlamanın karşılaştırmasını yapmak konuyu daha anlaşılır kılabilir.

Geleneksel Planlama	Stratejik Mekânsal Planlama
-Belli bir hiyerarşi içinde sorumluluk alanları olan kamu kurumları tarafından yapılır, yaptırılır.	-Yatay, eşit koşullarda ağsal bir örgütün işbirliğiyle üretilir

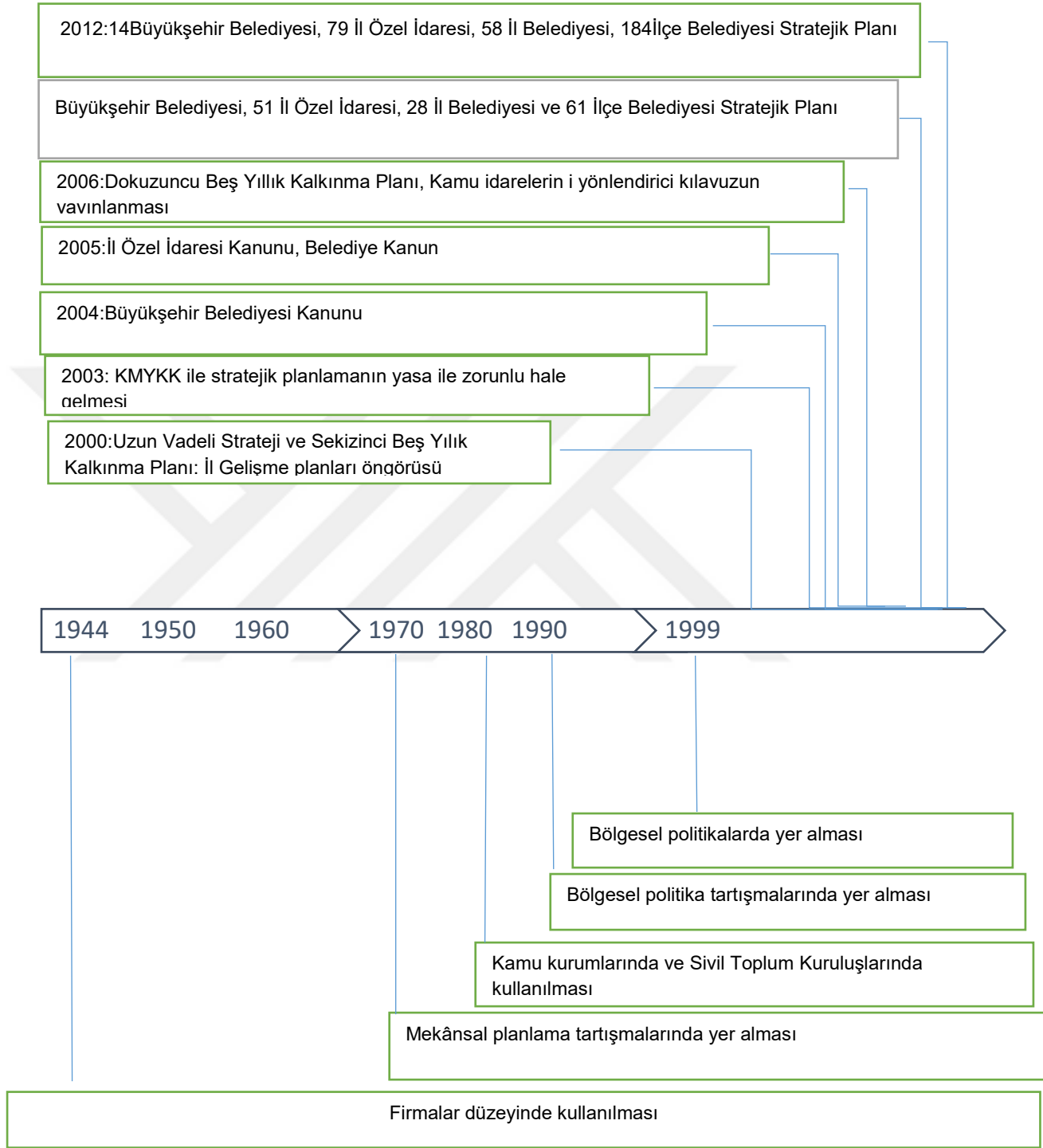
-Çoğunlukla sonuca ulaşmada gerekli aktörler ve eylemler söz konusu edilmez. -Yönetimin karar alma mekanizmalarına olan yakınlığı önemlidir. -Plancı geleceğin nasıl olacağını ortaya koyar. -Ulusal yasalarda yer alır, yasal bağlayıcılığı vardır.	-Mevcut durumun tüm bileşenleri farklı karar alma mekanizmalarını seçerek sürece katılırlar. -Aktörler ve eylemler üzerinde vurgu yapılır. -Dış değişkenler sürekli değişebilen olasılıklardır -Plancı geleceğin nasıl olabileceği üzerine olanakları ortaya koyar, diğer aktörlerin taleplerini ve korkularını anlayan, çatışmaları uzlaştırıcı çözümler üretebilen bir rol üstlenir. -Yasal bağlayıcılığı olmak zorunda değildir, gönüllü bir eylem olarak da yapılabilir.
-Arazi kullanımı formlarının, büyüklüklerinin, nüfus yoğunluklarının kesin şekilde belirlendiği harita ve eklerinden oluşur. -İdari sınırlar içinde yapılır.	-Mekânsal gelişime doğrudan veya dolaylı etkisi olan çok sektörlü strateji ve hedefleri içeren yazılı belge ile bu stratejileri gösteren genel bir fiziksel şemadan oluşur. -İdari sınırlar aşılabilir, çünkü mekândaki ilişkiler idari sınırların ötesine geçebilir.
-Mevcut eğilimlerin süreceği varsayılır. -Fiziksel gelişimi esas alır. -Amaç ve hedeflerin belirlenmesi ve bunların mevcut bütçe ve çalışma koşullarına uyarlanmasıyla ilgilidir. -En olası gelecek koşullar düzenlenir -Çevre şartları hakkında güvenilir bilgi olduğu, her eylemin doğuracağı sonuç hakkında tam bir bilginin var olduğu, büyük kapasitede hesaplama imkânlarının olduğu varsayılır. -Fiziksel gelişimin düzenlenmesi ve denetim altına alınması amaçlanır.	-Yeni eğilimlerin, sürpriz durumların olabileceği varsayılır. -Fiziksel, sosyal, ekonomik, çevresel, kültürel, örgütsel gelişim konuları birbirini tamamlayan şekilde ele alınır. -Sorunların belirlenmesi ve çözümü ile ilgilenir. -Niteliksel değişim-dönüşüm ve tahmin içeren planları temsil eder -Olasılıkların sürekli izlendiği bir tutumdur. -Lider ya da yönetici konumdaki kişinin bilgi-beceri-deneyimi çok büyük önem taşır.

	-Sonuç vurgulu planlamanın yerini süreç vurgulu planlama alır. -İletişim, bilişim ve ulaşım altyapıları sağlanması, kentsel rekabetçiliğin artırılması, yerel değerleri koruyarak yaşam kalitesinin artırılması amaçlanır.
-Kesin biçimde belirlenmiş arazi kullanım kararlarının uygulanması için uzun erimli planlama anlayışı söz konusudur.	-Vizyon uzun erimlidir. Vizyona referansla sürekli proje önerisi geliştirilebilir, zaman sınırı projenin içeriğine bağlıdır.

Tablo 2. 5 : Geleneksel planlama stratejik planlama karşılaştırması (Sınacı ve Sat:2016:22).

Uluslararası ve ulusal sistemlerde yaşanan değişimler kamu yönetimi alanında planlamayı farklı şekillerde etkilemiştir. Mesela; dünyanın yaşadığı iki büyük savaş ve bu savaşlardan sonra Avrupa’da ortaya çıkan zarar, devletin sosyal ve ekonomik yaşama günden güne daha çok karışmasına neden olmuştur. Bu müdahaleci dönemde en etkili araç planlama olmuş bu anlayış ile 2.Dünya Savaşı sonrası birçok ülkede kapsayıcı kalkınma planları yapılmıştır (Genç,2021:3).

Ülkemizde dünyadaki gelişmeleri takip ederek farklı zamanlarda aynı süreçlerle planlamayı şekillendirmiştir.

Şekil 2.2 : Dünyada ve Türkiye’de stratejik planlamanın gelişimi (Sınacı ve Sat:2016:25.

Ülkemizde AB'ye üyelik süreci ve dünyadaki küreselleşme etkisi ile yapılan reformlarda yönetimde etkinlik ve verimliliği sağlama, planlamada amaca uygunluğu

arttırmak, planların bütçe temelli yapılması, kurumsal kapasitenin yükseltilmesi, katılım, şeffaflık ve hesap verilebilirlik çerçevesinde stratejik planlama önceliklendirilmiştir. Politika belgeleri ve yeni yerel yönetimler yasalarıyla hem yerel yönetimlere hem de diğer kurumlara stratejik plan yapma mecburiyeti getirilmiştir (Genç,2021:3-4).

Aşağıdaki, tarihsel olarak stratejik planlama anlayışı çerçevesinde yapılan düzenlemeler ile bu düzenlemelerle getirilen yenilikler tabloştırılmıştır.

Tarih	Kanun No	Kanun Adı	Yenilik
24.12.2003	5018	Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu	Analitik bütçe uygulamasına geçilmesiyle kurumların bütçeleri ile stratejik plan ve performansların ilişkilendirilmesi
04.07.2003	2003/14	2004 Yıllık Programı ve Mali Yılı Bütçesi Makro Çerçeve Kararı	8 kuruluştaki stratejik planlama çalışmaları
20.07.2004			
23.07.2004	5216	Büyükşehir Belediyesi Kanunu	Stratejik yönetim anlayışı ile stratejik planlama zorunluluğu
14.07.2004	5227	Kamu Yönetimi Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun	Merkezi yönetim yerel yönetim yetkilerinde düzenlemeler
2004	-	Stratejik Araştırma ve Planlama Kurumu Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı Taslağı	DPT'nin yeniden yapılandırılması düşünülse de vazgeçilmiştir
22.02.2005	5302	İl Özel İdaresi Kanunu	Yerel yönetimlerin seçimlerden itibaren altı ay içinde stratejik plan yapma zorunluluğu
13.07.2005	5393	Belediye Kanunu	5000 üstü nüfuslu belediyelere 13.07.2006 tarihine kadar plan yapma zorunluluğu
2005	-	Planlama ve İmar Kanunu Tasarısı Taslağı	Plan hiyerarşisinin ortaya konması ve alt ölçekteki planların üst ölçektekilere uygun olması
22.12.2005	5436	KMYKK ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun	Strateji geliştirme birimlerinin kuruluşu
06.01.2006	2006/9972	Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	Stratejik planlamaya ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi

25.01.2006	5449	Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun	Stratejik çerçeve oluşturacak şekilde Bölge gelişme stratejilerinin Ajanslarla işbirliği halinde hazırlanması
26.05.2006	-	Kamu İdarelerinde Stratejik Plan İlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	İdarelerin misyon, vizyon, amaç değıştirmeksizin nicel değışimlere imkan sağlama

Tablo 2. 6 : Türkiye’de Stratejik Planlamanın Mevzuat Gelişme Süreci (Sınacı ve Sat,2016:26).

Mevzuatsal olarak stratejik planlama için yapılan yasal düzenlemelerin ne derece sonuca ulaştığı tartışmalıdır. Ülkemizde planlamadan sorumlu çok sayıda kurum ve kuruluşun farklı konularda plan yapma, yaptırma, onama ve görüş bildirme yetkisinin olmasına rağmen bunlar arasında koordinasyonun olmaması, farklı plan kademelerinin olması fakat bunların birbiri ile ilişkilendirilmemiş olması, farklı sektörlerin işbirliğini gerektiren konularla işbirliğinin sağlanamaması, katılımcılık, mevcut planlama sisteminin karmaşıklığı stratejik planlama yapılmasını ve uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Görev ve yetki açısından ilişkilerin ya hiç kurulmamış ya da açıkça tanımlanmamış olması uygulamada boşluklara ve karmaşaya neden olmaktadır (Genç,2021: 6).

2011 yılında ise yetkileri çalışmanın ilerleyen bölümünde detaylı şekilde incelenecek Çevre ve Orman Bakanlığı’nın çevre kısmı, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile birleştirilerek Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlığın kurulması ile kent planlamada yetkiler konusunda değışimler yaşanmıştır.

Bölümün özeti olabilecek şekilde 1923 yılından itibaren planlamada yaşanan önemli gelişmeleri tablo haline getirebiliriz.

Dönem	Dönemin Özellikleri	Yeni Yasal ve Yönetmelik Düzenlemeler	Düzenlemelerin Amacı	Sonuç
1923-1945	Cumhuriyet ve yeni başkent Ankara ile dönüşümün başlaması hedefi	1923:Ankara’nın başkent olması -1580 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu(1930) -Belediye Yapı ve Yollar Kanunu (1933)	-Çevre planlarının belediye kontrolünde olması -Yeni ulaşım sistemleri ile bölgelerin birbirine bağlanması	-Ankara’da hızlı nüfus artışı altyapı ve sanayinin kent çeperine kayması ile fiziki ve toplumsal yeniden biçimlenen bölgesel yapı
1945-1960	Göç ile hızlı kentleşme	-6785 sayılı İmar Yasası (1956)	-Merkez-yerel yönetim	-İmar ve İskân Bakanlığı kurularak

	çözümeyen gecekondu sorunu	-İmar ve İskân Bakanlığı kurulması (1958) -5431 ve 6188 sayılı yasalarla gecekonduların yasallaştırılması	görevlerinin saptanması -Ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm arayışı	yerleşme düzenini tek elde toplama
1960-1980	Metropollerdeki nüfus artışı ile bölgesel dengesizliklerin artması	-Devlet Planlama Teşkilatı'nın Kurulması; Milli Fiziki Plan tartışmalarının başlanması (1960) -Nazım Plan Büroları'nın kurulması (1965) -775 sayılı Gecekondu Kanunu (1966) -Kalkınmada Öncelikli Yörelere (KÖY) belirlenmesi (1968) -Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) (1970)	-5 yıllık kalkınma planları -Alt gelir grubuna konut ve kredi imkânları -Güneydoğu bölgesinin gelişimine yönelik çalışmalar -Bölge plancılığı fikri -Kıyı yerleşimlerine kısıtlama -Belediyelere 4 yıllık imar programı hazırlama zorunluluğu	Metropolitan plan yeniden tanımlanmış, kalkınma ve bölge planlama ilkeleri saptanması
1980-2000	Mekânda kalite arayışı, gecekondularda dönüşüm, yeni sanayi odakları	3194 sayılı İmar Kanunu (1985) -Toplu Konut Yasası -Mevzii planlar - 2981 sayılı İmar Affı Yasası -Bölge Planlama Anlayışı -Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-94)	Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın kabulü -Merkezi yönetimden yerel yönetimlere yetki devri, yani konut politikaları	Yerel siyasetin öneminin anlaşılması ile yerel yönetim ve merkezi yönetim arasında koordinasyonu sağlayacak bakanlık kurulması, yetki ve kaynak dağılımında çerçeve yasa çalışmaları
2000-2018	Stratejik planlamanın tartışılması, Kalkınma planlarında yer alması uygulamaların gerçekleştirilmesi	-Uzun Vadeli Strateji ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2000) -İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (2002) -5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (2003) -5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununu (BBK)(2004) -2005: 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu (2005)	-İl gelişme planlarının stratejik anlayış ile hazırlanması -Sosyo-ekonomik analizler -belediyelere stratejik plan yapma zorunluluğu -Yerel ve bölgesel kalkınma için planlama yapılması	-Nüfusu 5000 üzeri belediyeler için stratejik plan yapma zorunluluğu -Kalkınma ajansları ile AB'ye üyelik sürecinin hızlanması -Çevre ve Şehircilik Bakanlığının her tür ve ölçekteki plan ilke ve standartlarını belirleme kurumlarla işbirliği içinde yapma, mahalli idarelerin bu stratejilere uygunluğunu denetleme

		-2005: 5393 sayılı Belediye Kanunu (2005) -Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu (2006) -Dokuzuncu BYKP, Kent Konseyi Yönetmeliği -Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın kurulması (2011)		
2018	-Parlamente sistemden Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesi, -Hukukumuza Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinin girmesi	-1 sayılı CK başayarak çıkan kararnameler -Bazı yerler için imar başkanlıklarının kurulması	-Hükümet sistemi değışikliğı ile bakanlıklar ve bazı kurumların kuruluş kanunlarının yürürlükten kaldırılıp bunların CK ile düzenlenmesi	- Cumhurbaşkanının kent planlamada aktör olarak karşımıza çıkması -Kent planlamada yetkili aktör sayısında artış -Planlama yetkilerinin merkezileşmesi

Tablo 2. 7 : Planlama tarihine toplu bakış (Sınacı ve Sat:2016:24 yararlanarak tez kapsamında hazırlanmıştır).

Planlamada yapılan değışikliklerin planlamada yetkiyi de dönüştürdüğü tartışılmaz. Planlamada yetkinin dönüşümü ve yıllar itibariyle yetkili kurumların sayısının nasıl arttığını tablo üzerinden okuyabiliriz.

Dönem	Planın Kapsadığı Alan	Yetkili Kurum ve Kuruluşlar	Toplam Yetkili Kurum/ Kuruluş Sayısı	Plan Türü ve Kademelenme	İmar Kanunu
1848-1933	Mevzii/Yerel Altı	Belediyeler	1 Adet	Yerleşme Planı	Ebniye Tüzüğü, ;Ebniye ve Turuk ile Ebniye Kanunları
1933-1957	Kent/Yerel	Belediyeler	1 Adet	Müstakbel şehir Plan	Yapı ve Yollar Kanunu (3290)
1957-1985	Metropolitan Alan/Yerel Üstü	Belediyeler; Merkezi Yönetim (BİB, Orman Bakanlığı, Turizm Bakanlığı)	7 Adet	Nazım ve Uygulama İmar Planı	İmar Kanunu (6785/1605)
1985	Bölge/Yerel Üstü	Yerel Yönetimler (Belediyeler	19 Adet	Bölge planı; Çevre Düzeni Planı; Nazım ve	İmar Kanunu (3194)

		ve İl Özel İdareleri); Merkezi Yönetim (BGB, Orman Bakanlığı, Turizm Bakanlığı, DPT)		Uygulama İmar Planı	
2011	Ulusal Bölgesel/ Ulus/Bölge	Yerel Yönetimler ve Merkezi Yönetim	19 Adet	En üstte; Ulusal ve Bölgesel Düzeyde Mekânsal Strateji Planı-En alta; Uygulama İmar Planı olmak üzere 6 kademe	İmar Kanunu (3194)

Tablo 2. 8 : Planlamada yetkili aktörlerin sayısının artışı (Güneri,2013:35).

Planlama dinamik yapısı nedeniyle sürekli diğer disiplinlerdeki gelişmelerden etkilenmekte buna bağlı olarak da yetkiler yeniden dağıtılmaktadır. En son 2021 yılında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ismi, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak değiştirilmiştir. Bu bölümde Tanzimat döneminden 2018 yılına kadarki süreç için planlamada yetkilerle ilgili dönemselleştirme yapılmış olup bundan sonraki süreç, özellikle Cumhurbaşkanlığı sistemine geçiş ile yaşanan yetki değişiklikleri ise ilgili konu başlığı altında tartışılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KENT PLANLAMA ÖLÇEKLERİ BAĞLAMINDA AKTÖRLER VE EMSAL YARGI KARARLARI

3.1. İMAR PLAN TÜRLERİ

3.1.1. Üst Ölçekli Planlar

Üst ölçekli planların ilki, İmar Kanunun 5. ve 6. maddelerinde ad olarak geçmesine rağmen kim tarafından nasıl yapılacağı belli olmayan kalkınma planları 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile, Cumhurbaşkanı tarafından belirlenen ilke ve amaçlar doğrultusunda Hazine ve Maliye Bakanlığınca tarafından ilgili kamu kurumları ve Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bulunan Politikalar Kurulu'nun da görüşleri alınarak Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile müşterek hazırlanması öngörülmüştür (Kalabalık,2019:68-69).

İmar Kanunun 5. ve 8. maddeleri gereği yapılması zorunlu tutulmamış, gerekli olması halinde hazırlanacağı hükme bağlanan diğer bir plan ise Bölge Planlarıdır.

Bölge planı; sektörel hedefleri ve alt yapıların dağılımlarını belirlemek, kentlerin sosyal ve ekonomik gelişme eğilimlerini, yerleşmelerin gelişme potansiyelini ortaya koymak için hazırlanan planlardır (Şimşek, 2010:1).

2018 yılına kadar Bölge Planları Kalkınma Bakanlığına bağlı Kalkınma Ajansları vasıtasıyla yapılmışken, 2018 seçimleri ile Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı'nın Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü ile birleşerek Cumhurbaşkanlığı bünyesinde Strateji ve Bütçe Başkanlığı adını alırken; kalkınma ajansları ise Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlanmıştır.

13 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile de Kalkınma Bakanlığına yapılan atıfların Strateji ve Bütçe Başkanlığına yapılmış sayılacağı düzenlenmiş olsa da, 641 sayılı KHK'nin 23/A ve 2-c maddeleri ile bölge planlarını onaylayarak geçerlilik kazandırma yetkisi Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'nda olmaya devam etmiştir. Tüm bunlara rağmen bir de 2018 yılında 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ile Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'nun varlığına son verilmeden bölge planlarını

onaylayarak yürürlüğe sokma yetkisi Cumhurbaşkanına verilmiştir. Muratoğlu'na (2021) göre, kanun hükmünde kararname ile Bölgesel Gelişme Yüksek Kurulu'na verilen yetkinin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Cumhurbaşkanına verilmesi hukuka aykırıdır ve yok hükmündedir (Muratoğlu,2021:162).

Ülkemizde bölge planı, mevzuatta çok eski dönemlerden itibaren kendisine yer bulmuşken ve diğer planlar açısından önemi bariz iken günümüze değin hiç yapılmamıştır (Şanlı,2009:53).

Üst ölçekli planların bir diğeri ise, Çevre Düzeni Planıdır. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre; yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanım kararlarına yön veren üst ölçekli mekânsal strateji planları ve çevre düzeni planları ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak (1 sayılı CK madde 102//1-a), sektörel planların havza ve bölge düzeyindeki mekânsal strateji planları ve çevre düzeni planları uyumlu hazırlanmasını sağlamak (1 sayılı CK madde 102/1-ç) ve büyükşehir belediye sınırları içindeki çevre düzeni planlarının büyükşehir belediyesi tarafından, büyükşehir olmayan iller de ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yapılacağı şeklinde düzenleme getirmiştir. Yine il düzeyindeki çevre düzeni planlarına yönelik Belediye Kanununda belediye sınırı ile il sınırının çakıştığı büyükşehir belediyelerinde il çevre düzeni planının büyükşehir belediyesince yapılıp doğrudan belediye meclisince onaylanacağı belirtilmiştir (1 sayılı CK madde 102/3).

Son üst ölçekli plan türü ise, Metropoliten İmar Planlarıdır. Metropol, Yunanca meter (anne) ve polis (kent) kelimelerinin birleşmesinden oluşan meterpolis kelimesinin kısaltması ile oluşmuştur ve anakent anlamına gelir (wikipedia,2020). Metropoliten planlama, Türkiye'de Ankara, İstanbul, İzmir gibi şehirlerin sınırlarının genişlemesi sonucu şehir planlamasının yetersizliği nedeniyle ortaya çıkmıştır.

İmar kanunun 9. maddesi uyarınca bu planı yapma yetkisi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na ait olmakla birlikte 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile düzenlenen alanlardan biridir. Anılan Kararnamede çevre düzeni planının düzenlendiği maddelerde ve ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak hazırlanacağı ayrıca mahalli idarelerin plan kararlarının da bu planlara uygunluğunun denetiminin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na verildiği maddede düzenleme alanı bulmuştur (1 sayılı CK madde 97/1-d).

Buna rağmen metropoliten imar planlarıyla ilgili birçok tartışma vardır. Yayla (1975), İmar Kanununun bu planları ayrı bir kategoride ele almadığından bu planların nazım imar planlarını da uygulama imar planlarını da ifade ettiğini, dolayısıyla metropoliten planın birden fazla belediyeyi ilgilendiren bir imar planı olduğunu, ortada aynı türden bir planlama olmayıp, yetki konusunu ilgilendiren bir alan genişlemesinin olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık; Ünal (2003), yürürlükten kalkan Plan Yapımı Esaslarına Ait Yönetmelik'te üst düzey planlar olarak sadece çevre düzeni planının öngörülmesinden dolayı metropoliten imar planının da çevre düzeni planı kapsamında değerlendirmektedir. Ünal'a göre; bu planlar, hem metropoliten alandaki kamu malları ve hizmetlerini istenilen ölçüde sunmaya yarayan bir teknik hem de metropoliten alandaki kentsel gelişmeyi yönlendirecek ve kentsel sorunlara çözümler getirecek biçimde yönetsel uğraşların düzenlenmesini sağlayan bir teknik olarak çok işlevli bir planlamadır. Planlama için tüm gerekli bilgi ve belgeler elde edilip değerlendirilerek tek elden hazırlanan metropoliten alan planlamasında çok başlılık söz konusu olamaz. Özel plan kararları üretmek müdahale edildiğinde plan sistemini bozacak, donatı unsurunu sarsacak ve metropoliten alandaki fonksiyonlar arası ilişkiyi ortadan kaldıracak metropoliten plan sistemi, alandaki arazi kullanım kararları, yoğunluklar, donatıların dağılımı, fonksiyonlar arası ilişkiler bütündür (Kalabalık,2019:72).

Yaşanan diğer bir tartışma ise; nazım imar planları yapma yetkilerinden yola çıkarak bazı büyükşehir belediyeleri metropoliten plan yapma yetkisini de kendilerinde görerek, metropoliten plan hazırlamış olsalar da, süreç içinde yaşanan hukuki uyuşmazlıklarda mahkemelerce verilen iptal kararları Danıştayca da onaylanarak büyükşehir belediyelerinin kent planlama yetkilerinin nazım imar planı ve uygulama imar planı ile sınırlı olduğu vurgulanmıştır (Orta, 2006:44).

Sorunun kaynağı İmar Kanununun 9.maddesinde metropoliten imar planının tanımının yapılmayarak, cümle içinde geçmesinden kaynaklanmaktadır. Bu durum yetkinin paylaşımı ve kullanımında belirsizliklere neden olmaktadır.

Diğer bir tartışma konusu ise, büyükşehir belediye sınırları ile metropoliten imar planı sınırlarının çakışması durumudur. Böyle bir durumda da kanunun açık hükmü gereği adı metropoliten imar planı olan planların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanacağıdır.

3.1.2. İmar Planları

İmar planları nazım imar planları ve uygulama imar planları olmak üzere iki tanedir.

İmar Kanunun 5.maddesine göre, nazım imar planı; “varsa bölge veya çevre düzeni planlarına uygun olarak hâlihazır haritalar üzerine, yine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak çizilen ve arazi parçalarının; genel kullanım biçimlerini, başlıca bölge tiplerini, bölgelerin gelecekteki nüfus yoğunluklarını, gerektiğinde yapı yoğunluğunu, çeşitli yerleşme alanlarının gelişme yön ve büyüklükleri ile ilkelerini, ulaşım sistemlerini ve problemlerinin çözümü gibi hususları göstermek ve uygulama imar planlarının hazırlanmasına esas olmak üzere düzenlenen, detaylı bir raporla açıklanan ve raporuyla beraber bütün olan plandır.”(Bilgin ve Sezer,2017:29).

Nazım imar planları ile ilgili süre ve ölçek tartışmaları mevcuttur. Önceden elli yıl olarak kabul edilen süreler sonrasında otuz yıla indirilmiş daha sonrasında ise yirmi yıllık sürenin planlamanın hedefi olarak ele alınmasının doğru olacağı sonucuna varılmış olsa da 3194 sayılı Kanun ve ilgili yönetmelikler plan için süre ve ölçek öngörmemiştir.

Büyükşehir belediyelerinin yaptığı nazım imar plan ölçeğiyle ilgili çıkan bir uyuşmazlıkta verilen Danıştay kararında da büyükşehir belediyelerince yapılan üst ölçekli planların geçerli olmadığına hükmedilirken, “büyükşehir belediyelerine 1/5.000 ölçekli nazım imar planı yapmak ve ilçe belediyelerince yapılan 1/1.000 ölçekli uygulama imar planını onaylamak dışında herhangi bir planı yapmak ya da onaylamak yetkisi verilmemiştir...” denilmek suretiyle nazım imar planlarında ölçeğe ilişkin bir düzenleme yer almamış olmasına rağmen, bu şekilde bir karar vererek Danıştay’ın, nazım imar planlarının 1/5.000 ölçekten daha üst ölçekte yapılamayacağı görüşünde olduğunu sonucuna varılabilir (Orta, 2006:31)

Uygulama İmar Planı ise; İmar Kanununun 5.maddesine göre, tasdikli hâlihazır haritalar üzerine varsa kadastral durumu işlenmiş olarak nazım imar planı esaslarına göre çizilen ve çeşitli bölgelerin yapı adalarını, bunların yoğunluk ve düzenini, yolları ve uygulama için gerekli imar uygulama programlarına esas olacak uygulama etaplarını ve diğer bilgileri ayrıntıları ile gösteren plandır.” (3194 sayılı Kanun madde 5) şeklinde tanımlanmaktadır.

Tanımdan da anlaşılacağı üzere nazım imar planı olmadan uygulama imar planı çizilemez. Genellikle 1/1000 ölçekli olan Uygulama İmar Planları ilçe belediyelerince yapılır.

Diğer plan türleri ise, ismiyle müsemma olmaları nedeniyle uzun uzadıya anlatılmaya gerek olmayan bu planlardan revizyon ve ilave imar planları, yapılan planlar ihtiyaca cevap vermediğinde; ıslah imar planı sağlıklı ve plansız alanlarda; mevzi imar planı, planlı alanın dışında kalmakla birlikte planlı alana çok yakın olması sebebiyle planlı alanla koordinasyonunun sağlanması için yapılan planlardır.

3.2. KENT PLANLAMA AKTÖRLERİ

3.2.1. Merkezi Yönetim Aktörleri

Merkezi yönetim aktörleri bakanlıklar ve bakanlıklara bağlı kuruluşlardan oluşmakla birlikte merkezin en tepesinde Cumhurbaşkanı bulunmaktadır. Merkezi yönetim aktörleri içerisinde ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın önemli yetkileri bulunmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, kent planlamada en geniş yetkileri bulunan birimdir. Yetkilerinin bir kısmını İmar Kanunun değişik maddelerinden alırken kimi özel kanunlarla aldığı yetkiler de bulunmaktadır. Kent planlamaya ilişkin yetkileri plan yapmak, yaptırmak, onaylamak ve denetlemek şeklinde fonksiyoneldir. Kent planlamaya ilişkin yetkilerin birçoğunu tek başına yerine getirirken patlayıcı madde üretmek/işletmek üzere kurulacak tesislerde, balıkçı barınaklarında ve Türk Silahlı Kuvvetlerine ait savunma ve eğitim amaçlı alanlarda yapılacak planlamalarda ilgili bakanlıklarla birlikte hareket etmektedir. 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 10/7/2018 tarih ve 30474 sayılı Resmi Gazete'de yayımından önce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kent planlamaya ilişkin bir takım yetkilerini 644 sayılı KHK'den alırken, kararname sonrası yetkilerini artık kararnameden almaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nden aldığı kent planlama yetkileri şu şekildedir;

-Yerleşme, çevre ve yapılaşmaya ilişkin imar, çevre, yapı ve yapıma yetkileri (madde 97/1-a),

-Her tür ve ölçekteki plan ve uygulamalarına yönelik temel ilke ve standartları belirlemek (madde 97/1-a),

-Mülkiyeti kamuya ait arsa ve araziler,

-Kamu yatırımları yapılan arsa ve araziler,

-Milli güvenliğe dair tesisler,

- Askeri yasak bölgeler,

- Genel sığınak alanları,

- Özel güvenlik bölgeleri,

- Enerji ve telekomünikasyon tesisleri,

Bakanlar Kurulunca yetkilendirildiği veya merkezi idarenin yetkisi içindeki yukarıdaki alanlarda her ölçek ve türdeki çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını, parselasyon planlarını ve değişikliklerini resen yapmak, yaptırmak (644 KHK ile aynı düzenleme) (madde 97/1-ç),

-Yukarıda sayılı alanlarda 2 ay içinde yetkili idarece ruhsatlandırma yapılmadığı takdirde resen ruhsat ve yapı kullanım izni vermek (644 KHK ile aynı düzenleme) (madde 97/1-ç),

-Mekânsal strateji planlarını işbirliği içerisinde hazırlamak, mahalli idarelerin kararlarını stratejiye uygunluk açısından denetlemek (644 KHK ile aynı düzenleme) (madde 97/1-d),

-Gecekondular, kıyı, niteliği bozulmuş orman ve mera dışına çıkartılmış dönüşüm uygulamalarının usul ve esaslarını belirlemek (madde 97/1-ğ),

-Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanlarda kamu veya özel sektör tarafından gerçekleştirilecek yatırımlara ilişkin 3 ay içinde onaylanmayan her tür ve ölçekteki planları ilgililerin valilik aracılığıyla Bakanlığa iletilmesi ile Bakanlığın bedeli dahilinde planları yapmak, yaptırmak, onaylamak yine bu yerlere 2 ay içinde ruhsat

verilmemesi halinde yapı ruhsatı, yapı kullanma izni, iş yeri açma ve çalışma ruhsatı vermek (644 KHK ile aynı düzenleme) (madde 97/1-h),

-Depreme dayanıksız yapılar ile imar mevzuatına aykırı yapıların dönüşüm proje ve uygulamalarını yapmak (97/1-ı),

-Kentlerde ve kırsalda arazi kullanım ilke ve standartlarını belirlemek (madde 102/1-b),

-Havza ve bölge düzeyinde her tür ve ölçekteki planlara dair ilke usullerin belirlenmesi (madde 102/1-c),

-Sektörel planların havza ve bölge düzeyindeki mekânsal strateji ve çevre düzeni planlarına uyumunu sağlamak (madde 102/1-ç),

-Her ölçekteki imar planlarının kentsel tasarımlarını hazırlamak (madde 102/1-e),

-Arsa ve arazi düzenlemesi ile parselasyon ilke ve standartlarının belirlenmesi (madde 102/1-f),

-Her tür ve ölçekteki planların birbiri ile uyumunu sağlamak (madde 102/1-ı),

-Bütünleşik kıyı alanları yönetimi, düzenlenmesi, kıyı alanlarının düzenlenmesine ilişkin iş ve işlemleri yapmak (madde 102/1-i),

-Kıyı, dolgu ve geri sahalarıyla ilgili her tür ve ölçekteki planlarla ilgili işlemleri yapmak (madde 102/1-j)

-Dönüşüm, yenileme ve transfer alanlarında yapıların tespiti, arazi ve arsa düzenlemeleri, değerlemesi, hak sahipleri ile uzlaşma, gerektiğinde acele kamulaştırma gerektiğinde yapı ruhsatı, yapı kullanma izni verme gibi iş ve işlemlerin yapılması (madde 102/1-d),

-Milli park, tabiat parkı, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit, sulak alanlar ve özel çevre koruma bölgelerinin kullanım, yapılaşma ve her tür ve ölçekteki planlarıyla ilgili işlemleri yapmak (madde 109/1-c),

-Çevre ve imar mevzuatının uygulanmasından kaynaklı sorunlara ilgili idarenin talebi ile inceleyip karar bağlamak (madde 112/1-b),

-Plan, çevre, yapı ve yapımla ilgili konularla kamu kuruluşlarına ve yapı kooperatiflerine görüş vermektir (madde 112/1-ç).

Her tür ve ölçekteki plan yapma anlayışına açıklık getirmek gerekirse örneğin özel çevre koruma bölgelerinde yapılacak koruma amaçlı planda yetki Kültür ve Turizm Bakanlığı'nda değil, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nda olacaktır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na İmar Kanunun 8 ve 9. maddesi ile verilen yetkiler aşağıdaki gibidir:

- Kamu yapıları ve enerji tesisleriyle ilgili üst ve alt yapı iletim hatlarına ilişkin imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak,
- Ülke çapında etkili afetler dolayısıyla toplu konut uygulaması veya Gecekondu Kanunu'nun uygulanması amacıyla yapılması gereken planların ve plan değişikliklerini yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak,
- Birden fazla belediyeyi ilgilendiren metropoliten imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak,
- İçinden veya civarından demiryolu, karayolu geçen hava meydanı, havayolu, denizyolu bağlantısı olan planları ilgili belediyeye bilgi vererek ya da işbirliği sağlayarak yapmak, yaptırmak, değiştirmek ve re'sen onaylamak
- Birden fazla belediyeyi ilgilendiren imar planlarının hazırlanmasında, kabul ve onaylanması safhasında ortaya çıkabilecek ihtilafları çözmek, gerektiğinde re'sen onaylamak.

Kültür ve Turizm Bakanlığı

Tarihsel zenginlik bir ülkenin kimliğini ortaya koyması açısından öneminin yanı sıra tüm dünya kültürü için de bu zenginliklerin korunması gerekmektedir. Toplumdaki bireyleri birbirine bağlayan ve bağı güçlü tutan şey ortak geçmiştir. Kuşkusuz ortak geçmişin somut hali de kültürel varlıklardır (Özden,2021:23).

Ülkemiz, geçmişten günümüze değin çok farklı kültür ve medeniyetlere ev sahipliği yapmasından dolayı her kentin kendine özgü uluslararası önemi bulunan kültür varlıkları bulunmaktadır.

Ülkemizde 1950li yıllarda yaşanan kırsaldan kente göçler nedeniyle kent merkezinde tarihi özelliğe sahip alanları yerleşim için cazip hale gelmiştir. Bu nedenlerle kentlerimizin zengin tarihsel nitelikleri yitirilmiş ya da yitirme tehdidiyle karşı karşıya gelmiştir. Bu tehdidi bertaraf etmenin en etkili aracı planlama olduğundan planlamada korumacılık fikri doğmuştur (Özden,2021:23).

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın planlama yetkisini tartışmadan önce ülkemizdeki korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları ve sit alanlarının istatistiklerine bakmak bu Bakanlığın planlama işlevinin önemini anlamak açısından doğru olacaktır.

2019 yılsonu itibariyle Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü verilerine göre Türkiye genelindeki korunması gerekli taşınmaz kültür varlıkları aşağıdaki gibidir;

Türkiye Genelindeki Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlıkları	Taşınmaz Sayısı
Sivil Mimarlık Örneği	71.414
Dinsel Yapılar	10.489
Kültürel Yapılar	13.162
İdari Yapılar	3.102
Askeri Yapılar	1.339
Endüstriyel Ve Ticari Yapılar	4.425
Mezarlıklar	5.504
Şehitlikler	314
Anıt Ve Abideler	388
Kalıntılar	2.929
Korunmaya Alınan Sokaklar	71
Toplam	113.137

Tablo 3. 1 : Ülkemizdeki Korunması Gereken Kültür Varlıkları (ktb, 2021:a).

2019 yılsonu itibariyle yine aynı kurum verilerine göre sit alanları;

Sit Alanı Türü	Sayısı
Arkeolojik Sit Alanı	19.475

Kentsel Sit Alanı	331
Tarihi Sit Alanı	191
Kentsel Arkeolojik Sit Alanı	35
Karma Sit Alanları	
-Arkeolojik Ve Kentsel Sit Alanı	54
-Arkeolojik Ve Tarihi Sit Alanı	20
-Arkeolojik-Tarihi-Kentsel Sit Alanı	6
-Tarihi Ve Kentsel Sit Alanı	34
Toplam	20.146

Tablo 3. 2 : Sit Alanları (ktb, 2021:b).

Tablolardan anlaşılacağı üzere kültür varlıkları bakımından zengin bir ülke olmamızdan kaynaklı Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'ndan sonra gelmek üzere geniş planlama yetkisi bulunan diğer bir merkez örgütüdür.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2634 sayılı Kanunun 7.maddesinden aldığı planlamaya ilişkin görevleri şu şekilde özetlenebilir:

- Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgesi ve turizm merkezi ilan edilen yerlerdeki her ölçekteki planları yapmak, yaptırmak, resen onaylamak,
 - Yukarıda sayılan alanlarla ilgili kamu kurumlarınca istenen bilgi, belge ve görüşleri 30 gün içerisinde vermek,
 - Yukarıda sayılan alanlarla ilgili diğer kurumlarca yapılacak satış, tahsis, kiralama, sınır değişiklikleri, alt ve üst yapı projelerine olumlu görüş vermeksizin herhangi bir işlem yapılamaması,
- şeklindedir.

Sit alanlarında özel bir planlama yetkisinden ziyade hazırlanan planın ölçeğine göre bir yetki paylaşımına gidilmiştir. Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan görüş almak şartıyla, ili kapsayan 1/25000 ölçekli bir ÇDP söz konusu ise il özel idaresi, 1/100.000 ölçekli bir ÇDP söz konusu ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir (Kalabalık, 2019:156).

Koruma amaçlı imar planlarında Koruma Bölge Kurulu'nun 2863 sayılı Kanun'a ilişkin görev ve yetkileri ise şu şekildedir; Bölge Kurulunca sit alanı ilan edilen yerdeki planların sit özelliği dikkate alınarak incelenmesi (madde 17/1), sit ilan edilen alanlarda 3 aylık geçiş süresinin uygulanması ve 3 yıl içerisinde ilgili idaresince planların hazırlanıp görüş için koruma bölge kuruluna sunulması (madde 17/2), koruma amaçlı planlar, yargı organlarınca iptal edilirse geçiş süreci boyunca yapılaşma koşullarını koruma bölge kurulu belirler, kurulca yapılan planlar onaylanmak üzere ilgili idareye gönderilir (madde 17/3), ilgili idare kuruldan gelen planları 2 ay içinde görüşmek varsa değiştirilmesini istediği hususları Kurula bildirmek zorundadır. Kurul istemleri değerlendirdikten sonra ilgili idare 60 gün içinde onaylamak zorundadır. Onaylanmayan planlar 60 gün sonra resen kesinleşerek yürürlüğe girer (madde 17/4). Koruma amaçlı imar planları ilke ve esasları Bakanlıkça hazırlanan yönetmelik ile belirlenir (madde 17/6).

Korunan alanlarla ilgili son düzenleme ise, 16.03.2020 gün ve 31070 sayılı RG'de yayınlanan yönetmelik ile Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'te bazı değişikliklerin yapılması şeklinde olmuştur. Yeni Yönetmelik ile; Nitelikli Doğal Koruma Alanları, Sürdürülebilir Koruma ve Kullanım Alanları ve anı ağaç tanımları değiştirilmiştir. Sürdürülebilir Koruma ve Kullanım Alanlarında entegre tesis ve maden işletmeciliği izin verilmiştir. Bu alanların tescil, onay ve ilanı ile ilgili Bakanlar Kurulu ibareleri Cumhurbaşkanı olarak değiştirilmiştir. Ayrıca 5.maddeye; "o) Korunması gerekli tabiat varlıkları ve bunlara ait koruma alanları ile doğal sit alanlarında gerçekleştirilecek iş ve işlemler Merkez Komisyonu tarafından belirlenecek ilke kararları çerçevesinde Bölge Komisyonlarınca alınacak kararlar doğrultusunda yürütülür." ve "ö) Bir doğal sit statüsünde, ilke kararları kapsamında yapılabileceği öngörülen faaliyetler, bu doğal sit statüsünden daha alt koruma statüsüne sahip doğal sit alanında/alanlarında da Bölge Komisyonu kararı ile gerçekleştirilebilir." fıkraları eklenmiştir (16.03.2020 gün ve 31070 sayılı RG).

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Bakanlığının organize sanayi bölgelerinde, endüstri bölgelerinde ve teknoloji geliştirme bölgelerinde kent planlamaya ilişkin yetkileri vardır.

Öncelikle bu kentsel üç bölgenin tanımına bakacak olursak; "Endüstri bölgesi: Ülke ekonomisini uluslararası rekabet edebilir bir yapıya kavuşturmak, teknoloji

transferini sağlamak, üretim ve istihdamı artırmak, yabancı sermaye girişini hızlandırmak ve özellikle üretim maliyetleri açısından büyük ölçekli yatırımlar için uygun sanayi alanı oluşturmak üzere kurulacak üretim bölgelerini,”(4737 sayılı Kanun madde 1/A-b),

“Organize Sanayi Bölgesi (OSB): Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılanmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak, bilgi ve bilişim teknolojilerinden yararlanmak, sanayi türlerinin belirli bir plan dâhilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla, sınırları tasdik edilmiş arazi parçalarının imar planlarındaki oranlar dâhilinde gerekli ortak kullanım alanları, hizmet ve destek alanları ve teknoloji geliştirme bölgeleri ile donatılıp planlı bir şekilde ve belirli sistemler dâhilinde sanayi için tahsis edilmesiyle oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre kurulan, planlanan ve işletilen, kaynak kullanımında verimliliği hedefleyen mal ve hizmet üretim bölgelerini,” (spo,2020),

“Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Bölge): Yüksek/ileri teknoloji kullanan ya da yeni teknolojilere yönelik firmaların, belirli bir üniversite veya yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsünün olanaklarından yararlanarak teknoloji veya yazılım ürettikleri/geliştirdikleri, teknolojik bir buluşu ticari bir ürün, yöntem veya hizmet haline dönüştürmek için faaliyet gösterdikleri ve bu yolla bölgenin kalkınmasına katkıda bulundukları, aynı üniversite, yüksek teknoloji enstitüsü ya da AR-GE merkez veya enstitüsü alanı içinde veya yakınında; akademik, ekonomik ve sosyal yapının bütünleştiği siteyi veya bu özelliklere sahip teknoparkı” (4691 sayılı Kanun madde 3/b)

Organize sanayi bölgelerinin kent içinde nasıl konuşlandırılacağı çevre ve insan sağlığı bakımından büyük öneme sahiptir. 4562 Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun ve Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin 4. maddeleri uyarınca OSB sınırları içinde yapılacak imar ve parselasyon plan ve değişiklikleri OSB tarafından hazırlanır, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından onaylanır ve ilgili kurumlara bilgi için gönderilir. OSB dışında kalan alanların en geç 1 yıl içinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve/veya ilçe belediyesince yapılır. OSB yer seçimi için ise Bakanlığın koordinatörlüğünde ilgili kurum ve kuruluş temsilcilerinin katılımıyla oybirliği ile OSB ilan edilir (spo,2020).

Bakanlığın endüstri bölgelerindeki planlama yetkisi ise, 2002 tarihli 4737 Endüstri Bölgeleri Kanunu uygun anonim şirketi olarak kurulan bölgenin yönetimi ve işletilmesinden sorumlu yönetici şirket tarafından hazırlatılan imar planları, alt yapı ve üst yapı projeleri ve bunların ruhsat ve izinleri Bakanlık onayına ve denetimine bağlıdır (4737 sayılı Kanun madde 4/3).

Teknoloji geliştirme bölgelerindeki yetkisi ise, 2001 tarihli 4691 Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu uyarınca tıpkı endüstri bölgelerinde olduğu gibi yönetici şirket tarafından hazırlatılır ve bakanlık tarafından onaylanır.

Anlaşılabacağı üzere, kentin bir köşesinde organize sanayi bölgesi kurulmasında kent sakinlerinin veya onları temsil etmek üzere seçimle işbaşına gelenlerin etkin bir rolü veya işlevi bulunmamaktadır.

Tarım ve Orman Bakanlığı

Bakanlık; Gıda, Tarım ve Hayvancılık ile Orman ve Su İşleri bakanlıklarının teşkilat ve görevlerine ilişkin yasal düzenlemelerin yürürlükten kaldırılması sonrasında, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle yeniden yapılandırılmıştır. Ülkemizde bulunan 45 milli parkın (tarımorman, 2020) planlanmasında ikili bir yetki söz konusudur. Gelişme alanındaki milli parklar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın planlama yetkisinde iken diğer milli parklar Tarım ve Orman Bakanlığının yetkisindedir.

Tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiat koruma alanlarındaki planlar ise, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın onayı alınarak Tarım ve Orman Bakanlığınca yapılır (Kalabalık,2019:162).

5403 sayılı Toprak Koruma Kanunu'na göre il ve ilçeler bazında asgari tarımsal arazi büyüklüklerini belirlemeye Tarım ve Orman bakanlığı yetkilidir bunu ise değiştirmeye Cumhurbaşkanı yetkilidir (5403 sayılı Kanun madde 8).

Yine aynı Kanun çerçevesinde; tarım alanlarının imara açılarak yok edilmelerini önlemek ve tarımsal üretimi korumak adına tarım arazilerinin tarım dışı amaçlarla kullanılmak üzere planlanamayacağı güvence altına alınmıştır (5403 sayılı Kanun madde 13).

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

Anayasada yapılan değişikliklere uyum sağlanması amacıyla bazı kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapılması hakkındaki 703 sayılı KHK ile Bakanlığın adı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak değiştirilmiştir

6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 17/4. maddesi, “ Belediye ve mücavir alan sınırları dışında, erişme kontrolü uygulanan karayolu çevresinde, ilgili idare tarafından imar düzenlemesi yapılmadan önce, Genel Müdürlüğün olumlu görüşü alınır. Olumlu görüş alınmadan imar planı kesinleştirilemez.” şeklindedir. Aynı Kanunun 19/4. fıkrasında ise, karayolu ve çevresinde yapılacak ilave ve değişikliklerde de Genel Müdürlüğün görüşü alınacağı düzenlenmiştir (6001 sayılı Kanun madde 17/4,19/4).

6461 sayılı Kanunda ise; “İmar planı veya değişikliklerinde, demiryolu altyapısına komşu parsellerde demiryolu emniyetini sağlamak üzere Bakanlık tarafından belirlenen inşaat yaklaşma mesafesine uyulur. Belirlenen mesafeye uygun olmayan yapılar Bakanlığın talebi üzerine ilgili kurumlar tarafından ilgili mevzuat çerçevesinde yıkılır veya yıktırılır” (6461 sayılı Kanun madde 7/10) şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca 14 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Karadeniz ile Marmara Denizini birleştiren ve gemilerin geçişine imkân veren Kanal İstanbul ve benzeri su yolu projelerinin yapımını sağlama ve bu projelerin ileri teknoloji ve yüksek maliyet gerektirmesi halinde yap-işlet-devret modeli çerçevesinde sermaye şirketleri veya yabancı şirketlerin görevlendirilmesi suretiyle yapılmasının sağlanması görevi de Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na verilmiştir (14 sayılı CK madde 26/2-b,c).

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

Ülkemizde TOKİ'nin ortaya çıkışı bu kurumun kurucu kanunlarına bakıldığında artan konut ihtiyacı, gerek deprem gerekse çarpık kentleşme nedenleriyle kentsel dönüşüm gereksinimi olarak özetlenebilir.

Konut hem kentsel mekânın vazgeçilmez bir parçası hem de sosyal devletin vatandaşlara bir borcudur. Nitekim Anayasamızın “Konut hakkı” başlıklı 57.maddesi; “Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler.” şekliyle anayasal güvence altındadır (Boz,2018:37).

Konut sorunu olan kentler sürdürülebilir şekilde kentleşemeyeceğinden konut arz ve talebinin mümkün olduğunca eşitlenmesi, eşitlenememesi halinde ise kentleşme, gecekondulaşma, gelir dağılımı, nüfus artışı, işsizlik gibi göstergelerle konut sorunu oluşacak ve kent silüeti de bundan olumsuz etkilenecektir (Yılmaz,2016;31).

Bu sorunu gidermek için kurulan TOKİ günümüze kadar 81 il, 3.613 şantiyede, 837.572 konut rakamına ulaşmıştır. Üretilen konut rakamına rağmen satılan konut sayısı 695.572'dir. Konuta ilişkin faaliyetlerinin %86,46 sosyal konut üretimidir. Bugüne kadar sosyal konut olarak 717.154 konut yapılmış olup bunun 143.021'i Gecekondu Dönüşüm kapsamında olup, toplam üretimin % 17,24'ünü oluşturmaktadır (toki,2020).

Kurumsal faaliyet özetleri incelendiğinde TOKİ'nin, sosyal konut yapmak dışında sosyal donatı inşası ile kentsel mekâna etkide bulunduğunu söylenebilir.

	TOKİ	Protokol	Toplam
Okul	577	478	1.055 23.284 derslik
Üniversite		19	19
Spor Salonu	529	464	993
Yurt Pansiyon	4	185	189
Hastane		266	266
Sağlık Ocağı	92	4	96
Ticaret Merkezi	928		928
Kütüphane	42		42
Cami	704		704
Kamu Hizmet Binası	2	196	198
Stadyum		19	19

Sanayi Sitesindeki İşyeri	7 ilde (Aksaray, Bolu, Bursa, Diyarbakır, Kayseri, Trabzon ve Uşak) 4.842	4.842
Sevgi Evi, Engelsiz Yaşam Merkezi, Huzurevi, Eczane, Karakol, Askeri Hizmet Binaları, Halk Eğitimi Merkezi, Kültür Merkezi, Toplum Merkezi, Uygulama Oteli ile birlikte tüm sosyal donatıların toplamı	14.351	
03.01.2018-19.06.2018 Sosyal Donatı Uygulaması	74 (+3.659 Dükân)	

Tablo 3. 3 : TOKİ'nin Faaliyetleri (toki,2020).

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı kamu tüzel kişiliğine sahip TOKİ'nin planlama yetkileri ise şu şekildedir:

- 2985 sayılı Toplu Konut Kanununun 4.maddesi uyarınca toplu konut iskân sahası olarak belirlenen alanlarda her tür ve ölçekte plan yapmak, yaptırmak,

TOKİ tarafından hazırlanan planlar ilgisine göre belediye veya büyükşehir belediyesince onaylanarak yürürlüğe gireceği düzenlenmiş olsa da, 3 ay içinde onaylanmayan planların TOKİ tarafından resen onaylanacağı da hüküm altına alınmıştır.

- Arsaların aşırı fiyat artışlarını önlemek üzere alım satım yapmak ve konut, sanayi, eğitim, sağlık, turizm yatırımları ve kamu tesisleri için arazi ve arsa sağlamak amacıyla çıkartılan 1164 sayılı Kanun kapsamındaki taşınmazların imar, uygulama, parselasyon planlarını yapmak, yaptırmak,
- 775 sayılı Gecekondu Kanununun 19. Maddesi uyarınca ıslahı veya tasfiyesi gereken alanlarda imar planları TOKİ'nin denetimi altında ilgili belediyece yapılır. Fakat TOKİ'nin belediyelerce yapılan bu planları geri gönderme, aynen veya değişiklik yaparak onaylama yetkisinin yanı sıra planları bizzat yaparak belediyeleri planlama sürecinin dışında tutma yetkisi de bulunmaktadır.

(Utkucu ve Çağlan,2018:100-101).

TOKİ, kent planlamaya ilişkin bu yetkileri kendi lehine olacak şekilde süreç içerisinde elde etmiştir.

TOKİ'nin kentsel mekânı kullanmadaki özgürlüğü kent için yerel yönetimlerce tasarlanan kent gelişme yönünü değiştirerek alt yapı ve ulaşım maliyetlerini arttırması bakımından, belediyelerin planlarıyla çelişmekte ve bu durum belediyeleri rahatsız etmektedir (Eşkinat,2011:170).

Burada seçimle işbaşına gelen dolayısıyla kentlileri temsil eden yerel yönetim teşkilatının merkezi bir idari birim karşısında kent planlamada etkisizliği görülmektedir.

Rasyonel kentsel gelişim ve konut üretimi için TOKİ'nin faaliyetleri kapsamında arsalar imara açılırken belediye, demiryolları gibi farklı kurumların bir araya gelerek farklı planların birlikte ele alınıp tartışılması, çelişkilerin ortadan kaldırılması gerektiği yönünde düşünceler (Eşkinat,2011:170) de bulunmaktadır.

Bugün geldiğimiz süreçte ise TOKİ sadece dar gelirli vatandaşlara sosyal konut üretmenin dışında dar gelirlinin hiçbir zaman ulaşamayacağı lüks konutlar da yapmaya başlamıştır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Başbakanlık çatısında altında iken günümüzde Hazine ve Maliye Bakanlığına bağlanan Özelleştirme İdaresi Başkanlığının kent planlamaya ilişkin yetkileri şu şekildedir:

- 3194 sayılı İmar Kanununun 9.maddesi uyarınca belediye sınırları içinde özelleştirme programına alınmış alanların ilgili kuruluşlardan görüş alınarak imar planlarını hazırlanır. Bu planlar Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe girer. Bu alanların imar fonksiyonları belediyelerce 5 yıl geçmedikçe değiştirilemez.
- 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen 5398 sayılı Kanunu 12.maddesine eklenen 5793 sayılı Kanuna değişik Ek madde 3 uyarınca, özelleştirme programına alınan alanlardan Kıyı Kanunu ya da Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında olsa dahi bu alanlarda Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yetkilidir. (3194 sayılı Kanun Ek madde 3).

5 yıllık imar fonksiyonunun değıştirilemeyeceği şartı arsa ve araziler satıldıktan sonra imar değışikliği yapılmak suretiyle elde edilmek istenebilecek rantı ve özelleştirme sırasındaki imar fonksiyonuna göre değeri arttıracak imar düzenlemeleri ile ortaya çıkabilecek kamu zararını önleme amacını taşımaktadır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın kuruluş ve teşkilat kanuna olan 4046 sayılı Kanun, diğer tüm kurum ve kuruluşların kuruluş ve teşkilat kanunları gibi 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kaldırılmıştır. Yeni düzenleme ile belediye ve mücavir alan içinde özelleştirme kapsamına alınacak yerlerin planları, Özelleştirme İdaresi tarafından hazırlanıp Hazine ve Maliye Bakanlığı'na teklifte bulunulacak ve planlar Cumhurbaşkanı tarafından onaylanacaktır (4 sayılı CK 353/2-c ve 3 sayılı C. Genelgesi madde 3).

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Dokuz ili kapsayan (Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis, Mardin, Siirt, şanlıurfa, şırnak) bölgede, bölge kaynaklarını değerdendirerek, diğer bölgelerle arasındaki gelişmişlik farkını gidermek, bölge halkının gelir düzeyi ve yaşam kalitesini yükseltmek, tarımsal verimliliği arttırmak, istihdam sorununu çözerek ulusal ekonomi hedeflerine katkıda bulunmak amacıyla 1989 yılında 388 sayılı KHK ile Güneydoğu Anadolu Projesi İdaresi kurulmuştur (gap,2020).

388 sayılı KHK'nin 2/f maddesinde “nazım ve uygulama imar planlarını yapmak veya yaptırmak” GAP'ın görevleri arasında sayılmıştır (388 KHK madde 2/f).

388 sayılı KHK'ye 06.11.1989 tarihli ve 20334 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yapılan değışikliğe göre “Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı; Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulu ile Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı'ndan (GAP İdaresi) oluşur. GAP İdaresinin görev alanına giren konularda 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile diğer kanunların ilgili idarelere verdikleri imar ve alt yapıya dair hak ve yetkiler bu İdareye devredilmiş sayılır.” şeklini almıştır (Gölge,2015:109).

GAP İdaresi'nin planlamaya dair yetkilerinin son şekline ise 3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nde rastlamaktayız. Düzenleme ile GAP İdaresi tarafından hazırlanan her tür plan, proje ve programın Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından incelenerek karara bağlanacağı öngörülmüştür (Kalabalık,2019:164).

GAP yetki alanına giren bölgede il, ilçe belediyeleri ve il özel idareleri şeklinde düşünülürse 70'den fazla mahalli idare birimi planlama sürecinin dışında bırakılmaktadır. Proje faydası ülke çapına yayılacak olsa da temelde etkisi kapsadıkları alanda olacağından mahalli idare birimlerinin planlama sürecinden tamamıyla dışlanmaması gerekmektedir. Böylesi bir durumda mahalli idarelerin karar alma serbestisi ortadan kaldırılarak idari özerkliği kısıtlanmaktadır (Gölge, 2015:113).

TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü

5335 sayılı Kanunun 32/12. fıkrasında; "Satışı ve değerlendirilmesi yapılacak taşınmazlar, TCDD Genel Müdürlüğü tarafından çevre imar bütünlüğünü bozmamak kaydıyla yapılan veya yaptırılan her ölçekteki imar ve parselasyon planları, büyükşehir belediye sınırları içerisinde kalan alanlar için büyükşehir belediye meclisi tarafından, il, ilçe ve belde belediye sınırları ile mücavir alanları içerisinde kalan alanlar için ilgili belediye meclisleri tarafından, diğer yerlerde ilgili valilik tarafından, planların belediyelere veya valiliğe intikal ettiği tarihten itibaren üç ay içerisinde aynen veya değiştirilerek onaylanması suretiyle yürürlüğe girer. Üç ay içerisinde onaylanmayan planlar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından re'sen yürürlüğe konulur." şeklindeki kanuni düzeleme özünde kurum tarafından yapılan planların yerel yönetim birimlerince belli süre içerisinde onaylanmadığı takdirde onların elinden yetkiyi alarak merkezi yönetim birimine vermektedir (5335 sayılı Kanun madde 32/12).

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı

Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanlığı planlamaya dair yetkilerini 15/7/2018 tarih ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nden almaktadır. Buna göre Başkanlığın yetkileri;

-Zarara uğraması muhtemel yerlerin planlamasını yapmak (madde 36/1-c),

-Afete uğramış alanlardaki imar plan ve projeleri ve hukuki işlemlerin yapılması amacıyla kamu Karumlarıyla koordinasyonu sağlamak ve yapılan işleri denetlemek (madde 38/1-c),

-Afet sonrası yeniden yapılanma ve iyileşme adına gerek kamu kurumları gerek üniversiteler gerekse mahalli idareler ve sivil toplum örgütleriyle işbirliği yapmak, aktörler arasında koordinasyonu sağlamak ve çalışmalarını raporlamak (madde 38/1-d),

-Depremde zarara uğrayan veya uğrama ihtimali olan yerlerin plan ve proje işlemlerini yapmak (madde 40/1-b) şeklindedir.

3.3.2. Yerel Yönetim Aktörleri

İçişleri Bakanlığı'nın verilerine göre Türkiye'deki yerel yönetim birimleri sayıları şu şekildedir;

Türü	Büyükşehir Belediyesi Sayısı:	İl Belediyesi Sayısı:	Büyükşehir İlçe Belediyesi Sayısı:	İlçe Belediyesi Sayısı:	Belde Belediyesi Sayısı:
Sayısı	30	51	519	403	387

Tablo 3. 4 : Yerel İdari Birim Sayıları (İçişleri, 2021).

Yerel yönetimler denilince akla büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri gelmektedir. Aynı kentsel alan içinde bu iki yerel yönetim birimi yetki ve görev dağılımı konusunda çoğunlukla diğerine göre daha fazlasını elde etmek için yarış halindedir. Özellikle büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesinin farklı siyasi ellerde olması bu durumu daha büyük mücadele alanı haline getirmektedir. Bu öyle bir mücadeledir ki, bir hizmeti ötekinin sunmasından ziyade hiç sunulmamasını tercih etme noktasındadır. Kentliler içinse, yaşadıkları yerde hangi hizmetin büyükşehir hangi hizmetin ilçe belediyesi tarafından sunulduğu dolayısıyla kimin hizmetinden memnun olduğu veya olmadığının ayrımı kolay olmamaktadır. Bu nedenle görev dağılımına ilişkin aşağıdaki gibi bir tabloya yer vermek yerinde olacaktır.

Görevler	Büyükşehir Belediyesi	Büyükşehir İlçe Belediyeleri
Temel Kentsel Altyapı		
Anayol, bulvar ve meydanlar	x	
Meydan, cadde, yol, sokak adları	x	

Su ve Kanalizasyon	x	
Yeşil alanlar ve parklar	x	x
Ara yollar		x
Mezarlıklar	x	
Havagazı ve merkezi ısıtma	x	
Coğrafi kent bilgi sistemi	x	
Kentsel Dönüşüm	x	x
Temel Kentsel Hizmetler		
Yolcu ve yük terminali kurma	x	
Çöp ve sanayi atıklarının değerlendirilmesi	x	
Çöp toplama		x
İtfaiye	x	
Trafik	x	
Toplu taşıma	x	
Temizlik ve kontrolü	x	x
Çevre sağlığı ve koruma	x	
Zabıta Hizmetleri		
Sorumluluk alanı içerisinde zabıta hizmeti	x	x
İmar Hizmetleri		
Nazım imar planı		
Uygulama imar planı		x
İmar ruhsat ve inşaat kontrolü		x
İmar Denetimi	x	x
Sorumluluk alanı dahilinde ruhsat verilmesi	x	x
Arsa ve konut üretimi	x	

Sosyal Hizmetler		
Sağlık merkezi, hastaneler	x	x
Ekonomik Nitelikli Hizmetler		
Yiyecek ve içecek maddeleri için laboratuvar	x	
Hal, Pazar yerleri ve Mezbaha	x	x
Sanayi bölgesi çarşısı	x	
Otel, dükkan yapmak, kiralamak	x	x
Ticaret odaları organizesi	x	
Otopark	x	x
Şirket kurma	x	x
Diğer Sosyal ve Kültürel Hizmetler		
Eğlence ve benzeri yerler	x	x
Kültür ve tabiat varlıkları ile tarihi dokuyu korumak	x	x
Kütüphane ve kültür merkezi	x	x
Mesleki eğitim ve beceri kazandırma kursları	x	x
Spor alanları	x	x
Yaşlı ve engellilere yönelik hizmetler	x	x
Kadın ve çocuklar için koruma evleri	x	x
Defin Hizmetleri	x	x
Sağlık, Eğitim, Kültür tesis ve binalarının yapım bakım ve onarımı ile bu yerlerin işlevlerinin geliştirilmesi	x	x

Tablo 3. 5 : Büyükşehir ve İlçe Belediyeleri Görev Dağılımı (Dönmez,2009:589).

Tablodan anlaşılacağı üzere büyükşehir belediyelerinin görev alanı büyükşehir içindeki ilçe belediyelerine kıyasla oldukça geniştir. Buna rağmen kentliler, kentsel hizmetlerle ilgili yaşadıkları sorunlar nedeniyle görevi olup olmamasına bakmaksızın daha ulaşılabilir olduğundan ilçe belediyelerinin kapısını çalmaktadır.

Büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyelerinin uyumlu çalışıp birlikte projeler üretip halka daha iyi hizmet sunması ise, adeta Büyükşehir Belediye Kanununun 27.maddesinin 5.fıkrası ile aynı siyasi elde toplanmış olmasına bağlanmıştır. Bu fıkra ile büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla büyükşehir tarafından ilçe belediyelerine projelerinin finansmanı için mali ve aynî yardım yapılabileceği düzenlenmiştir(5216 sayılı Kanun madde 27/5). Oysa bu fıkra; büyükşehir belediye başkanı teklifi ve büyükşehir belediye meclisinde yapılacak oylama kıstası yerine mali bir sınır konularak belli bir limiti geçen projeler şeklinde düzenlenmiş olsa her türlü kötüye kullanımın ve siyaseten danışıklı dönüşlerin önüne geçilmiş olurdu.

Belediyelerin KENTGES eylemlerini ne oranda gerçekleştirdikleri, kentsel hizmet sağlamadaki durumları ve hangi konularda katkı ve desteğe ihtiyaçları olduğunun tespit edilmesi amacıyla tüm belediyeleri içeren Belediyeler Anketi'nden belediyelerin bir yıl gibi kısa bir süreçte ne kadar imar değişikliği yaptıklarına dair aşağıdaki tablo önemlidir (csb,2020:17).

	Son 1 Yıl İçerisinde Yapılan Uygulama İmar Plan Değişikliği Sayısı	Ankete Katılan Belediye Sayısı	Toplam
Büyükşehir ilçe belediyeleri	7036	509	
İl belediyeleri	2450	51	
İlçe belediyeleri	2593	400	
Belde Belediyeleri	616	397	
Toplam	12.695	1357	

Tablo 3. 6 : KENTGES Belediyeler Anketi (csb,2020:17).

Tablodan da anlaşılacağı imar değişiklikleri yerel yönetimlerin iş yükünün çok büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

Belediye

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının 4.maddesinde; “Kamu sorumlulukları genellikle ve tercihan vatandaşa en yakın olan makamlar tarafından

kullanılacaktır. Sorumluluğun bir başka makama verilmesinde, görevin kapsam ve niteliği ile yetkinlik ve ekonomi gerekleri göz önünde bulundurulmalıdır.”(tbb,2020).

Şart ile paralellik gösteren Belediye Kanununun 14. maddesi ise “mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla” belediyeye ait olan birçok yetki ve görev saydıktan sonra “Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur.” (Avcı vd.,2019:137-138) şekli ile yerellik vurgusuna sahiptir.

Belediyenin planlama yetkisini anlayabilmek adına mücavir alan kavramını açıklamak gerekmektedir.

3194 sayılı İmar Kanunun 5. maddesi ise “mücavir alan; imar mevzuatı bakımından belediyelerin kontrol ve mesuliyeti altına verilmiş olan alanlardır.” şeklinde tanımlar.

İmar Kanunu madde 45'e göre, “mücavir alan sınırları belediye meclisi ve il idare kurulu kararına dayanarak vilayetlerce Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na gönderilir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı bunları inceleyerek aynen veya değiştirerek tasdik etmeye veya değiştirilmek üzere iadeye yetkilidir. Mücavir alanın ilgili belediye sınırına bitişik olması gerekmez. Ayrıca, bu alanlar köyleri de ihtiva edebilir. Mücavir alandan çıkarılma da aynı usule tabidir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, gerekli gördüğü hallerde mücavir alana alma ve çıkarma hususunda resen karar verebilir.”

Anlaşılaacağı gibi mücavir alan belirlenmesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın takdir yetkisi vardır.

Ülkemiz planlama yetkileri sistematüğinde belediyeler, zaman zaman yetkileri daraltıldığından yetki mücadelesi veren, zaman zaman da yetkileri genişletildiğinden kaynak ve finans sıkıntısı ile sürekli ölçek sorunu yaşamıştır.

Belediye sınırları içerisinde ilçe belediyesinin planlama yetkileri dışında birçok farklı kuruma özel yetki tanımlanmıştır. Bu istisnai yetkiler dışında ilçe belediye sınırları içinde belediyelerin 3194 sayılı Kanundan aldıkları planlama yetkileri şu şekildedir:

- Mücavir alan sınırları içinde nazım ve uygulama imar planı yapmak, yatırmak, onaylamak,

- Planları uygulamak,
- Arazi ve arsa düzenlemeleri ile parselasyon gibi imar uygulamalarını yapmak, yatırmak, onaylamak,
- Yapı ruhsatı ve yapı kullanım izinlerini vermek (3194 sayılı Kanun 7/b, c).

Benzer şekilde Belediye Kanununun 14/1-a ve 18/1-u fıkralarında da belediyelerin planlamayla ilgili görevlerine yer verilmiştir.

Sayıştay denetim raporlarında imar planları yapma ve planlarla ilgili işleri belediyenin asli ve sürekli işlerinden olarak görse de Kamu İhale Kanununun Danışmanlık Hizmetli başlıklı 48. Maddesine göre imar işleriyle ilgili belediyeler danışmanlık hizmeti alabilmektedir (Doğanyığıt ve Çelik,2021:161).

Büyükşehir Belediyesi

Büyükşehir belediyelerinin planlama yetkileri şu şekildedir;

- 5216 sayılı Kanundan aldığı yetki uyarınca büyükşehir belediye sınırları içinde 1/5000-1/25000 arasındaki ölçeklerde nazım imar planı yapmak, yaptırmak, onaylamak, uygulamak (5216 sayılı Kanun madde 7/b),
- Yine aynı Kanun uyarınca büyükşehir belediye sınırları içindeki belediyelerin yaptığı uygulama imar planlarını ile parselasyon ve imar ıslah planlarını aynen veya değiştirerek onaylamak (5216 sayılı Kanun madde 7/b),
- Nazım imar planlarının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde belediyelerce yapılmayan uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak (5216 sayılı Kanun madde 7/b),
- Büyükşehir sınırları içinde çevre düzeni planlarını yapmak (1 sayılı CK madde 102/3).

Kanaatimizce belediye planlarının büyükşehir belediyesince değiştirilerek onaylanabilmesi belediyelerin planlama yetkilerini oldukça daraltmaktadır. Değiştirerek onaylamak yerine ülkemizdeki kanun yapma süreç ve yöntemi baz alınarak, somut bazı gerekçeler sunarak yeniden gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi için belediyelere planların geri gönderilmesi, belediyelerin ise

planlarında ısrar etmesi üzerine de artık bunu, planlamada bir tercih olarak değerlendirip onaylamaları gibi bir yöntemin izlenmesinin planlama yetkisi verilen bir kurum için daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Büyükşehir belediyelerince ilçe belediyelerinin yapmış oldukları planların ne derece değiştirilerek onaylanmasına ilişkin olarak Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nin 12 ilçe belediyesinin 2006-2011 yılları arasındaki 6 yılda yapılan 1997 plandan 635 tanesinin yani yaklaşık yüzde 32'sinin değiştirerek onaylaması büyükşehir belediyelerinin bu yetkilerini sıklıkla kullandıklarını göstermektedir (Alıcı,2012:119).

Altyapı ve ulaşımın planlamanın ana unsurları olduğu düşünülecek olursa, büyükşehir belediyeleri bünyesinde oluşturulan UKOME (Ulaşım Koordinasyon Merkezi) ve AYKOME (Altyapı Koordinasyon Merkezi) ile ilçe belediyeleri arasında da bazı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Bunlar büyükşehir belediye başkanı veya onun tayin edeceği kişi başkanlığında ve çoğunluğu büyükşehir belediyesi bürokratlarından oluşan merkezlerdir.

Bu merkezler ile ilçe belediyeleri arasındaki planlama yetki konusundaki çekişmelere belediye başkanlarının ifadelerine yer vererek anlamak daha kolay olacaktır.

Çankaya Belediye Başkanı Bülent Tanık; "İlçe belediyelerinin altyapı ile ilgili yetkisi yok. Bu nedenle altyapı çalışması yürütmemiz mümkün değil. Öte taraftan, daha önce Büyükşehir'e bağlı olan ancak özelleştirilen elektrik ve doğalgaz gibi alanlarda yürütülen altyapı çalışmalarının plansız ve koordinasyonsuz yapılması, bütün sorumluluğu ilçe belediyelerinin omuzlarına yıkıyor. Örneğin kış ayları boyunca Çankaya'nın pek çok bölgesinde elektrik ve doğalgaz çalışması yapıldı, Büyükşehir'e bağlı ASKİ, bazı mahallelerde Çankaya Belediyesi'nin yeni asfaltladığı yolları, bu tür çalışmalar için kazdı. Kazılan yerler üstünkörü kapatılıyor, çalışmalarla ilgili ilçe belediyelerine çoğu zaman bilgi verilmiyor ve sonuçta halk mağdur oluyor. Bu sıkıntının giderilmesi için hem Büyükşehir'e bağlı olanların hem de diğer altyapı kuruluşlarının bir plan dâhilinde, koordinasyon içinde çalışması gerekiyor"(Alıcı, 2012:96-97).

İlçe Belediye Başkanının ifadelerinden anlaşılacağı üzere, altyapı gibi kentsel hizmetlerin birinin aradan çekilip başka kurum veya kuruluşa verilmesi, kentteki diğer hizmetlerle ve bu hizmetleri sunan farklı kurumlar arasında bazı koordinasyon

eksikliklerine neden olmaktadır. Kentsel hizmetlerin bütüncül bir şekilde ele alınmayışı bir kurumun kentlilere hizmet olarak yaptığı yolun, diğer bir kurumun yine hizmet sağlama amacıyla yaptıkları sırasında zarar görerek hizmet ve ekonomik kayıplara neden olmaktadır.

Bornova Belediye Başkanı Kamil Okyay Sığındır; “Büyükşehir Belediyesi’nin Bornova Hükümet Meydanı’nda ne işi var? Orası bir ilçenin tam merkezi. Aslında bizim sorumlüğümüzda olması gerekiyor. Yetki devri yapacaklarına sokakları bile alma yoluna gidiyorlar. Orada bir sorun çıktığında vatandaşın ulaştığı ilk yer ilçe belediyesidir. Biz bir parke taşı döşetmek için çaba sarf etmek zorunda kalıyoruz.” (Alıcı,2012:101).

Belediye başkanlarının ifadelerinden de anlaşılacağı gibi belediye yetkileri büyükşehir belediyesince her açıdan kırılmaya çalışılmaktadır.

İl Özel İdaresi

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunundan aldığı yetki ile belediye mücavir alan sınırları dışında kalan yerlerde nazım ve uygulama imar planlarını yapmakla görevlidir (5302 sayılı Kanun 6/1-b,c).

Günümüzde büyükşehir belediyesi olan illerde il özel idareleri kaldırılıp il sınırları ile büyükşehir belediye sınırları çakıştırıldığından birçok ilde özel idaresi kapatılmış, yetki, görev, personel ve kaynakları ilgili idarelere dağıtılmış, planlama yetkisi ise büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

3.3.3. Diğer Özel Planlama Yetkileri

Ankara Büyükşehir Belediyesi’nin diğer büyükşehir belediyelerinin planlama yetkilerine ilaveten Atatürk Orman Çiftliği ve Kuzey Ankara Girişi’nde planlama yetkisi bulunmaktadır.

24/3/1950 tarihli ve 5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu hükümleri uyarınca, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Atatürk Orman Çiftliği dâhilinde bulunan arazilerle ilgili olarak Tarım ve Orman Bakanlığının uygun görüşü ile Ankara Büyükşehir Belediyesi ilgili mer’i mevzuat uyarınca öncelikle üst

ölçekli plan ve koruma amaçlı imar planı ve bunlara uygun her türlü imar planlarını yapmaya ve yaptırmaya yetkilidir (5659 sayılı Ek madde 1). 703 sayılı KHK ile bu Kanunda da Kanun adı dahil ve yapılan bazı atıfların Cumhurbaşkanlığı şeklinde değişikliklere gidilmiş olsa da planlamada yetkiye ilişkin Ek madde 1 hala yürürlüktedir.

Bir kentsel dönüşüm projesi olmasına rağmen Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesiyle ilgili her tür ve ölçekteki plan yapma yetkisi Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne aittir (5104 sayılı Kanun madde 4).

Özel yetki alanların bir diğeri Boğaziçi alanıdır. "İstanbul Boğaziçi Alanının kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini kamu yararı gözetilerek korumak ve geliştirmek ve bu alandaki nüfus yoğunluğunu artıracak yapılanmayı sınırlamak için uygulanacak imar mevzuatını belirlemek ve düzenlemek" (2960 sayılı Kanun madde 1) amacıyla çıkartılan 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ile Boğaziçi alanındaki imar planlama yetkisinin, yine bu Kanun ile kurulmuş Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, Boğaziçi İmar İdare Heyeti Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nde (2960 sayılı Kanun madde 6) olduğu düzenlenmiştir. Fakat daha sonradan, 3194 sayılı İmar Kanununun 46. Maddesi ile 2960 sayılı Boğaziçi Kanununa ilişkin hükümler getirilmiştir. Bu maddeye göre; "2960 sayılı Boğaziçi Kanununun 2 nci maddesinde belirlenen ve 22/7/1983 onay tarihli plana göre Boğaziçi alanında gösterilen "Boğaziçi Sahil Şeridi" ve "Öngörünüm" bölgelerindeki uygulamalar İstanbul Büyük Şehir Belediye Başkanlığınca, "gerigörünüm" ve "etkilenme" bölgelerindeki uygulamalar da ilgili İlçe Belediye Başkanlıklarınca yapılır." (3194 sayılı Kanun madde 46). Boğaziçi alanında planlamada yetki konusundaki son değişiklik ise, 2960 sayılı Kanuna 703 sayılı KHK ile eklenen Ek 1.maddesi ile "Mevzuatta İmar Yüksek Koordinasyon Kuruluna yapılmış olan atıflar, Cumhurbaşkanınca belirlenen kurul veya mercie yapılmış sayılır." şeklinde olmuştur (703 sayılı KHK madde 190).

Koordinasyon Kurulunun yapısı ve kimlerden oluşacağı ise 709 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenmiştir. Buna göre Koordinasyon Kurulu; Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanının katılamadığı durumda Cumhurbaşkanı yardımcısı başkanlığında, Çevre ve Şehircilik Bakanı, Hazine ve Maliye Bakanı, İçişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanı, Milli Savunma Bakanı, Tarım ve Orman Bakanı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile İstanbul Büyükşehir Başkanından oluşmaktadır. Ayrıca bakanların katılamadığı toplantılara bakanların belirleyeceği bir

bakan yardımcısının, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanının katılmadığı toplantılara ise İstanbul Büyükşehir genel Sekreterinin katılacağı düzenlenmiştir (709 sayılı CK madde 1).

Ortaya çıkan yetki karmaşası ilgili bölümde açıklanmak üzere, planlama yetkisine gelecek olursak, Boğaziçi sahil şeridi ve öngörünüm bölgesi için imar planları İstanbul Büyükşehir belediyesince hazırlanır, meclis kararı şeklinde Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından onaylanır ve Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu'na gönderilir. Planların yürürlüğe girmesi ise Kurul'un onayı ile olmaktadır.

Bu alanın korunması ve geliştirilmesi için imar planlarının esas alacağı kriterler ise Boğaziçi Kanununun 3. maddesinde tek tek sayılmıştır (2960 sayılı Kanun madde 3).

5234 sayılı Kanununun geçici 5.maddesi uyarınca Üsküdar ilçesi, Selimiye ve İhsaniye mahallelerinde yer alan mülkiyeti hazineye ait Haydarpaşa Limanı'nda imar mevzuatındaki kısıtlamalara tabi olmaksızın her ölçekteki planı yapmaya, yaptırmaya, resen değiştirmeye ve her türlü ruhsatı vermeye Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir. Planlar ilgili belediyeye tebliğ edilir ve uygulanması zorunludur (Kalabalık,2019:184).

İmar Kanununda Türk silahlı kuvvetlerine ait eğitim ve savunma amaçlı alanlara kanunun hangi hükümlerinin nasıl uygulanacağına Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca ortaklaşa belirleneceği öngörülmüştür (3194 sayılı Kanun madde 4/2).

Bilindiği gibi İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan Kapadokya jeolojik yapısı nedeniyle hem turistik hem de korunması gereken bir alan özelliğindedir. 38 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (madde 5) ile Kapadokya Alan Başkanlığı kurulmuştur. Ayrıca; sanat tarihi, arkeoloji, hukuk, biyoloji, kimya, şehir planlama ve mimarlık bölümlerinden mezun on yıl deneyim sahibi kişilerden Bakanlıkça seçilen yedi kişiden, Nevşehir İl Özel İdaresi Genel Sekreteri ve görevlendirilecek bir kişiden, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne görevlendirilecek uzman birer üyeden, Nevşehir Ticaret ve Sanayi Odası'ndan bir üye, belediyeden bir üye şeklinde on bir kişiden oluşan Kapadokya Alan Komisyonu

oluşturulmuştur. Bölgeye ait her türlü plan Alan Başkanlığı tarafından hazırlanır ya da hazırlatılır, Alan Komisyonu'nun görüşü alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın onayı ile yürürlüğe girer (Kalabalık,2019:189).

Balıkçı Barınakları Yönetmeliğine göre balıkçı barınaklarında planlama çalışmaları, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın görüşü alınarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca yapılmaktadır (BBY madde 7).

Çanakkale savaşlarının yaşandığı tarihi Gelibolu Yarımadasında tarihi alan planları geçerli olup bunlar Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılıyor iken 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı kurulmuş olup buradaki her tür ve ölçekteki plan yapma yetkisi Başkanlığa verilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanı başkanlığında ve onun belirleyeceği diğer bakanlarla, Çanakkale valisi, Çanakkale Belediye Başkanı, Çanakkale İl Genel Meclisi Başkanı'ndan oluşan on üç üyeli koordinasyon kurulu Başkanlığa görüş ve önerilerde bulunmaktadır (Kalabalık,2019:188).

Bu başlık altında değineceğimiz bir diğer özel planlama yetkisi Yalova Valiliği'ne aittir. Sağlık Bakanlığı'nın görüşü alınarak Yalova kaplıcalarında planlama yetkisi Yalova Valiliği'ne aittir (Kalabalık,2019:187).

2013 yılında yürürlüğe giren 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli İle Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi Ve Hizmet Alınması İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun İmar planlarının yapılması ve onaylanmasıyla ilgili 8.maddesinde; "Bu Kanuna göre gerçekleştirilecek kamu özel iş birliği projelerinin uygulanacağı yerlerin imar planları, Bakanlığın talep etmesi hâlinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca yapılır, yaptırılır, onaylanır." şeklindeki düzenleme ile yerel yönetimlere herhangi bir planlama yetkisi tanınmamıştır (6428 sayılı Kanun madde 8).

Günümüzde sayıları hızlı bir şekilde artan şehir hastaneleri kamu özel işbirliği modelinin bir alt modeli olan yap-kirala-devret şeklinde hayata geçirilmektedir. buralardaki planlama yetkisini de yukarıda Kanun kapsamında değerlendirmek gerekecektir.

Hayvancılığın gelişimi açısından korunmaları büyük önem taşıyan meralar, Devletin Hüküm ve Tasarrufu altındaki yerlerden olup tapudaki vasıfları değiştirilmeden başka bir amaçla kullanılamazlar. Fakat meralar hızlı kentleşme süreci içindeki ülkemizde imara açılma konusunda akla gelen ilk yerlerden olabilmektedir.

3.3. EMSAL YARGI KARARLARI İŞİĞİNDA KENT PLANLAMADA YETKİLER

Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi kent planlama çalışmalarında tersane alanından çıkartılarak spor ve rekreasyon alanı olarak belirlenen alanın özelleştirme kapsamına alınması dava konusu olmuş ve Danıştay 6. Dairesi 13.10.1998 günlü, E:1997/5440, K:1998/4462 sayılı kararında; "...taşınmazın tersane alanından çıkarılarak spor ve rekreasyon alanı olarak belirlenmesine ilişkin imar planı değişikliğinin iptali istemiyle açılmış; İdare Mahkemesince 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye tabi bir Kamu İktisadi Teşekkülü olan ve özelleştirme kapsamına alınan ... A.Ş.'ne ait sözkonusu taşınmazın tersane alanından çıkarılarak spor ve rekreasyon alanı olarak belirlenmesine ilişkin 19.12.1994 günlü 94/147 sayılı belediye meclisi kararının 4.8.1995 günlü, 489 sayılı büyükşehir belediye meclisi kararıyla onandığı ancak, 4046 sayılı Kanunun 41. maddesiyle 3194 sayılı Kanununun 9. maddesi ne eklenen fıkra ile belediye hudutları ve mücavir alanlar içerisinde bulunan ve özelleştirme programına alınmış kuruluşlara ait arsa ve arazilerle ilgili imar planlarının hazırlanmasında belediyelerin yetkilerine istisna getirilerek bu yerlerle ilgili imar planlarının Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca hazırlanarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak suretiyle yürürlüğe gireceğinin hükme bağlanması nedeniyle özelleştirme kapsamına alınan A.Ş.'nin dava konusu taşınmazının daha verimli hale getirilmesi için Belediyeler ve Resmi Kurumlar ile ortak çalışma yapılarak imar planı revizyonu yapılmasının Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığınca istenilmesi üzerine davacı tarafından, belediyeden sözkonusu arazinin tersane sahası olmaktan çıkarılarak toplu konut veya iskan sahası haline getirilmesi için birlikte gerekli çalışmaların yapılmasının talep edilmesine karşın belediye meclisince yapılarak büyükşehir belediye başkanlığınca onanan dava konusu imar planı değişikliğinde yetki yönünden mevzuata uyarlık bulunmadığı

gerekçesiyle” bozma istemini reddederek anılan Mahkeme kararının onanmasına şeklinde hüküm tesis etmiştir (Altıntaş, 2007:121).

Karardan açık bir şekilde anlaşıldığı üzere kent içindeki bir alan mücavir alan sınırları içinde kalsa dahi özelleştirme kapsamına alınmış ise artık bu yerde yerel yönetimlerin planlama yetkisinden söz edilemeyecektir. Yeni düzenleme ile de artık ülkenin en küçük beldesindeki çok küçük bir alan bile olsa Cumhurbaşkanı tarafından planları onaylanacaktır.

Büyükşehir belediyelerinden biri tarafından ilçe belediyesi içinde belirlenen paftalarda 3 yıl süreyle her tür ve ölçekte planlama yapma yetkisinin Başbakan tarafından dönemin Bayındırlık ve İskân Bakanlığına verilmesine ilişkin yasal düzenleme Anayasa Mahkemesinde iptal davasına konu edilmiştir. Yüksek Mahkeme kararında; “Bu düzenleme ile artık ada ve parsel düzeyine kadar inen çok geniş bir alanda hareket serbestisine kavuşturulan Bakanlığın plânlama konusundaki yetkilerini kullanmak için maddenin ilk üç fıkrasına gereksinimi kalmamıştır. Daha açık bir anlatımla, bu fıkralar hukuki varlıklarını sürdürmelerine karşın eylemsel işlevlerini yitirmişlerdir. İtiraz konusu düzenleme, yalnız bu fıkraları değil 3194 sayılı Yasa’nın plânlama yetkisini belediyelere veren ve bu konudaki ana kuralı oluşturan 8. maddesi hükmünü de etkisiz duruma getirmiştir.” Yapılan düzenleme ile sınırsız yetkiler kazanan Bakanlığın diğer yetkileri ise etkisiz duruma düşürdüğü dile getirilmiştir.

Mahkeme, “Yeni düzenlemenin hem esas kuralı koruyan hem de onu etkisiz hale getirmeye çalışan bu çelişkili yapısı, merkezi idare ile belediyeler arasında niteliği tartışmalı karmaşık bir hukuki yapı doğmasına yol açmıştır.” şeklinde hükmüne devam ederek yapılan düzenlemenin hukuksal bir niteliği olmadığı vurgulanmıştır.

“Anayasa uyarınca merkezî yönetimle yerel yönetimler arasında bir denetim ilişkisi kurulacaksa bunun ancak idarî vesayet yetkisinin kullanılması biçiminde olacağı söylenebilir. İdarî vesayet, merkezî yönetimin, yerel yönetimlerin icrai kararlarını onama, geri çevirme ve kimi ayırık durumlarda da değiştirerek onama yetkisidir. Başka bir anlatımla, merkezî yönetime yerinden yönetim organları ve onların çalışmaları üzerinde, kamu yararını korumak amacıyla üst otoritelere yasayla verilen yetkilerin bütünüdür. Bu yetki yerel yönetimlerin yetkisini ortadan kaldıracak, etkisiz kılacak biçimde kullanılamaz.” şeklindeki kararına başbakanının görev ve

yetkilerini hatırlatarak iptal isteminin kabulüne karar vermiştir (Anayasa Mahkemesi Kararı, a).

Böylesine bir hukuksal düzenlemenin başbakanı nasıl bir görev ve yetki dağıtıcı pozisyonuna soktuğu, yasayla verilen planlama yetkilerinin ve yerel yönetimlerinin nasıl hiçe sayıldığıının bariz göstergesidir. Başbakanı yetki dağıtıcısı pozisyonuna sokan bu yasal düzenleme, kent planlamada yetkinin, istenilen zamanda, istenilen kadar yetkinin, istenilen kurum ve kuruluştan alınıp diğer bir kurum ve kuruluşa verilecek kadar kaygan zeminli olduğunu göstermektedir.

GAP İdaresi başkanlığı ve ilçe belediyesi arasındaki bir başka uyuşmazlıkta, Danıştay 6. Dairesi 8.11.1993 günlü, E:1992/5082, K:1993/4632 sayılı kararı; "GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında 388 sayılı KHK'nin 1.maddesinde; Bu KHK'nin amacının, GAP kapsamına giren yörelerin süratle kalkındırılması, yatırımların gerçekleştirilmesi için plan, altyapı, ruhsat, konut, sanayi, maden, tarım, enerji, ulaştırma ve diğer hizmetleri yapmak veya yaptırmak, yöre halkının eğitim düzeyini yükseltmek için gerekli tedbiri almak veya aldirmek, kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlamak olduğu, "GAP İdaresinin Görevleri" başlığını taşıyan 2.maddesinin (f) fıkrasında ise nazım ve uygulama imar planları ile revizyonlarının tamamını veya bir kısmını plan değişikliği dâhil ada ve parsel bazına kadar yapmak veya yaptırmak hükmünün yer aldığı, yine aynı KHK'nin 3.maddesinde, GAP İdaresinin görev alanına giren konularda 1580 sayılı Belediye Kanunu ve 3194 sayılı İmar Kanunu ile diğer kanunların ilgili idarelere verdikleri imar ve alt yapıya dair hak ve yetkilerin bu idareye devredilmiş sayılacağı, 4.maddesinde de, Yüksek Kurulun, GAP İdaresi tarafından hazırlanacak her türlü plan, proje ve programları inceleyerek karara bağlayacağı hükmü getirilmiştir. Yukarıdaki hükümler uyarınca yapılacak her türlü plan ve projenin Yüksek Kurulun incelemesinden geçeceği, GAP İdaresince hazırlanmış plan ve proje içine giren alanlarda yapılacak plan değişikliklerini yapmaya, yaptırmaya ve onaylatmaya GAP İdaresinin yetkili olduğu anlaşılmaktadır. Yetkisiz makam tarafından yapılan plan notu değişikliği işleminin İdare Mahkemesince iptal edilmesinde sonucu itibarıyla isabetsizlik görülmemiştir." şeklinde olmuştur (Altıntaş, 2007:122-123).

GAP'ın kuruluşunun Anayasa'ya aykırı olduğu iddiası ile 388 sayılı KHK'nin iptali istemi dava konusu olmuştur. Davada iptali isteyen davacı, GAP İdaresinin il, ilçe belediyeleri ve İl Özel İdaresinin yetkisine giren alanlarda tüm görev ve yetkileri

kendi üstünde topladığı, yerel yönetimler ve merkezi yönetim ayrımının ortadan kaldırıldığı, tüm işlerin merkezden yönetilmesinin sakıncalarına değinilerek yerel yönetimlerin önemi vurgulanmış Anayasa'nın 127. maddesine aykırılık öne sürülerek iptal isteminde bulunulmuştur. Anayasa Mahkemesi Kararında; "Anayasa, il, belediye ya da köy halkının yerel ortak ihtiyaçlarının, neler olduğunu belirlememiş, bunun saptanmasını yasaya bırakmıştır. Bu durumda yasa kamu yararını gözeterek Anayasa sınırları içinde merkezi yönetimle yerel yönetim arasındaki görev sınırlarını belirleyebilir.

388 sayılı KHK, yerel yönetimlerin yasal yetkilerine son vermemekte, bunların yeterli mali olanakları ve teknik kadrolarının bulunmaması gibi nedenlerle yapamadıkları plân ve alt yapı gibi hizmetlerin, kurulan bu örgüt tarafından yerel yönetimlere herhangi bir yük getirilmeden yapılmasını öngörmektedir

GAP Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatı'nın, açıklanan birçok konu ile birlikte sözü edilen hizmetleri de, hiç bir karşılık almadan ve borçlandırmadan yapmak ve bölgeyi kalkındırmak için kurulduğu görülmektedir. Bu durum yerel yönetimlerle işbirliğini engellememektedir.

Bir bölgeyi ilgilendiren büyük ve çok yararlı bir projenin gerçekleştirilmesi için uygulamada birlik ve bütünlüğü sağlamak amacı güdülmektedir.

Özellikle yasanın, Anayasa'nın ruhuna aykırı olduğu ileri sürülüyorsa, bu kez sayıları sınırlı bir kaç Anayasa madde ve ilkesinin değil, Anayasa'nın tümünün yorumlanması gerekir. Yapılan bu düzenlemenin, yerel yönetimleri ortadan kaldırma ya da tümüyle etkisiz kılma amacına yönelik olmadığı açıktır. Yalnız belli bir süre için kimi görev ve yetkiler bu KHK ile kurulan bu merkezî yönetim birimine bırakılmıştır. Bu durumun, devletin, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişileri ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak amacına ters düştüğünü ileri sürmek gerçekçi bir yaklaşım olarak değerlendirilemez.

Türk Ulusu'nun sürekli varlığı ve çağdaş uygarlık seviyesine ulaşması şeklinde olup, "Bu ana amaca varılmasını engelleyebilecek ya da yozlaştırabilecek nitelikte hiçbir hak ve özgürlüğün Anayasa'da tanınmadığı, daha açık bir anlatımla, bu amacın Anayasa'nın tüm yapısına ilke ve kurallarıyla ruhuna egemen olduğu tartışma götürmeyen bir gerçektir." (Anayasa Mahkemesi Kararı, b) şeklinde oldukça merkezîyetçi bir karar imza atmıştır.

Merkezi yönetime başka yasalarla da benzer yetkiler verilerek yerel yönetimlerin görev ve yetkilerinin merkezi idarelere aktarıldığı belirtilerek Yüksek Mahkeme Anayasa'ya aykırılık iddiasını reddetmiştir.

Büyükşehir belediyelerinin planlamadaki yetki kurallarını ihlal etmesinden kaynaklanan bir uyuşmazlıkta, Danıştay 6. Dairesinin 14.9.1999 günlü ve E:1998/4017; K:1999/3968 sayılı kararıyla; "... Büyükşehir Bakanlığınca yapılan parselasyon işleminin iptali istemiyle açılan davada...3030 sayılı Kanun hükümleri ile büyükşehir belediyelerinin yetkileri ayrıntılı olarak düzenlenmiş ve bu hükümler dışında imar ile ilgili konularda düzenleme ve uygulama yetkisi verilmemiştir. Parselasyon işlemi Büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayılmamıştır.

Dosyanın incelenmesinden, İlçe Belediye Başkanlığı'nın ...günlü, ...sayılı yazısı ile imar uygulama sınırının meclis ve encümen kararları ile yeniden düzenlenerek Büyükşehir Belediyesine verilen uygulama yetkisinin ihale bitim süresine kadar uzatıldığına bildirilmesi üzerine büyükşehir belediye sınırları içinde bulunan ... Belediyesindeki taşınmazlara yönelik dava konusu parselasyon işleminin 19.12.1996 günlü, 2826 sayılı ... Büyükşehir Belediye Encümeni kararıyla yapıldığı anlaşıldığından, büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında yer almayan dava konusu işlemde yetki yönünden yasaya uyarlık bulunmamaktadır...İdare Mahkemesi kararının bu gerekçe ile onanmasına" hükmüne varmıştır (Altıntaş, 2007:88).

Danıştay'ın büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyesi arasında çıkan bir uyuşmazlıkta verdiği karar; "büyükşehir belediyesinin görev ve yetkisi, ilçe belediyesinden gönderilen 1/1000 ölçekli imar planlarını nazım imar planlarına uygunluğu yönünden inceleyerek aynen veya değiştirerek onaylamak ve nazım imar planının yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde uygulama imar planlarını yapmayan ilçe ...belediyelerinin uygulama imar planlarını yapmakla sınırlı olup, Büyükşehir belediye meclisinin kendiliğinden 1/1000 ölçekli planı yeniden yapma yetkisi bulunmamaktadır." şeklindeki kararı ile büyükşehir belediyesinin ilçe belediyesinin yerine geçerek resen plan yapmasını hukuka aykırı bulmuştur (tbbdergisi,2020).

İlçe belediyelerinin yetki alanına giren uygulama imar planlarına plan notu ekleme yetkisinin büyükşehir belediyelerince kullanılmasından kaynaklanan bir uyuşmazlıkta; Danıştay 6. Dairesi, 22.6.2000 günlü, E:1999/2248, K:2000/4203 sayılı

kararıyla; "...taşınmaz 1/5000 ölçekli dava konusu nazım imar planı değişikliğiyle belediye hizmet alanı olarak belirlenmiş, bu planla öngörülen plan notlarının 2.maddesinde: "Yapılacak parselasyon planıyla Ankara Büyükşehir Belediyesi hizmet alanı içindeki şahıs ve şirket hisseleri, konut ve kentsel servis alanı kullanımına dönüştürülen alanlarda tahsis yapılarak belediye hizmet alanı dışına çıkarılacak, belediye hizmet alanı dışındaki belediye hisseleri de belediye hizmet alanı içine çekilecektir." hükmüne yer verilmiştir... mevzuat hükümlerinde; ilçe belediyelerinin yetki alanı içinde olan arazi ve arsa düzenlemesinin hangi amaç ve yöntemle yapılacağı belirlenmiştir. Nazım imar planlarını yapmakla yükümlü olan davalı büyükşehir belediyesince yapılan dava konusu nazım imar planına yetkili belediyenin parselasyon işleminin sonuçlarını yaratacak nitelikte plan notu hükümleri öngörülmesini hukuka aykırı olduğu..." şeklinde hüküm tesis etmiştir (Altıntaş, 2007:90).

Büyükşehir belediyelerinin, ilçe belediyelerinin yapmış olduğu planları aynen veya değiştirerek onaylama yetkisi Anayasa Mahkemesinde iptal davasına konu olmuş olup Mahkeme; "İmarla ilgili mahalli müşterek ihtiyaç kavramının büyükşehir belediyesi sınırlar içerisinde de geçerli olduğu açıktır. Büyükşehirin imar düzeninin bir bütünlük içinde ele alınması, bunu sağlamaya yönelik denetimin de üyeleri ilçe ve ilk kademe belediyelerinin belediye meclis üyelerinden oluşan büyükşehir belediye meclisi tarafından yapılması Anayasa'nın 127. maddesinin üçüncü fıkrasının son tümcesi kapsamında değerlendirilmiştir. Aksinin kabulü, bir yandan büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri öngörülürken, diğer yandan büyükşehir belediyesine bağlı ilçe ve ilk kademe belediyelerinin tüm yetkilerinin aynen devamı anlamına gelir. Büyükşehir belediyelerinin kurulmasındaki Anayasal amaç gözetildiğinde, uygulama imar planlarını nazım imar planına uygun olarak değiştirme veya aynen onaylama biçiminde büyükşehir belediyesine verilen bu yetki, ilçe ve alt kademe belediyelerinin özerkliğine müdahale anlamına gelmez." şeklindeki kararı ile büyükşehir sınırları içindeki belediyelerin yapmış oldukları planları değiştirerek onaylayabileceği hükmünü anayasaya aykırı bulmayıp iptal isteminin reddi yönünde karar vermiştir (Anayasa Mahkemesi Kararı, c).

Danıştay önüne gelen bir uyuşmazlıkta; İlçe Belediyesi tarafından hazırlanan 1/1000 ölçekli çevre düzenlemesine ait planın Büyükşehir Belediye meclisi kararı ile

değiştirilmesi dava konusu edilmiş ve Danıştay 15.5.1990 günlü ve E:1988/ 2855, K:1990/953 sayılı kararı ile ; "...3030 sayılı Kanunun 6.maddesinin A/b bendinde ilçe belediyelerinin nazım plana uygun olarak hazırlayacakları tatbikat imar planlarını onaylama ve uygulamasını denetlemenin büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında sayıldığı, anılan Kanunun uygulanması ile ilgili Yönetmeliğin 8.maddesinin (c) bendinde de aynı ilkenin tekrarlandığı, bu kurallarda dolaylı olarak, nazım plana uygun tatbikat imar planlarının yapılmasının ilçe belediyelerinin yetkisi içerisinde olduğunun belirtildiği, anılan Kanun ve uygulama yönetmeliğinde uygulama planlarının büyükşehir belediyesince yapılabileceği yolunda herhangi bir hüküm bulunmadığı, davalı idarece dava konusu kararın uygulama yönetmeliğinin "imar mevzuatının şehirlerin imarı ve imar planları konusunda mülga İmar ve İskân Bakanlığına vermiş olduğu yetkileri kullanır" şeklindeki 8.maddesinin (e) bendine ve 3194 sayılı Kanunun 9.maddesine dayanılarak verildiğinin öne sürüldüğü, ancak kanunda öngörülmeeyen bir yetkinin yönetmelikle verilmesinin yönetmeliklerin kanunlara aykırı kurallar getiremeyeceği ilkesine aykırı olduğu, anılan 9.maddede Bakanlığın hangi hallerde resen plan yaparak onaylayacağını belirtildiği, bu maddede Bakanlığa uygulama imar planı yapma konusunda herhangi bir yetkinin verilmediği, Bakanlığa dahi tanınmayan böyle bir yetkinin büyükşehir belediyesine tanınmasının mümkün olmadığı gerekçesiyle işlemi iptal eden mahkeme kararının onanmasına" hükmederek büyükşehir belediyelerinin uygulama imar planlarında değişiklik yapmalarının yetki yönünden hukuka aykırılık oluşturduğu ortaya konulmuştur (Altıntaş, 2007:90).

Çok özellikli bir alan olması bakımından Boğaziçi alanında, 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'nun yanı sıra, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu olmak üzere dört farklı kanunun planlama ilişkin yetkilerini görmekteyiz. Bu konu Danıştay 1. Dairesinde görülen bir uyuşmazlıkta çözümlenmiştir. Danıştay kararından ikili bir ayırım yaparak çözüme gitmiştir. 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu'nun yanı sıra, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kanunları arasındaki yetki çakışmasını kanunların yürürlük tarihine bakarak çözmüş buna öre de en yeni tarihli kanun olan Boğaziçi Kanununun diğer iki kanuna göre uygulama önceliği olduğunu belirtmiştir. Uyuşmazlığın en kritik noktası ise, Kıyı Kanununun daha yeni tarihli olmasından dolayı Boğaziçi Kanunu ile Kıyı Kanununun öncelik sırasının belirlenmesinde yaşanmıştır. Yüksek Mahkeme burada sırf metinsel

analizdense amaçsal yorum yaparak Boğaziçi alanının kendine has durumu, Boğaziçi Kanununun çıkarılış amacı göz önünde bulundurularak Boğaziçi Kanununun öncelikli olarak uygulanmasına karar vermiştir, diğer taraftan; Kanunun Boğaziçi alanındaki planlama yetkisini yerel yönetimlere vermesi de Anayasa Mahkemesinde iptal davasına konu edinmişse de Mahkeme bu istemi reddetmiş. Bu düzenleme ve yargı kararı özel yetkilerin kaldırılabilceği noktasında büyük öneme sahiptir (Gölge, 2015:88-89,90).

Uygulama imar planı ile nazım imar planında konut alanı olarak gösterilen alanın yeşil alana çevrilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada; Danıştay 6. Dairesi 1.7.1993 günlü, E:1993/601, K:1993/2824 sayılı kararıyla; "...3194 sayılı İmar Kanununun 6.maddesinde planlar kapsadıkları alan ve amaçları açısından bölge planları ve imar planları olarak iki ana kategoriye ayrılmış, imar planları da uygulamaya esas olan uygulama imar planları ve bu planın hazırlanmasındaki temel hedefleri, ilkeleri ve arazi kullanım kararlarını belirleyen nazım imar planları olarak sınıflandırılmıştır. Aynı Kanunun 8.maddesinde ise planların tanımlanmasına yer verilerek planlar bölge planı, çevre düzeni planı, nazım imar planı ve uygulama imar planı olarak kademelendirilmiş ve alt ölçekli planların üst ölçekli planlarda belirlenen planlama ana ilkelerine, stratejilerine ve kararlarına uyumlu olması zorunluluğu getirilmiştir.

...yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre uygulama imar planlarının üst ölçekli planlara aykırı olamayacağı, arazi kullanım kararlarının alt ölçekli imar uygulama planlarıyla değiştirilemeyeceği kuşkusuzdur... 1/1000 ölçekli uygulama imar planının üst ölçekli nazım imar planına uygun olup olmadığı araştırılmaksızın karar verilmesinde" hukuka uygunluk bulunmadığını belirterek uygulama imar planları ile nazım imar planlarında ortaya konulan kullanım şeklinin değiştirilemeyeceğini hüküm altına almıştır (Altıntaş, 2007:89).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KENT PLANLAMADA YETKİ SORUNLARI; ÜSKÜDAR İLÇESİ

ÖRNEĞİ

4.1. GENEL BİLGİLER

Kuzeyden Beykoz, kuzeydoğudan Ümraniye, doğudan Ataşehir, güneyden Kadıköy ilçeleri ile batıdan İstanbul Boğazı ile çevrili İstanbul'un Anadolu Yakasındaki semtidir (wikipedia,2021:a).

Harita 4. 1 : Üsküdar İlçesi (2018 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:14).

Osmanlı döneminde Üsküdar; Anadolu tarafında Karadeniz kıyılarına kadar, Marmara Denizi'nin kuzey kıyılarından ise İzmit'e kadar uzanıyordu (Üsküdar Sempozyumu Bildirileri,2003:222).

2020 yılı TÜİK verilerine göre 33 mahalleden oluşan kent nüfusunun mahaller bazında dağılımı şu şekildedir.

Mahalle Adı	Nüfus
Acıbadem Mah.	25035
Ahmediye Mah.	9002
Altunzade Mah.	14035
Aziz Mahmut Hüdayi Mah.	8642

Bahçelievler Mah.	22374
Barbaros Mah.	17566
Beylerbeyi Mah.	5351
Bulgurlu Mah.	31362
Burhaniye Mah.	16581
Çengelköy Mah.	13912
Cumhuriyet Mah.	36993
Ferah Mah. Mah.	20945
Güzeltepe Mah.	13160
İcadiye Mah.	16293
Kandilli Mah.	1466
Kirazlıtepe Mah.	8833
Kısıklı Mah.	19921
Küçük Çamlıca Mah.	10390
Küçüksu Mah.	19620
Kuleli Mah.	2210
Küplüce Mah.	17359
Kuzguncuk Mah.	4154
Mehmet Akif Ersoy Mah.	20347
Mimar Sinan Mah.	11326
Muratreis Mah.	13609
Salacak Mah.	9340
Selami Ali Mah.	12946
Selimiye Mah.	7666
Sultantepe Mah.	10880
Ünalan Mah.	33937
Valide Atik Mah.	20677
Yavuztürk Mah.	33008
Zeynep Kamil Mah.	11831

Tablo 4. 1: Üsküdar İlçesi Mahalleleri (tük,2021).

Kandilli, Kuleli ve Beylerbeyi mahallelerinde buraların tarihi özellikleri nedeniyle yapılaşma azlığı nüfusunda çok düşük kalmasına sebep olurken Yavuztürk, Ünalan, Cumhuriyet ve Bulgurlu mahalleleri en kalabalık yerler olmuştur.

4.2. ÜSKÜDAR İLÇESİNİN TARİHSEL VE KENTSEL GELİŞİM SÜRECİNE BAKIŞ

M.Ö. 1000li yıllardan itibaren yerleşimin olduğu Üsküdar'a, ilk kez Fenikelilerin şimdiki Salacak sahiline taşlar doldurarak burada ticaret iskelesi ve tersane oluşturması ile yerleştikleri onlardan yaklaşık 300 sene sonra da Akaların yerleştiği bilinmektedir. İstanbul'un fethine kadarlık 458 yıl ise Roma İmparatorluğu egemenliği altında kalmıştır (2018 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:14).

İlçenin adlandırılmasında efsanelerin yeri önem taşımaktadır. Bu efsanelerden birine göre ilk adlandırması, Altın Şehir anlamına gelmektedir ki bunun iki nedeni olduğu düşünülmektedir. Birincisi Pers İmparatorunun Anadolu'dan vergi olarak topladığı altınları Üsküdar'daki hazinesinde saklamasıdır. Altın Şehir denmesinin ikinci sebebi ise, güneş batarken karşı taraf olan Avrupa Yakasından Üsküdar evlerinin çatılarının altın yaldızlı gibi parlamasıdır (Yılmaz,2016:19).

Bir Anadolu kentinde Türk unsurunun mekâna yansıması daha fazla iken Osmanlı kentinde, İslam dini yapıları, süslemeleri ve esinleri daha yoğundur. Dolayısıyla; camileri, külliyesi, tekke ve zaviyeleri, çeşme ve sebilleriyle ünlü Üsküdar'ı bir Anadolu kenti olarak tanımlamaktan ziyade bir Osmanlı kenti olduğunu söylemek daha uygun olacaktır. Uzun zaman Roma İmparatorluğu egemenliği altında kalsa da bu uygarlıktan günümüze ulaşan tek eser Kız Kulesi olmuştur. Bu nedenle kenti şekillendiren yegâne anlayışın Osmanlı kültürü olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

Bu nedendir ki, Üsküdar'ın kentleşme sürecini anlamak için Osmanlı kentlerinin tipik özelliklerini incelemek gerekmektedir.

Tipik bir Osmanlı kentinin birbirinden ayrılan iki fonksiyon vardır. Birincisi; ticari, ekonomik, dini ve kültürel faaliyetlerinin olduğu kentin merkezidir. Diğer kısım ise konutlardır. Bu nedenle merkezde geniş yollar, konut kısmında ise dar ve çıkmaz sokaklar vardır (Tekeli,2011:229).

Osmanlı kent planına camii, bedesten, imarethane ve küllüye hâkimdir. Bedesten uzun bir çarşının etrafında hem ticaret hem de konaklama amaçlı kullanılan hanların yer aldığı yapılardır. İmarethane; yoksullara, öğrencilere, yolculara yemek dağıtımını yapılan aş evleridir. Kentin en büyük camisini de içine alan, sağlık, eğitim, kültürel hizmetler sunulan külliye de kent merkezinin önemli yapılarındandır (Aliagaoglu ve Uğur,2016:13-14).

Kentte uzunlukları arasında çok büyük farklar olan yollar, kuralsız şekilde aniden yön değiştirerek genelden mahreme doğru ilerleyerek çıkmaz sokaklarda son bulurlar (Erzen,2016:116).

İslam coğrafyasında kentleri mimari ve içtimai olarak şekillendiren unsur vakıf müessesesidir (Ortaylı,2010:311). Günümüzde modern devletin görevi olarak görülen

birçok alanı Osmanlı Devleti vakıflara terk etmişti. Tüm eğitim, sağlık gibi temel hizmetlerin yanı sıra kentsel birçok hizmet de vakıflar aracılığıyla yapılmaktaydı.

Belediye görevlerinden yol, su, temizlik, park ve bahçe işleri, sokakların aydınlatılması, köprü, bent, çeşme, kaldırım yapımı ve tamiri, gece asayişin sağlanması için bekçi tutulması gibi kentsel işler vakıflar tarafından yapılmaktaydı (Işık,2009:5).

Geçmişten günümüze kadar barındırdığı çok farklı dinden ve milletten insanlarla kozmopolit yapıya sahip kent, her dinden ve milletten aldığı değerlerle yaşayan bir kültür hazinesi olmuştur. Shaw (1979)'un din esaslı yapılan nüfus sayımına göre Üsküdar nüfusu;

	Genel Toplam		Müslümanlar		Rum Ortodoks		Ermeni Ortodoks		Katolik	
Yıllar	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
1844	193692	-	102532	-	45780	-	47999	-	5126	-
1856	236092	-	112162	-	58516	-	45040	-	5410	-
1882	219945	161431	118535	96218	43752	24254	36867	24748	3323	2986
1885	508814	364751	201339	183571	91804	60937	83870	65730	3209	3233
1914	909978		560434		205375		72962		10305	

Tablo 4. 2 : Din Esaslı Nüfus Yapısı (Ertuğrul,2011:431).

	Yahudiler		Protestanlar		Bulgarlar		Latinler		Yabancılar	
Yıllar	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
1844	12555	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1856	13222	-	329	-	-	-	1417	-	-	-
1882	13212	13373	180	133	3247	48	829	671	-	-
1885	22394	21967	488	331	3977	400	528	554	101205	28038
1914	52126		1313		331		2905		-	

Tablo 4. 3: Eski Üsküdar Nüfus Yapısı (Ertuğrul,2011:431).

16. ve 17. yüzyıllarda Üsküdar ilçesindeki mahalle ve hane sayısına bakıldığında geçmişten günümüze ilçenin nüfus artışı ve kentleşme sürecinin büyük bir hızla gerçekleştiğini söylemek mümkündür.

Zaman aralığı	Hane sayısı	Mahalle sayısı
16.yy. 1. çeyrek	169	8
16.yy.2. çeyrek	429	18
17.yy. 1.çeyrek	323	18

Tablo 4. 4 : Üsküdar 16. ve 17. Yüzyıllarda Hane ve Mahalle Sayısı (Güneş, 2004:42-56).

Kültür varlığı niteliğine haiz alanların kent planlama yetkisine ayrıntılarıyla yer verildiği çalışmanın 3. Bölümünden farklı olarak, bu kısımda Üsküdar kent mekânında

bu planlama yetkisinin ne kadar önemli olduğunu gösterebilmek adına kentin geçmişten günümüze ulaşmış tarihi değerlerinden; külliye, camiler, kiliseler, sinagoglar, çeşmeler, köşk ve kasırlar ve diğer eserler yedi başlık altında derlenerek hazırlanmıştır.

Külliye

Adı	Yaptıran	Yapan	Yapım Tarihi
Altunizade Külliyesi	Altunizade İsmail Paşa	İsmail Zühdü Paşa	1865-66
Atik Valide Külliyesi	Nurbanu Sultan	Mimar Sinan	1570-1583
Aziz Mahmut Hüdayi Külliyesi	Asiye Hümaşah Sultan	-	1589-1595
Mihrimah Sultan Külliyesi	Mihrimah Sultan	Mimar Sinan	1540-48
Selimiye Camii ve Külliyesi	II.Selim	Mehmed Ârif Ağa Ahmed Nûreddin Ağa	1802-05
Beylerbeyi Camii ve Külliyesi	Sultan I. Abdülhamid	Tâhir Ağa	1777-78

Tablo 4. 5 : Külliye (Kılıç,2017:49-119).

Camiiler

Adı	Yaptıran	Yapan	Yapım Tarihi
Fatih Sultan Mehmet Camii (Salacak Camii)	Fatih Sultan Mehmet	---	1453-1481
Abdülbaki Efendi Camii ve Sıbyan Mektebi	Abdülbaki Efendi	---	1644
Abdurrahman Ağa Camii (Paşalimanı Camii)	Abdurrahman Ağa	---	1766
Gülfem Hatun Camisi	Gülfem Hatun	---	1539-40
Fethi Ahmet Paşa(Karacaahmet) Camisi	Fethi Ahmet Paşa	Rodosî Hacı Hâfız Ahmed Ağa	1795
Hüsrev Ağa Camii (Eski Hamam Camii)	Hüsrev Ağa	Ahmed Ağa	1520 (tahminen)

Tablo 4. 6 : Camiler (Kılıç,2017:147-186).

Kiliseler

Adı	Yaptıran	Yapım Tarihi	Onarım Tarihi
Ayios Pandeyimo (Pantelemon) Kilisesi	Hayırseverler	1587-1836	1890
Ayios Yeorgios (Yeoryios) Rum Ortodoks Kilisesi	Hayırseverler	---	19. yy. ikinci yarısı
Profiti İliya Rum Ortodoks Kilisesi (Bağlarbaşı)	Hayırseverler	---	1831
Surp Garabet Ermeni Kilisesi	Hayırseverler	1617-1844	1877
Surp Haç Ermeni Kilisesi	Hayırseverler	1690-1808	1830-1890
Surp Krior Lusaroviç Ermeni Kilisesi	Hayırseverler	1835	1861

Tablo 4. 7 : Kiliseler (Ertuğrul,2011:482).

Saray ve Kasırlar

Adı	Yaptıran	Yapan	Yapım Tarihi
Adile Sultan Kasrı	Sultan Abdülaziz	Sarkis Balyan	1870
Beylerbeyi Sarayı	Sultan Abdülaziz	Sarkis Balyan	1861-1865
Küçüksu Kasrı	Sultan I. Mahmud	Mehmed Paşa	

Tablo 4. 8 : Saray ve Kasırlar (Kılıç,2017: 304-08).

Çeşme ve Sebiller

Yapı	Yaptıran	Yapan	Yapım Tarihi
III. Ahmed Çeşmesi .	Sultan III. Ahmed	Kayserili Mehmed Ağa	1728-29
Sultan II. Mahmud Çeşmesi (Kuru Çeşme)	Sultan II. Mahmud	---	1832

Tablo 4. 9 : Çeşme ve Sebiller (Kılıç,2017:276-291).

Sinagoglar

Adı	Yaptıran	Yapım Tarihi	Onarım Tarihi
Büyük Sinagog (Beth Yaakov Sinagogu)	Hayırseverler	---	1868
Küçük Sinagog (Virane Sinagog'u)	Hayırseverler	---	1840

Tablo 4. 10 : Sinagoglar (Ertuğrul,2011:482).

Diğer Eserler

Adı	Yaptıran	Yapan	Yapım Tarihi
Kızkulesi	İmparator Manuel Komnenos	---	---
Kuleli Askerî Lisesi	II. Mahmud	---	1828
Selimiye Kışlası	Sultan III. Selim	Seyyid Abdülhalim Efendi	1827
Üsküdar Mahkemesi (Fâti Mahkemesi)	---	---	---

Tablo 4. 11 : Diğer Eserler (Kılıç,2017:316-329).

Üsküdar ilçesinde birçok tarihi, kültürel yapı ve coğrafik güzellikler olsa da Çamlıca'nın kent içinde ayrı bir önemi bulunmaktadır.

Tarihi neredeyse Üsküdar kadar eski Çamlıca tepelerinin Osmanlı döneminde, ilk kullanımı IV. Murat zamanında (1623-1640) olmuştur. Eski ve Yeni Çamlıca adıyla bahsedilen iki mesire yerinde bazı köşklerin ve Büyük Çamlıca'da Bağ-ı Cihan adlı bir ahşap kasrın yaptırılmasıyla 17. yüzyılda Çamlıca sayfiye olarak kullanılmaya

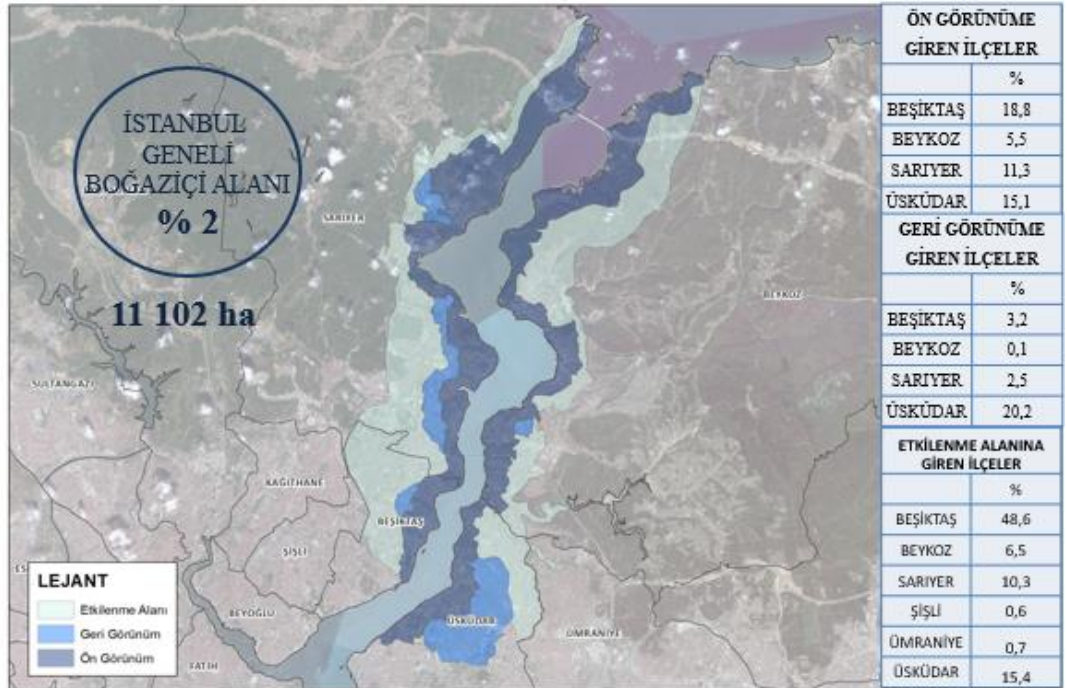
başlamıştır. IV. Mehmet'in de (1648-1687) aynı yüzyılda Çamlıca'ya bir ahşap saray ile 1660'ta tepelerdeki doğal su kaynaklarının akıtıldığı Büyük ve Küçük Çamlıca suları diye bilinen çeşmeleri yaptırdığı bilinmektedir (Çamlıca UİP Plan Açıklama Raporu:2-3).

Günümüzde de Üsküdar'ın en çok ziyaretçi çeken, yükseltisi sebebiyle İstanbul'un en güzel manzaralarından birine sahip olan Çamlıca Tepelerinin, özellikle Büyük Çamlıca Tepesinden İstanbul ve Boğaz manzarası ve Küçük Çamlıca'nın yeşil doğası o tarihlerde de sayfiye yeri olarak kullanılmasını etkilemiştir.

Çamlıca mevkiinin Osmanlı yönetiminde rağbet bulmaya başlaması 18.yy'ın başlarından itibaren. Bölge şehre uzak olduğundan 18.yy'da bağlık bahçelik niteliğini sürdürmüştür. 18.yy'ın sonlarında ve 19.yy'ın başlarında III. Selim (1789-1807) ve II. Mahmut (1808-1839) zamanında Çamlıca ve çevresinde köşkler yapılmaya başlanmıştır. İlk daimi iskân 19.yy'da Büyük Çamlıca ve Üsküdar arasında Tophanelioğlu çeşmesi çevresinde gerçekleşmiştir. Çamlıca, Şirket-i Hayriye'nin kuruluşundan sonra 19.yy'ın ikinci yarısında Abdülaziz döneminde (1861-1876) çok canlanmış, özellikle II. Abdülhamit'in son yıllarına kadar bu canlılığını korumuştur. II. Abdülhamit döneminden sonra Çamlıca canlılığını yitirmiştir. Çamlıca tepelerine, birkaç yüzyıl Büyük Çamlıca'nın Boğaz'a bakan ön yüzünde yer alan son veliaht Yusuf İzzettin Efendi'nin köşkünün yanındaki su kaynağının önünden geçen eski dar yoldan ulaşılabilmiştir. 1950'li yıllarda Büyük Çamlıca tepesine arkadan Ümraniye tarafından dolaşarak çıkılan yeni yol açılmıştır. Arka yol tepeye bağlandığından motorlu araçların tepeye çıkabilmesi nedeniyle yapılan otoparklar doğal çevreyi değiştirmiştir. 1950'li yıllarda Büyük Çamlıca tepesine çam dikilerek yapılan ağaçlandırma bugün adalar yönünde manzarayı kapatmıştır. 1980'de Büyük Çamlıca Tepesinde düzenleme çalışmaları başlatılmıştır. Çamlıca tepesi bugün tamamen şehirsiz alan içinde kalmıştır. Çamlıca'nın günübirlik gezinti, yazlık veya daimi oturma fonksiyonlu kullanılmasının şehirle olan ulaşım sistemine bağlı olarak geliştiği söylenebilir (Çamlıca UİP Plan Açıklama Raporu:2-3).

4.3. ÜSKÜDAR İLÇESİNİN PLANLAMA SÜRECİNE BAKIŞ

Üsküdar ilçesinde planlama olarak en özellikli alan Boğaziçi'dir. 15.yy'da yabancı seyyahların yaptığı çalışmalarla Boğaziçi'ne ilişkin süreç başlamıştır. 1773-1779'da Kauffer haritaları ile 1837 tarihli Moltke ve 19. yy başında Goltz Paşa'nın planları gerçek ölçülere yakındır. Boğaziçi'nde ilk yasal mevzuat, 1848'de uygulamaya konulmuştur. 1851'de Bekir Paşa 1/2500 ölçekli "Zirai Osmani" haritasını hazırlamıştır. 1882'de C. Stolpe harita ve plan yapmıştır. Bu planların ortak hedefi kentin yollarının genişletilmesi, meydanlar açılması ve ticari ilişkilerin geliştirilmesi olmuştur. Cumhuriyet döneminde kentin planının yapılması için üç yabancı şehircilik uzmanı Agache (Fransız), Elgöztz (Alman), Lambert (Fransız) davet edilmiş olsa da onların ve Alman şehirci Wagner'in 1936'da sunduğu rapor kabul edilmemiştir. Daha sonra 1936'da Fransız şehircilik uzmanı Henri Prost sözleşmeli olarak plan çalışmalarına başlamıştır. Boğaziçi'ne köprü önerisi yapan Prost'un, parçalı plan uygulaması sırasında onaylanan 143 adet yerel detay imar planı içinde Kandilli-Vanıköy, Çengelköy, Beylerbeyi imar planları (1941); Üsküdar-Beylerbeyi yol tadilatı (1946) ; Kanlıca yol istikamet planıdır (1950) (3.Etap Plan Açıklama Raporu:119-120).

Harita 4. 2 : Boğaziçi (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.)

İstanbul'da 1956-1959 yılları arasında başlatılan "imar hareketleri" ile tarihi yarımada ve genel olarak kent bütününde başlatılan yol açmalar, Boğaziçi alanının konut yerleşmesine açılmasına neden olmuş ve kentin kuzeye, Boğaziçi'ne ilerlemesine yol açmıştır. 1975'te Kültür Bakanlığı'nın Boğaziçi'ne ait tebliğinde, Boğaziçi, İstanbul Metropoliten alanı içinde ele alınmış, çevresiyle birlikte özelliği ve ayrıcalığı kabul edilmiştir. Çeşitli kurumlarla işbirliği sağlanarak, kentleşme hareketlerine karşı korunma politikası izlenerek planlama sürdürülmüştür. 1973'te 1710 sayılı Eski Eserler Yasası'nın yürürlüğe girmesinden sonra, Boğaziçi'ndeki bütün imar uygulamaları Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun (GEEAYK) kararları ile yönlendirilmiştir. 1975'te Kültür Bakanlığı, Boğaziçi'ni resmen "doğal ve tarihi sit alanı" olarak ilan etmiştir. Boğaziçi'ne olan kamuoyu ilgisi, 1980 sonrası dönemde yapılaşmanın hızlanması nedeni ile artmıştır. Buna bağlı olarak koruma planlama çalışmaları yeni bir boyut kazanmıştır. 1983 yılında 2960 sayılı Boğaziçi Yasası düzenlemesi getirilmiştir. Yasanın bu yeni imar disiplini için getirdiği yeni yönetsel yapılanmada Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu, Boğaziçi İmar İdare heyeti ve Boğaziçi İmar Müdürlüğü kurulmuştur. Daha sonra 9 Mayıs 1985'te yürürlüğe giren 3194 sayılı İmar Yasası'nın 46, 47 ve 48. maddeleriyle Boğaziçi Yasası'nın 6. maddesinde, 3. maddenin f ve g fıkralarında, 10. maddesinin tümünde değişiklikler yapılmıştır. Buna göre 6 madde değişikliğiyle sahil şeridi ve öngörünüm bölgesindeki uygulamalar için İstanbul Büyükşehir Belediyesi, geri görünüm ve etkilenme bölgelerindeki uygulamalarla ilgili ilçe belediye başkanlıkları yetkilendirilmiştir (2. Etap Plan Açıklama Raporu:117-118).

Boğaziçi alanındaki planlama çalışmalarının tarihsel arka planı bu şekilde iken Üsküdar ilçesinde gerek alan ve sayıca fazlalığı gerekse de kent kimliğinde kazandırdığı manevi unsur nedeniyle kültür varlıklarını korumaya yönelik planlama çalışmalarının da tarihsel sürecine bakmak gerekecektir.

Sit kavramının tarih bilinciyle yükselen bir değer haline gelmesiyle 1973 yılında Eski Eserler Kanunu kabul edilmiş ancak bu tarihlerde Üsküdar planlarında kendine yer bulamamıştır. 1993 yılı itibarıyla sit alanı çalışmaları başlayan kentte bu amaçla yapılan planlar;

- Rum Mehmet Paşa, Ayazma Camii ve Çeşmesi Çevresi Koruma İmar Planı,
- İhsaniye Mahallesi 347 Ada Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı,

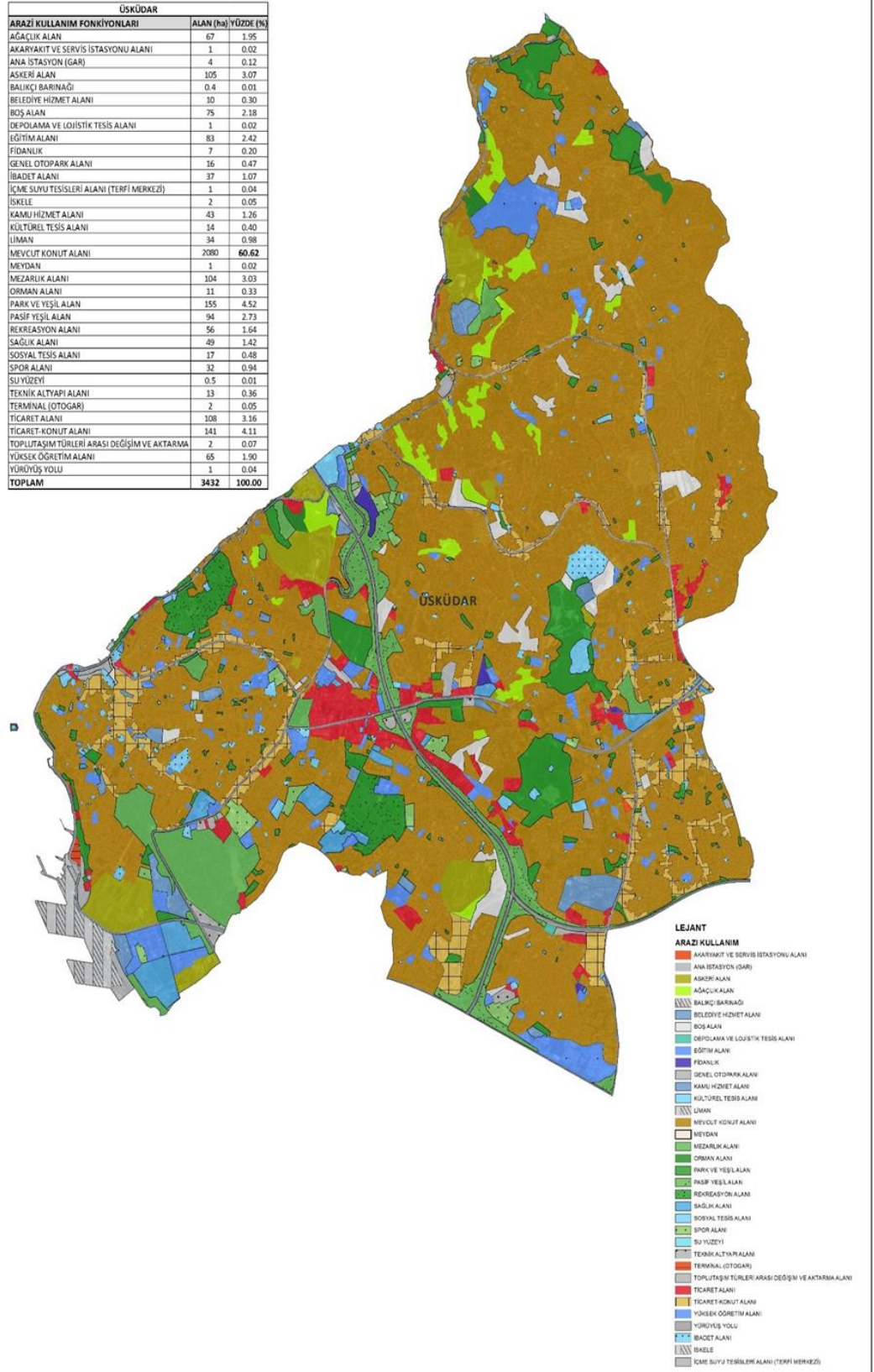
- Yeni Mahalle Koruma İmar Planı,
- İcadiye-Kuruçeşme Parkı ve Çevresi Koruma Amaçlı İmar Planı,
- Toygar Hamza Mahallesi 246-247 Ada Koruma İmar Planı.

Bu planlar içinde kalan eserler Eski Eserler Kanunu uyarınca tescillense de Üsküdar merkez mahalleleriyle ilgili sit çalışmaları yapılmadığından kentte bütüncül bir koruma sağlanamamıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyesinin gerçekleştirdiği alanın çehresini değiştiren plan tadilatları, tarihi alanların detaylı projelendirilmemesi, hızla artan modern yapılar ve büyük ölçekli ulaşım projeleri ile geleneksel doku hızla kaybolmuştur. 2010 yılında İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve ilçe belediyesi çalışmaları ile Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Nazım ve Uygulama İmar Revizyonları onaylanmış ayrıca kentin tarihi eser envanter çalışması Üsküdar Belediyesi ve KUDEB ile birlikte yapılmaktadır (Ekimci, 2011:48-49).

Günümüze gelecek olursak Üsküdar İlçesinin kentsel mekânın fonksiyonel dağılımı şu şekildedir (ibb,2021:a);

ÜSKÜDAR		
ARAZİ KULLANIM FONKİYONLARI	ALAN (ha)	YÜZDE (%)
AĞAÇLIK ALANI	67	1.95
AKARYAKIT VE SERVİS İSTASYONU ALANI	1	0.02
ANA İSTASYON (GARİ)	4	0.12
ASKERİ ALAN	105	3.07
BALIKÇI BARINAĞI	0.4	0.01
BELEDİYE HİZMET ALANI	10	0.30
BOŞ ALAN	75	2.18
DEPOLAMA VE LOJİSTİK TESİS ALANI	1	0.02
EĞİTİM ALANI	83	2.42
FİDANLIK	7	0.20
GENEL OTOPARK ALANI	16	0.47
İBADET ALANI	37	1.07
İÇME SUYU TESİSLERİ ALANI (TERFİ MERKEZİ)	1	0.04
İSKELE	2	0.05
KAMU HİZMET ALANI	43	1.26
KÜLTÜREL TESİS ALANI	34	0.40
LİMAN	34	0.98
MEVCUT KONUT ALANI	2080	60.62
MEYDAN	1	0.02
MEZARLIK ALANI	104	3.03
ORMAN ALANI	11	0.33
PARK VE YEŞİL ALAN	155	4.52
PASİF YEŞİL ALAN	94	2.73
REKREASYON ALANI	56	1.64
SAGLIK ALANI	49	1.42
SOSYAL TESİS ALANI	17	0.48
SPOR ALANI	32	0.94
SU YÜZEYİ	0.5	0.01
TEKNİK ALTYAPI ALANI	13	0.36
TERMINAL (OTOGAR)	2	0.05
TİCARET ALANI	108	3.16
TİCARET-KONUT ALANI	141	4.11
TOPLU TAŞIM TÜRÜLERİ ARASI DEĞİŞİM VE AKTARMA	2	0.07
YÜKSEK ÖĞRETİM ALANI	65	1.90
YÖRÜK YOLU	1	0.04
TOPLAM	3432	100.00

Harita 4. 3 : Üsküdar Fonsiyonel Dağılım (ibb,2021:a).

Arazi Kullanımı	Adet/Sayı	m ²
1. DERECE DOĞAL SİT SINIRI	14	1146084,112
1. DERECE TARİHİ SİT SINIRI	3	160607,4207
1. DERECE TİCARET MERKEZİ	1	1548,486072
1.DERECEDEN İŞ MERKEZİ	49	98248,97543
18. MADDE UYGULAMA SINIRI	2	6445,773274
2. DERECE TİCARET MERKEZİ	1	370,621653
2. ve 3. DERECE İŞ MERKEZİ	297	402473,9087
AÇIK OTOYOL	112	90908,25922
AÇIK SPOR ALANI	21	189614,2203
AGAÇLANDIRILACAK ALANLAR	62	1029780,125
ANIT OLARAK TESCİLLENMEMİŞ OLUP KORUNMASI ÖNGÖRÜLEN YAPI VE ALANLAR	7	77661,64348
ASKERİ YASAK VE GÜVENLİK BÖLGESİ	4	33350,8481
BALIKÇI BARINAKLARI	4	2703,455129
BANLİYÖ TREN İSTASYONU	1	5208,936828
BELEDİYE HİZMET ALANI	69	216327,7822
BİSİKLET YOLU	1	5135,326488
BOĞAZICI GERİ GÖRÜNÜM BÖLGESİ SINIRI	1	14431,70052
BÖLGE PARKI	4	107883,8202
CAMI	118	427952,7299
ÇOCUK BAHÇELERİ	8	11511,87556
DEMİRYOLLARI KORUMA KUŞAĞI	15	277276,386
DERE KORUMA HATTI	17	68437,18144
DİNLENME ALANLARI	1	13997,66481
ENERJİ NAKİL HATTI KORUMA KUŞAĞI	9	124794,0134
GELİŞME KONUT ALANI	1	10545,28615
GÜNÜBİRLİK TESİS	6	128790,5419
HİZMET + TİCARET	65	316505,0438
İDARİ TESİS	30	578948,5492
İLKÖĞRETİM TESİSLERİ ALANI	78	346951,7542
İSKELELER	5	16494,99317
K.O.P (KATLI OTOYOL)	1	4589,177603
KAMU HİZMET ALANI	12	72183,09409
KAPALI SPOR ALANI	6	81322,22465
KORUNMASI GEREKLİ TESCİLLİ AHSAP VE KAGIR SİVİL MİMARLIK ÖRNEĞİ YAPILAR	1244	214250,4647
KORUNMASI GEREKLİ TESCİLLİ ARKEOLOJİK,TARİHİ SANAT DEĞERLERİ OLAN ANIT ESER YAPILAR	205	87952,79131
KÜLTÜREL TESİS ALANI	8	6651,770059
MESİRE YERİ	8	124870,3232
MESKUN KONUT ALANI	2487	12730906,81
MEYDAN	4	11867,98182
MEZARLIK ALANI	1	556,607163
MEZARLIKLAR(HAZİRE)	43	883676,1978
PARK	1072	4653565,76
TARİHİ DEĞERİ OLAN ÖNEMLİ AGAÇLAR	389	6284,097221
TARIMSAL NİTELİĞİ KORUNACAK TARIM ALANLARI	2	18304,85179
TARİHİ DEĞERİ OLAN ÖNEMLİ ALANLAR	6	163375,3014
TESCİLLİ TABİAT VARLIĞI	4	112,018646
TİCARET + KONUT	11	83921,44848
TURİZM TESİS ALANI	6	99582,18009
YAPI YÜKSEKLİĞİ SINIRLANAN ALAN	1	7060,794961

Tablo 4. 12 : Üsküdar Fonksiyonel Dağılım Sayı ve Yüzölçümü (İBB Plan Güncelleme Otomasyon Şefliğinden alınmıştır.)

İlçenin sosyal donatı alanlarının yüzölçümü ve sayısı;

Sosyal Donatı Alanları	Yüzölçümü (ha)	Adet
Yeşil Alan	269,5	435
Eğitim	139,5	237
Sağlık	67,4	88
Kültür	14,4	36
Sosyal	12,5	42
Dini	136,2	234

Tablo 4. 13 : Üsküdar Sosyal Donatı Alanları (ibb,2021:b).

Tablo 4.13'te sosyal donatı alanlarından, en fazla yüzölçümüne sahip alanın yeşil alan olduğu ve onu takip eden eğitim ve dini alanların sayıca ve yüzölçüm olarak birbirine oldukça yakın olduğu anlaşılmaktadır.

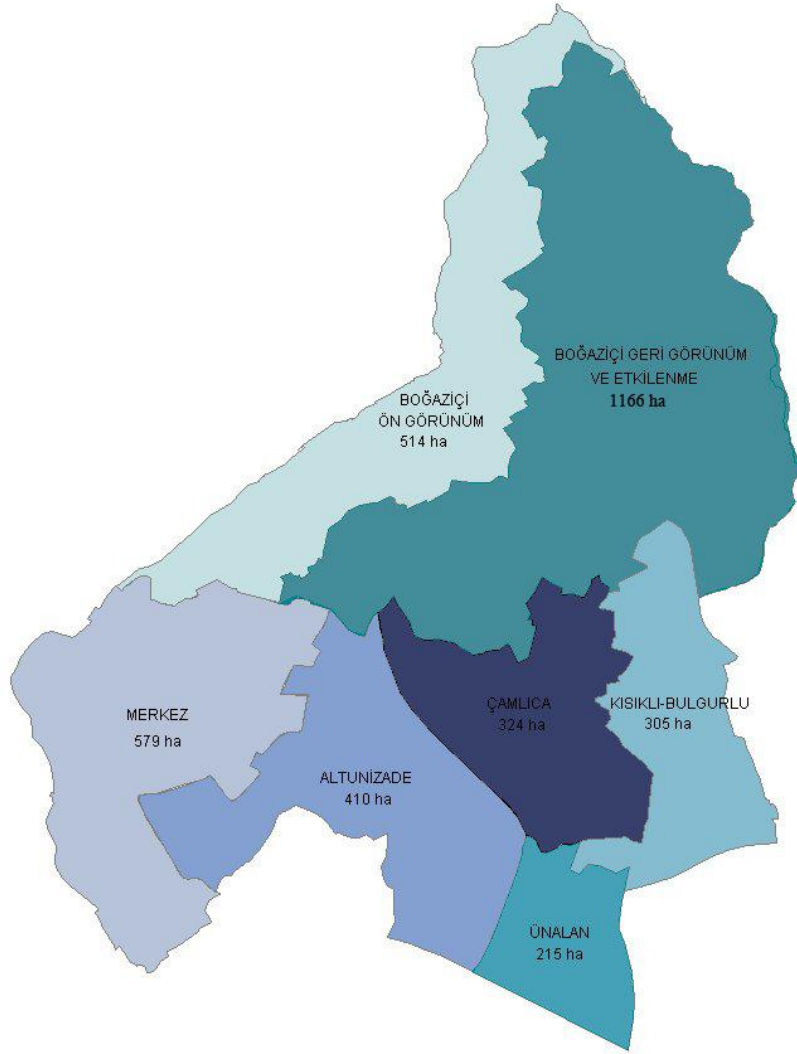
Birkaç kent planlama göstergesi açısından bunların ilçedeki yüzölçümü ve bu yüzölçümü ile İstanbul'daki ilçeler içindeki sıralaması;

Gösterge	Yüzölçümü (ha)	İlçe Sıralaması
Toplam Alan	3533	22
Yerleşik Alan	3414	15
Nüfus	531825	8
Nüfus Yoğunluğu	156 kişi	21
Bina Sayısı	47192	13
Riskli Alan	20	15
Orman Alanı	110	18
Sit Alanı	2549	3
Askeri Alan	1952	5

Tablo 4. 14 : Bazı Gösterge Ölçütleri İle Üsküdar (ibb,2021:c).

Göstergelere bakıldığında Üsküdar ilçesinin İstanbul'da askeri ve sit alanlarındaki ilçe sıralaması dikkat çekici iken orman alanları yetersizdir.

Üsküdar ilçesinde yürürlükte bulunan meri kent planlama çalışma bölgelerinin Üsküdar haritasındaki yerleri şu şekildedir;

Harita 4. 4 : Üsküdar Kent Planlama Çalışma Bölgeleri ve Yüzölçümleri (2.Etap Plan Açıklama Raporu:17).

Bu kent planlama çalışma bölgelerindeki kent planları şu şekildedir;

Üsküdar Öngörünüm Bölgesi

- 22.07.1983 t.t. 1/1000 ölçekli Boğaziçi Öngörünüm ve Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgeleri Uygulama İmar Planı

Altunizade

- 18.03.1991 t.t. 1/1000 ölçekli Altunizade Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)

- 03.03.2021 tarih ve 417940 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı OLUR'u alınan ve onay süreci devam eden Validebağ Korusuna ilişkin olarak hazırlanan 1/5000 ve 1/1000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım ve Uygulama İmar Planı teklifleri

Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi

- 04.09.2013 t.t. 1/1000 ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgesi Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylı)
- 26.09.2016 t.t. Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgeleri Koruma Amaçlı Revizyon U.İ.P. (1. Etap, 2. Etap ve 3. Etap) (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)

Bulgurlu Kısıklı

- 11.08.1998 t.t. 1/1000 ölçekli Bulgurlu Kısıklı Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)

Çamlıca

- 04.10.2007 t.t. 1/1000 ölçekli Büyük-Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı U.İ.P. (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)
- 06.12.2010 t.t. Bulgurlu Köyiçi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)
- 11.09.2010 t.t. Kısıklı Köyiçi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı) 16.06.2017 tarih ve 7023 sayılı Büyük-Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Revizyonu

Ünalan

- 13.02.2008 t.t. 1/1000 ölçekli Ünalan, Örnek, Esatpaşa ve Fetih Mahalleleri Revizyon Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)
- 28.11.2016 t.t. 1/1000 ölçekli Ünalan Mahallesi Güneyi Alt Bölge Revizyon Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)

- 06.04.2017 t.t. İstanbul İli, Üsküdar İlçesi, Bulgurlu Mevkii, 1059 Ada, 2, 8, 9, 10, 11, 16 ve 18 Parseller İle Kadıköy İlçesi, Merdivenköy Mevkii, 1270 Ada, 7 ve 12 Parsel Sayılı Taşınmazlar Üzerinde Bulunan İstanbul Medeniyet Üniversitelerine Ait 1/5000 ölçekli Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylı)

Merkez

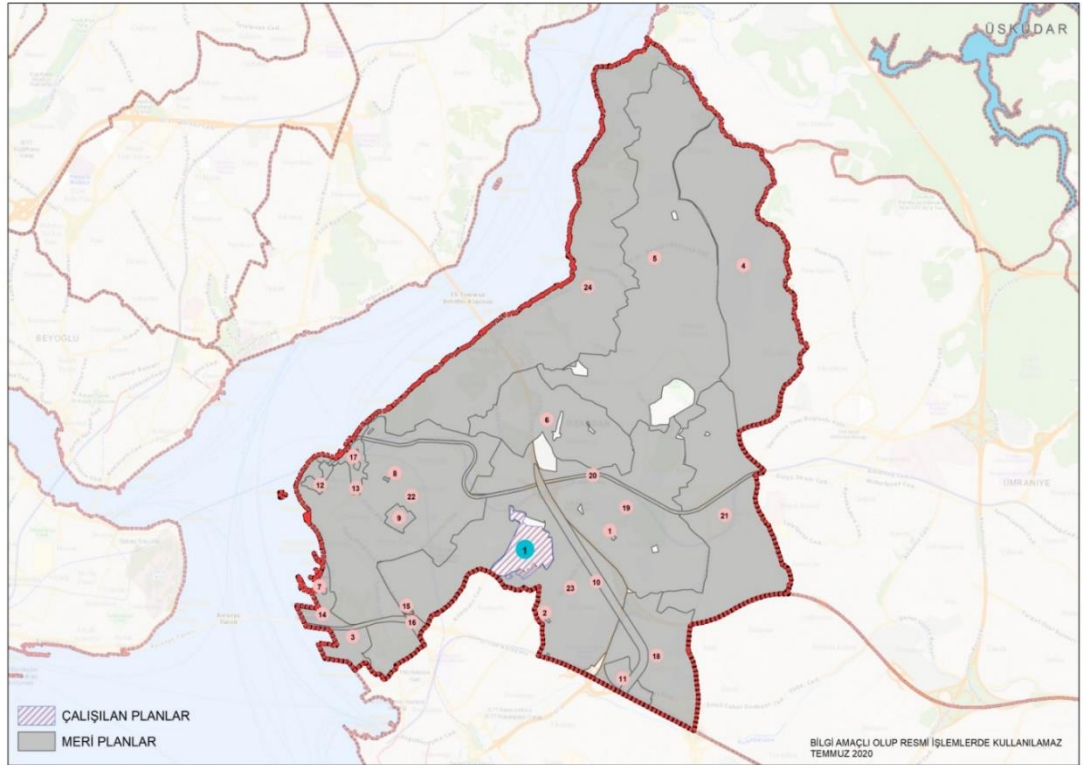
- 09.06.2006 t.t. 1/1000 ölçekli Üsküdar Merkez Uygulama İmar Planı
- 14.07.2009 t.t. 1/1000 ölçekli Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Kıyı Dolgu Alanı Uygulama İmar Planı
- 20.06.2010 t.t. 1/5000 ölçekli Üsküdar Meydanı ve Yakın Çevresi Revizyon Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Revizyon Uygulama İmar Planı
- 23.12.2011 t.t. Kadıköy ve Üsküdar İlçesi kesimine ait Marmaray Güzergahına ilişkin 1/5000 Nazım İmar Planı ve 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planı
- 28.09.2015 t.t. 1/5000 Ölçekli Valide Atik Camii ve Çevresi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)
- 27.01.2020 t.t. 1/1000 Ölçekli Üsküdar, Rumi Mehmet Paşa Cami ve Çevresi ile Ayazma Cami ve Çevresi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı (Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylı)

Diğer Planlama Çalışmaları;

- 19.06.2012 t.t. 1/5000 ölçekli Harem Bölgesi ile Haydarpaşa Liman ve Geri Sahası Nazım İmar Planı
- 21.06.2009 t.t. 1/5000 – 1/1000 Kadıköy – Kartal Metro Güzergâhına İlişkin Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planı
- 15.09.2012 – 20.04.2015 – 21.02.2017 t.t. Üsküdar - Ümraniye – Çekmeköy Metro Metro Güzergâhına İlişkin Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planı

- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü tarafından 20.04.2016 tarihinde onaylanan İstanbul Boğazı Karayolu Tüp Geçişi Revizyon Uygulama İmar Planı
- 15.09.2012 t.t. 1/5000 – 1/1000 Üsküdar – Ümraniye – Çekmeköy Metrosu Üsküdar İstasyonu ve Yakın Çevresi Metro Güzergâhına İlişkin Nazım İmar Planı ve Uygulama İmar Planı

Üsküdar ilçe haritası üzerinde meri ve çalışılan planlama alanları şu şekilde yer bulmaktadır;

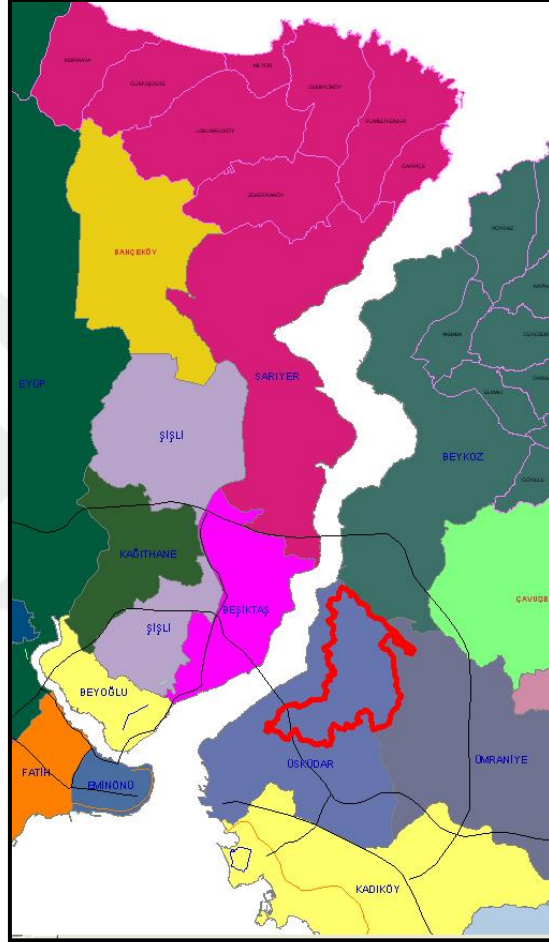
Harita 4. 5 : Üsküdar Meri ve Çalışılan Planlar (ibb,2021:d).

4.3.1. Üsküdar İlçesinde Kent Planlama Çalışmalarından Örnekler

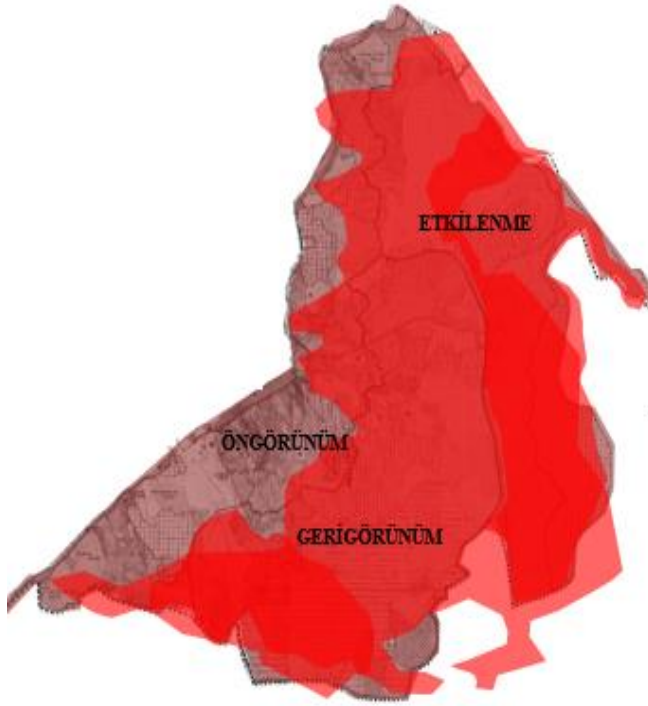
Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Koruma Amaçlı Planları

Bu planlama çalışmasının amacı; sahip olduğu kültürel, doğal ve eşsiz peyzaj ve silüeti ile İstanbul Metropoliten Alanının kimliğinin belirlenmesinde önemli bir rol

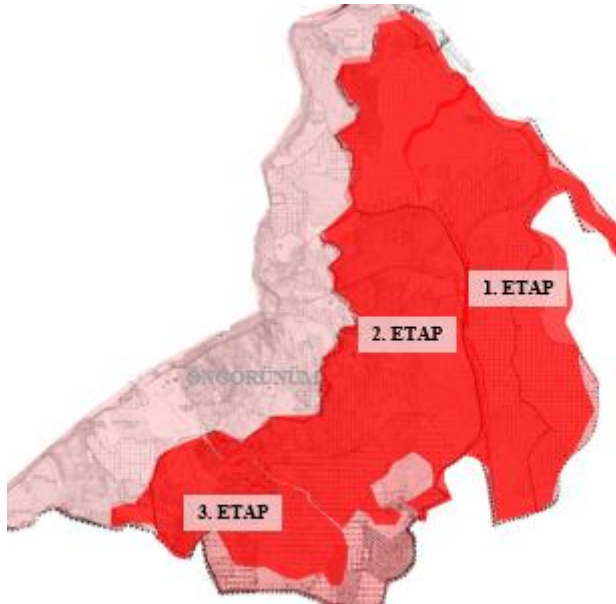
oynayan Boğaziçi alanının bir alt bölgesi olan planlama alanının sahip olduğu tarihi, kültürel ve doğal değerlerinin oluşturduğu kimliğin korunup geliştirilmesidir (1. Etap Plan Açıklama Raporu:156).

Harita 4. 6 : Boğaziçi Geri Görünüm Etkilenme Bölgeleri ve İstanbul Boğazı İçindeki Konumu (3. Etap Plan Açıklama Raporu:19).

Harita 4. 7 : Etkilenme ve Gerigörünüm Bölgelerinin Üsküdar Haritasındaki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.)

Harita 4. 1 : Planlama Etaplarının Planlama Bölgesi İçindeki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.)

Planlama alanı olan "Üsküdar Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgeleri Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı 1. Etap" 396 ha büyüklüğünde olup söz konusu alanda; Yavuztürk ve Bahçelievler Mahallelerinin tamamı ile Küçüksu ve Mehmet Akif Ersoy mahallelerinin bir kısmı yer almaktadır (1. Etap Plan Açıklama Raporu:19).

MAHALLE ADI	NÜFUS
BAHÇELİEVLER	21.623
KÜÇÜKSU	7.600
YAVUZTÜRK	35.034
MEHMET AKİF ERSOY	400
TOPLAM	64.657

Tablo 4. 15 : Etap Çalışma Alanının Mahallelere Göre Nüfus Değerleri (1. Etap Plan Açıklama Raporu:72).

2.Etap planlama alanı sınırları ise; Güzeltepe mahallesinin tamamı, Küçüksu, Mehmet Akif Ersoy, Kandilli, Kuleli, Ferah, Çengelköy, Kirazlıtepe ve Küplüce mahallelerinin ise bir kısmından oluşmaktadır (2.Etap Plan Açıklama Raporu:70).

MAHALLE ADI	NÜFUS
GÜZELTEPE	13.067
KANDİLLİ	800
KIRAZLITEPE	13.435
KULELİ	1.300
KÜÇÜKSU	11.473
KÜPLÜCE	16.200
FERAH	6.500
M.AKİF ERSOY	21.044
ÇENGELKÖY	11.000
TOPLAM	94.819

Tablo 4. 16 : 2. Etap Çalışma Alanının Mahallelere Göre Nüfus Değerleri (2.Etap Plan Açıklama Raporu:71).

3.Etap planlama alanı sınırları içerisinde Burhaniye, Kuzguncuk, Kısıklı, Beylerbeyi ve İcadiye mahallelerinin bir kısmı yer almaktadır. (3.Etap Plan Açıklama Raporu:72).

MAHALLE ADI	NÜFUS
BURHANİYE	15.000
İCADIYE	3.000
KISIKLI	1.600
BEYLERBEYİ	(Karayolları Koruma Kuşağı) 0
KUZGUNCUK	500
TOPLAM	20.100

Tablo 4. 17 : 3. Etap Çalışma Alanının Mahallelere Göre Nüfus Değerleri (3.Etap Plan Açıklama Raporu:72).

Çalışma alanına ilişkin sorunlar (1. Etap Plan Açıklama Raporu:145);

- İmar planlarına ve Boğaziçi yasasına aykırı olarak gerçekleşmiş yasa ve yönetmeliklerin çok üstünde taban ve kat yükseklikleri,
- İmara aykırı olmanın yanı sıra hisseli parseller ve 2B alanlarının varlığı nedeniyle mülkiyet boyutu ile de oluşmuş sorunlar,
- Fiilen gerçekleşen yol ağı ve donatı alanlarının meri planda öngörülenden farklı oluşmuş olması (planlama alanında meri plana göre (2009) teşekkül eden donatı oranı %32 iken plan ile belirlenen donatı kararı yerine farklı bir kullanımda olan alanların oranı %63'tür.),
- Mevcutta boş olan ve meri planda donatı alanlarına tamamen veya ağırlıklı olarak alınan müstakil parsellerde onanan tekil plan tadilatları süreci gibi sorunlar tespit edilmiştir.

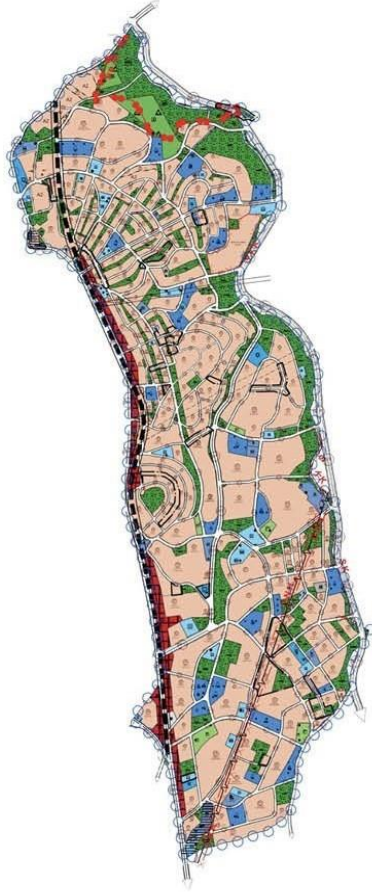
09.10.2009 tarihli 1/5000 ölçekli Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı kapsamında 1198 ha.lık alanda İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından üç etap halinde Boğaziçi Kanunu, Büyükşehir Belediye Kanunu ve Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ve diğer mevzuat çerçevesinde yapılmış olup buna uygun 1/1000 ölçekli uygulama İmar Planı da hazırlanmıştır. 2868 sayılı Kanun ve 644 ve 648 sayılı KHK uyarınca İstanbul 6 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu Kararları ile uygun bulunarak onay için Büyükşehir Belediyesine geri gönderilmiştir (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:269-270).

Planlar, bir ay süreyle askı ilan sürecinin ardından itiraz ve iptal davalarına konu edilmiştir.

Kat yüksekliğinin artırılıp, sosyal donatı alanlarının azaltılması, nazım imar planı kesinleşmeden 1/1000 ölçekli uygulama imar planının çıkartılmasının planların kademeli birlikteliği ilkesine aykırı olması, plan değişikliği notları ile donatı alanlarının kesin olarak belirlenmesinin uygulamada sorunlara ve keyfi uygulamalara sebep olacağı, öngörülen yapılaşma koşullarının Boğaziçi Kanununa aykırılık içermesi, aleni ve şeffaf planlama süreci öngörülmediğinden bahisle yargıya taşınıp planların iptali istenmiştir (spoist, 2021).

“...söz konusu planda konut ağırlıklı imara açılan alanların artmasının buna karşın kentsel, sosyal donatı alanlarının azaltılmasının Boğaziçi alanındaki koruma-kullanma dengesinin sürdürülebilirliği açısından sonuçlar doğuracağı...” gerekçesi ile İstanbul 2. İdare Mahkemesinin 30.11.2020 gün, 2020/1107 Esas ve 2020/1847 Karar sayılı kararı planların iptaline karar vermiştir.

Üç etaba ayrılan ve itirazlar edilen planların 1.Etabıyla ilgili olanı İstanbul Bölge İdare Mahkemesinin 17.12.2020 gün, 2020/702 Esas ve 2020/1727 Karar sayılı kararı ile sit alanı ile ilgili eksiklikler bulunduğu gerekçesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. 2. Etap olan ve Mehmet Akif Ersoy ve Güzeltepe mahallelerinin tamamı ile Ferah, Çengelköy, Kirazlıtepe, Küplüce, Kandilli ve Kuleli mahallelerinin bir kısmını kapsayan planlarla ilgili de İstanbul 5. İdare Mahkemesi’nde açılan davada; Mahkeme, 14.11.2019 gün, 2018/32 Esas ve 2019/2269 Karar sayılı kararıyla planı iptal etmiştir. 3. Etap planları ise, Bölge İdare Mahkemesi 4. İdare Dava Dairesi’nin planları şehircilik ilkesine aykırı bulması, sosyal altyapı alanları, açık ve yeşil alanlar ve teknik altyapı alanlarının keyfiliğe yol açacak şekilde belirsiz olduğu gerekçesi ile kısmen iptal etmiştir (mimarist, 2021).

1/1000 Ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme
Bölgesi Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı
1. Etap

1/1000 Ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgesi
Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı
2. Etap

Harita 4. 2 : 1. ve 2. Etaplar (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:271).

1/1000 Ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Uygulama İmar Planı
3. Etap

1/1000 Ölçekli Boğaziçi Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgesi Koruma Amaçlı Revizyon Uygulama İmar Planı
1, 2 ve 3. Etap Siluet Alanlarına İlişkin Yapılan Plan Değişikliği

Harita 4. 3 : 3.Etap ve Plan Değişikliği (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu:272).

Üsküdar İlçesi, Büyük-Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Revizyonu

Çalışma alanı 327 ha büyüklüğünde olup (Çamlıca UİP Plan Açıklama Raporu:10) 2019 yılı verilerine göre planlama alanının nüfusu 19.104 kişidir (Çamlıca UİP Plan Açıklama Raporu:8). Tarihi çeşme ve sarnıçlar, namazgah ve camiler,

- Çalışma alanında yer alan inşaat faaliyetleri mevcut bitki ve toprak örtüsünün kaybına neden olmaktadır.

Harita 4. 5 : Çamlıca Doğal Sit ve Kentsel Sit Alanlarının Konumları (Çamlıca UİP Planı,2021:3).

Çalışma alanına ilişkin planlama ilkeleri (Çamlıca UİP Plan Açıklama Raporu:18-19);

- Büyük ve Küçük Çamlıca'nın metropol bütününde var olan tarihi-kültürel kimliğinin ve doğal değerlerinin mutlak surette korunması,
- Kent bütününe hizmet edecek yeşil alanların artırılması,
- Planlama alanındaki yaşam kalitesini yükseltecek, nüfusun gereksinimlerine yönelik her türlü donatıların standartlara uygun ve erişilebilir hale getirilmesi,

- Metropolen alan ulaşım sistemi içinde bölgenin yerinin belirlenmesi ve ulaşım ağının bu çerçevede yeniden düzenlenmesinin sağlanmasıdır.

Plan Bölgesi doğal ve sit alanı özellikleri bakımından; I. Derece Doğal Sit Alanı, III. Derece Doğal Sit Alanı ve Kentsel Sit Alanları (Kısıklı Köyiçi Kentsel Sit Alanı, Bulgurlu Köyiçi Kentsel Sit Alanı) niteliklerine sahip olduğu anlaşılmaktadır (Çamlıca UİP Planı,2021:12).

1/5000 ölçekli Büyük Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı 11.07.2005 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığınca onaylanmıştır. Anılan nazım imar planı doğrultusunda hazırlanan 1/1000 ölçekli Büyük ve Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı, İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinin 14.09.2007 gün 1924 sayılı kararı ile kabul edilmiş ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanınca da 04.10.2007 tarihinde onanmıştır. Planlara itirazlara yönelik yapılan plan değişiklikleri kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkisinde kalan kısımların (doğal sit alanları) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanmış, doğal sit alanı dışında kalan onama yetkisi İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisinde ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ve kentsel sit alanı kapsamındaki plan değişiklikleri ilçe belediyesince yapılmış, bir aylık askı ilan süresinde dört tane itiraz yapılmıştır. 2960 sayılı Boğaziçi Kanunu ve kentsel sit alanı kapsamındaki plan değişiklikleri İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisince uygun görülmüş ve İstanbul 6 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı ile plan değişiklikleri uygun görülmüş 2019 Kurumsal Faaliyet Raporlarına göre İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisince onay süreci devam etmektedir (2019 Kurumsal Faaliyet Raporu,2021:273).

2012 tarihinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 1/5000 ve 1/1000 ölçekli planlarla bölgeyi özel proje alanı ilan edilip, 57 bin 500 metrekarelik alanda 63 bin kişi kapasiteli Büyük Çamlıca Camii'nin yapılmasını sağlamıştır (wikipedia,2021:b).

1/1000 ölçekli Rumi Mehmet Paşa Camii ve Çevresi ile Ayazma Camii ve Çevresi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı

Rumi Mehmet Paşa Cami ve Çevresi ile Ayazma Cami ve Çevresi İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 22.08.1996 tarih ve 8587 sayılı Kararı ile korunması gereken kültür varlığı yoğunluğu nedeniyle "Kentsel Sit Alanı" olarak ilan edilmiştir (RMPC ve AC Uygulama İmar Planı Raporu:6).

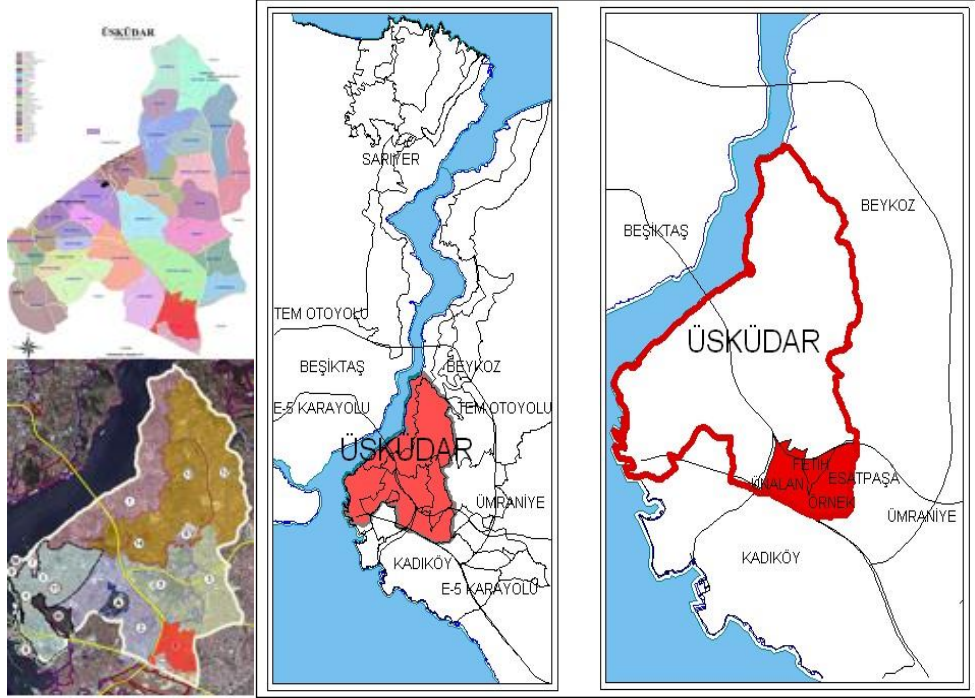
Planlama amacı; kentsel değerlerin sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda korunması Üsküdar'ın kültürel ve tarihi değerlerini ve doğal güzelliklerini kamu yararı gözetilerek korumak ve geliştirmek, bu alandaki nüfus yoğunluğunu arttıracak yapılaşmayı sınırlandırmaktır (RMPC ve AC Uygulama İmar Planı Raporu:8).

Plan hedefleri (RMPC ve AC Uygulama İmar Planı Raporu:65);

- Kullanılmayan tescilli yapıların gerek kullanım gerekse de korunmasının sağlanması,
- Koruma stratejisini belirlemek,
- Koruma kullanma dengesini sağlamak,
- Halkın sosyal ve ekonomik yapısını iyileştirecek arazi kullanımının sağlanması,
- Yaşam kalitesinin yükseltilmesi,

1/1000 ölçekli Ünalın, Örnek, Esatpaşa ve Fetih Mahalleleri Uygulama İmar Planı

21.07.2007 tarihinde Büyükşehir Belediye Başkanlığınca onanan Üsküdar İlçesi Ünalın, Örnek, Esatpaşa ve Fetih Mahalleleri 1/5000 ölçekli Revizyon Nazım İmar Planı doğrultusunda Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü tarafından 1/1000 ölçekli Ünalın, Örnek, Esatpaşa ve Fetih Mahalleleri Uygulama İmar Planı hazırlanmış olup (Ünalın UİP Plan Açıklama Raporu:1), çalışma alanı 410 ha'lık alan içinde Örnek, Esatpaşa, Ünalın, Fetih Mahallerinin tamamı ile Bulgurlu Mahallesinin küçük bir kısmını kapsamaktadır (Ünalın UİP Plan Açıklama Raporu:3).

Harita 4. 6 : Planlama Alanının Üsküdar İlçesindeki Konumu (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın sunumundan alınmıştır.) şekil (Ünalın UİP Plan Açıklama Raporu:4).

MAHALLE ADI	ALAN (ha)	ORAN (%)
ÜNALAN	162.75	39.70
ÖRNEK	107.51	26.22
ESATPAŞA	103.34	25.20
FETİH	25.5	6.22
BULGURLU	10.9	2.66
TOPLAM	410.00	100.00

Tablo 4. 18 : Planlama Alanı Mahalle Alanları Dağılımı (Ünalın UİP Plan Açıklama Raporu:4).

Planlama amacı (Ünalın UİP Plan Açıklama Raporu:190); yerleşmenin ihtiyaç duyduğu teknik altyapı ve donatı alanlarının sağlanması, planlama alanında yaşam kalitesinin ve fiziksel çevre koşullarının iyileştirilmesidir. Plan yapılırken bölgenin gelişme eğilimleri ve nazım planda öngörülen nüfus göz önünde bulundurularak gerekli donatı alanları belirlenmiştir. Ayrıca konut alanlarında sağlıklı ve dengeli bir

yapılaşma sağlamak ve 1/5000 plandan gelen nüfus yoğunluklarını yakalamak amaçlanmıştır.

Planlama alanındaki sorunlar (Ünalan UİP Plan Açıklama Raporu 159-161);

-Yapılaşma doğal yapı ve sağlıklı çevre açısından sorun oluşturmakta,

-Yoğun ve sık yapılaşmanın gerek yeşil alanlara gerekse sosyal donatı alanlarına müsaade etmemesi,

-Nüfus artış hızı ciddi donatı sorunlarına neden olmakta örneğin eğitim alanları kapasite ve nitelik itibariyle nüfusa cevap veremediğinden servis araçlarıyla çevre yerlerden eğitim ihtiyacı karşılanmakta,

- Donatı yetersizliği, doğal yapıya aykırı yapılaşma, sağlıksız ve düzensiz bir kent dokusu gibi bugünden ciddi problemler doğurmaktadır. Mevcut kentsel doku incelendiğinde; kötü ve orta nitelikli yapılar hakimdir. Yapılar arası mesafe, güneşlenme, hava ve ışık alma durumu açısından yetersiz kalmakta,

- Yol genişlikleri ile kullanım yoğunluğu arasında ters bir durum bulunmaktadır. Sürekli değişken ve tanımsız yol genişlikleri hakimdir. Düzensiz ve kontrolsüz kavşaklar trafik akışında ciddi problemler doğurmaktadır. Çevre yerleşmelerle bağlantı yollarının kademelenme açısından düşük kademede bulunmakta,

- Çalışma alanında tanımlı bir otopark alanı bulunmamakta,

-Ticaret alanlarında bir kademelenme ve ayrışma bulunmamaktadır. Ticaret daha çok yol aksları boyunca, zemin katlarda lineer olarak gelişmiş,

- Büyük oranda genç nüfus olmasına karşın nüfusun %31'lik faal işgücüne karşın %69'luk bir potansiyel işgücü nüfusu bulunmaktadır. Bu durum ülke genelinde de yaşanan işsizlik probleminin çalışma alanına yansımaları göstermektedir. Alanda bu potansiyel işgücünü besleyebilecek ve istihdam edebilecek bir iş sahası gelişmemiştir.

Plan süreci 01.11.2006 gün ve S-172 sayılı İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanlık kararı ile başlatılan Üsküdar Ünalan, Örnek, Esatpaşa Ve Fetih Mahalleleri Revizyon Nazım İmar Planı çalışmaları tamamlanıp İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Planlama Müdürlüğü tarafından 14.05.2007 gün ve 1852 sayılı yazı ile ilgili yasa

ve yönetmeliklere göre değerlendirilmek ve karar alınmak üzere İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'ne iletilmiştir. Söz konusu plan İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 14.06.2007 gün ve 1427 sayılı karar ile tadilen uygun görülmüş olup İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı'nca 21.07.2007 tarihinde aynen onanmıştır (Ünalan UİP Plan Açıklama Raporu 159-161,180).

Geçmişten Günümüze Validebağ Korusu'nun Plan Durumu

İstanbul'un Üsküdar İlçesinde bulunan Validebağ Korusu veya Adile Sultan Korusu'nun tarihçesi III. Selim'in annesi için Çamlıca eteklerinde yaklaşık 200 yıl önce bağ evi yaptırmasına dayanmaktadır. Sultan Abdülmecit tahta geçince ise yapıyı kendi annesine hediye eder. Koru, 354.000 m²'lik yüzölçümü ile İstanbul Anadolu Yakasının Karacaahmet Mezarlığı'ndan sonra en büyük yüzölçümüne sahip ikinci yeşil alanıdır. Kadıköy ilçesinin Koşuyolu; Üsküdar İlçesinin Altunizade ve Barbaros mahallelerini kapsayan alanda kalmaktadır. Koru, yaşları 15 ila 400 arasında 40'tan fazla ağaç, 125 bitki türüne ve 119 tür kuşu barındırması bakımından İstanbul ve İstanbullular için önemli bir yeşil ve ekoloji alanıdır (validebağ.org,2021).

1999 yılında Koru, 1. derece doğal sit alanı ilan edilmiş ve deprem toplanma alanı olarak kullanılmıştır. 2012 yılına gelindiğinde ise Koru, şu anki belediye başkanı tarafından çılgın proje olarak adlandırılan içinde havuz ve göletlerin olduğu Hyde Park benzeri bir hale getirilmek üzere yerel seçim malzemesi olarak kullanılmıştır. Koruma Kurulu'nun onayı almadan herhangi bir inşaat faaliyeti yapılamayan 1. derece doğal sit alanı olan Koru, 1/5000 ölçekli plan tadilatı ile yeşil alan fonksiyonu ibadet alanına çevrilmiştir, itiraz davaları ve mahkeme tarafından verilmiş yürütmeyi durdurma kararına rağmen 2015 yılında cami tamamlanmıştır. 2014 yılında Adile Sultan Kasrı'nın otoparkını genişletmek için İstanbul Büyükşehir Belediyesine devredilmiştir (Akyıldız,2021:3-5).

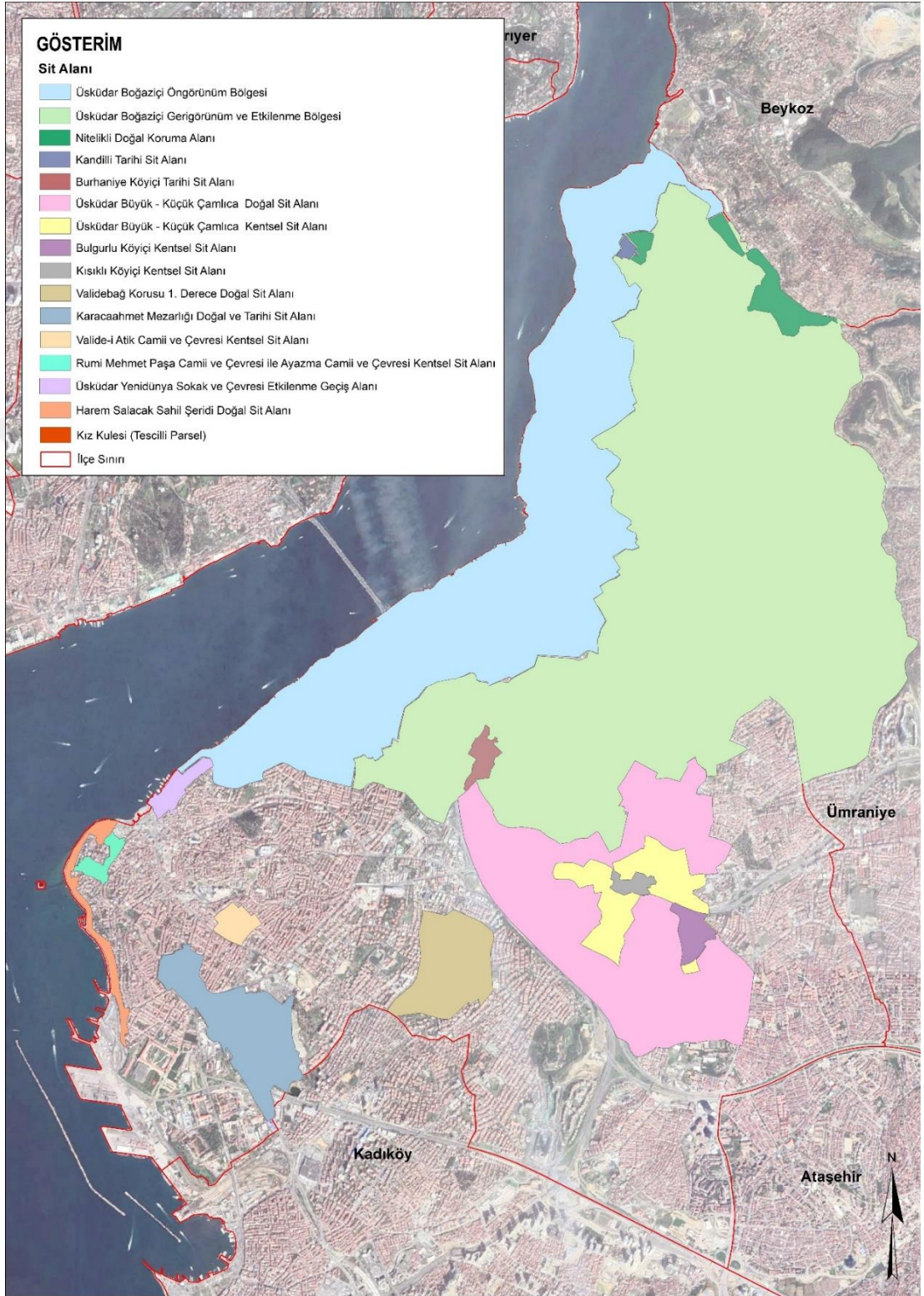
2018 yılında Koru'nun millet bahçesi yapılması gündeme gelmiş, gönüllülerin verdiği mücadele ile hayata geçememiştir. Mart 2020'de olağanüstü gündemle toplanan Belediye Meclisi, mülkiyeti Hazineye ait olan Koru'nun 261 bin metrekarelik kısmı Üsküdar Belediyesine tahsis edilmiştir. Nisan 2021'de ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Koru'da düzenleme ve rehabilitasyon çalışmalarının başlatılacağı duyurulmuş, tarihler Eylül 2021'e geldiğinde iş makinelerinin Koru'ya moloz dökmeye başlamasıyla gönüllülerin tüm çabalarına

rağmen tarihten günümüze yeşil alanlara yapılan müdahaleler devam ettirilmiştir (muhalif.com,2021).

4.4. ÜSKÜDAR İLÇESİNDE PLANLAMAYA YÖNELİK YETKİ SORUNU

Üsküdar ilçesi, gerek coğrafi konumu nedeniyle Boğaziçi alanına tabi bölgelerinin olması gerekse de korunma altına alınması gereken pek alana sahip olması bakımından kent planlamada yetkinin birçok kurum ve kuruluş tarafından paylaşıldığı bir mekândır. Bu yetki çeşitliliği Üsküdar haritası üzerinde farklı kurumların yetki alanlarının farklı renklerle işaretlendirilmesiyle aşağıdaki kent haritası üzerinden gösterilmeye çalışılmıştır.

Harita 4. 7 : Üsküdar Kent Planlamada Yetkiler

Yukarıdaki Üsküdar ilçe haritasında;

Açık mavi renge boyalı 2960 sayılı Kanuna tabi Boğaziçi Öngörünüm bölgesinde yetkili idare, Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu,

Açık yeşil renge boyalı Boğaziçi Gerigörünüm ve Etkilenme bölgesinde 2960, 2860 ve 2863 sayılı Kanunlar çerçevesinde Üsküdar Belediyesi,

Koyu yeşil renge boyalı nitelikli koruma alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Koyu mavi renge boyalı Kandilli tarihi sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Bordo renge boyalı Burhaniye tarihi köyiçi sit alanı 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Pembe renge boyalı Büyük-Küçük Çamlıca doğal sit alanında 644 ve 648 sayılı KHK ve yeni düzenleme ile 1.sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,

Sarı renge boyalı Büyük-Küçük Çamlıca kentsel sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Mor renge boyalı Bulgurlu köyiçi kentsel sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Gri renge boyalı Kısıtlı köyiçi kentsel sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Kahverengi renge boyalı Validebağ Korusu 1. Derecede Doğal Sit alanında mülga 644 ve 648 sayılı KHK ve yeni düzenleme ile 1.sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,

Mavi renge boyalı Karacaahmet Mezarlığı doğal ve tarihi Sit alanında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Bej renge boyalı Valide-i Atik Camii ve Çevresi Tarihi Sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Turkuaz renge boyalı Rumi Mehmet Paşa Camii ve Çevresi ve Ayazma Camii ve Çevresi Kentsel Sit alanında 2863 sayılı Kanun çerçevesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu onayına tabi,

Lila renge boyalı Üsküdar Yenidünya Sokak ve Çevresi Etkilenme Geçiş alanında Kültür ve Turizm Bakanlığı Koruma Kurulu ve İstanbul Büyükşehir Belediyesi,

Mercan renge boyalı Harem Salacak Sahil Şeridi Doğal Sit alanında mülga 644 ve 648 sayılı KHK ve yeni düzenleme ile 1.sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,

Kırmızı renge boyalı Kız Kulesi'nde Kültür ve Turizm Bakanlığı,

Turuncu alanın Kıyı Kanunu çerçevesinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı,

Yine bu alanlarda hangi kurumun yetkisinde kaldığına bakılmaksızın nitelikli ağaç varsa Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir

Haritada denizde Anadolu Yakası ile Avrupa Yakası arasında çizgi şeklinde gözüken Avrasya Tünelinin hemen alt kısmına denk gelmek üzere Haydarpaşa Limanı'nda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

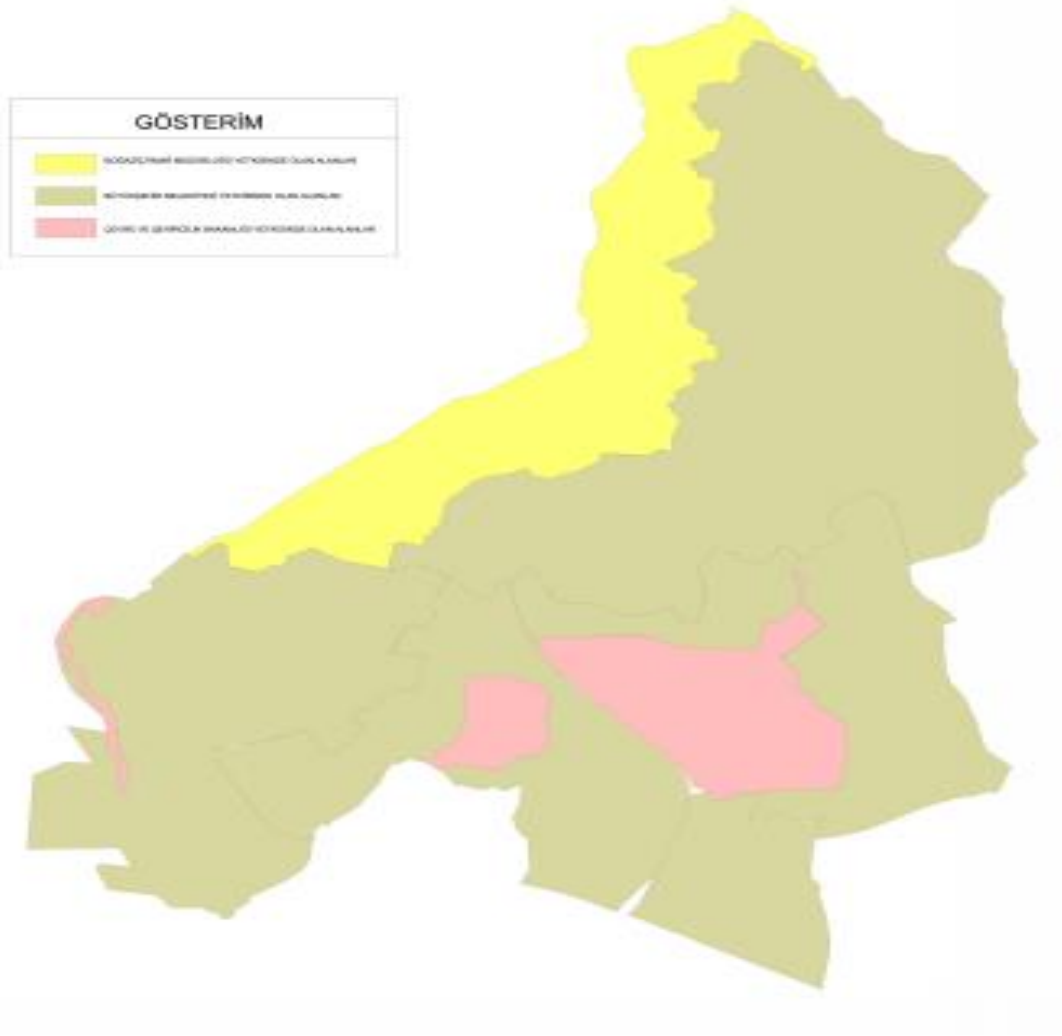
Avrasya Tüneli ve Marmaray'ın olduğu alanlarda Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı yetkilidir.

Selimiye Kışlası ve Kuleli Askeri Lisesi'nin bulunduğu alanın askeri bölge olmasından dolayı 3194 sayılı Kanun çerçevesinde Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın müştereken yetkisindedir.

Bu alanlardaki uygulama imar planlarının yapımından Üsküdar Belediyesinin yetkili olduğu, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın, özelleştirme kapsamına alınan yerlerde plan tadilatı şeklinde planlama çalışmasını yaptığı ve Üsküdar ilçesinde Özelleştirme Başkanlığı İdaresi'nin Medeniyet Üniversitesi'nin olduğu Bulgurlu'da plan yaptığı ve bu alanın mor renge boyalı alan içerisinde kaldığı, yine Üsküdar'da TOKİ'nin Kirazlıtepe ve Ferah mahallelerinde kentsel dönüşüm çalışmalarının olduğu

ve bu alanlarında yaklaşık olarak açık yeşil rengine boyalı alanda kaldığı hatırlatılması gereken planlama yetkilerindendir.

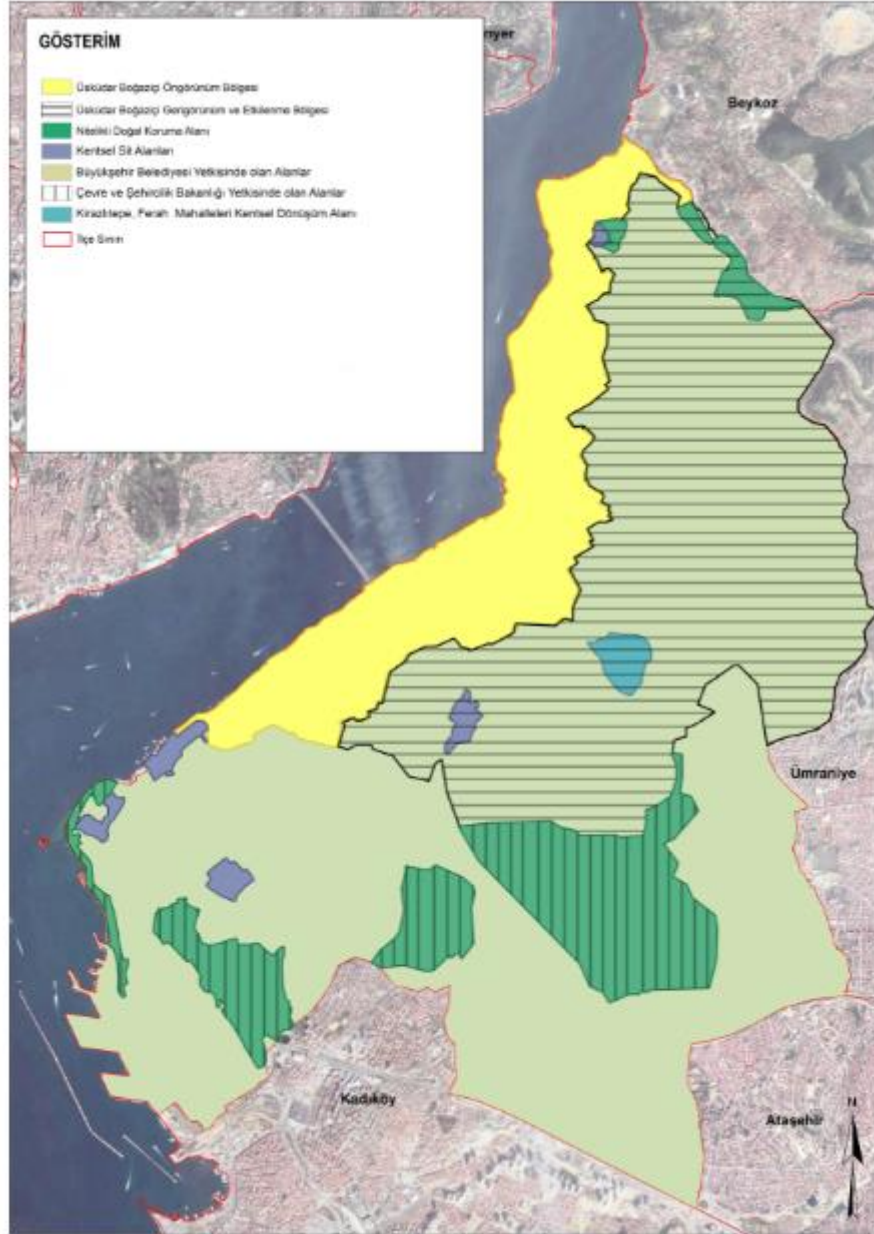
Üsküdar ilçesinde kent planlama yetkililerinin bir başka gösterimi ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Boğaziçi İmar Müdürlüğü arasında yapılmıştır.

Harita 4. 8 : Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İBB ve İmar Yüksek Kurulu Yetkileri

Yukarıdaki alan da pembe renge boyalı alan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın planlama yetki alanını, sarı renge boyalı alan Boğaziçi İmar Müdürlüğü'nün planlama yetki alanını ve kahverengi boyalı alan İstanbul Büyükşehir Belediyesi planlama yetki alanını göstermektedir.

Son olarak tüm yetkileri göstermek istersek aşağıdaki harita ile karşılaşmaktayız.

Harita 4. 9 : Üsküdar Kent Planlamada Yetkililer

Bu haritada; sarı renkli alan Boğaziçi Öngörünüm Bölgesi olup son düzenlemeler ile Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kurulu'nun yetkisindeki alan; yatay çizgili alan Boğaziçi Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi olup Üsküdar Belediyesi yetkisindeki alan; mor renkli alanlar kentsel sit olup 2863 sayılı Kanun kapsamında

Koruma Kurulu'nun onayına tabi alanlar; uçuk renkli alan İstanbul Büyükşehir Belediyesi yetkisinde kalan alan; yeşil alan ve dikey çizgili alan nitelikli koruma alanı olup Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkisinde kalan alan; mavi renkli alan ise Kirazlıtepe ve Ferah kentsel dönüşüm alanı olarak TOKİ'nin çalıştığı alandır.

Belediye müdür ve müdür yardımcıları ile yapılan görüşmeler neticesinde ilçede kent planlamada yetki sorunları şu şekilde özetlenmiştir;

- Çamlıca bölgesinde doğal sit, kentsel sit ve 3194 sayılı İmar Kanununa tabi üç farklı fonksiyon ve üç farklı kuruma ait yetkisinin bulunması, yine bu bölgede 2960 sayılı Kanun kapsamında büyükşehir belediyesi yetkisinde kalmasına rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın alanda planlama yapması,
- Boğaziçi gerigörünüm ve etkilenme bölgesinde planlama yetkisinin ilçe belediyesinde olmasına rağmen mevzuat açısından ilçe belediyesince alınan kararların doğal sit için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na diğer yerler için Kurul'a gitmesi neticesinde ilçe belediyesinden yapılması istenebilecek değişikliklerle planlama süreçlerinin uzaması, Kurul'un, yerel yönetim üzerinde otorite haline getirilmesi,
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın riskli veya rezerv alan ilan etmek suretiyle her zaman her yerde her ölçek ve türde yapabileceği planlar,
- Büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi arasında yaşanan yetki sorunu ise, ilçeden giden planların İstanbul Büyükşehir Belediyesi meclisinden Büyükşehir Belediye Kanunun 7/B maddesi gereği 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının 1/5000 nazım imar planlarına uygunluğunun denetimi sırasında yaşanmaktadır. Büyükşehir belediyesinin sahip olduğu uygulama imar planlarının revize edilmesini isteme, onama, iade etme yetkileri ile ilçe belediyesi üzerinde sınırlayıcı bir tahakküm kurması ve bu durumun büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesinin farklı siyasi görüşlerde olması dolayısıyla daha da artması,
- Üsküdar'daki kentsel sit alanlarıyla ilgili yapılan planların Tabiat Varlılarını Koruma Kurulu'na gönderilmesi ve Kurul'un uzun süre bu planların

görüşmelerini gerçekleştirmeyip ilçe belediyesi açısından zaman ve maliyet kaybına neden olması,

- Meri planlar yürürlükteyken parsel bazlı veya ada bazlı mülk sahiplerinin o alanda planlama yetkisi bulunan ilgili idarelere başvurarak yaptıkları plan tekliflerinin meri planlarla çeşitli uyumsuzluklar yaratmasıdır.

Sonuç olarak, Üsküdar ilçesinde kent planlama yetkilerinin büyük bir kısmı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Boğaziçi İmar Müdürlüğü ve Üsküdar Belediyesi arasında paylaşılması dolayısıyla aynı kentsel mekân içinde birden fazla kent planlamaya yetkili kurum olduğundan, kent planlamada çok aktörlülük ve buna bağlı kent planlamada yetki sorunları yaşanmaktadır.

Meri planlar kadar kent planlamada önemli bir diğer husus ise, kentin sürdürülebilirliği, ortaya çıkan yeni kentsel ihtiyaçlara çözüm üretebilmek adına imar planlarında yapılan tadilatlardır.

Sağlıklı bir kent planlamasının kentin ileriki yirmi otuz yıl şeklindeki uzun vadelerini kapsayan öngörülerle yapılması gerekirken, plan yapılmasında güncel ihtiyaçların önceliklenmesi ya da plan yapımcıların ileri görüşlü olamamalarından dolayı gelişmiş ülkelerde istisna olan plan tadilatının ülkemizde sıkça başvurulmuş bir yol olduğunu söyleyebiliriz.

Kent planlarında sık sık yapılacak tadilatlar kenti biçimsel ve fonksiyonel istikrardan uzaklaştıracaktır. Bir kentte, yatırımcı olarak, mülk sahibi olarak veya sadece kentte yaşayan bir kentli olarak ileriye dönük bir takım güvencelere sahip olunması beklenir. Yatırımcı ve mülk sahipleri için gayrimenkul değerinin düşmemesi, yol ve caddelerin yönünün gayrimenkul veya yatırım değerini düşürecek şekilde değişmemesi temel beklentiler iken; kentliler için olabildiğince kentsel kirliliklere maruz kalmadan sağlıklı, belli bir refah koşullarının sağlanması önemlidir. Örnek vermek gerekirse; yatırım amaçlı kentin bir bölümüne gelen kişinin gayrimenkulün sonradan plan değişiklikleri ile çıkmaz sokakta kalması veya bir vatandaşın evinin parka bakarken parkın konut alanına çevrilmesinin onları olumsuz etkileyeceği tartışmasızdır.

Bu nedenle Üsküdar kent mekânında 2010-2020 yılları arasındaki on yıllık periyotta kaç tane plan değişikliği yapıldığı incelenmek istenmiş ve söz konusu yıllar arasında 323 adet plan tadilatı yapıldığı görülmüştür (Ek-2). On yıllık sürede yapılan planların 50 tanesi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından, 4 tanesinin Özelleştirme İdaresi tarafından, 1 tanesinin Boğaziçi Yüksek İstişare Kurulu tarafından geri kalanların ise büyükşehir belediyesi tarafından yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu planlara uygun şekilde yapılmak zorunda olan alt plan niteliğine sahip, 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının ise ilçe belediyesince yapıldığı unutulmamalıdır.

10 yıllık dönemde plan tadilatlarının yıllara göre dağılımını yapmak mümkündür.

Grafik 4. 1: Yıllara Göre Plan Tadilatları

Grafikten de anlaşılacağı üzere en fazla 2011 yılında, en az 2019 yılında plan tadilatının yapıldığı, özellikle ilk dört yıl olan 2010, 2011, 2012 ve 2013'da plan tadilatlarının yoğunlaştığı anlaşılmaktadır.

Sayısız fazlalığı nedeniyle bu tadilatlara bütün bilgileri (veriler İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden alındığından İstanbul Büyükşehir Belediyesi dışındaki bir kurum tarafından yapılanlarda meclis karar numarası ve tarihi yer almamaktadır.) ile Ek-3'de yer verilmiştir.

Plan tadilatlarıyla ilgili çıkartılabilecek sonuçlar;

- Yapılan planlara itiraz oranı oldukça yüksek. Bu da kent planlamasının iki ileri bir geri şeklinde ilerlemesine neden olmaktadır. Planlara itirazın çokluğu, planların muhataplarıyla planlama sürecinde konsensüs sağlanmadığı, yapılan plan ve değişikliklerinin kabullenilmediğini göstermektedir. Açılan davalarda hukuka uygunluk denetimi yapılmakta olup yerindelik yani kent için yararlı ve gerekli olup olmadığının denetimi yapılamadığından iptal davası açılıp mahkemelerce iptal kararı verilen planlama anlayışının hukuka aykırılıklar barındırdığından yola çıkılacak olursa planlama en temel ilkesi olan hukuka uygunluk bakımından ciddi sorunlar taşımaktadır.
- İtirazlar ve itirazlar neticesinde yapılan değişiklikler, yargı organlarında açılan iptal davaları ile planlama yıllara yaygın bir meşguliyet haline gelmektedir. Planlamanın kentin bir ihtiyacını karşılamak üzere yapıldığı düşünülecek olursa yıllarca süren dava süreçlerinde kentsel ihtiyaç ve hizmetlerin nasıl karşılandığının tartışılması gerekmektedir.
- Aynı kentsel mekânda 323 adet plan değişikliği istikrardan uzak bir planlama anlayışının başka hiçbir göstergeye ihtiyaç bırakmadan en açık bileşenini oluşturmaktadır.
- Yapılan tadilat çalışmalarının parsel bazlı oluşunun, bütüncül planlama anlayışı ve işleyişine engel olduğu düşünülmektedir. Oysa üst ölçekli planlardan alt ölçekli planlara kadar planlar arasında bütünlük ve koordinasyon sağlanması temel planlama kavramlarından biri olan planların bütünselliği veya planların kademeli birlikteliği şeklinde anılan ilke ile uyumsuz gözükmemektedir.
- Planların bütünselliğinden farklı olarak kentsel alan bir bütün olarak ele alınıp tasarlanmalı ki kentte birbiriyle uyumsuz, sağlıksız, fiziksel olarak farklı görüntülerin ve uygulamaların ortaya çıkması engellenmiş olsun.
- Parsel bazlı yapılan planlama uygulamalarında detaylı analizler yapılarak kent hayatına ve mevcut altyapıya etkilerinin irdelenip irdelenmediği bilinmemektedir.

- Yapılan tadilatların ilk durumlarına göre nasıl bir nitelik değişimine uğradığını yani değişikliklerle sosyal donatı ve yeşil alanlarda herhangi bir kayıp yaşanıp yaşanmadığını, bu alanların ticaret veya konut gibi farklı fonksiyonlara çevrilip çevrilmediğini ortaya koymak çok daha önemli ve anlamlı olsa da ne büyükşehir belediyesinden ne de ilçe belediyesinden böylesine bir istatistiğe ulaşamamıştır. Bu da göstermektedir ki ya yapılan plan değişiklikleri tıkanıklığa çözüm olarak yapılmakta ve hangi kentsel fonksiyonun kayba veya kazanca uğradığı önemsenmediğinden istatistiki çalışması yapılmamış ya da böyle bir veri mevcut olmakla birlikte paylaşılmak istenmemektedir.
- Anlamlı bir tartışma ve değerlendirme için yapılan plan tadilatlarının kente, ekonomik ve sosyal maliyetlerinin ayrı ayrı ortaya konulması gerekmektedir.

4.5. ÜSKÜDAR İLÇESİNDE PLANLAMAYA YÖNELİK YETKİ SORUNLARININ İLGİLİ AKTÖRLER ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ

Çalışmanın bu bölümüne kadar olan kısımlarında kent planlamadaki yetkili aktörleri ve yetkilerine yasal ve teknik açıdan yaklaştıktan sonra çalışmaya farklı bir boyut katmak amacıyla bu bölümde, yetkili aktörler tarafından kent planlamada yetki sorunsalının nasıl değerlendirildiğini ölçebilmek adına yapılandırılmış mülakat tekniği kullanılarak bir araştırma yapılmıştır.

Çalışma için kent planlamada doğrudan yetkisi olan kurumların plan yapıcı birimlerinden birinci grup; kent planlama yetkisi olmasa da gerek mesleki gerek akademik gerekse kent planlamayla ilgili sivil örgütlerden de ikinci grup oluşturulmuş, tüm dünyayı ve ülkemizi etkileyen pandemi nedeniyle yazılı yapılandırılmış mülakat tekniği seçilmiştir. Fakat soruların derinliği ve uzmanlık gerektirecek düzeyde genişliği tüm ihtiyaçları karşılayacak bir çalışma ortaya çıkarmıştır. 1.grupta mülakat yapılanlar; TOKİ şehir plancısı, İBB Şehir Planlama Müdürü, Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdür Yardımcısı, Çevre ve Şehircilik İstanbul İl Müdür Yardımcısı, Tabiat Varlıkları Koruma Genel Müdürlüğü şehir plancılarıdır. 2. grupta ise; TMMOB Şehir Plancıları Odası, TMMOB Mimarlar Odası, Marmara Belediyeler Birliği katılımcıları ile Mimar Sinan Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi akademisyenleri ve son olarak Validebağ Gönüllüleri platformu katılımcısı bulunmaktadır.

Kent planlama yetkisi olan aktörlere aşağıda yer alan 4 soru yöneltilmiştir.

1) Kent planlamadaki kurumunuz yetkisini yasal dayanağı ile açıklayabilir misiniz?

2) Üsküdar ilçesi içerisinde planlama anlamında yetkili olduğunuz bir alan var mı? Varsa ilçenin kentleşmesine ne tür katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

3) Kent planlamanın birçok farklı kurum ve kuruluş tarafından yapılmasının kentleşmeyi olumlu/olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz, açıklayabilir misiniz?

4) Kent planlamada yetkiye ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

Kent planlama yetkisi olmayan fakat gerek meslek gerek uzmanlık alanı gerekse akademik alanı kent planlamayla ilgili aktörlere ise aşağıdaki 3 soru yöneltilmiştir.

1) Kent planlamanın birçok farklı kurum ve kuruluş tarafından yapılmasının kentleşmeyi olumlu/olumsuz etkilediğini düşünüyor musunuz, açıklayabilir misiniz?

2) Kent planlamada yetkiye ilişkin görüş ve önerileriniz nelerdir?

3) Üsküdar ilçesi kent planlamasını, kentleşme ve planlama ilke, esas, amaç ve uygulamaları açısından değerlendirir misiniz?

Birinci gruptaki yani kent planlama yetkisi olan aktörlerin cevaplarını özetleyecek olursak;

TOKİ katılımcısı Şehir Plancısı Abdullah Yıldız, birinci soruyla ilgili olarak; imar planı hazırlama ve onaylama yetkisi 775 sayılı Gecekondu Kanunu'nun 19. maddesi ile Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği'nin 59. Maddesinden aldıklarını ayrıca 2985 sayılı Toplu Konut Kanunu'nun 4. maddesine göre toplu konut alanı olarak ilan edilmiş alanlar ile idareleri mülkiyetinde ve/veya anlaşma/uzlaşma yolu ile tasarrufunda kalan alanlarda imar planı hazırlama yetkilerinin bulunduğunu ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; Üsküdar İlçesi, Kirazlıtepe Mahallesinde kentsel gelişim ve dönüşüm alanı olarak belirlenen yerde idarelerince kentsel dönüşüm projesi yürütülmekte olduğunu, kentsel dönüşüm ve gelişim projesi ile belirlenen bölgede bulunan yasal olmayan ve afet riski taşıyan konutların yerine proje

doğrultusunda ve bir bütünlük içerisinde (parçacıl ve tekil olmayan biçimde) yapılaşmanın tamamlanmasını planlamadıkları, bu kapsamda proje alanı içerisinde yaşayanların eğitim, sağlık, ibadet, yeşil alan vb. ihtiyaçlarının sağlanacağı kent mekânı oluşturulması hedeflediklerini belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; kentsel planlama çalışmalarının farklı kurumlar aracılığı ile yürütülmesinin, bu kurumlar arası koordinasyonun sağlanamaması ve bütünlük alanlarda birbirini tamamlamayan, uyumsuzluk ve kopukluk yaratan proje çalışmalarının ortaya çıkmasına neden olduğunu, bu durumda kentsel mekânda bütünlük elde edilemediğini ve bunun yanı sıra inşaat uygulamalarının gecikmesine neden olduğunu ve bölgede yaşayanlar için kentsel konfor düzeyi ve erişilebilirlik ile asgari kentsel ve sosyal altyapı alanlarının oluşamamasına sebep verdiğini, olumlu bir açıdan ise, farklı kurumlar tarafından yürütülen çalışmaların doğru yürütülmesi ve organizasyonunun sağlandığı durumlarda mekânsal çeşitlilik oluşabileceğini bu durumun farklı mekânsal gelişme alternatiflerinin oluşmasını sağlayabileceğini ifade etmiştir.

Dördüncü soruyla ilgili olarak; diğer taraftan yetkinin çakışan alanlarda birden fazla kurumda bulunması ise karmaşa yarattığı, uygulama ve proje süreçlerini olumsuz etkilediği, kurumlar arası karmaşa ise hukuki açıdan çözümsüzlük ve uygulamada boşluklar yarattığı vurgulanarak, kent planlama ile ilgili yetkinin farklı kurumlar arasında birbirinden bağımsız bir biçimde kullanılmamasının yararlı olacağı, yetkinin üst bir kurum tarafından denetlenerek, farklı kurumlar arası organizasyonunun tek elden sağlanmasının mekânsal gelişime katkı sağlayacağı, mekânın tamamlanması sürecini hızlandıracığı belirtilmiştir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi katılımcısı Şehir Planlama Müdürü Fatih Doğan, birinci soruyla ilgili olarak; Şehir Planlama Müdürlüğü'nün, İstanbul Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisindeki alanın uzun vadede gelişmesinin yönlendirilmesi, kontrol altında tutulması, sıhhileştirilmesi, doğal, tarihi ve kültürel değerlerinin korunması amacı ile sektörel araştırmalar yapmak, 1/100.000 ölçekli çevre düzeni planı, 1/5000 ile 1/25.000 arasındaki her tür ve ölçekte Nazım İmar Planı yapmak veya yaptırmakla sorumlu olduğunu, ayrıca, Müdürlüğün İlçe Belediye Başkanlıklarınca plan yapım yetkisi verilen alanların ve ilgili yasa gereği yapılması gereken 1/1000 ölçekli Uygulama İmar Planlarını ve Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planlarını yapmak veya yaptırmak görevi de bulunduğunu, Şehir Planlama

Müdürlüğünün, bu planların yapılması için gerekli araştırmaları yapmak, katılım süreçlerini geliştirmek, ilgili kurumlarla koordineli eylem planları hazırlamakla yükümlü olduğunu ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; İstanbul Büyükşehir Belediyesinin Üsküdar İlçesinin tamamında yetkili olmakla birlikte 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunla riskli alan ilan edilen alanlarda, 775 sayılı Gecekondu Kanunuyla gecekondu önleme bölgesi ilan edilen alanlarda ve diğer kanunlarla bazı alanlarda yetkisinin bulunduğunu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi planlarının mekânsal gelişmenin kültürel mirasa saygılı, gelecek nesillerin ihtiyaçlarını gözetken, doğal ve kültürel çevreyle uyum içinde olması; insan faaliyetlerinin yaşam destek sistemlerine, hassas ve kritik ekosistemlere zarar vermeyecek nitelik ve nicelikte gerçekleştirilmesi ilkeleri doğrultusunda hazırlandığını, Üsküdar ilçesinin kültürel, tarihi ve doğal değerlerin yoğun olarak bulunduğu bir bölge olduğunu, hem söz konusu değerlerin korunması, hem de imar haklarının adil bir şekilde düzenlenmesi ve bölgede yaşayan insanların yaşam kalitesinin yükseltilmesi yönünde plan kararları üretildiğini, aksayan yönler varsa ana ilkeler çerçevesinde revize edildiğini belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; Türkiye’de planlamanın, yerel yönetimlerin dışında birçok merkezi yönetim organı tarafından da yapıldığı, imar ve planlama konularının birçok mevzuatta farklı düzenlemelere tabi kılındığı, her ne kadar planların üst ölçekli planlarla uyumlu olmasının gerekliliği kanunla düzenlenmiş olsa da kurumların bağlı olduğu farklı yasal düzenlemelerin de birbirleriyle çelişmesi sonucunda farklı kararlar alınmakta olduğu, kurumlar arasında meydana gelen anlaşmazlıklar süreçlerin uzamasına ve yasal olmayan uygulamaların engellenmesinde kurumların etkisiz kalmasına neden olduğu, birçok kurumun birden fazla düzenlemeyle yetkilendirilmiş olmasının büyük sorunları da beraberinde getirdiği, tarım arazilerinin kentsel kullanıma açılması, kıyıların imara açılması, 2B arazileri söz konusu sorunlara örnek olarak gösterilebileceği, hem İstanbul’da hem de Üsküdar’da da yetki alanlarının genel olarak küçük bölgelerden oluşması, bu bölgelerde farklı kurumlarca yapılan planların ana plana uygun olmayacak, nüfus-donatı dengesini bozacak şekilde yapılması büyük sorunlara neden olduğu vurgulanmıştır.

Dördüncü soruyla ilgili olarak; yaşadığımız yerlerin geleceğini planlarken katılımcı bir yaklaşım geliştirilmesi gerektiği, planların gerek İstanbul genelinde, gerek

Üsküdar'da kamu kurum ve kuruluşlarının, halkın, uzmanların, bilim insanlarının, meslek örgütlerinin ve sivil toplum kuruluşlarının değerli görüş, katkı ve önerilerini alacak, bilgiyi şeffaf olarak paylaşacak ve ortak kararlar üretecek şekilde yani katılımcı bir süreçle yerel yönetimler tarafından yapılmasının daha doğru bir yaklaşım olacağı, birbirimizi anlamaya, birbirimizden öğrenmeye ve birbirimize saygı göstermeye, ortak sorunların çözümü için kabul edilebilir bir uzlaşma zemini oluşturmaya ihtiyacımız olduğunu ifade etmiştir.

Üsküdar Belediyesi katılımcısı Plan ve Proje Müdür Yardımcısı Halim Hürfikir, birinci soruyla ilgili olarak; imar planlarının yapılması, revizyonu ve tadil edilmesi ile ilgili olarak 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarının, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7/b maddesi, 3194 sayılı İmar Kanunun 8/b maddesi ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin ilgili hükümlerince işlem yapıldığını ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; koruma amaçlı uygulama imar bölgesinde doğal ve kentsel sit alanları kapsamında kentsel mekânın iyileştirilmesi, yapılaşma koşullarının sit kararları ile uyumunun sağlanması konusunda yasal yetkilere dayalı olarak imar planlarında çeşitli düzenlemeler yapıldığını, güncel ihtiyaçlar çerçevesinde de revize edildiğini belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; aynı kentsel mekânda birden fazla yetkili kurumun yetkilerinin çakışması sonucunda her bir idari kurumun planlama alanı kapsamında farklı tasarruflarda bulunmasından dolayı birbiriyle uymayan, fonksiyon karmaşası ortaya çıkardığını, onama süreçlerini uzatıp planların hayata geçilmesini geciktirdiğini, bununla birlikte üretilen planların kolay bir şekilde iptal davalarına konu olduğunu, ilgili idarelerin İdare Mahkemesinde dava açtıklarını ve yetki karmaşasının çözümünün imkânsız hale geldiğini belirtmiştir.

Dördüncü soruyla ilgili olarak; kentsel planlama sürecinde özellikle koruma amaçlı planların yapım ve onama süreçlerinin tüm planlama yetkililerinden özerk nitelikte belediyelerden bağımsız yeni bir idari yapı içinde yapılması gerektiğini, Bakanlığın bu idari yapıdaki personele ilişkin sadece kısmi atama yetkisinin olması gerektiğini ve kanunda değişiklik yapılması gerektiğini ifade etmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı katılımcısı Çevre ve Şehircilik İstanbul İl Müdür Yardımcısı Yalçın Türkoğlu, ayırt edici cevap olarak Bakanlığın Üsküdar ilçesinde yaptığı planlama çalışmalarından örnekler vermiştir. Buna göre;

Kısıklı Mah. 160 Pafta 804/13,14,56,57 Parsellerle İlgili 1/5000 NİP VE 1/1000 UİP ile Büyükçamlıca Özel Proje Alanı-Mülga 644 sayılı KHK

Çamlıca Mevkii'nin hak ettiği öneme kavuşturulabilmesi ve İlimizin silüetinin geliştirilebilmesinin temini için gerekli altyapı ve üstyapı tesisleri ile bu alanın turistik potansiyelini ortaya çıkaracak rekreasyon amaçlı projelerin hayata geçirilmesi amaçlanmıştır.

Üsküdar İlçesi, Bulgurlu Mevkii, 1059 Ada 2, 8, 9, 10,11, 16 ve 18 Parseller İle Kadıköy İlçesi, Merdivenköy Mevkii, 1270 Ada 7 Ve 12 Parsellere Ait 1/5000 Ölçekli Nazım İmar Planı Ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği (Medeniyet Üniversitesi)

Mevcut İmar planlarında karışık ve parçalı olan üniversite alanının bir bütün haline getirilerek tam bir kampüs alanı olarak yeniden planlanması ihtiyacı ortaya çıkmış olması sebebiyle imar planları Bakanlığımızca mülga 644 sayılı KHK ile 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca onaylanmıştır. Ancak planlama alanı sınırları içerisinde yer alan Kadıköy ilçesi 1270 ada 7 parsele ilişkin Mahkeme Kararı ile iptal durumu söz konusudur.

İstanbul İli, Üsküdar İlçesi, 1151 Ada 44,74,101,102,193,195,197,198,200,201 Parseller, 802 Ada 5,6,10,11, Parseller, 804 Ada 57 Parsel İle Tescil Dışı Alana İlişkin 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı NİP ve 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı UİP Değişikliği

İstanbul İli Üsküdar İlçesi Çengelköy, Çengel Ferah ve Çengel Küplüce Mahalleleri sınırları içerisinde bulunan yaklaşık 18.25 hektarlık alanı kapsayan Çamlıca Camii Çevresi Riskli Alanında hazırlanan plan teklifi 3194 sayılı İmar Kanununun 9. maddesi, 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun ve Cumhurbaşkanlığı 1 numaralı Kararname hükümleri çerçevesinde onaylamıştır.

Üsküdar İlçesi, Selimiye Mahallesi, 1335 Ada 172 Nolu Parsele Dair 1/5000 Ölçekli NİP ve 1/1000 Ölçekli UİP

15/8/2016 tarihinde kararlaştırılan Bakanlar Kurulu kararı ile söz konusu planlama alanında yer alan, Gülhane Askeri Tıp Akademisi askeri alan statüsünden çıkarılmış ve Sağlık Bakanlığı ile Sağlık Bilimleri Üniversitesine devredilerek Haydarpaşa Sultan Abdülhamit Han Eğitim ve Araştırma Hastanesi olarak hizmet

vermeye başlaması nedeniyle meri planlarda “Askeri Stratejik Alan” olarak planlanan alan “Sağlık Tesis Alanı” ve “Yüksek Öğretim Alanı”na dönüştürülmüştür.” Şeklinde Bakanlığın Üsküdar ilçesindeki planlama çalışmalarını aktarmıştır.

Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü katılımcıları şehir plancıları Sıla Özdemir ve Umut Yaşar Kelek, birinci soruyla ilgili olarak; 1. sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109. maddesinde, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğünün görev ve yetkilerinin milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, doğal sit alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri ve benzeri koruma statüsü bulunan diğer alanların kullanma ve yapılaşmaya yönelik ilke kararlarını belirlemek ve her tür ve ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını yapmak, yaptırmak, değiştirmek, onaylamak, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak,” şeklinde olduğunu ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; Üsküdar İlçesinde öngörünüm ve sahil şeridi alanında kalan ve Boğaziçi İmar Yüksek Koordinasyon Kuruluna onaylanmak üzere sunulan planlama faaliyetlerinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın sekreteryaya görevini sürdürdüklerini, öngörünüm, gerigörünüm ve etkilenme bölgelerindeki planlara ilişkin hem İstanbul Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu hem de İstanbul Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Komisyonu’ndan karar alındığını, doğal sit ve diğer korunan alanlara ilişkin plan teklifleri “Korunan Alanlarda Yapılacak Planlara Dair Yönetmelik” ve “Korunan Alanlarda Yapılacak İmar Planı Teklifi Usul ve Esaslarına Dair Genelge” doğrultusunda hazırlanarak İstanbul Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü aracılığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’na iletilmekte olup Genel Müdürlükçe onaylandığını, bu tür planlamanın amacının tabiatı ve kültür varlıklarını korurken aynı zamanda sürdürülebilir gelişmeye koruma-kullanma dengesi içerisinde olanak sağlamak olduğunu, bu amaçla planlama aşamasında birçok araştırma yapılarak ve tüm kurum ve kuruluşlardan gelen görüşler dikkate alınarak, Koruma Amaçlı İmar Planlarında mevcut tarihi doku ve medhaller mümkün olduğunca korunarak, yol genişlikleri, kat adetleri, imar ada şekilleri vb. planlama koşulları mevcut halihazır doku göz önünde bulundurularak planlandığını belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; planlamanın disiplinler arası olduğundan farklı kurumların katkısına ihtiyaç duyduğu, planlamanın yerelce yerine getirilmesi esas olsa da bazı alanlar yerel bilginin ötesinde bilgi gerektirecek, arazi kullanımında alanın nadir nitelikleri doğrultusunda gereklilik, kısıt ya da yasaklar konulması gereken

nitelikler taşıdığını, doğal ve tarihi miras alanları bu kapsamda uzmanlık gerektiren ve bazı durumlarda farklı uzmanlıkların tek bir kurum altında bulunmadığı alanlardan olduğu, miras alanlarında planlama uluslararası literatürde de hem yatay hem de dikey etkileşimlerin bulunduğu entegre planlama anlayışıyla yönetildiğini, bu kapsamda ülkemizde planlama açısından yetki karmaşası ya da belirsizliğinin bulunduğu bir alan bulunmadığından kentleşmenin olumsuz etkilenmediğini, özel nitelikli alanlarda birden fazla karar verici / karara yön verici aktörün etkin olması bu doğrultuda gereklilik olduğunu, birden fazla yetkili kurumun varlığının sorun teşkil edeceği yaklaşımı tüm kentin üstten alta doğru, bütünden parçaya varılacak şekilde homojen bir dille planlanmasının analitik bir planlama süreci olduğunu, ancak planlama epistemolojisinde klasik rasyonel planlama son 40 yıldır eleştirilmiş, terk edilmiş ve paradigma değişikliklerinin söz konusu olduğunu, kentleşmenin olumsuz etkilendiği konular çoklu yetkileri araç ve mevzuata dair eksikliklerden çok imar planlarının niteliği, uygulanabilirliği ve uygulanmasındaki kontrol süreçlerinde görüldüğünü belirtmiştir.

Dördüncü soruyla ilgili olarak; yetkinin kaynağının uzlaşısı olduğunu, bilimsel bilginin varlığı yetki için her zaman meşruiyet oluşturduğunu, sosyal ve teknik altyapı alanlarının düzenlenebilmesi için düzenleme ortaklık payının alınarak özel mülkiyetin kısmen sınırlandırılması, yaşam kalitesi ve altyapıya erişimin korunması için nüfus ve yapı yoğunluğunun kontrol altında tutulması, afet ve diğer riskler nedeniyle bazı alanların yerleşime konu edilmemesi, ekolojik olarak değerli ve hassas alanlarda tamamen veya kısmi yapılaşma yasaklarının getirilmesi bilgi ile temellendirilen kısıtlayıcı yetkilere örnek olarak verilebileceğini, planlamada yalnızca kısıtlama değil, stimüle edici kararlar da söz konusu olduğunu, buna bağlı olarak bilimsel bir kısıtı olmayan ya da bu dengenin sağlanabileceği alanlarda turizm, sanayi ticaret gibi yoğunlukların oluşturulması da uzlaşısı haricinde alınabilecek kararlardan olduğunu, hem kısıtlayıcı, hem stimüle edici veya mevcut durumun sürdürüleceği planlama kararlarında yerelin hakları göz ardı edilmemesi gerektiği, ancak yetki, her alanın özelinde gerekli uzmanlığın sağlanabileceği kurum veya kurumların paylaşımında olması gerektiğini ifade etmiştir.

Mülakatta ikinci grup olan kent planlama yetkisi bulunmayan fakat kent planlamayla ilgili şehir plancıları odası, Marmara Belediyeler Birliği, mimarlar odası ve akademisyenlerin görüşlerini özetleyecek olursak;

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı Pelin Pınar Giritlioğlu birinci soruyla ilgili olarak; Türkiye’de planlama sisteminin geçmişten itibaren yetki çatışmaları üzerine kurgulandığını, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kurulmasıyla da yetki çakışmalarından önemli bir pay aldığını, TOKİ ve Bakanlığın her tür ve ölçekte plan yapmasının kentleşmeyi olumsuz etkilediğini, yerelin yetkilerinin merkeze teslim edildiği ve tek tip konut üreten TOKİ planları kentleşmenin değil, planlama ilkeleri açısından zayıf planların önünün açıldığını ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; planlamadaki başat aktörün yerel yönetimler olması gerektiğini, merkezin sadece destekleyici olarak sistemde yer alması gerektiğini, eski Bayındırlık ve İskan Bakanlığı döneminde 3194 sayılı kanunun 9. maddesindeki her tür ve ölçekte plan yapma yetkisinin kullanılması tercih edilmemişken, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kurulmasının ardından bu yetkiyi diğer yetkileri gasp edecek, merkezin destekleme ve regule etme yetkilerinin üstüne tüm planlama yetkisini de koyarak başat aktör haline geldiğini, 2018 yılında bu durumu arttıran sebebin Başkanlık sistemine geçiş ile yürürlüğe giren 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi olduğunu, bununla Cumhurbaşkanının tüm yetkileri kendi üstünde topladığını, böylelikle yerelin sorunlarından tümüyle uzak, kamu yararı ve katılımcılık yerine ulusal ve hatta daha da çok uluslararası sermayenin taleplerini önceleyen bir planlama anlayışının kentleri şekillendirdiğini, bunun sonucu olarak kentler ve doğanın büyük bir yağma ve talanın merkezleri haline getirildiğini, süreçte kentsel adalet, kent ve barınma hakkı gibi kavramların da yok sayıldığını belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; bütüncül planlama anlayışının uzun zaman önce terkedildiği bir metropolde yaşadığımızı, bugün yapılan tüm parçacıl planlar gibi; Üsküdar’daki planların da İstanbul’un Kent Anayasası kabul edilen 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının adım adım değişimine aracılık eden, afetlere hazırlık ve sosyal donatı alanı kapsamındaki ihtiyaçlara yeterince çare olamayan, kamusal alanların yok edildiği, bu anlamda kamu yararını ihmal eden, parçacıl planlama anlayışı içerisinde küçük ölçekte plan çalışmalarının ancak kendi içindeki ihtiyaçlara yanıt verebildiği bir anlayışla kurgulandığını ifade etmiştir.

TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şube Başkanı Esin Köymen birinci soruyla ilgili olarak; planlama çalışmalarının yerel yönetimler ve merkezi yönetim tarafından yapıldığını, özellikle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı kurulmasından sonra, her yerde plan yapabilme yetkisi alması, TOKİ’nin plan yapma

yetkisi gibi merkezi yapıların planlama süreçlerinde etkin rol alması sonucunda yerel yönetimlerin çalışma alanlarına büyük müdahaleler olduğunu, parsel ölçeğine kadar plan yapma yetkisi hatta yapı ruhsatı ve iskan verme yetkisi kullanan Bakanlığın parçacıl planlama sürecinin büyük aktörü haline geldiğini, bu yaklaşımın; kentlerin bugünkü planlı çarpık kentleşmesinin nedenlerinden birisi olduğunu ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; kentlerin planlanmasında yerel yönetimlerin yetkilerinin merkezi iktidar tarafından kullanılmasının, yerel yönetimlerin özerkliğine darbe vurmakta olduğunu, siyasi bir hesaplaşmanın arenası haline getirilen yaşam alanlarımız üzerinde parça parça yapılan plan değişiklikleri, kamu yararı ilkesine göre değil, bireylerin ve şirketlerin çıkarlarına hizmet edecek şekilde kullanıldığını, bunun da yaşam alanlarımızın yağmalanması ve kamusal mekanlarımızın yok edilmesi ile sonuçlandığını, yarattığı, doğal, ekolojik ve çevresel yıkımlar da olumsuzlukların yaşamımızı tehdit eder hale gelmesiyle sonuçlandığını belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; son zamanlarda yapılan planlama çalışmalarının, sağlıklı kentleşme, kentli hakkı ve kamu yararı açısından gerekli olan öncelikleri sağlamaktan çok uzaklaştığını, Üsküdar açısından da bakıldığında durumun hiç de farklı olmadığını, 2009 yılında hazırlanan ve İstanbul'un anayasası sayılan 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planının sürekli olarak ve parça parça değiştirildiği bir süreçte ilçelerin imar planları da bu süreçten etkilendiğini, bütüncül planlama yerine parça parça plan yapma tercihleri nedeniyle Üsküdar'da da ihtiyaç olan kamusal donatı alanlarının yok olduğunu, mahalle ölçeğine indirgenen planlama çalışmaları nedeniyle yapılan kentsel dönüşüm planlarının, nüfus- donatı alanı ilişkisi açısından da olumsuzluklara yol açtığını, öte yandan mülkiyet ilişkileri açısından da bakıldığında planlama süreçlerinin kent içi yerleşimlerde kullanım açısından varıl-yoksul gerilimi yarattığını belirtmiştir.

Marmara Belediyeler Birliği Şehir Planlama Koordinatörü Ezgi Küçük Çalışkan birinci soruyla ilgili olarak; kentsel planlamada yetki karmaşasına sebep olacak ölçüde kurumsal yetkilendirme kentleşmeyi olumsuz etkilediğini, buna en temel örneklerden biri olarak merkezi yönetimin kentlerin ilçeleri özelinde plan-proje yetkisi ile yerel yönetim ve diğer ilgili yerel paydaşların katılım ve önceliklerini göz önüne almamasının verilebileceğini ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; kentlerin adil planlanması için mekânsal ölçek ve yerel ihtiyaçların öncelik alınması ve katılımcı modellerin uygulanması gerektiği, yerel ölçekte bilgi toplanmadan, stratejik düzeyde değerlendirilmeden ve farklı ölçek ve katmanlar göz önüne alınmadan yapılan planlama çalışmalarının istenilen faydayı üretemeyeceğini, kentleri bugün yasalarda tanımlı hiyerarşik planlama akışının dışında birçok farklı yasa ile önü açılan proje bazlı düzenlemelerin yanı sıra küresel trendler, sermaye grupları ve sivil inisiyatifler arası ilişkilerle planlandığını, böyle kompleks bir ortamda kentsel planlama yetkisinin kimde olduğu sorusunun cevabı kurumlardan öte toplumsal grupların kendisinde olduğunu, bu noktada şehir plancıları ve kentleşme alanında uzmanlaşmış meslek insanlarının kolaylaştırıcı rolünden daha fazlasını alması gerektiğini, merkezden yerele incek bir plan hiyerarşisinin temel, doğaya ve tarihe duyarlı ve insani değerleri stratejik çerçevelere bağlı, ancak sürekli değişen kentsel dinamikleri idare edebilecek esneklikte ve kapasitede planlama organları ve nesneleri ile çözülmesi gerektiğini belirtmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; Marmara Denizi'ne kıyısı bulunan, tarihi ve morfolojik açılarından geleneksel mimarlık ve şehircilik özellikleri barındıran bir ilçe olması sebebiyle özellikle kamusal alanların (kıyı alanları ve meydanlar özellikle) planlama ve tasarımında tarihi doku ve özelliklerin korunması ile kamusal yararın sağlanmasının öncelikli olması gerektiğini, barındırdığı kültürel İstanbul'un merkezlerinden biri olarak Üsküdar'a dair Üsküdar halkı ve kurumsal organlarının yanı sıra tüm İstanbul'un söz söyleme hakkı olduğunu ifade etmiştir.

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Arş. Gör. Dr. Kumru Çılgın birinci soruyla ilgili olarak; kentsel planlama dahilinde geliştirilen politika ve stratejilerin veya gerçekleştirilen uygulamaların birçok farklı kurum ve kuruluş tarafından yapılması noktasındaki değerlendirmenin, aslında Türkiye'de kentsel planlamanın mevcut yasal-kurumsal yapısına eleştirel bir gözle bakarak ortaya konması gerektiğini, neden plan/lama yaptığımızı hatırlayacak olursak; plan/lamayı kesinlik sağlaması, arazi kullanımının düzenlenmesini kontrol etmesi, yapılı çevrenin -yani kentleşmenin- yönetimini ve sürdürülebilir gelişimini sağlayarak güvence altına alması, sosyal düzeni dengelemesi, yatırım hedeflerini belirlemesi, özel-kamusal alan ve mekân dengesini sağlaması, kentin ve kentlilerin geniş bir yelpazede çeşitlilik gösterebilecek değerlerini muhafaza etmesi, kamu yararını gözetmesi veya herkese hakça ve eşit dağılım

hedeflemesi gibi özellikleriyle öne çıkan bir pratik olarak değerlendirmenin mümkün olduğunu, ancak elbette bu özelliklerin bir kısmı ideal plan/lama yaklaşımı olarak görülebildiği gibi, uygulamada bu kadar net faydalar sağlayamadığı ya da fayda-zarar ekseninde geriye düştüğü noktalar olduğunun kabul edilebilir olduğunu, planlamanın üstlendiği ve/veya savunduğu temel ilkelerin; yetkinin yerelliği, kademeli birliktelik, bilimsellik, açıklık, katılımcılık, şeffaflık, eşitlik, kamu yararı, esneklik, yenilikçilik, etkinlik, uzun sürelilik, verimlilik vb. olarak sıralanabileceğini, Türkiye’deki temel planlama yaklaşımının, düzenleyici planlama olduğunu, bu sistem sebebiyle planlama, hiyerarşik olduğunu; yoruma ve takdir yetkisine açık olmadığını, tanımlı ve kesinlik taşıdığını; plan ve uygulamanın birbirini takip eden süreçler olduğunu; değişime çok açık olmadığını, katı olduğunu, mevzuatımıza bağlı olarak farklı planlama faaliyetlerinin (ana plan ve destekleyici plan) iki düzeyde yürütüldüğünü, ana planlarda kalkınma planları, bölge planları, (ülke) mekânsal strateji planları, çevre düzeni planları, nazım imar planları, uygulama imar planları; destekleyici planlarda plan değişiklikleri, mevzi imar planları ve revizyon imar planları yer almaktadır. Tüm bu farklı planlar ya da planlama faaliyetleri, bölgesel ve yerel ölçekte, yine birbirinden farklı kurum ve kuruluşlarca hazırlanmakta, onaylanmakta, uygulanmakta ve yürütülmekte olduğunu, bu farklı kurum ve kuruluşların başını, Kalkınma Bakanlığı, Kalkınma Ajansları, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, TOKİ ve il ve ilçe belediyelerinin çektiğini, her bir kurum ya da kuruluş, türüne göre birden fazla planın yetkisini üstlenebilmekte, bu durumla birlikte mevzuatta tanımlanmamış bir takım belirsizliklerin yasal-kurumsal yapının sistematik hale gelen sorunlarını da beraberinde getirdiğin, bu sorunların, çözülemeyen yetki karmaşası / çatışması; yönetim kademeleri ve paralel birimler arasındaki yatay rekabetler; koordinasyon ve eşgüdüm yetersizliği; tezatlıklar-çelişkiler; izleme ve denetim eksikliği; ‘bulanık’ karar ortamları; mekanizma, aktör ve süreç tanımsızlığı; kademelenme ilkesine rağmen yaptırımsızlık; katılım araçlarının noksanlığı; yetersiz sivil toplum formasyonu; kentsel gelişmelere bağlı değer artışının bedelsiz devri; mülkiyet temelli kentsel gelişme yapısı; kârlılık hedefli kamu yönetim anlayışının yaygınlaşması; özel sektöre bağımlılık; farklılaşan öncelikler; ‘krizi’ yönetememe gibi öne çıkan sorunlar olduğunu, artırılabilir bu gibi sorunlar ışığında, tüm kurumsal kapasite, birikim, deneyim ve güce rağmen farklı kurum ve kuruluşların planlama süreçlerinde aktif rol üstlenmelerinin, kentleşmeyi -her yerde- olumlu yönde etkilediğini söylemenin güç olduğunu, öte yandan günden güne artan merkezileşme eğilimi; adem-i

merkeziyetçilik anlayışıyla çelişerek yerelin yetkilerini zayıflatmakta, kendine özgü dinamiklere sahip yerelerde tek tip planlama yaklaşımını ortaya çıkarmakta, yerel halkın karar alma mekanizmalarına dahil olmasının önüne geçmekte ve kentler birbirinin prototipi uygulamalara sahne olarak giderek birbirine benzer yapılı çevrelere dönüştüğünü, oysa kurumsal yapının onca sorununun yanı sıra taşıdığı birçok potansiyel, planlamanın temel ilkeleri de hatırlanacağına, Türkiye'deki kentleşme pratiğini iyileştirmek ve sağlıklılaştırmak yönünde kullanılabileceğini, diğer taraftan kentleşmenin kendisinin, yalnızca fizik mekâna dair değil, aynı zamanda sosyo-mekânsal ve sosyo-kültürel yapıyı da içeren bir olgu olduğunu, dolayısıyla yalnızca fiziksel çevrenin niteliğine ve geleceğine dair geliştirilen politikalara ve uygulamalara odaklanmak, bütünü görmek ve toplumsal yapıya yansımaları ölçmek açısından yetersiz kalacağını, bu sebeple kentsel planlama pratiklerinin kentleşmeye etkisini eleştirel bir gözle ve çok boyutlu şekilde değerlendirmenin önemli olduğunu belirtmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; günümüzde -birçok konuda olduğu gibi- planlamaya dair tüm yetkilerin de merkeze verilmesi, yani merkezileşme eğilimi, baskın bir yaklaşım olduğunu, örneğin 1985 tarihli İmar Kanunu'nda imar planı yetkisi Bakanlık'tan yerel yönetimlere devredilmesine rağmen, 4. ve 9. maddelerle Bakanlık'ın yetkisi korunduğunu, bu nedenle merkezi yönetim yetkilerinden hâlâ vazgeçmemiş sayılabileceğini, 648 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında. KHK (özellikle bkz. Md. 1) ise bunun en iyi örneği olduğunu, yine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı Mekânsal Planlar Genel Müdürlüğü'nün Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne göre Bakanlığın, kat mülkiyeti vermek dahil ne isterse yapabilir konumda olduğunu (hatta geliri de belediyeler yerine Bakanlık almaktadır; dolayısıyla bu, imar hakkını elinde tutanın ekonomik gücü de elinde tuttuğu anlamına geldiği için bir başka önemli gündemi de ortaya çıkarmaktadır) başka bir boyuttan ise, ruhsat verme yetkisi yerel yönetimlerde olsa da 2011'den bu yana eğer ruhsat başvurusundan 2 ayda sonuç alınamıyorsa Bakanlık'ın ruhsat izni verebilmesi olduğunu (bu durum, yatırımlara öncelik verilmesinin bir sonucu olarak da okunabilir) ÇŞB dışında bir diğer planlamada merkezileşme örneği, 2007'de Gecekondu Kanunu ve Toplu Konut Kanunu'ndaki yetkilerin TOKİ'ye devredilmesi ve TOKİ'nin şu an çok geniş bir yetki alanına sahip olması olduğunu, anılan eğilimle birlikte, Türkiye'deki planlama sistematığının en belirgin bir diğer sorun alanı da yetki karmaşası / çatışması olduğunu, bunu da bir örnekle kısaca açıklamak

gerekirse: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2003'te Çevre Düzeni Planı (ÇDP) konusunda yetkilendirildiğini, ancak 6360 sayılı 14 İlde Büyükşehir Belediyesi ve 27 İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve KHK'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Büyükşehir Belediyeleri de ÇDP hazırlayabilmekte, hatta iller için İl Özel İdareleri de ÇDP yaptırabildiğini, bu durumun aynı plan türünü hazırlayan farklı kurumlara ve yetki karmaşasına / çatışmasına en iyi örneklerden biri olduğunu, yetkinin merkezileşmesi sorununun, günümüz planlama pratiğini ve kentsel faaliyetlerini derinden etkilediğini, oysa kentin her biri kendine özgü yerleşim alanlarındaki mekânsal ve toplumsal sorunların tespit edilerek farklılaşabilecek ihtiyaçlara koordineli şekilde cevap vermeye, planlama işlevinin merkezden uzaklaştırılmasıyla yerelin gündelik hayatını en yakından etkileyen politikaların hazırlanması aşamasında katılımlarına imkân verecek şekilde bir planlama anlayışına gidilmesi ihtiyacı kendini bugün daha da çok hissettirdiğini, 2000'lerle birlikte birçok demokratik ülkede ağırlık kazanan 'yerelleşme' eğilimlerine bağlı olarak geliştirilen örneklerde olduğu gibi, politik karar alma ve uygulama süreçlerinde, gücün yerel kurumlara ve yurttaşlara devredilerek devlet ve birey arasında yeni bir denge arayışına çözüm olabilmesi için daha yerel bir planlama yaklaşımı geliştirilmesi gerektiğini, aynı kent içerisinde farklı yerel yönetim birimlerinin yalnızca kendi yetki alanları içerisinde planlama faaliyeti yürütmeleri, sorunları bir bütün olarak ele almak ve değerlendirmek, dolayısıyla bütüncül çözümler üretmek aşamalarında yeni sorunları doğurabileceğini, tüm faaliyetlerin koordineli ve eşgüdüm içerisinde geliştirilmesine ve uygulanmasına duyulan ihtiyacın bundan kaynaklandığını, tüm bunlar ışığında, "planlama ideolojisini planlamak" gerekliliğini, kurumları ve kurumsal yapıyı yeniden dizayn etmek de dahil olacak şekilde, yerel ve merkezi yönetim arasındaki güç dağılım ilişkilerini dengelemek ve yetkilerin yeniden yerele devri için "demokratik kontrol" mekanizmasını işletmek gerektiğini, böylece yerel demokrasi, karar alma süreçlerinde kapsayıcılık, kamusal gerçek ihtiyaçların karşılanması gibi hususlarda daha erişkin bir yapılanmaya doğru adım atılabileceğini belirtmiştir.

Üçüncü soruyu ise yanıtı bırakmıştır.

İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Doktor Öğretim Üyesi Cemal Salman birinci soruyla ilgili olarak; düzenlemeye yahut planlamaya konu kentsel yerleşim alanları ölçek ya da büyüklük bakımından farklılık gösterse de bugünün kentlerinin çok katmanlı, çok boyutlu, çok yönlü karar ve uygulamalar gerektirme

noktasında benzerlik gösterdiğini, kentlerin; ilk elde konut-yerleşim, yönetim, üretim, ticaret, ulaşım-dağıtım, finans, eğlence-dinlence işlevlerini bir arada içerdiğini ve yapılı çevrenin yanı sıra doğal-ekolojik yaşamın sürdürülebilir olması gereken yerleşimler olduğunu, her kentin kendi tarihi ve kültürel mirası, korunması gereken bir somut kültürel birikimi olduğunu, sosyoekonomik eşitsizliklerin mümkün olduğunca giderildiği ve sosyokültürel farklılıkların uyum içinde bir arada tutulduğu bir kentsel yaşamın arzulandığını, kısaca farklı işlev ve özelliklerin bir arada örgütlendiği kentlerin planlanması sürecine, bütün bu işlev ve özelliklerle daha yakından ilgili olan kurum ve kuruluşların, ayrıca planlamanın her bir adımından doğrudan etkilenen kent sakinlerinin/kullanıcılarının dâhil olmasının beklendiğini, her bir işlev ya da özelliğin, farklı uzmanlık alanlarına hitap ettiğini, kentsel işlevlerin uygun dağıtımından konut-yaşam alanlarının düzenlenmesine, afet yönetiminden yapı güvenliğine, imar düzenlemelerinden çevrenin estetik tasarımına, ulaşım altyapısının örgütlenmesinden yükseklik-yoğunluk bölgelemelerine kadar kentin fiziki yapısına dair atılacak adımların, bayındırlık faaliyetinin bir parçası olduğunu, bunun doğal çevreyle uyumunu; kentin ekolojik dengesinin, doğal kaynaklarının, kent içi ve çevresindeki orman alanlarının korunması; temiz su, temiz hava, temiz çevre temini, çevre ve sağlık faaliyetiyle ilişkili olduğunu, benze biçimde, kentin tarihi-kültürel dokusunun korunması, kültür ve turizm alanına; kent sakinlerinin istihdam, eğlence-dinlence, sosyalleşme ihtiyaçlarının giderilmesi sanayi, ticaret, kültür, yönetim vb. alanlara yönelttiğini, bütün bu alanların yönetiminden sorumlu kurum ve kuruluşların planlama faaliyetinde uzmanlık alanlarının gerektirdiği ölçüde söz-yetki sahibi olmasının, ideal durumda kent planlaması için olumlu etki etmesi gereken bir durum olduğunu, fakat uygulamada bunun çoğu zaman böyle yaşanmadığını, kent planlamasında farklı kurum ve kuruluşların rol almasının uygulamada birtakım olumsuzluklara yol açtığını, kurumların ilgi alanlarının, kimi durumda birbirinin aleyhine işlediğini, örneğin, yerel yönetimin imara açmayı düşündüğü bir alan, çevre yönetiminin koruması gereken bir alan olabileceğini, yapılaşma ile ilgili bir kurumun, kentin tarihi-kültürel dokusunda korunması gereken bir alana ilişkin olumsuz bir karara imza atabileceğini, bir bölgede sanayi-ticaret faaliyetlerini yoğunlaştıracak adımlar, bölgedeki konut-yerleşme alanlarını etkileyebileceğini, İstanbul'da Atatürk Havalimanı'nın kapatılarak buradaki hava trafiğinin yeni yapılan İstanbul Havalimanı'na kaydırılmasının belli sektörler bakımından kısa vadeli hareketliliğe ve maddi getiriye vesile olmakla beraber kentin kuzeyinde orman alanlarının, mevsimlik

kuş göçü güzergâhının, kent kuzeyindeki su kaynaklarının, dolayısıyla bütün olarak kent ekolojisinin olumsuz etkilenmesine neden olduğunun, bunun yanı sıra kent içinde raylı sistem ulaşımına sahip, pek çok noktadan kolay ulaşılabilir ve hâlihazırda sorunsuz işleyen bir havalimanının boşa çıkarılması, kentliler için zaman-enerji kaybının yanı sıra genel kent ekonomisinde maddi kayıplara da yol açtığı, benzer kaygı ve varsayımlar, henüz proje halinde olan Kanalistanbul için de dile getirilebileceğini, projenin; kentin ekolojik, demografik, ekonomik hatta jeopolitik yapısında köklü olumsuz değişimlere neden olacağının ilgili pek çok kurum-kuruluş tarafından dile getirilmekte iken merkezi iktidarın planlarında projenin hala öncelikli yer tuttuğunu, Sulukule Kentsel Dönüşüm Projesi örneğinde, eskimiş yapıların yenilenerek yapılı çevrenin “iyileştirilmesi” amacıyla atıldığı söylenen adımların, toplumsal doku faktörünü gözden kaçırdığı için bu bölgede yaşayan kent sakinlerinin süreçten toplumsal olarak olumsuz etkilendiğini, Kazlıçeşme’de yükselen üç gökdelen ya da Haliç’e yapılan metro köprüsü, farklı açılardan bakıldığında dünyanın ender sayılabilecek kültürel miraslarından biri olan tarihi yarımada’nın silüetini bozduğunu, bunlar gibi, kent planlamasında tek yönlü mekanizmaların baskın geldiği her uygulamanın diğer bileşenler bakımından olumsuzluk içerebileceğini gösteren başka pek çok örnek verilebileceğini, bu tür örneklerin, kent planlamasında rol alması olağan görünen, hatta eşgüdüm halinde kent planlarının asli bileşeni olması gereken kurumların çıkar farklılaşması durumunda kentleşme sürecinin mevcut olumsuzluklarını daha da artıran-pekiştiren bir konumda bulunabildiğini gösterdiğini, burada olumsuzluğu artıran etmenlerden biri kurum ve kuruluşlar arasındaki yetki tartışması olduğunu ifade etmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; Ersoy, Türkiye’de Kent Planlamasının Güncel Sorunları başlığıyla sunduğu bir bildiride, Türkiye’de 2005 yılı itibariyle imar, yapı, arsa, kentleşme, yerleşme gibi konuları düzenleyen 70 kanun ve 270 yönetmelik olduğundan bahsettiğini, aradan geçen 15 yılda yapılan yeni düzenlemelerle bugün bu rakamların daha da arttığını, gerek aynı bildiride gerek literatürde rastlayacağımız başka kaynaklarda Türkiye’de mekânsal düzenleme yahut planlama konusunda uygulama ya da onay merci konumunda yetkili kılınmış yaklaşık 30 kurum ya da kuruluş olduğunu, merkezi düzeyde, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji başta olmak üzere bu bakanlıklara bağlı bazı birimler, Toplu Konut İdaresi, Devlet Planlama Teşkilatı, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı,

Devlet Su İşleri, Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı gibi pek çok kurum ve kuruluş, planlama alanının bir ucunda yetki sahibi olduklarını, yerel düzeyde, merkezi yönetimin uzantısı olarak mülki birimler ve bilhassa İl Özel İdareleri yanı sıra büyükşehir belediyeleri, il ve ilçe belediyeleri ile bunlara bağlı birimlerin belli ölçeklerde planlama yetkilerinin olduğunu, daha geniş ölçekli bölge planları ile çevre düzeni planları, bir alt ölçekte nazım ve uygulama planları, aslında birbiriyle bütünüyle uyumlu olması gereken ama farklı yetki alanlarında tanımlanmakla yetki karmaşasını davet eden bir görünüm sergilediğini, planlama yetkisi konusundaki gerek mevzuat gerek kurumsal dağılım yönünden bu karmaşık görünüm, kent planlarının hazırlanmasından uygulanmasına bütün aşamalarında pek çok sıkıntı yaşanmasına neden olduğunu, plancılığın eşgüdüm, bütünsellik, kademeli birliktelik gibi temel ilkelerinin bu mevzuat-yetki karmaşasında sağlıklı işleyebileceğini düşünmenin zor olduğunu, hele ki bugün pek çok somut örneğini gördüğümüz, çeşitli yönetim kademeleri arasında siyasi farklılaşma, çıkar çatışması, yetki-güç uyumsuzluğu gibi durumların, uygulamada kent planlamasını daha dağınıklaştırdığını, bunlardan en önemlisinin, merkezi-siyasal iktidar ile yerel yönetim arasında görüş farklılaşması olduğunu, yerel yönetimlerde, bilhassa ülke nüfusunun büyük çoğunluğunun ikamet ettiği büyükşehirlerde kazanan olmanın ülkedeki genel iktidarı belirleyebildiği bir atmosferde, gündelik yerel hizmetlerin dahi kimi zaman siyasi çekişmenin parçası olabildiğini, özellikle 2018 yerel seçimleri sonrası İstanbul ve Ankara başta olmak üzere, siyaseten el değiştiren kimi büyük şehirlerde bunun örneklerine rastlandığını, İstanbul Boğazı ve çevresine ilişkin imar yetkisinin İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve ilgili ilçe belediyelerinden alınarak Cumhurbaşkanlığı'na devredilmesi tartışması, Kanalistanbul Projesi gibi İstanbul ilini ve çevresini doğrudan ilgilendiren bir konuda büyükşehir yönetiminin sürecin dışında tutulması, Belediye Meclisi çoğunluğu ile Belediye Başkanlığı'nın farklı siyasi partilerde olduğu illerde sık sık belediye yetkilerinin kullanılmasının Meclis eliyle engellenmesi ya da kimi durumlarda yerel yönetim faaliyetlerinin doğrudan İçişleri Bakanlığı eliyle durdurulmasının örnek olarak verilebileceğini, bu tür dolaysız siyasi müdahalelerin yanı sıra, yerel yönetimler ile merkezi yönetim kuruluşlarının da kent planları, imarı, altyapı çalışmaları vb. konular üzerinde sık sık karşı karşıya geldiğini, bir diğer önemli sıkıntının, büyükşehir yönetimleri ile ilçe belediyeleri arasında yaşanabildiğini, 5216 ve 5393 sayılı Kanunlar ile büyükşehir belediyelerinin imar ile konulardaki yetkilerinin artırıldığını, ilçe-ilk kademe belediyelerinin imara ilişkin kararlarının nazım plana uygunluğunun denetimi

de büyükşehir belediye meclisine ve başkanlığına bırakıldığını, burada ilçe belediyesinin kararlarını “aynen veya değiştirerek” kabul etme yetkisi verilen büyükşehir belediye meclisi-başkanı ile ilçe belediyeleri arasında çıkar yahut görüş uyumsuzluğu olması durumunda kent planlarının yetki yönünden aksamaya uğrayacağını, özellikle kentsel rantın yüksek olduğu büyükşehirlerde, imar düzenlemelerinin gerek ilçe gerek büyükşehir belediyeleri bakımından kritik tartışmaların odağında olduğunu, bu durumun, gerek merkezi-yerel yönetim uyumsuzluğu ilçe-il belediyeleri arasındaki uyumsuzluk söz konusu olduğunda kent planlamasını olumsuz etkilendiğini, yetki-güç uyumsuzluğunun da altını çizebilmesi gerektiği, bundan kasıt, mevzuatta kent planlamasına ilişkin birtakım yetkilerle donatılmış olsa da özellikle yerel yönetimlerin kimi durumda bu yetkileri hakkınca kullanacak maddi, yönetsel ve teknik güçten yoksun olduğunu, ülkemizde belediyelerin, son yıllarda yetkileri kağıt üzerinde artırılmış olmakla beraber, planlama bakımından hala kamulaştırma ve imar düzenlemesi gibi oldukça sınırlı araçlarla hareket ettiğini, kamulaştırma, hem yasalarda çizilen ölçek sınırı hem belediye açısından ciddi maddi külfet gerektiren bir araç olması bakımından uygulanabilirliği güç araçlardan olduğunu, imar düzenlemelerinde ise çoğu zaman pek çok fiili engelle karşılaşılabilildiğini, kimi belediyelerin kaynakları kapsamlı imar ve kamulaştırma adımı atacak düzeyde olmadığını, merkezi bütçeden kaynak aktarımı ve merkezi yönetim vesayeti, atılacak kimi adımları yönetsel açıdan da sınırlayabildiğini, dahası, kentsel rantın çok yüksek olduğu başta İstanbul olmak üzere Kocaeli, İzmir, Antalya, Gaziantep gibi büyükşehirlerde belediyelerin fiilen ulusal ya da uluslararası büyük sermaye gruplarıyla karşı karşıya gelebildiğini, burada yetki-güç uyumsuzluğunu ortaya çıkaran bir başka unsurun da yerel yönetimlerin büyük çoğunluğunun planlamayı kuralına uygun biçimde hayata geçirecek teknik kadrolardan yoksun olması olduğunu, az sayıdaki büyük şehir dışında, planlamanın bütün aşamalarında rol üstlenecek; planlama sürecinin mimari, hukuki, teknik, çevresel, ekonomik, toplumsal, kültürel vb. boyutlarını esas alarak hizmet yürütecek birimlerin bulunması bir yana, kent planlaması eğitimi almış bir teknik elemanın istihdam edildiği yerel yönetime rastlamanın güç olduğunu, bu şartlar altında mevzuatta sıralanan yetkilerin hakkınca uygulamaya dökülmesinin ve kent planlamasının sayılan yetkilerle uyumlu yürütülmesinin fiilen çok mümkün olmadığını, kent planlaması konusunda yetki meselesinin, şu noktalarda iyileşmeye ihtiyaç duyduğunu: ilk elde farklı kurumlara dağıtılan yetkilerin sınır ve şartlarının tüm mevzuatta açıkça belirlenmesi gerektiği,

her kurumun yetkisinin içeriği ve sınırlarının en ufak bir muğlaklığa yer bırakmayacak biçime yeniden belirtilmesi gerektiği, ülkemizde en temel planlama başlıklarından olan çevre düzeni planları konusunda mevzuatta açık bırakılan hükümler nedeniyle Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı arasında yaklaşık 15 yıl yetki tartışması yaşandığı ve hukuki zeminde bu iki devlet kurumunun davalık olduğu hatırlanırsa, yaklaşık 30 kuruma yayılan bir yetki ağı içinde bu tür durumların daha fazla yaşanmasının kaçınılmaz olduğunu, ikinci olarak, çeşitli konularda teknik yeterlik ya da uzmanlık esasında bir farklılaşma, bir yetki çeşitlenmesinin olağan olmakla beraber, belirli başlıklar altında çeşitli yetkili kuruluşları bir araya getiren eşgüdüm mekanizmalarının kurulması gerektiğini, örneğin imar, çevre, altyapı, kültürel miras gibi belli başlı birkaç tema altında planlama faaliyetinde yetkili kılınmış kurumları bir araya getirecek, bunlar arasındaki uzlaşmazlıklarda kolaylaştırıcı-uzlaştırıcı rol üstlenecek organlar oluşturulabileceğini, bunun da çıkar çatışmaları ekseninde bir güç mücadelesine sahne olabileceğini, fakat iyi niyetli adımlarla her bir bileşenin eşit temsiline uygun organlar oluşturulabileceğini, Üçüncü olarak, kent planlarının hizmette halka yakınlık ilkesi gereği, merkezileşmeyi değil adem-i merkezileşmeyi güçlendirecek biçimde, olabildiğince en alt kademelere doğru yetki aktaran bir anlayışla yürütülmesinin zemininin aranması gerektiğini, haksız çıkar, rant, yolsuzluk, kamu zararı gibi olumsuz uygulamaların denetimi baki kalmak üzere, yerel yönetimlerin yetki alanları genişletilmeli, bu yetkiyi kullanacak maddi-teknik imkanların artırılması gerektiğini, en güçlü denetimin her durumda hizmetten yararlanan ya da yararlanamayan kent sakinleri eliyle mümkün olabileceği göz önünde tutularak, yetkinin halka en yakın yönetim birimlerine kaydırılmasının yanı sıra yerel halkın kent planlamasının her aşamasına dahil olacağı katılım mekanizmalarının oluşturulması, kararlara katılımdan planların ve uygulamanın takibine halkın katılım ve denetim kanallarının genişletilmesini ifade etmiştir.

Üçüncü soruyu ise yanıtı bırakmıştır.

Sivil toplum kuruluşu olan Validebağ Gönüllüleri'nin katılımcısı Arif Belgin, birinci soruyla ilgili olarak; planlamanın birçok kurum tarafından yapılmasını iki farklı şekilde değerlendirdiğini, yetki karmaşasına, kaosa ve gecikmelere neden olduğunda olumsuz olarak değerlendirdiğini; bu karşın farklı görüşleri, farklı menfaat gruplarını, farklı uzmanlık alanlarını bir araya getirerek herkesi memnun edecek bir sonuca

ulaşıyorsa olumlu olarak değerlendirdiğini fakat ülkemizde planlamanın birçok kurumca yapılmasının birinci durum yani kaosa neden olduğunu belirtmiştir.

İkinci soruyla ilgili olarak; kent planlamada yetkinin yerel yönetimlerde olması gerektiğini, fakat bu yetkinin sınırsız olmaması gerektiğini, merkezi yönetimin gözetim ve denetimi altında olması gerektiğini, yerel yönetimlerin planlama yaparken çok çeşitli dallardan uzmanlarla beraber çalışması gerektiğini, örneğin mimarlar, inşaat mühendisleri, jeofizik mühendisleri, peyzaj mimarları, hekimler, iklim bilimciler, kuş bilimcileri vd. bunun dışında, çeşitli sivil toplum kuruluşlarından görüş alınması gerektiğini ifade etmiştir.

Üçüncü soruyla ilgili olarak; Üsküdar ilçesinin, İstanbul'un en eski ve tarihi yerleşimlerinden biri olduğunu, ülke genelindeki plansızlık ve hoyratlığın, Üsküdar'da da kendini gösterdiğini, tarihi binalar, üstelik "ecdad yadigarı" oldukları iftiharla söylenen camilerin, çeşmelerin, hanların, hamamların bakımsızlığa terk edildiklerini, bunlar yetmiyormuş gibi, yanına, üzerine başka binalar yapılarak ya görünmez kılındığını, ya da hasara uğratıldığını, insanların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı göz ardı edilerek, kentteki ağaçların, çalılarının, otların hunharca katledilmekte olduğunu, kentin doğal yaşamdan koparılıp betona boğulduğunu, hatta betonun "kutsandığı" bir anlayışın hakim kılındığını, bunların sonucunda hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği yaşandığını, insanların sağlıksız ve mutsuz bir biçimde yaşamlarını sürdürdüğünü, engelli yurttaşlar için koşulların kat kat daha zor olduğunu, kentlerin insan için var olduğu gerçeğinin unutulduğunu, insanların kent için var olduğu noktasına gelindiğini, Daha da acı olarak, insanların kendi yarattıkları bu kentte kendileriyle beraber yaşamaya zorladıkları hayvanların da aynı koşullara mahkum edildiğini ifade etmiştir.

Mülakatlar hakkında genel değerlendirme;

Her iki grup katılımcılarının ortak noktasının; kent planlamanın birçok kurum ve kuruluş tarafından yapılıyor olmasının planlama süreçlerini uzatarak kentsel hizmet ve gelişmeleri olumsuz etkilediği, aynı kentsel mekânda farklı kurumlarca yapılan planların kentte kopukluk ve uyumsuzluğun temel nedeni olduğu, kentte bir fonksiyon karmaşasının yaşandığını ifade etmeleri olduğunu söyleyebiliriz. İdeal bir kent planlaması için ise, kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonun artırılması ve

katılımcı bir anlayışla planlama sistem ve anlayışının revize edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Kent planlamada çok aktörlülük ile ilgili farklı tek görüş tabiat Varlıklarını Koruma genel Müdürlüğü katılımcılarından gelmiştir. Katılımcılar; planlamanın disiplinler arası bir alan olması bakımından kent planlamada çok aktörlülüğün normal olduğunu, bazı alanlarda planlama yapılmasının özel bilgi ve ilgi gerektirdiğini, hem yatay hem de dikey etkileşime sahip planlama anlayışında yetki karmaşa da belirsizliğinden ya da bu durumun kenti olumsuz etkilediğinden bahsedilemeyeceğini, son 40 yıldır eleştirilen ve terk edilmeye çalışılan klasik planlama anlayışının birden fazla kent planlamaya yetkili kurumun varlığını sorun olarak gördüğünü ifade ederek kent planlamada yetki konusuna bütün katılımcılardan farklı bir boyutta değerlendirme yapmışlardır. Planlamaya dair kenti olumsuz etkileyen unsurun yetkinin dağınıklığının değil, yapılan planların niteliğinin, planların uygulanabilirliğinin ve uygulanmasındaki sorunlar olduğunu ve yetkinin her alanın özelinde gerekli uzmanlığı sağlayabilecek kurum ve kuruluşların paylaşımında olması gerektiğini ifade ederek kent planlamadaki sorunu ve çözümünü kendi bakış açılarından ortaya koymuşlardır.

Mülakat gruplarından planlama yetkisi olan 1.gruptaki katılımcıların hepsinin Üsküdar ilçesindeki planlama alanlarına ilişkin kente katkı sağladıklarını ifade ederken 3. ve 4. sorulara verdikleri cevaplar ile kent planlamadaki çok aktörlülük ve yetki karmaşasının kentleri ve planlamayı olumsuz etkilediğini vurgulamaları kısmen bir çelişki olarak görülmektedir.

Mülakata katılan yerel yönetim katılımcılarının merkezi idarelerin kent planlamadaki geniş yetkilerinin, yerelin karar alma ve uygulamalarını sınırlandırdığı, planlama süreçlerini uzattığı ve kentte uyumu bozduğu konusunda hemfikir olduğu anlaşılmaktadır.

Sivil toplum örgütleri ve akademisyen katılımcılarda ise; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı parsel ölçeğine kadar inen plan yapma hatta yerel niteliği açısından bir Bakanlık uğraşı olamayacak ruhsat verme işlerini dahi kendisinde toplamasının yerel yönetimlerin özerkliğine aykırı olduğu düşüncesi öne çıkmaktadır. Bütüncül planlama yerine parça parça plan yapma tercihlerinin kamusal alanları yok ettiği, nüfus-donatı dengesini sağlayamadığı ve bu parçacıl planlama anlayışının

kente hizmet etmek ve katkı sağlamak yerine proje bazlı planlama ile sermaye gruplarının çıkarlarına hizmet edildiği düşüncesinin hâkim olduğu görölmüşdür.

SONUÇ

Günümüzde kentlerin vermek zorunda olduğu birçok sınav var. Bunların başında kent kimliği ve geçmişten getirdiği izleri geleceğe taşıyabilmek için kültürel varlıkları korumak ve işlevselleştirmek, başta deprem olmak üzere her türlü doğal afetlere karşı kenti dirençli hale getirmek, eskidiği için yenilenmesi, ıslahı ve sağlıklılaştırılması ve her geçen saniye artan kent nüfusunun kentsel refahı sağlayacak kentsel yapı, trafik ve yeşil alanlar başta olmak üzere kentsel hizmetin sunumu ve erişimindeki aksaklıkları gidermek kent planlamanın karşı karşıya olduğu tehdit ve bu tehditleri aşarak sağlaması gereken ideal ve yaşanabilir kent oluşturmaya giden yoldur. Bu sayılanlardan en önde gelmek üzere ise, kent planlamanın kentliler için sağlıklı barınma ve hayatlarını idame ettirebilecek ekonomik olanakları sunması asgari ve zorunlu bir ödev olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kent planlamanın arzu edilen amaçlarına ulaşabilmesinin önündeki en büyük engel kent plan yapıcılarının çokluğudur. Kentin her köşesinin, farklı bir aktörün farklı dayanaklarla donatılmış yetkilerle ve farklı amaçlarla planlanıyor olması kent planlamada yetkiyi karmaşa, çatışma veya çakışma olarak nitelendirdiğimiz bir hale sokmuştur. O nedenle ki; adlandırmamız ve literatürde de yer bulduğu hali, kent planlama yetkisinde çok aktörlülük değil; kent planlamada yetki sorunu olmuştur.

Ülkemizde kent planlama, merkezi ve yerel birçok aktör arasında paylaşılmış, kent herkesin pastadan payını almak istediği bir çatışma alanına dönüşmüştür.

Öncelikle ve önemle belirtilmelidir ki; çalışmanın amacı; kent planlamada yetki sorununun, aynı kentsel mekânda, aynı zaman diliminde birden çok kurumun aynı anda kent planlamada yetkili olmasından çok daha derin ve karmaşık olduğunu ortaya çıkarabilmektir. Yine; bu çalışmanın amacı kent planlama yetkisinin merkez ve yerel arasında bir tercihte bulunarak tek bir elde toplanması üzerine bir öneri geliştirmek değildir. Keza çalışmanın ilgili bölümünde değinildiği gibi gerek merkezi yönetimlerin gerekse de yerel yönetimlerin kendine özgü olumlu ve olumsuz tarafları mevcuttur.

Çalışmanın amacı yetki çakışma ve çatışmalarından daha öte ve çok daha geniş, yetkinin kanunlarla verilme şeklinden, merkezi- yerel idareler arasında paylaşımından başlamak üzere; yetkinin, zamana, kişilere, seçim sonuçlarına göre istenilen kişi veya kurumdan alınıp istenilen kişi ve kurumlara verilmesi, yetkilerde

yine değişen siyasi koşullara göre yetkilerin genişletilmesi ya da daraltılması şeklindeki makro bir yetki sorununu incelemektir. Bunu da; gerek kent planlama yetkisinin çakıştığı ve çatıştığı alanların ortaya konulmasıyla gerek planlama yetkilerinin eski ve yeni düzenlemelerin karşılaştırılması verilerek ne şekil aldığıının gösterilmesi gerekse de somut kent mekânında yetkinin parçacıl hali yansıtılarak çalışmanın amacına ulaşıldığı kanaatindeyiz.

Kanunla veya kanuna eklenen maddelerle kent planlama yetkisinin aktörlere dağıtımı yasal ve hukuki olabilir. Hukuk sistematığı ve mantığı içerisinde tamamen yasal olduğu için yetki sorunu olmadığını öne sürmek, planlama gibi hukuksal, ekonomik, toplumsal ve sosyal birçok yönü bulunan, birçok alanı etkileyen ve yine onlardan etkilenen kent planlamaya sadece hukuksal çerçeveden bakmaktan başka bir şey olmayacaktır. Her türden yüksek mahkeme denetimlerinden geçmiş ve kanunlara uygun bulunmuş fakat özellikle de gelecekte kente etkisinin ne olacağı bilinmeyen, şehircilik açısından yeterince tartışılmamış ve değerlendirilmemiş kanuni düzenlemelerin imar mevzuatımızda hayata geçtiğini sıklıkla görmekteyiz. Eğer sadece hukuksal değerlendirme yapıp diğer tüm boyutları dışlıyor ve kenti bir kanun maddesi veya fıkrası gibi sırf hukuki bir varlık olarak görüyor isek kent planlamada yetki sorunu olmadığını söyleyerek tüm tartışmaları bitirebiliriz. Fakat kabul edileceği gibi kent tek bir boyuta indirgenemeyecek kadar kapsamlıdır.

Kent planlamada yetki sorununun yoğunluğuna ve önemine dikkat çekmek adına, İstanbul'da 13 farklı kurumun kent planlamada yetkili olduğu ve farklı kurumların kent planlamada yetkili olduğu alanların, İstanbul kara alanının %20'si olduğu bilgisi çarpıcıdır (Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal at'ın sunumundan alınmıştır).

Ülkemizdeki kent planlama sistem ve anlayışında her şeyden önce, kent planlama yetkisi, merkez ve yerel aktörler arasındaki bir mücadele alanıdır. Kent planlamada daha fazla söz sahibi olabilmek adına yetkilerini sürekli genişletmek eğiliminde olan merkezi birim aktörlerine karşı varlık ve özerklik mücadelesi veren yerel birim aktörleriyle karşılaşmaktayız.

Bunun yanı sıra, yerel aktörler arasında da yetkinin bir sorunsala dönüştüğünü söylemek yanlış olmayacaktır. Yerelin kendi arasındaki yetki çatışmaları, büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi arasında kendini göstermektedir. Büyükşehir belediyeleri,

ilçe belediyelerinin kentsel sahasında yetkilerini genişletme eğilimindedir. İlçe belediyelerinin planlama faaliyetlerinin büyükşehir belediye meclisinde onaylanmasının ötesinde ilçe belediyesinin kent planlama kararlarını yok edecek şekilde değiştirmesi hatta ilçe belediyesi yerine geçerek onun yetki alanında düzenlemeler yapabilmesi kent planlamada yetkinin verilme ve geri alınmasının ne kadar kolay olduğunu göstermektedir. Hele ki büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi arasında siyasi farklılık söz konusu ise, kent planlamada yetki artık çıkar çatışması, güç gösterisi, kentsel hizmetlerin aksamasını bile göze alarak diğerinin tüm karar ve işlemlerini zora sokmak, süreçleri uzatmak, sürüncemede bırakmak gibi planlama yetkisinin kullanmasını engelleme haline dönüşmektedir.

Benzer durum, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile büyükşehir belediyeleri arasında da yaşanmakta olup Bakanlık ve büyükşehir belediyesinin farklı siyasi taraflarda olması durumunda da derinleşmektedir.

Kent planlama yetkisinin merkez ve yerel bağlamında dağıtımına etki eden bir unsur da hiç şüphesiz ihtiyacın yerel nitelik mi taşıdığı yoksa genel, ülkesel mi olduğu şeklindeki dağıtımdır. Anayasamızda mahalli ve müşterek ihtiyaçların yerel yönetimlerce yerine getirileceği düzenlenmiş olsa da uygulamada farklılıklarla karşılaşmaktayız. Örneğin herhangi bir kentteki gecekondunun yerel bir sorun olduğu ve yerel aktörlerce çözülmesi beklenirken gecekondunun bölgelerinde planlama yetkisinin yasal düzenleme ile mahalli görülmeyip Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ve TOKİ'ye verildiği görülmektedir. Gecekondunun sağlıklı çevre ve planlama şartları ile etki ve sonuçlarını mahalli idarelerde gösterirken bu kent planlamayı merkezi aktörlerin kendi üstüne alıp mahalli bir ihtiyaç olarak görmediği anlaşılmaktadır. Buna sebep olarak ise yerel birimlerin bu çapta planlama yapacak ve uygulayacak mali ve teknik imkanlarının olmaması gösterilmektedir. Fakat mahalli idarelerin mali ve teknik olarak yetersiz kalacaklarının kabulü ile ellerinden planlama yetkilerinin alınması sadece gecekondunun bölgeleriyle kalmayıp merkezi aktörlerin gerçekleştirmek istedikleri hedeflere ulaşmak adına her zaman ve her alanda yapılabilecek, başvurulacak bir yöntem halini alabilir. O zaman akıllara yerel aktörlerin yeterli mali ve teknik güce kavuşturulmamasının merkez için bir tercih olup olmadığı veya yereldeki şartların iyileştirilmesinin yine merkezin görevi olup olmadığı soruları gelmektedir. Eğer mesele sadece mali ve teknik alt yapı sıkıntısı ise, sadece merkezin sahip olduğu iddia edilen olanakların en azından bir kısmı yerel yönetimlere

kaydırarak yerel ihtiyaçlara daha iyi cevap veren ve kentle uyumu daha iyi olan gecekondlu bölgelerinin planlamaları yerel aktörlerce yapılabilecektir.

2018 yılında ülkemizde yaşanan siyasal değişim kendini kent planlamada yetki konusunda da göstermiş, bu tarihten önce planlama yetkisinde merkezin başında bakanlıklar özellikle evre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yer alırken bu tarihten sonra yetkinin en tepesine Cumhurbaşkanlığı gelerek kent planlama anlayışının biraz daha merkezileştiğini söyleyebiliriz. Yapılan değişikliklerle planlama mevzuatının baştan yazıldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Düzenlemenin merkezizetçi anlayışı arttırması bakımından olumsuz yanına rağmen ülkemizde günümüze kadarki süreçte önemsenmeyen hatta yapılma ihtiyaı duyulmayan oysa alt kademe planları için çok önemli olan, ülkeye planlama açısından uzun vadeli ve geniş bir projeksiyon sunma işlevi olan bölge ve kalkınma planlarının önemsenme ya da en azından yapılma ihtimallerinin artmış olması gibi olumlu bir tarafının da olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, evre, şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın parsel leğine kadar inebilen planlama yetkileri çokça eleştiri toplarken artık kamu yönetimin en başı, ülkenin en ücra köşesindeki dahi örneğin zelleştirme kapsamına alınan bir parsel için planlama yetkine sahip olmuştur. Planlamanın bu kadar devletin yönetimin yukarisından, hatta en yukarisından yapılmasının kente yansımalarının nasıl olacağı, kentsel bütünlüğün nasıl sağlanacağı, planlar arasındaki koordinasyonun nasıl olacağı gibi sorular son düzenlemeler yapılmadan bu yetkileri kullananlara yapılan eleştirilerden ve tartışmalardan daha fazlasının günümüzde yaşanmasına sebep olmaktadır. Yeni düzenlemelerden bir diğeri ise ülkemizde büyük öneme sahip Kapadokya ve Çanakkale için Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile alan başkanlıkları kurulmuş olmasıdır. Bu alan başkanlıkları içerisinde de alan komisyonları ve alan hizmet başkanlıkları gibi bürokratik birçok oluşuma gidilmiştir. Korunması gereken alanlarda Kültür ve Turizm Bakanlığı bu misyonu zaten yürütürken bu alan başkanlıkları Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan tamamen bağımsız olmasa da varlık ve gereklilikleri sorgulanabilir. Eğer koruma ve yaşatma işlevini arttırmak için bu yöntem tercih edilmiş ise doğa ve kültür varlıkları bakımından oldukça zengin olan ülkemizde bunlardan sayıca daha çoğuna ihtiyaç var. Ama koruma amacının bürokratik birçok yeni kurum veya kuruluş kurmaktan ziyade Anayasa gibi değiştirilmesi zor metinlere katı kurallar getirilerek çözülebileceği kanaatindeyiz. Böylesine bir durum zaten çok aktörlü olan planlama anlayışına yeni aktörler ve yetkiler katarak karmaşık olan yetki konusunu bir st seviyeye taşımaktadır.

2018 sonrası merkezin ikinci başat aktörü olduğunu söyleyebileceğimiz Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın her yerde, her tür ve ölçekte plan yapabilme yetkisi fiilen tüm yetki sorunlarını yetkiyi kendinde toplayarak ve diğer planlama yetkilerini, plan yapıcıları âdeta ortadan kaldırmaktadır. Bakanlığın, istediği alanda her tür plan yapma yetkisi, kent planlama yetkisi olan diğer kurumların bu yetkisinin varlığını sorgulatmakta, her tür planı örneğin koruma planını da yapabilecekse diğer bir bakanlığa bu yetkinin neden verildiği, bütün planların zaten tek elden yapılabilceği düşüncesine kadar gitmek mümkündür.

Yerel aktörlere planlama yetkisi vermekte büyük titizlik gösteren ama aynı zamanda bu kadar büyük yetkiyle başa çıkamayan merkezi aktörlerin bazı kent planlama yetkilerini yine merkeze bağlı bir alt merkezi birimlere devretmesini Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Özelleştirme İdaresi ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bağlı TOKİ üzerinde somutlaştırabiliriz.

Kentin bütününe kuşbakışı bakıldığında planlama yetkisinin TOKİ'ye ait olduğu alanları çevresine göre yüksek emsale sahip olması, her kentte aynısını inşa ettiği basma kalıp kent kimliğini yansıtmaktan uzak, kent ile uyumsuz yapı düzeni ve şeklinden ayırt etmek zor değildir.

TOKİ inşaat sektörünün öncüsü ve yönlendiricisi olarak sektör ihtiyacının yüzde doksanını karşılaması beklenildiğinden kamu arsalarından yararlanmak, belediyeleri aşarak plan yapma, inşaat yoğunluklarını (emsali) istediği gibi arttırmak gibi bazı ayrıcalıklara kavuşturulmuştur (Yılmaz, 2016:39-40).

Böylece TOKİ'nin 2985 sayılı Kanundan aldığı yetki ile sosyal konut üretmekten çok daha geniş yetkilere sahip tekel niteliğinde, ayrıcalıklı bir kamusal inşaat şirketi olduğunu söylemek mümkündür.

Bu ayrıcalıkların neden olduğu sektördeki haksız rekabet bir tarafa; kentsel planların delinmesi, kentsel ilkelerin çiğnenmesi, belediyelerin süreçten dışlanması kentsel bütünlük ve denge açısından sorunlara neden olmaktadır. Amacı olabildiğince çok sayıda konut üretmek olan bir kurumun kentsel planlama, kentsel tasarım, mimarlık ve estetik kaygılardan uzak ürettiği konutlar Avrupa'nın bir süreden beri yıkıp kurtulmak istediği türden yapıların aynısıdır (Yılmaz,2016:40).

TOKİ'nin varlık sebebi olarak gösterilen konut sorunu, büyük kentlerin iş bulma olanaklarının görece fazlalığından kırsal nüfusun buralara göç etmesiyle ortaya çıkmış, aynı metrekare kentsel alana daha çok nüfusu sığdırmak amacıyla da konuttan “toplu konuta” geçilmiştir.

Öncelikli olarak göç ile gelip toplu konutlara yerleşen insanların kent ile uyumlarının sağlanması ve ihtiyaçlarının giderilmesi yerel yönetimlerin sorunu olacağından ve muhatap olacakları idarenin yerel yönetimler olacak olmasından dolayı konunun yerel yönetimleri dışarda bırakacak düzenlemelerle çözüme kavuşturulabileceğini düşünmek yanlıştır.

Birçok toplu konut uygulamasında konut sahibi olabilmek için konut uygulaması yapılacak kente asgari yaşama süreleri öngörülmüşken konunun yerel bağlamda ele alınamayacak ülkesel değerlendirilmesi gereken makro ölçeğe sahip olduğunu öne sürmenin ne kadar doğru olduğu da başka bir tartışma konusudur.

Aynı kentsel alan içinde bir yer sırf toplu konut alanı olduğu için kentin diğer kısımlarından farklı yapı yoğunluğu, kat sayısı verilmek suretiyle farklı anlayış ve farklı amaçları gerçekleştirmek için kurulmuş kurumlarca planlaması kentsel dokuyu bozmanın yanı sıra kente dair birçok sorunu da beraberinde getirmektedir.

Artan nüfusu barındıracak konut ihtiyacının, kırdan kente göç bağlamında ele alınıp ülkenin her yerine eşit imkânlar sunarak çözmenin kentin dokusuna uymayan, kentle bütünleşmeyen, kentin ruhunu, tarihini yansıtmayan toplu konutlar yapmaktan daha önemli olduğu düşüncesindeyiz.

Konut sorunu ve bu sorunu çözmeye yönelik ayrıksı kentsel planlar günümüzde, çıkış noktası olan artan nüfusa konut üretmekten farklı olarak hayatları boyunca yeterli gelirleri olmadığı için ev sahibi olamayacak orta gelir grubunun hayat boyu borçlandırılmasıyla devam etmektedir.

Kent planlamada yetkide çok aktörlülüğün bir diğer nedeni, kent içindeki özellikli alanlar olarak gösterilmektedir. Özellikli alanlar için özel planlama yetkilerine gerçekten ihtiyaç var mı? Bu özel alanlar örneğin bir ildeki dünyada eşi benzeri bulunmayan korunması gereken hatta dünya kültür mirası içerisindeki bir yer olduğunu düşünelim. Bu yer herhangi bir farklı kurumun planlama yetkisinde olmaksızın büyükşehir veya belediye imar yetkisinde kaldığında daha az mı

korunacaktır? Ya da tersinden böyle bir alan büyükşehir veya belediye imar yetkisinde değil de ilgili koruma kurulunun imar yetkisinde kaldığında daha mı çok korunacaktır? Bu soruların yanıtlarının hepsi hayır. Çünkü imar mevzuatı doğal, tarihi, kültürel değerleri üst ölçekli planlarla güvence altına almış olursa üst ölçekli plana aykırı her alt ölçekli plan, plan hiyerarşisi gereği yargısal denetime takılacağından usulsüz uygulamaların da önüne geçilmiş olacaktır.

Burada önemli olan alt ölçekli planlara kılavuzluk edecek üst ölçekli planların yapılmasının ihmal edilmemesi, üst ölçekli planlarda doğal, tarihi, kültürel alanların imar planlarının, yapılaşmayla ilgili inisiyatifte yer bırakmayacak şekilde katı kurallara bağlanması, aynı zamanda ve bununla karşıt olarak, değişen kent ihtiyaç ve koşullarıyla ilgili olarak da esnek olarak yapılması gerekir.

Vurgulanması gereken bir diğer konu ise, büyükşehir veya ilçe belediyeleri, sınırları içindeki müşterek ihtiyaçları karşılamak, halkın mutluluk ve refahını sağlamak gibi aynı amaçla kurulur ve benzer misyon ve vizyona sahiptirler. Aynı şeyi ülkenin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı için de sınırları tüm ülke olarak genişleterek söylemek yanlış olmayacaktır. Ama saydıklarımız dışında kalan planlama yetkisine sahip diğer kurumların bu amaçları taşıdığını söylemek zordur. Kaldı ki farklı kurumların farklı amaçlarla kurulması kadar tabî olan bir şey yoktur. Tabî olmayan kısmı, çevresel, ekonomik etkileri gelecek nesillere kadar sirayet edebilen ve yapılacak hataların telafisi güç ağır sonuçlar doğurabileceği kent planlamanın herkesçe, her kurumca yapılabilir olmasıdır.

Kentin; tarihi, kültürel, üretimsel, ticari, sosyal, barınma, dinlenme, eğlenme, çevre ve sağlık gibi sahip olduğu hayatın her alanına dokunacak kadar çok fonksiyonu, kent planlamada yetkinin çeşitlenmesinin temel sebebidir. Kenti bu fonksiyonlarından herhangi birinden yoksun bırakarak örneğin kentte üretim olmasın demek de mümkün değildir. O halde sorunun kaynağını uygulamada aramak gerekmektedir. Saydığımız kent fonksiyonlarının kentin kimliğine, doğal dengesine, tarihi ve kültürel yapısına koşut olarak varlığını sürdürmesi yerine, kentin her bir fonksiyonunu aynı planlama anlayışı ve amaçlarıyla her bir fonksiyonu kent ile uyumlu hale getirmek, politize olmuş planlardan kenti kurtarmak gerekmektedir.

İnceleme alanı olan Üsküdar ilçesi ile ilgili olarak ise; kent planlama yetkilerinin büyük bir kısmının Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İstanbul Büyükşehir

Belediyesi, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Boğaziçi İmar Müdürlüğü ve Üsküdar Belediyesi arasında paylaşıldığı anlaşılmıştır. Ayrıca TOKİ ve zelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın da parsel bazlı bazı alanlarda planlama yapma yetkisinin olduğu görülmüştür. Dolayısıyla aynı kentsel mekân içinde birden fazla kent planlamaya yetkili kurum olduğundan, kent planlamada çok aktörlülük olduğunu ve bu durumun planlama süreçlerinin uzaması, planlamada zaman ve ekonomik maliyetlerin ortaya çıkması, süreç belirsizliklerinin kentsel hizmetlerde aksamaya neden olduğu, sonucuna varılmıştır.

Ayrıca ilçede mega proje olarak adlandırılan Büyük Çamlıca Camisinin zel proje alanı ilan edilip yapılmasında yine İstanbul için çok önemli bir yeşil alan ve ekolojik yaşam sahası olan Validebağ Korusundaki yapılaşmada imar planlarının amaç olmaktan ziyade araç olma fonksiyonu yadsınamaz.

İmar mevzuatına ait hukuki metinlerde rastladığımız "gerektiğinde", "ihtiyaç olması halinde" veya "yapılabilir" gibi muğlak ifade ve yetki genişletici soyut ifadelerden planlama anlayışını katı bir bürokrasiye hapsedmeden kaçınmak kanun yazım tekniği açısından yapılabilecek ve ne kadar önemsiz ve küçük bir ayrıntı olarak gözükse de kent planlamada yetkiyi berraklaştırması ve belirsizliklere son vermek adına son derece faydalı olacağı düşünülmektedir.

Diğer taraftan ise, merkezi idarenin yerel yönetimler üzerindeki vesayet yetkisiyle plan yapıcıları değiştirebilmesinin önüne geçebilmek için merkezin yetki sınırları yasal olarak iyi çizilmelidir.

İmar, farklı kent planlama aktörlerinin davalar yoluyla birbirinin düzenlemelerini ortadan kaldırmaya çalıştığı, yargı süreçleri devam ederken de planlamada belirsizliklerin ortaya çıktığı bir konudur. Bu nedenle kanunlar yapıldıktan sonra denetimlerinin yapılmasından ziyade kanun teklif ya da tasarıları kanunlaşmadan odalardan, sivil toplum örgütlerinden ve üniversitelerden, yerel temsilcilerden geniş katılım sağlanarak oluşturulursa ve kanunlaştırılırsa kanun sistematığı dışında kalan sosyal, kentsel birçok açıdan değerlendirilme imkânı bulabilir.

Geniş katılım ve konsensüs; sık sık yap boz şeklindeki imar uygulamalarından vazgeçilerek, kentlerimizin istikrarı, gelişimi için kalıcı, srekliiliği olan işlevsel aynı zamanda değişen kentsel ihtiyaçlara cevap verebilen imar planlamalarının yapılmasını sağlayacak, hem o bölgede yaşayan insanlar için hem de oraya dışardan

yaşamak veya yatırım yapmak amacıyla gelen insanlar için güvenceli bir öngörülebilirlik oluşturacaktır.

Bu nedenle imar planlarının yapım aşamasında çok aktörlülüğün gerçekleştirilerek planlamanın ilgili tüm aktörler arasındaki konsensüs ve koordinasyon ile yapılması halinde kent planlama yetkisinin kimde olduğunun veya kaç tane kurumca paylaşıldığının da bir öneminin kalmayacağı kanaatindeyiz.

Bir saha çalışması yapılan Üsküdar ilçesi ile ilgili olarak ise bu çalışmada, kent planlama aktörlerinin kentsel mekânda somutlaştırılması sağlanmıştır. Çalışmada Üsküdar ilçesinin tarihi ve kentsel gelişim sürecine, Boğaziçi ve sit alanları gibi ilçe içerisinde önem arz eden alanların tarihsel planlama süreçlerine, meri planlarına, ilçede yapılan bazı planlama çalışmalarına değinildikten sonra yetkinin mekânda tezahürünü sağlayabilmek adına ilçede kent planlamada yetkili aktörlerin yetki sınırları haritalandırılmıştır.

Çalışma, kent planlamada yetkisi olan ve yetkisi olmamakla birlikte gerek meslek gerekse uzmanlık alanı olarak kent planlamayla ilgili aktörlerle mülakat yapılarak sonlandırılmıştır. Mülakatlarda kent planlamada yetkili aktörlerin bizzat sistemin bir parçası olarak kent planlamada çok aktörlülüğün genel anlamda muzdarip olduğunun ortaya çıkartılmış olmasının değerli olduğu kanaatindeyiz. Böylece sistemin işlemediğinin, yetki sorunsalının bir çakışma ve çatışma alanı olarak varlığının aktörlerce kabullenildiği sonucuna ulaşılmıştır. Kent planlama yetkisi olmayan grupta yer alan mülakat katılımcıları açısından ise kent planlamada yetki; iyi kurgulanmamış ve iyi işlemeyen, rant ve güç alanı olarak çıkar çatışmalarının yaşandığı, kurumlar arası eşgüdümünden uzak yapısı nedeniyle başlı başına kentleri, kentlileri ve kent planlamayı olumsuz etkileyen bir durum arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Abacıoğlu,M.,Abacıoğlu,A., **Açıklamalı-İçtihatlı İmar Kanunu Mevzuatı ve Uygulaması**, (12.Baskı) Ankara, Seçkin, 2021.

Aksel,İ., **Türk Adalet Yönetimi**, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2009.

Akılmaz,B.,Sezginer,M.,Kaya, C., **Türk İdare Hukuku**, (8.Baskı) Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.

Arslan,S., Akılmaz, B.,Sezginer,M.,Kaya, C., **İdare Hukuku Mevzuatı**, (13.Baskı) Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2017.

Atay,E.E., **İdare Hukuku**, (2.Baskı) Ankara, Seçkin, 2019.

Aydın, Ahmet,H., **Türk Kamu Yönetimi**, (8.Baskı) Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2018.

Avcı,M.,Yavuzdoğan,S.,Bilgin,H., **Anayasa İle İdare Hukuku ve İdare Yargılama Hukukunun Temel Kanunları**, (2.Baskı) Ankara, Adalet Yayınevi, 2019.

Bilgin,H.,Sezer,Y., **Açıklamalı-İçtihatlı İmar Hukuku Uygulama Rehberi**, (5.Baskı) Ankara, Adalet Yayınevi, 2017.

Boz, S.S., **Temel İdari Yargı Mevzuatı**, Ankara, Seçkin, 2018.

Çağlayan,R., **İdare Hukuku Dersleri**, (6.Baskı) Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.

Doğanyigit,S.,Çelik,L., **Emsal Yargı Kararları Işığında Belediye Sorunları Rehberi**, (8.Baskı) Ankara, Seçkin, 2021.

Dönmez,M., **Belediye Yönetimi**, Ankara, Mahalli İdareler Derneği Yayını, No 71, 2009, s. 589.

Duguit,L., Çev.Derbil,S., **Kamu Hukuku Dersleri**, Ankara, İstiklal Matbaacılık ve Gazetecilik, 1954.

Erzen,Jale,N, **Çevre Estetiği**, Ankara, ODTÜ Yayıncılık, 2003.

Ersoy,M., **Osmanlıdan Günümüze İmar ve Yasalar**, Ankara, Ninova Yayıncılık, 2017.

Genç,M., **İmar Hukuku** (1.Baskı) Ankara, Seçkin Yayıncılık,2015.

Gezim,G.,Kiper,P., **“Türkiye’nin Seksen Yıllık Kent Planlama Serüveninde Son Otuz Yılın Değerlendirilmesi İller Bankası Deneyimleri” 80 Sonrası Mekân Ve Planlama** içinden, Ankara, Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 2016.

Kalabalık, H., **İmar Hukuku Dersleri**, (9. Baskı) Ankara, Seçkin Yayıncılık,2019.

Karakılçık,Y., **Yeni Bölgeselleşme Politikaları ve Türkiye’de Bölge Yönetimi**, (2. Baskı) Ankara, Seçkin 2017.

Karakuyu M., Keçeli A.,Çelikoğlu Ş.,**Kent Çalışmaları II**, Ankara, Pegem Yayınları, 2015.

Kılıç,A., **Tarihi Eserleriyle Üsküdar**, İstanbul Nadir Kitap, 2017.

Kurşun,Z.,Bilgili,A.E.,Kahraman K.,Güngör,C., **Üsküdar Sempozyumu 23-25 Mayıs 2003 Bildiriler** (Cilt 1) İstanbul, Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmaları Merkezi Yayın No: 10, 2004.

Mutlu,A.,Reyhan, H.,Doğan,Hasan, H., **Kentleşme**, Ankara, Palme Yayıncılık, 2016.

Muratoğlu,T., **Teşkilat, Planlama ve Uygulama Boyutlarıyla İmar Hukuku**, (2.Baskı) Ankara Seçkin, 2021.

Odyakmaz,Z.,Kaymak,Ü., Ercan,İ., Anayasa Hukuku-İdare Hukuku, (13.Baskı) İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 2011.

Övgün,B., **Devlet ve Planlama**, Ankara, Siyasal Kitap Dağıtım, 2010.

Onar,S.S., **İdare Hukukunun Umumi Esasları**, İstanbul, İsmail Akgün Matbaa ve Kitapçılık Müesseseleri, 1966.

Orta,E., **İmar Hukukunda Plan Hiyerarşisi Ve Planların Çatışması** (1. Baskı) İstanbul, Legal Yayıncılık, 2006.

Ortaylı,İ., **Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi**, (3.Baskı) Ankara, Cedit Neşriyat,2010.

Özden,P.P., **“Üst Ölçekli Planlamadan Projeci Yaklaşımına Planlamanın Değişen Yüzü” Prof. Dr. Nur Akın’a Armağan, Mimari ve Kentsel Koruma** içinden İstanbul, YEM Yay., 2013, s.257-308.

Özer,M.A.,Önen,M., **200 Soruda Yönetim/Kamu Yönetimi**, Ankara, Gazi Kitabevi, 2016.

Özer,M.A., Akçakaya,M.,Yaylı,H.,Yücel Batmaz,N., **Kamu Yönetimi Klasik (Yapı ve Süreçler)**, (2.Baskı) Ankara, Gazikitabevi,2019.

Sınacı,F.,Sat,N.A., **“Kapsamlı Planlamadan Stratejik Mekansal Planlamaya: Türkiye Örneği” 80 Sonrası Mekan Ve Planlama** içinden, Ankara, Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, 2016.

Şimşek,S., **İmar Hukuku**, (1. Baskı) Ankara, Milli Emlak Kontrolörleri Derneği Yayını, 2010.

Tekeli,İ., **Anadolu’da Yerleşme Sistemi ve Yerleşme Tarihleri**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2011.

Tekeli,İ., **Modernizm, Modernite ve Türkiye’nin Kent Planlama Tarihi**, İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları,2009.

Ulusoy,A.,Akdemir,T., **Mahalli İdareler Teori-Uygulama-Maliye**, (11.Baskı) Ankara, Seçkin, 2019.

Utkucu,T.,Çağlayan,E., **Rant İmar İtibar**, (1.Baskı) İstanbul, Oniki Levha Yayıncılık, 2018.

Yavuz Tiftikçigil,B., **Türkiye’de Bölgesel Kalkınma Politikalarında Yaşanan Dönüşüm ve Kalkınma Ajansları**, İstanbul Derin Yayınları, 2010.

Yılmaz,S., **Altın Şehir Üsküdar Kitabı**, (1.Baskı) İstanbul, Ötüken Yayınları, 2016.

YARARLANILAN SÜRELİ YAYINLAR

Aliağaoğlu,A.,Uğur,A., **“Osmanlı Şehri”** , SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Ağustos 2016, Sayı: 38, s. 203-226.

Ekimci, Gelengül,B., **“Üsküdar’ın Vakıf Kültür Mirası Ve Korunması İçin Öneriler”** İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Restorasyon Program Temmuz 2011.

Eşkinat,R., **“Türk İnşaat Sektöründe (TOKİ’nin) Yeri ve Etkisi”**, Econ Anadolu 2011 Post Crisis Dynamics başlıklı uluslararası konferansta sunulmuştur. Dpujss Number 32, Vol. II, April 2012.

Güneş,A., **“16. ve 17. Yüzyıllarda Üsküdar’ın Mahalleleri ve Nüfusu”**, Üsküdar Sempozyumu I Bildirileri içinde, s. 42-56, İstanbul,2004.

Işık,H., **“Bir Kamu Hizmeti Birimi Olarak Vakıfların Osmanlı Toplum Yaşamındaki Rolü”** Akademik Bakış, Sayı 16, Nisan, 2009 Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi.

Levent, T., Levent, Y. S., 2011, **“Küreselleşme, Mekansal Planlama Yaklaşımlarındaki Değişme ve Kamu Yararı”**, Toplum ve Demokrasi, Yıl 5, Sayı 11, Ocak-Haziran, s. 53-74.

Özlüer,Özkaya, I., **“Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği Işığında İmar Planlarında Yetki Sorunu”**, AÜHFD, 64 (2) 2015, s. 435-457.

Şanlı,D., **“Planlama Yetkisinin Analizi”**, Ankara Barosu Dergisi (3) 2009 s.53.

Yılmaz,E., **“Konut Sorunu Ve Toplu Konut Üretiminde Toki’nin Ve Belediyelerin Rolü”**, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Vol/Cilt:3, No/Sayı:7, 2016.

YARARLANILAN TEZLER

Alıcı, Orhan,V., **“Büyükşehir Belediyesi İle İlçe Belediyeleri Arasındaki İlişkiler: İstanbul Örneği”**,Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2012.

Altıntaş,Y., **“İmar Planlarında Yetki Kuralları Ve Danıştay Kararları Örneğinde; Planlamada Karşılaşılan Sorunlar İle Çözüm Yolları”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara,2007.

Ertuğrul,A., **“XIX. Yüzyıl İstanbul Kentsel Dönüşümü’nde Üsküdar Ve Koruma Sorunları”** Yayınlanmamış Doktora Tezi Haziran 2011.

Evmez,Z., **“Devlet Planlama Teşkilatı Perspektifinden Türkiye’de Bölgesel Planlamanın Gelişimi”** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, 2012.

Gölge,T., **“Merkezi İdare İle Mahalli İdareler Arasında Yetki Paylaşımına İlişkin Anayasal İlkeler Çerçevesinde İmar Planlaması Alanındaki Yetkiler”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ağustos 2015.

Güneri,S., **“Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın Kurulması (644 Sayılı Khk) İle Planlama Yetkilerinin Merkezileşmesi ve Kent Mekânına Etkileri-Çorlu Örneği”**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haziran 2013.

Karaman, E., **“İstanbul’da Kent Planlama: 2000’lerde İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği”** Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul,2013.

Sönmez,Ö., **“Türkiye’de 1980 Sonrası Planlamanın Kurumsal Değişim Süreci ve Mekânsal Etkileri: Trakya Bölgesi Örneği”**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Aralık, 2015.

Yılmaz Bakır,N., **“Kentsel Planlama ve Proje Bütünlüğü Süreci Kayseri Kenti Örneği”** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ağustos, 2012.

YARARLANILAN KANUNLAR

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 09.11.1982 ün ve 17863 (mükerrer) sayılı RG

3194 sayılı İmar Kanunu, 9.5.1985 günlü ve 18749 sayılı R.G

4046 sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine Dair Kanun, 27.10.1994 günlü ve 22124 sayılı R.G

4342 sayılı Mera Kanunu, 28.2.1998 günlü ve 23272 sayılı R.G

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 15.4.2000 günlü ve 24021 sayılı R.G

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 16.3.1982 günlü ve 17729 sayılı R.G

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 23.7.1983 günlü ve 18113 sayılı R.G

2960 sayılı Boğaziçi Kanunu, 22.11.1983 günlü ve 18229 sayılı R.G

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 23.7.2004 günlü ve 25531 sayılı R.G

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 4.3.2005 günlü ve 25745 sayılı R.G

5393 sayılı Belediye Kanunu, 4.3.2005 gün ve 25745 sayılı R.G

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, 29.6.2011 gün ve 27984 sayılı RG

2985 sayılı Toplu Konut Kanunu, 2.3.1984 gün ve 18344 sayılı RG

6001 sayılı Karayolları Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 25.6.2010 gün ve 27640 sayılı RG

5659 sayılı Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü Kuruluş Kanunu 1.4.1950 gün ve 7472 sayılı RG

4737 sayılı Endüstri Bölgeleri Kanunu 19.01.2002 gün ve 24645 sayılı RG

4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu 06.07.2001 gün ve 24454 sayılı RG

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu 19.07.2005 gün ve 25880 sayılı RG

6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli İle Tesis Yapıtırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 09.03.2013 gün ve 28582 sayılı RG

388 sayılı Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 06.11.1989 gün ve 20334 sayılı RG

5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun 27.04.2005 gün ve 25798 sayılı RG

5104 sayılı Kuzey Ankara Girişi Kentsel Dönüşüm Projesi Kanunu 12.03.2004 gün ve 25400 sayılı RG

6461 sayılı Türkiye Demiryolu Ulaştırmasının Serbestleştirilmesi Hakkında Kanun 01.05.2013 gün ve 28634 sayılı RG

YARARLANILAN CUMHURBAŞKANLIĞI DÜZENLEMELERİ

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
10/7/2018 gün ve 30474 sayılı RG

3 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi 02.08.2018 gün ve 30497 sayılı RG

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
15/7/2018 gün ve 30479 sayılı RG

14 sayılı İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi
24.07.2018 gün ve 30488 sayılı RG

703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun
ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
Hükmünde Kararname 09.07.2018 gün ve 30473 sayılı RG

709 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı 06.02.2019 gün ve 30678 sayılı RG

YARARLANILAN YÖNETMELİKLER

13.12.1996 gün ve 22846 sayılı RG Balıkçı Barınakları Yönetmeliği

19.07.2012 gün ve 28358 sayılı RG Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına
İlişkin Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik

16.03.2020 gün ve 31070 sayılı Korunan Alanların Tespit, Tescil Ve Onayına İlişkin
Usul ve Esaslara Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARARLANILAN YARGI KARARLARI

Anayasa Mahkemesinin E.1990/38,K. 1991/32 sayılı Kararı 28.11.1991 gün ve 21065
sayılı RG (a)

Anayasa Mahkemesinin E.1990/1, K.1990/21 sayılı Kararı 16.07.1991 gün ve 20931
sayılı RG (b)

Anayasa Mahkemesinin E. 2004/79,K. 2007/6 sayılı Kararı 17/01/2008 gün ve 26759 sayılı RG (c)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ PLAN GÜNCELLEME ŞEFLİĞİNDEN ELDE EDİLEN KAYNAKLAR

Üsküdar İlçesi fonksiyonel dağılım.

10 yıllık plan tadilatları.

ÜSKÜDAR BELEDİYESİ PLAN VE PROJE MÜDÜRLÜĞÜNDEN ELDE EDİLEN KAYNAKLAR

Üsküdar Belediyesi Plan ve Proje Müdürü Battal Çat'ın Üsküdar İlçesi adlı sunumu.

Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Koruma Amaçlı Plan 1. Etap Plan Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Koruma Amaçlı Plan 2. Etap Plan Açıklama Raporu.

Üsküdar Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgesi Revizyon Koruma Amaçlı Plan 3. Etap Plan Açıklama Raporu.

Üsküdar İlçesi, Büyük-Küçük Çamlıca Doğal Ve Kentsel Sit Alanı 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Revizyonu.

1/1000 ölçekli Rumi Mehmet Paşa Camii ve Çevresi ile Ayazma Camii ve Çevresi Kentsel Sit Alanı Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı Plan Açıklama Raporu.

1/1000 ölçekli Ünalın, Örnek, Esatpaşa ve Fetih Mahalleleri Uygulama İmar Planı Plan Açıklama Raporu.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Acar, F. "Modern Ve Postmodern Düşüncenin Kentsel Mekâna Yansımaları" (Çevrimiçi),https://www.academia.edu/37680263/MODERN_VE_POSTMODERN

[D%C3%9C%C5%9E%C3%9CNCEN%C4%B0N KENTSEL MEK%C3%82NA YANSIMALARI](#) 15.12.2021.

- “Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi”, (Çevrimiçi), <https://biruni.tuik.gov.tr/sites/icerinden/https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr>, 08.03.2021.
- Akyıldız,S., “Yeşil Alan Mı İbadethane Alanı Mı? Dil,Din Ekseninde Validebağ Direnişi” Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 2019/22, (Çevrimiçi), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/704852> 22.09.2021.
- “Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı”, (Çevrimiçi) [tbb.gov.tr https://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti](https://www.tbb.gov.tr/mevzuat/kanunlar/Avrupa_Yerel_Yonetimler_ozerklik_Sarti), 08.02.2020.
- “Belediyeler Anket Raporu”, (Çevrimiçi), <https://kentges.csb.gov.tr/2016-yili-kentges-belediyeler-anketi-raporu-i-96520>, 25.06.2020.
- “Büyük-Küçük Çamlıca Doğal ve Kentsel Sit Alanı 1/1000 Ölçekli Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı” (Çevrimdişi), [büyük%20küçük%20Çamlıca%20rapor.pdf](#), 10.02.2021.
- Canbazoğlu,K.,Ayaydın,D, “İmar Planlarının Yargısal Denetimi II”, (Çevrimiçi), <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2011-94-711> TBB Dergi,2011(94),ss.309, 06.11.2020.
- “Çamlıca Camii”, (Çevrimiçi), https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%87aml%C4%B1ca_Camii, 24.09.2021.
- “Faaliyet Özetleri” (Çevrimiçi), <https://www.toki.gov.tr/faaliyet-ozeti>, 06.02.2020.
- “Gap nedir?”, (Çevrimiçi), <http://www.gap.gov.tr/gap-nedir-sayfa-1.html>, 24.01.2020.
- Genç,N., “Türk Kamu Yönetiminde Stratejik Planlama”(Çevrimdişi), <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/55516>, 22.01.2022.
- “Metropol”, (Çevrimiçi), <https://tr.wikipedia.org/wiki/Metropol>, 17/01/2020.
- “Milli Park”, (Çevrimiçi), <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP>, 12.05.2020.

- “Mülki İdari Birimler”, (Çevrimiçi), <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri>, 19.02.2021.
- KAMAN,N., “**Mahalli İdarelerin Yetkilerinin ve Sınırlarının Kaynağı Olarak Mahalli Müşterek İhtiyaç**”, (Çevrimiçi), <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1190601>, İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 7 (1), Bahar 2020 s.78, 08.02.2021.
- “Kalkınma planları” (Çevrimiçi), <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlar%C4%B1>, 12.12.2021.
- Özcan,K., “Tanzimatın Kent Reformları: Türk İmar Sisteminin Kuruluş Sürecinde Erken Planlama Deneyimleri (1839–1908)” (Çevrimiçi), https://www.researchgate.net/publication/328572059_Tanzimatın_Kent_Reformlari_Turk_Imar_Sisteminin_Kurulus_Surecinde_Erken_Planlama_Deneyimleri_1839-1908 29.12.2021.
- “Koru Hakkında”, (Çevrimiçi), <http://www.validebag.org/>, 21.09.2021
- ÖZDEN,ÖRNEK,E., “**Planlama-Koruma Üzerine Çözüm Arayışları Marmara Takımadaları, Beykoz, Tarihi Yarımada Sit Alanlarına İlişkin Çözümleme**”, Planlama Dergisi, 2005/2, (Çevrimiçi), https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/1140a3d0df1c81e_ek.pdf, 07.02.2021.
- “Türkiye Geneli Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür Varlığı”, (Çevrimiçi), <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44798/turkiye-geneli-korunmasi-gerekli-tasinmaz-kultur-varlig-.html>, 07.02.2020.
- “Türkiye Geneli Sit Alanları”, (Çevrimiçi), <https://kvmgm.ktb.gov.tr/TR-44973/turkiye-geneli-sit-alanlari-istatistikleri.html> 07.02.2020.
- Ünal,F.,(Çevrimiçi), “Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye’de Yerel Yönetimlerin Yasal ve Yapısal Dönüşümü” <https://www.acarindex.com/dosyalar/makale/acarindex-1423876540.pdf>, 12.01.2022.
- “Üsküdar”, (Çevrimiçi), <https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Csk%C3%BCdar>, 05.03.2021.

- “Üsküdar İlçesi”, (Çevrimiçi), <https://sehirplanlama.ibb.istanbul/uskudar-ilcesi/> (a,b,c,d),_13.01.2021.
- “Üsküdar İlçesi Gerigörünüm ve Etkilenme Bölgelerine ilişkin Revizyon İmar Planlarına İtiraz edildi.”, (Çevrimiçi), <http://www.spoist.org/itirazlar/uskudar-ilcesi-gerigorunum-ve-etkilenme-bolgelerine-iliskin-revizyon-imar-planlarina-itiraz-edildi>,_25.02.2021.
- “Üsküdar Belediye Başkanlığının Cevap ve Düzeltmesi İle İlgili Zorunlu Açıklama”, (Çevrimiçi), <http://www.mimarist.org/uskudar-belediye-baskanliginin-cevap-ve-duzeltmesi-ile-ilgili-zorunlu-aciklama/>,_26.02.2021.
- “Validebağ Korusu’nda Neler Oluyor?” (Çevrimiçi), <https://www.muhalif.com.tr/haber/validebag-korusunda-neler-oluyor-27717>,_24.09.2021.
- “4562 Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu”, (Çevrimiçi), https://www.spo.org.tr/mevzuat/mevzuat_detay.php?kod=228&tipi=MES&turu=KA,_13.03.2020 .
- “2018 Kurumsal Faaliyet Raporu”, (Çevrimiçi), [https://www.uskudar.bel.tr/userfiles/files/2018_FaaliyetRaporu%20\(1\).pdf](https://www.uskudar.bel.tr/userfiles/files/2018_FaaliyetRaporu%20(1).pdf),_25.03.2021.
- “2018 Kurumsal Faaliyet Raporu”, (Çevrimiçi), https://www.uskudar.bel.tr/userfiles/files/2019/2019_Faaliyet_Raporu.pdf,_25.03.2021.

EKLER

EK 1 Yetki çatışması örneği

EK 2 Üsküdar İlçesinde 10 yıllık süreçte plan yapan kurumlar

EK 3 Üsküdar İlçesinde 10 yıllık süreçte yapılan tüm plan tadilatları

EK 1 Yetki Çatışması Örneği

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Sayı : 71846147/S 754/ 26.12.2013* 10995
Konu : İmar Planı.

DAĞITIMLI

Bilindiği üzere; Aksaray İli, Eski İlçesi, Merkez Mahallesinde yer alan 3.073,00 m² yüzölçümlü 442 ada 3 no.lu parselin 68,00 m²'lik hissesi Eski Belediyesi'ne, 3.005,00 m²'lik hissesi ise Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ye aittir.

Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK)'nun 12/08/2008 tarihli ve 2008/50 sayılı Kararı ile Aksaray İli, Eski İlçesi, Merkez Mahallesinde yer alan 3.073,00 m² yüzölçümlü 442 ada 3 no.lu parselin Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ye ait 3.005,00 m²'lik hissesi özelleştirme kapsam ve programına alınmıştır. Bu doğrultuda; 3.005,00 m²'lik Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. hissesine ait her tür ve ölçekteki imar planı/plan değişikliği onama yetkisi, 3194 sayılı İmar Kanununun Ek-3 üncü maddesi gereğince ÖYK'ya aittir.

3194 sayılı İmar Kanunu'nun Ek-3 üncü Maddesinde; "Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak ve/veya kullanım hakkı alınmış arsa ve araziler ile özel kanunları uyarınca özelleştirilmek üzere özelleştirme programına alınan arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu veya 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan yerler dahil olmak üzere genel ve özel kanun hükümleri kapsamında yer alan tüm alanlarda imar planlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kurum veya kuruluşlardan görüş alınarak çevre imar bütünlüğünü bozmayacak her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları müellifi şehir plancısı olmak üzere Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir yürürlüğe girer. İlgili kuruluşlar bu madde kapsamında yapılan planları devir tarihinden itibaren beş yıl süreyle değiştiremezler. Bu süre içerisinde imar planlarına ilişkin olarak, verilecek mahkeme kararlarının gereklerinin yerine getirilmesini teminen yapılacak imar planı değişikliğine ilişkin iş ve işlemler Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca bu maddede belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilir. İlgili kuruluşlar görüşlerini onbeş gün içinde bildirirler. Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz. Özelleştirme sürecinde ihtiyaç duyulması halinde, bu planlara göre yapılacak imar uygulamasına ilişkin parselasyon planları Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından yapılır veya yaptırılır. Bu parselasyon planları Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca onaylanır. Bu planlara göre yapılacak yapılarda her türlü ruhsat ve diğer belgeler ile izinler, ilgili mevzuat çerçevesinde yetkili kurum ve kuruluşlarca verilir." hükmü yer almaktadır.

1/2

Adres : Ziya Gökalp Cad. No:80 06600 Kurtuluş / ANKARA Ayrıntılı Bilgi İçin İrtibat: Şeh. Pl. : H. ÖKTEN
Telefon : 0 (312) 585 84 31 Faks : 0 (312) 585 80 61
Elektronik Ağ : www.oib.gov.tr

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Sayı : 71846147/ S 754/ 26.12.2013* 10995
Konu : İmar Planı.

Bu bahisle; 3.005,00 m²'lik hissesi özelleştirme kapsam ve programında bulunan söz konusu parsel ile ilişkin 1/5.000 ölçekli nazım imar planı değişikliği taslağı, 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı değişikliği taslağı, plan açıklama raporu ve CD'si İdaremizce hazırlanmış olup ekte gönderilmektedir.

Bahse konu Aksaray İli, Eski İlçesi, Merkez Mahallesinde yer alan 442 ada 3 no.lu parsel ile ilişkin hazırlanan 1/5.000 ölçekli nazım imar planı değişikliği ve 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı değişikliğine yönelik görüşlerinizin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 9 uncu ve Ek-3 üncü maddesi uyarınca 15 gün içinde İdaremize bildirilmesi hususunda gereğini rica ederim.

✓ 25/12
Ahmet AKSU
Başkan V.

Ekler:

- 1- 1/5.000 Ölçekli Nazım İmar Planı Değişikliği Taslağı (1 Pafta)
- 2- 1/1.000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Değişikliği Taslağı (1 Pafta)
- 3- Plan Açıklama Raporu (1 adet)
- 4- 1 adet CD

DAĞITIM

- Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. Genel Müdürlüğü ✓
- Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü/Aksaray ✓
(Tabiat Varlıklarını Koruma Şube Müdürlüğü)
- Eski Belediye Başkanlığı/AKSARAY ✓
(İmar ve Şehircilik Müdürlüğü)

25/12/2013 Şeh. Pl. : H. ÖKTEN ✓
25/12/2013 Şeh. Pl. : E. KOÇYİĞİT ✓
25/12/2013 Prj. Grp. Bşk. : A. GÜRDAL ✓

2/2

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Gayrimenkul İşlemleri Proje Grup Başkanlığı

Sayı : 71846147-S.754 - 427
Konu : Aksaray İli, Eski İlçesi, Merkez Mahallesi
442 Ada 3 No.lu Parsel

19/10/2015

1. PROJE GRUP BAŞKANLIĞINA

Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 12.08.2008 tarihli ve 2008/50 sayılı Kararı ile özelleştirme kapsam ve programına alınmış olan, mülkiyeti Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ye ait Aksaray ili, Eski ilçesi, Merkez mahallesi 442 ada 3 no.lu parsel ile ilişkin Proje Grup Başkanlığımızca imar planı çalışması yürütülmesi için yapılan incelemede;

- Aksaray ili, Eski ilçesi, Merkez mahallesi 442 ada 3 no.lu parselin 14.09.2000 tarihinde Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit ve ilan edilen "Tuz Gölü Özel Çevre Koruma Bölgesi" sınırları içinde kaldığı,
 - Söz konusu parselin 16.07.2007 tarihinde onaylanan Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı sınırları içerisinde kaldığı ve "Özel Çevre Koruma Bölgesi", "Önemli Doğa Alanı" ve "Kentsel Yerleşme Alanları" olarak planlı olduğu,
 - 3.073,00 m² yüzölçümlü bahse konu parselin, 3.005,00 m²'sinin Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. ye kalan 68 m²'sinin ise Eski Belediyesine ait olan hisseli bir parsel olduğu,
 - Aksaray ili, Eski ilçesi, Merkez mahallesi 442 ada 3 no.lu parselin konum itibarıyla Eski merkezinden uzak olduğu, parsel civarında yapılaşmaların olmadığı ve mevcutta parselin cephe alabileceği yolun bulunmadığı,
- hususları tespit edildiğinden parsel bazında imar planı çalışmasının yürütülemeyeceği hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

19/10/2015
Adnan GÜRDAL
Proje Grup Başkanı

19/10/2015 Şehir Plancısı : Hatice ÖKTEN /K

Bilgi için: Hatice ÖKTEN
Şehir Plancısı
Telefon No: (0 312) 585 84 31

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hukuk Hizmetleri Başkanlığı

02 Mart 2016

Sayı : 66063933.045-02-2014-2-EY/
Konu: Görüş talebi.

C001583

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) 27/02/2015 tarihli ve 16306199/640/1771 sayılı yazı.
b) 06/03/2014 tarihli ve 66063933.045.02-2014-2-EY/961 sayılı yazı.
c) 14/03/2014 tarihli ve 66063933.045.02-2014-2-EY/1089 sayılı yazı.
d) 21/01/2016 tarihli ve 91331027-250-E.757 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ile 644 sayılı KHK ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na her tür ölçekte çevre düzeni, nazım ve uygulama imar planlarını onama yetkisi verilen korunan alanlarda (milli parklar, tabiat parkları, tabiat anıtları, tabiatı koruma alanları, sulak alanlar, özel çevre koruma bölgeleri) bulunan ancak özelleştirme kapsamına alınan bölgelerde plan onama yetkisinin hangi idarede olduğu hususunda görüşlerimizin iletilmesi talep edilmiştir.

İlgi (b) yazınız üzerine yapılan toplantı sonrasında, ilgi (c) yazınızla Başbakanlık Hukuk Hizmetleri Başkanlığınca yapılacak değerlendirmede dikkate alınmak üzere Hukuk Müşavirliğiniz görüşünün bildirilmesi istenilmiştir. İlgi (d) yazınız ile idareniz Hukuk Müşavirliğinin görüşünün de gönderilmesi üzerine konu değerlendirilmiştir. Söyle ki;

03/05/1985 sayılı tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununa 03/07/2005 tarihli ve 5398 sayılı Kanunun 12 inci maddesi ile eklenen ve 24/7/2008 tarihli ve 5793 sayılı Kanunun 15 inci maddesi ile değiştirilen Ek 3 üncü maddesinde; "Özelleştirme programındaki kuruluşlara ait veya kuruluş lehine irtifak ve/veya kullanım hakkı alınmış arsa ve araziler ile özel kanunları uyarınca özelleştirilmek üzere özelleştirme programına alınan arsa ve arazilerin, 3621 sayılı Kıyı Kanunu veya 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında kalan yerler dahil olmak üzere genel ve özel kanun hükümleri kapsamında yer alan tüm alanlarda imar planlarını yapmaya ve onaylamaya yetkili olan kurum veya kuruluşlardan görüş alınarak çevre imar bütünlüğünü bozmayacak her tür ve ölçekte plan, imar planı ile değişiklik ve revizyonları müellifi şehir plancısı olmak üzere Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılarak veya yaptırılarak Özelleştirme Yüksek Kurulunca onaylanmak ve Resmi Gazetede yayımlanmak suretiyle kesinleşir (...)⁽¹⁾ yürürlüğe girer. İlgili kuruluşlar bu madde kapsamında yapılan planları devir tarihinden itibaren beş yıl süreyle değiştiremezler. Bu süre içerisinde imar planlarına ilişkin olarak, verilecek mahkeme kararlarının gereklerinin yerine getirilmesini teminen yapılacak imar planı değişikliğine ilişkin iş ve işlemler Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca bu maddede belirtilen usul ve esaslara göre gerçekleştirilir. İlgili kuruluşlar görüşlerini onbeş gün içinde bildirirler. Bu madde kapsamında yapılan her ölçekteki plan ve imar planlarında 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 17 nci maddesinin (a) bendinin ikinci ve sekizinci paragrafındaki hükümler uygulanmaz. Özelleştirme sürecinde ihtiyaç duyulması halinde, bu planlara göre yapılacak imar

sayılı Kanunla hüküm tekrar ele alınarak değişiklik yapılmıştır. 383 sayılı Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı Kurulmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ise 13/11/1989 tarihli.

Yine, 3194 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesinin gerekçesinde; "Özelleştirme programına alınmış kuruluşların arsa ve arazileri 2634 sayılı Turizm Teşvik Kanunu kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığınca onaylanması gereken yerlerde, 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca onaylanması gereken yerlerde, valiliklerin onaylayacağı alanlarda ya da özel çevre koruma alanları ya da diğer özel kanunlarla düzenlenen alanlarda kalabildiği,

Bu durumda özelleştirme programına alınan yerlerde imar planı yapma ve değiştirme yetkisinin aynı anda birden çok kurum ve kuruluşun yetkisinde kalabildiği, özelleştirme stratejileri doğrultusunda özelleştirme programındaki kurum ve kuruluşların mülkiyetinde ya da kullanımında olan her yerde her türlü imar planı ve değişikliğinin; işlemlerde süreklilik ve ivediliğin sağlanması yanında kamu yararının maksimize edilmesi için Özelleştirme Yüksek Kurulunun yetkisinde olması gerekliliğinin ortaya çıktığı,

Mevcut madde yetki karmaşası nedeniyle özelleştirme sürecini kısıtlamadığı gibi kamu kaynaklarının etkin ve verimli değerlendirilebilmesinde amaçlanan sonuçların alınmadığı, aynı zamanda özelleştirme programındaki kurum ve kuruluşların arsa ve arazilerine yönelik imar planı yapma yetkisi hangi kurum ve kuruluşla ilgili ise ilgisine göre o kurumdaki görüş alınarak imar planları hazırlanacağı ve aynı zamanda imar planı sonrası uygulamalarda bu kuruluşlar ya da bu kuruluşlarla birlikte diğer kuruluşlar tarafından yerine getirileceği için (yürürlükteki mevzuatlar çerçevesinde gerekli ruhsat, projelerin onayı, imar durumlarının çıkarılması gibi konular) söz konusu kuruluşlarla koordinasyon sağlanmış olacağı" hususları belirtilmiştir.

Keza, bu maddenin bazı ibarelerinin iptali istemi ile Anayasa Mahkemesine yapılan müracaat üzerine, Mahkemenin 28.12.2011 tarihli ve 28156 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 09.06.2011 tarihli ve E:2008/87, K:2011/95 sayılı kararının ilgili kısmında; "Özelleştirme programına dâhil taşınmazlarla ilgili (sit alanı ilan edilmiş olanlar da dâhil) her tür ve ölçekte plân, imar planı ve değişiklik ile revizyonlarını yapma konusunda görevli ve yetkili olan Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, 4046 sayılı Yasa ile kurulmuş Başbakan'a bağlı, kamu tüzel kişiliğine sahip, özel bütçeli bir kurumdur. Özelleştirme Yüksek Kurulu da aynı Yasa gereğince kurulmuş olup Başbakanın başkanlığında, Başbakanın belirleyeceği dört bakandan oluşmakta ve üyelerinin tamamının katılımı ile toplanıp oybirliği ile karar almaktadır. İptali istenilen kurala göre özelleştirme programındaki taşınmazlara ilişkin plânların onaylanması bu Kurulun görev ve yetkisindedir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yapılacak plânların müellifinin yani plânlamadan sorumlu kişinin her durumda şehir plâncısı olması zorunluluğu getirilmiş, ayrıca ilgili kuruluşlardan görüş alınması öngörülmüştür. Başkanlığın, sit alanlarına yönelik her ölçekteki plânları yaparken iptali istenilen cümledeki kural uyarınca bu alanlarda plânlar yapmaya ve onaylamaya yetkili kurum ve kuruluşlar olan koruma bölge kurullarından görüş alma, tarih, kültür ve tabiat varlıklarını ve değerlerini koruma ve çevre imar bütünlüğünü bozmama, istisna tutulan 2863 sayılı Yasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin iki paragrafı dışındaki düzenlemelere uygun olarak anılan Yasa'daki ilke ve yükümlülüklere uymak zorunda olduğu kuşkusuzdur. Dolayısıyla Anayasa'nın 63. maddesinde Devlete verilen tarih, kültür ve tabiat varlıklarının ve değerlerinin korunmasını sağlamak, bu amaçla destekleyici ve teşvik edici tedbirleri almak görevinin plânlama sürecinde yer alan organlar aracılığıyla yerine getirilmesi gerekmektedir. Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. ve 63. maddelerine aykırı değildir..." gerekçeleriyle iptal istemi reddedilmiştir.

Bu durumda;

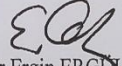
Gerek imar uygulamalarıyla ilgili Kanun olan 3194 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesiyle yapılan özel nitelikli açık düzenleme gerekse bu düzenlemenin tarihi ve gerekçesine bakıldığında; Kanun

koyucunun, 3194 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesinde belirtilen yerlerdeki imar uygulamalarıyla ilgili onay yetkisini işlemlerde süreklilik ve ivediliğin sağlanması, kamu yararının maksimize edilmesi için Özelleştirme Yüksek Kurulunun yetkisine bıraktığı,

Daha sonraki yıllarda yürürlüğe konulan 644 sayılı KHK'nın 13/A maddesinde yapılan düzenlemenin ise, söz konusu KHK'nın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatını düzenleyen bir KHK olması ve düzenlemenin geçtiği maddenin de teşkilat içinde bir Genel Müdürlüğün görevlerini düzenleyen hükümler içermesi sebebiyle tek başına 3194 sayılı Kanunun Ek 3 üncü maddesindeki özel yetki kuralını ortadan kaldırmayacağı,

Değerlendirmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr.Ergin ERGÜL
Başbakan a.
Müsteşar Yardımcısı

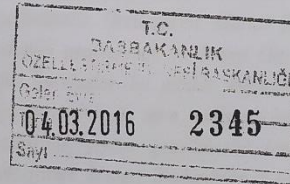
Dağıtım:

Gereği:

Çevre ve Şehircilik Bakanlığına

Bilgi:

Özelleştirme İdaresi Başkanlığına

Başbakanlık Merkez Bina 06573 Bakanlıklar-ANKARA
E-mail Adresi : hukuk@basbakanlik.gov.tr
Faks : (0312) 422 27 48 İnternet Adresi: www.basbakanlik.gov.tr

Bilgi için: Elif YAYMAN
Hukuk Müşaviri
Telefon : (0312) 422 27 15

EK 2 Üsküdar İlçesinde 10 Yıllık Süreçte Plan Yapan Kurumlar

Sıra	İlçe	Pafta Ada Parsel	Ölçek	Tür	Adı	Onay Tarihi	KURUM
1	ÜSKÜDAR	194/1059/4 ; 194/1059/5 ; 194/1059/6	1-5000	Plan	BULGURLU ÜNALAN 1059 ADA 4-6P İTİRAZ NİP	06.02.201 2 00:00:00	Özelleştirme İdaresi
2	ÜSKÜDAR	194/1059/4 ; 194/1059/5 ; 194/1059/6	1-1000	İtiraz	BULGURLU ÜNALAN 1059 ADA 4-6P İTİRAZ UİP	06.02.201 2 00:00:00	Özelleştirme İdaresi
3	ÜSKÜDAR		1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 156 PAFTA 785 ADA 45 PARSEL UİP	28.08.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
4	ÜSKÜDAR	55/252/13 ; 55/252/24 ; 55/252/25	1-1000	Tadilat	İSTANBUL BOĞAZI KARAYOLU TÜP GEÇİŞİ 252 ADA 13,24,25P TRAFO MERKEZİ UİP	28.02.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
5	ÜSKÜDAR	194/1059/4 ; 194/1059/5 ; 194/1059/6	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 1059 ADA 4-5-6 PARSELLER UİP	04.07.201 1 00:00:00	Özelleştirme İdaresi
6	ÜSKÜDAR	194/1059/4 ; 194/1059/5 ; 194/1059/6	1-5000	Tadilat	BULGURLU ÜNALAN 1059 ADA 4-6P ÜNİVERSİTE NİP	04.07.201 1 00:00:00	Özelleştirme İdaresi
7	ÜSKÜDAR	193/877/36	1-1000	Plan	193 PAFTA 877 ADA 36 PARSELİN BİR KISMI VE BİR KISIM TESCİL DIŞI ALAN UİP	25.07.201 4 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
8	ÜSKÜDAR	73/56/13	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 73 PAFTA 56 ADA 13 PARSEL KANİP	11.03.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

9	ÜSKÜDAR	73/56/13	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 73 PAFTA 56 ADA 13 PARSEL KAUİP	11.03.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
10	ÜSKÜDAR	/31/1	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 155 PAFTA 31 ADA 1 PARSEL NİP	08.05.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
11	ÜSKÜDAR	/31/1	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 155 PAFTA 31 ADA 1 PARSEL UİP	08.05.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
12	ÜSKÜDAR		1-5000	Tadilat	BOĞAZIÇI GERİ GÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGESİ NİP	04.09.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
13	ÜSKÜDAR	/731/32	1-1000	Tadilat	BURHANIYE MAH 731 ADA 32-33-34-35-38-39 PARSELLER KAUİP	19.06.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
14	ÜSKÜDAR		1-1000	Plan	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI UİP	01.06.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
15	ÜSKÜDAR		1-5000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI NİP	01.06.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
16	ÜSKÜDAR		1-1000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI REVİZYON UİP	31.07.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
17	ÜSKÜDAR		1-5000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI RNİP	31.07.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
18	ÜSKÜDAR	/1151/66	1-5000	Tadilat	ÇENGELKÖY MAH 1151 ADA 66 PARSEL NİP	01.04.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
19	ÜSKÜDAR	/1151/66	1-1000	Plan	ÇENGELKÖY MAH 1151 ADA 66 PARSEL UİP	01.04.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
20	ÜSKÜDAR	202/1324/4 ; 202/1324/5	1-5000	Tadilat	BURHANIYE MAH 202 PAFTA 1324 ADA 4 VE 5 PARSELLER NİP	17.04.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
21	ÜSKÜDAR	202/1324/4 ; 202/1324/5	1-1000	Tadilat	BURHANIYE MAH 202 PAFTA 1324 ADA 4 VE 5 PARSELLER UİP	17.04.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

22	ÜSKÜDAR	157/788/1	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 157 PAFTA 788 ADA 1 PARSEL NİP	05.03.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
23	ÜSKÜDAR	157/788/1	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 157 PAFTA 788 ADA 1 PARSEL UİP	05.03.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
24	ÜSKÜDAR		1-5000	Plan	HAREM ARABALI FERİBOT VE DENİZ İSKELESİ NİP	03.05.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
25	ÜSKÜDAR	/1083/56 ; /77/5	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 77 ADA 5 PARSEL İLE 1083 ADA 56 PARSEL VE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	08.04.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
26	ÜSKÜDAR	/1083/56 ; /77/5	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 77 ADA 5 PARSEL İLE 1083 ADA 56 PARSEL VE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	08.04.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
27	ÜSKÜDAR		1-5000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.01.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
28	ÜSKÜDAR		1-1000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN KAUİP	19.01.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
29	ÜSKÜDAR	/2/1	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN NİP	09.06.201 5 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
30	ÜSKÜDAR	/2/1	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN UİP	09.06.201 5 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
31	ÜSKÜDAR		1-5000	Tadilat	KABATAŞ ÜSKÜDAR ARASI FİBER OPTİK KOBLO HATTI NİP	20.11.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
32	ÜSKÜDAR		1-1000	Tadilat	KABATAŞ ÜSKÜDAR ARASI FİBER OPTİK KOBLO HATTI UİP	20.11.201 2 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
33	ÜSKÜDAR	/2/1	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN NİP	20.08.201 5 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
34	ÜSKÜDAR	/2/1	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN UİP	20.08.201 5 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

35	ÜSKÜDAR		1-1000	Plan	BOĞAZIÇI GERİ GÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGESİ UIP	04.09.201 3 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
36	ÜSKÜDAR		1-1000	Plan	HAREM ARABALI FERİBOT VE DENİZ İSKELESİ UIP	03.05.201 6 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
37	ÜSKÜDAR	//12 ; //15 ; //79 ; //80 ; /1083/73 ; /1083/76 ; /ESKİ: 1083/56 ; /ESKİ: 77/5 ; F22D22D4B/77/11	1-1000	Tadilat	BULGURLU (ACIBADEM) MAH 77 ADA 11-12-15-79-80 PRS. VE 1083 ADA 73-76 PRS. (ESKİ: 77 / 5 VE 1083 / 56 PRS.) İLE KAD. BOŞLUK ALANINA İLİŞKİN UIP	11.01.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
38	ÜSKÜDAR	//12 ; //15 ; //79 ; //80 ; /1083/73 ; /1083/76 ; /ESKİ: 1083/56 ; /ESKİ: 77/5 ; F22D22D/77/11	1-5000	Tadilat	BULGURLU (ACIBADEM) MAH 77 ADA 11-12-15-79-80 PRS. VE 1083 ADA 73-76 PRS. (ESKİ: 77 / 5 VE 1083 / 56 PRS.) İLE KAD. BOŞLUK ALANINA İLİŞKİN NİP	11.01.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
39	ÜSKÜDAR	/77/11 ; /77/12 ; /77/15 ; /77/5 ; /77/79 ; /77/80	1-1000	İtiraz	BULGURLU MAH 77 ADA 5 PRS VE 1083 ADA 56 PARSELE İLİŞKİN UIP DEĞ.	06.04.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
40	ÜSKÜDAR	73/58/1 ; 73/58/2	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ KÜÇÜKÇAMLICA MAH 58 ADA 1 VE 2 PARSELLERE İLŞ.KAUİP DEĞ.	07.06.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
41	ÜSKÜDAR	/0/0 ; /1059/10 ; /1059/11 ; /1059/16 ; /1059/18 ; /1059/2 ; /1059/8 ; /1059/9 ; /1270/10 ; /1270/11 ; /1270/12 ; /1270/12 ; /1270/7 ; /1270/9	1-5000	Tadilat	KADIKÖY VE ÜSKÜDAR İLÇELERİ MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ ' NE AİT NİP	06.04.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
42	ÜSKÜDAR		1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR BÜYÜK-KÜÇÜK ÇAMLICA DOĞAL VE KENTSEL SIT ALANI KAUİP REVİZYONU TAD	16.06.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
43	ÜSKÜDAR	/788/21	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAHALLESİ 788 ADA 21 PARSELE AİT KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	25.10.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

44	ÜSKÜDAR	/788/21	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 788 ADA 21 PARSELE AİT KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	25.10.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
45	ÜSKÜDAR	/1335/172 ; 5/1335/100 ; 5/1335/95 ; 5/1335/96	1-1000	Tadilat	SELİMİYE MAH.1335 ADA 172 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.10.201 9 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
46	ÜSKÜDAR	/1335/172 ; 5/1335/100 ; 5/1335/95 ; 5/1335/96	1-5000	Tadilat	SELİMİYE MAH. 1335 ADA 172 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.10.201 9 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
47	ÜSKÜDAR	73/58/1 ; 73/58/2	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ KÜÇÜKÇAMLICA MAH 58 ADA 1 VE 2 PARSELLERE İLŞ.KANİP DEĞ.	07.06.201 7 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
48	ÜSKÜDAR	/709/25 ; /709/6	1-1000	Tadilat	15 TEMMUZ MÜZESİ VE KARAKOL BİNASI PROJESİNE İLİŞKİN UİP DEĞ.	07.02.202 0 00:00:00	Boğaziçi Yüksek İstişare Kurulu
49	ÜSKÜDAR	73/58/1 ; 73/58/2	1-5000	Plan	BULGURLU MAH 2792 ADA 1 NOLU PARSELE (ESKİ 58 ADA 1 PARSEL) İLİŞKİN NİP DEĞ	19.02.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
50	ÜSKÜDAR	73/58/1 ; 73/58/2	1-1000	Plan	BULGURLU MAH 2792 ADA 1 NOLU PARSELE (ESKİ 58 ADA 1 PARSEL) İLİŞKİN UİP DEĞ	19.02.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
51	ÜSKÜDAR	/42/4	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 42 ADA 4 PARSELE İLİŞKİN KAUİP DEĞ	10.03.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
52	ÜSKÜDAR	/1151/100	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 1151 ADA 44-74-101-102-193-197-198-200- 201 PARS İLE 802 ADA 5-6-10-11 PARS 804 ADA 57 PARS VE TESCİL DIŞI ALANA AİT NİP DEĞ	17.06.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
53	ÜSKÜDAR	/1151/100	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 1151 ADA 44-74-101-102-193-197-198-200- 201 PARS İLE 802 ADA 5-6-10-11 PARS 804 ADA 57 PARS VE TESCİL DIŞI ALANA AİT UİP DEĞ	17.06.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
54	ÜSKÜDAR	/43/31 ; /43/36 ; /43/37 ; /43/39 ;	1-1000	Tadilat	K. ÇAMLICA MAH 43 ADA 31-36-37-39 SAYILI PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞ	19.10.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

		/795/128 ; /795/62 ; /795/7					
55	ÜSKÜDAR	/43/31 ; /43/36 ; /43/37 ; /43/39 ; /795/128 ; /795/62 ; /795/7	1-1000	Tadilat	KÜÇÜK ÇAMLICA MAH DOĞAL KENTSEL SİT ALANINA İLİŞKİN KAUİP DEĞ	13.11.202 0 00:00:00	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

EK 3 Üsküdar İlçesinde 10 Yıllık Süreçte Yapılan Tüm Plan Tadilatları

Sıra	İlçe	Ölçek	Tür	Adı	Onay Tarihi	M. Karar No	M. Karar Tarihi
1	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜNALAN 70 ADA 9-10P BHA İTFAİYE NİP	13.02.2010 00:00:00	496	11.02.2010 00:00:00
2	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU 793 ADA 170P SAĞLIK TESİSİ PLN NİP	22.01.2010 00:00:00	74	12.01.2010 00:00:00
3	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ARAKİYESİ HACI MEHMET 458 A 3,4P İÖ TESİSİ TRAFO NİP	06.10.2010 00:00:00	1794	14.10.2009 00:00:00
4	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE 2A 65P TURİZM OTEL PLN NİP	20.12.2010 00:00:00	2233	13.10.2010 00:00:00
5	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE 11A 122-123P YOL YMEA PLN NİP	22.02.2011 00:00:00	71	12.01.2011 00:00:00
6	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI 798 ADA 12P ÖZEL SKTA YOL NİP	21.04.2010 00:00:00	1824	14.10.2009 00:00:00
7	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE KAVŞAĞI YOL VE OAY NİP	16.06.2010 00:00:00	1423	14.07.2006 00:00:00
8	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ACIBADEM CD PROF F KERİM GÖKAY CD KESİŞİMİ YOL KAVŞAK NİP	25.01.2011 00:00:00	568	09.03.2010 00:00:00
9	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BURHANİYE 789 ADA 10P ÖSKTA NİP	22.02.2011 00:00:00	1585	10.08.2010 00:00:00
10	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BGG KÜÇÜKSU 1336/12,14 2667/1P K-SAĞLIK TESİS NİP	06.10.2010 00:00:00	1553	18.06.2010 00:00:00
11	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BGG BURHANİYE 731 ADA 32-35,38-39P ÖZEL EĞİTİM TESİSİ YOL NİP	21.12.2010 00:00:00	1525	18.06.2010 00:00:00
12	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	HAYRETTİN ÇAVUŞ 253,254 ADA 47..152P HÜKÜMET KONAĞI NİP	13.02.2010 00:00:00	398	10.02.2010 00:00:00
13	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	VALİDE-İ ATIK 231 ADA 58P ÖZEL SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİS PLN NİP	13.02.2010 00:00:00	479	11.02.2010 00:00:00
14	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELAMİALİ 1210 ADA 102P ÖZEL İLKÖĞRETİM NİP	22.01.2010 00:00:00	105	13.01.2010 00:00:00
15	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE 293 ADA 9P KTA NİP	16.05.2010 00:00:00	1292	14.05.2010 00:00:00
16	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	PAZARBAŞI VALİDE-İ ATIK 183 ADA 3-4P TİCARET NİP	15.05.2010 00:00:00	1088	11.05.2010 00:00:00
17	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SALACAK 364 ADA 7P RESMİ KURUM NİP	21.12.2010 00:00:00	2558	12.11.2010 00:00:00
18	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	VALİDE-İ ATIK Y2651/1 236/82,145P BHA SPOR TESİSİ THA NİP	25.01.2011 00:00:00	148	14.01.2011 00:00:00
19	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI 795 ADA 113,115-116P YOL İPTALİ PDA KONUT NİP	22.02.2011 00:00:00	1258	14.05.2010 00:00:00
20	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI 788 ADA 16P TUR TESİSİ PDA NİP	25.03.2011 00:00:00	2039	17.09.2010 00:00:00
21	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE 11 ADA 97P CAMİLİ NİP	22.02.2011 00:00:00	195	15.02.2011 00:00:00
22	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ 1132 ADA 12-14P MEZARLIK KONUT UİP	13.02.2010 00:00:00	410	10.02.2010 00:00:00

23	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ 1210 ADA 102,139P ÖZEL İLKÖĞRETİM PLN UİP	23.12.2011 00:00:00	2624	22.11.2011 00:00:00
24	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SALACAK 368 ADA 3P KONUT PLN UİP	23.12.2011 00:00:00	2565	18.11.2011 00:00:00
25	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ARAKİYECİ HACI MEHMET 458 A 3,4P İÖ TESİSİ TRAFO UİP	23.12.2011 00:00:00	2568	18.11.2011 00:00:00
26	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BURHANİYE 789 ADA 10P ÖSKTA UİP	13.02.2012 00:00:00	2341	14.10.2011 00:00:00
27	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BGG ÇENGELKÖY 1151 ADA 66P TİCARET PARK YOL PLN KANİP	13.02.2012 00:00:00	2399	15.11.2011 00:00:00
28	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	HACI HESNA HATUN 1205 ADA 58P KONUT NİP	25.01.2011 00:00:00	640	10.03.2010 00:00:00
29	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BGG ABDULLAHAĞA 1330A 85P KONUT YA PLN KANİP	18.02.2012 00:00:00	1656	11.08.2011 00:00:00
30	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BGG ÇENGELKÖY 877 ADA 8,36P ÖSKTA KANİP	18.02.2012 00:00:00	2122	10.10.2011 00:00:00
31	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BGG BURHANİYE 730 ADA 25,9-10,26P YOL İPTALİ KONUT PLN KAUİP	05.03.2012 00:00:00	2554	18.11.2011 00:00:00
32	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI 788 ADA 1P KONUT BHA KANİP	18.02.2012 00:00:00	138	12.01.2012 00:00:00
33	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	İHSANİYE SALACAK 1335 ADA 11P YOL İPTALİ UİP	22.09.2011 00:00:00	1700	11.08.2011 00:00:00
34	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELAMİALİ 96 ADA 17-19P KONUT PLN NİP	30.12.2011 00:00:00	2672	23.11.2011 00:00:00
35	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ 1132 ADA 15,45,48-64P KONUT PLN UİP	09.06.2011 00:00:00	884	15.04.2011 00:00:00
36	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE VALİDEBAĞ KONUSU 1.DERECE D.ŞİT ALANI VE ÇEVRESİ PLN İTİRAZ KANİP	28.06.2011 00:00:00	1121	15.09.2009 00:00:00
37	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU 793 ADA 170P SAĞLIK TESİSİ UİP	30.09.2011 00:00:00	1517	09.08.2011 00:00:00
38	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	FERAH 964 ADA 19P KONUT YOL UİP	30.09.2011 00:00:00	1518	09.08.2011 00:00:00
39	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE 11 ADA 97P CAMİLİ UİP	21.06.2011 00:00:00	1312	15.06.2011 00:00:00
40	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BARBAROS 1164 ADA 95P EĞİTİM TESİSİ NİP	18.10.2011 00:00:00	1979	15.09.2011 00:00:00
41	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	PAZARBAŞI VALİDE-İ ATIK 183 ADA 3-4P TİCARET UİP	13.11.2011 00:00:00	2234	12.10.2011 00:00:00
42	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ZEYNEP KAMİL 209 ADA 39P HAZİRE UİP	21.04.2010 00:00:00	1692	14.07.2005 00:00:00
43	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU 479 ADA 5P TM KONUT UİP	20.09.2010 00:00:00	2032	17.09.2010 00:00:00
44	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN 70 ADA 9-10P BHA İTFAİYE UİP	07.11.2010 00:00:00	2270	14.10.2010 00:00:00
45	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BURHANİYE 1326 ADA 22..38P KONUT YM CAMİLİ YA UİP	12.12.2010 00:00:00	2392	09.11.2010 00:00:00
46	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU 2250 ADA E4 Y TERKİN P KONUT KKA UİP	12.11.2010 00:00:00	2386	09.11.2010 00:00:00
47	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	VALİDE-İ ATIK 231 ADA 58P ÖZEL SOSYAL VE KÜLTÜREL TESİS PLN UİP	21.12.2010 00:00:00	2462	10.11.2010 00:00:00

48	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	AZİZ MAHMUD HÜDAYİ 436 ADA 3P BKHA UİP	18.01.2011 00:00:00	1209	13.05.2010 00:00:00
49	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ACIBADEM CD PROF F KERİM GÖKAY CD KESİŞİMİ YOL KAVŞAK UİP	25.01.2011 00:00:00	568	09.03.2010 00:00:00
50	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 2A 65P TURİZM OTEL PLN UİP	22.02.2011 00:00:00	210	15.02.2011 00:00:00
51	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	CUMHURİYET Y1906 87A 8P İÖTA PLN UİP	22.02.2011 00:00:00	265	17.02.2011 00:00:00
52	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACI HESNA HATUN 521 ADA 19-20P ESKİ ESERİN TESCİLİ UİP	25.03.2011 00:00:00	2472	10.11.2010 00:00:00
53	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACI HESNA HATUN 514A 17P KA PLN UİP	17.03.2011 00:00:00	425	15.03.2011 00:00:00
54	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACI HESNA HATUN 1339A 13P İÖTA UİP	28.03.2011 00:00:00	588	18.03.2011 00:00:00
55	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELİMİYE 293 ADA 9P KTA UİP	25.03.2011 00:00:00	587	18.03.2011 00:00:00
56	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE 292 ADA 6P EĞİTİM TESİSİ NİP	03.06.2011 00:00:00	1089	12.05.2011 00:00:00
57	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU 479 ADA 5P TM KONUT İTİRAZ NİP	03.06.2011 00:00:00	657	12.04.2011 00:00:00
58	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU 479 ADA 5P TM KONUT İTİRAZ UİP	03.06.2011 00:00:00	657	12.04.2011 00:00:00
59	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN 1083/53 1116/64P KTA UİP	20.04.2011 00:00:00	781	14.04.2011 00:00:00
60	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BGG KÜÇÜKSU 1336 ADA 4P KONUT YOL PA UİP	03.06.2011 00:00:00	410	15.03.2011 00:00:00
61	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	AHMEDİYE 254A 32P ÇEŞMENİN TESCİLİ KAUİP	25.03.2011 00:00:00	589	18.03.2011 00:00:00
62	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BGG KÜÇÜKSU 972 ADA 9P KONUT YOL PA PLN UİP	19.03.2010 00:00:00	1882	15.10.2009 00:00:00
63	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SULTANTEPE 1319 ADA 73P ESKİ ESERİN TESCİLİ UİP	28.03.2010 00:00:00	1740	14.10.2009 00:00:00
64	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	RUMİ MEHMET PAŞA 430 ADA 1P ASKERİ ALAN UİP	14.03.2010 00:00:00	755	12.03.2010 00:00:00
65	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN 1119 ADA E42 Y108P KHA İÖ TESİSİ UİP	21.04.2010 00:00:00	989	16.04.2010 00:00:00
66	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU KISIKLI 1835 ADA 1-4P CAMİİ KTA KAUİP	11.09.2010 00:00:00	939	15.04.2010 00:00:00
67	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	AHACI MEHMET 484 ADA 5-7,18P YOL KONUT UİP	20.06.2010 00:00:00	1468	17.06.2010 00:00:00
68	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 2 ADA 56P TUR KONAKLAMA TESİSİ PLN UİP	20.06.2010 00:00:00	1520	18.06.2010 00:00:00
69	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR G22A02A, F22D22D PAFTA 2364 ADA 2-3-4 PARSELLER İTİRAZ NİP	15.09.2012 00:00:00	1880	13.09.2012 00:00:00
70	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH F22D21C PAFTA 1812 ADA 101 PARSEL NİP TADİLATI	12.09.2012 00:00:00	1836	12.09.2012 00:00:00
71	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 201 PAFTA 2 ADA 1 PARSEL NİP	18.11.2012 00:00:00	2320	15.11.2012 00:00:00

72	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	HAREM BÖLGESİ İLE HAYDARPAŞA LİMAN VE GERİ SAHASI NAZIM İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	07.12.2012 00:00:00	2278	14.11.2012 00:00:00
73	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 1119 ADA 46 PARSEL İLE 1109 ADA 22 PARSEL	21.01.2013 00:00:00	35	15.01.2013 00:00:00
74	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 165 PAFTA 1313 ADA 178 PARSEL NİP	21.01.2013 00:00:00	109	17.01.2013 00:00:00
75	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACİHESNAHATUN MAH 1205 ADA 58 PARSEL	25.02.2013 00:00:00	162	18.01.2013 00:00:00
76	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 1109 ADA 9-43 PARSELLER UİP	14.09.2012 00:00:00	1688	11.09.2012 00:00:00
77	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR ALTUNİZE MAH 200 PAFTA 1 ADA 74 PARSEL NİP	15.10.2012 00:00:00	2180	12.10.2012 00:00:00
78	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 156 PAFTA 785 ADA 45 PARSEL UİP	28.08.2012 00:00:00		
79	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	MURAT REİS MAH 182 ADA 35 VE 36 PARSEL	01.11.2012 00:00:00	2005	10.10.2012 00:00:00
80	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR ÜMRANIYE ÇEKMEKÖY HAFİF METROSU ÜSKÜDAR İSTASYONU NİP	15.09.2012 00:00:00	1933	14.09.2012 00:00:00
81	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR ÜMRANIYE ÇEKMEKÖY HAFİF METROSU ÜSKÜDAR İSTASYONU UİP	15.09.2012 00:00:00	1933	14.09.2012 00:00:00
82	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	256 ADA 16 PARS DEĞİŞİKLİK	16.08.2012 00:00:00	1592	16.08.2012 00:00:00
83	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 77 PAFTA 34 ADA 28-29 PARSELLER UİP	17.12.2012 00:00:00	1198	12.06.2012 00:00:00
84	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİ ALİ MAH 56 PAFTA 128 ADA 4 PARSEL UİP	18.11.2012 00:00:00	2237	14.11.2012 00:00:00
85	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	458 A 32 P İLİŞKİN TADİLAT	19.05.2012 00:00:00	1114	18.05.2012 00:00:00
86	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	458 A 32 P İLİŞKİN TADİLAT	19.05.2012 00:00:00	1114	18.05.2012 00:00:00
87	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	TOYGAR HAMZA MAH 53 PAFTA 247 ADA UİP TADİLATI	16.05.2012 00:00:00	901	15.05.2012 00:00:00
88	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELAMİALİ MAH 129 A 4 P VE 130 A 131 A ARASINDAKİ KADST YOLLAR HK	16.04.2012 00:00:00	766	11.04.2012 00:00:00
89	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	Üsküdar,185 ada,22 parsel ile ilişkin 1/1000 ölç.U.İ.Planı Değişikliği	15.06.2012 00:00:00	1133	12.06.2012 00:00:00
90	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	1110 Ada 17-20 Parsellere ait 1/5000 ölçekli NİP	19.05.2012 00:00:00	964	16.05.2012 00:00:00
91	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ATİK VALİDE MEMBA SUYU İSALE HATTI TESCİLLİ KANIP	16.04.2012 00:00:00	713	11.04.2012 00:00:00
92	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	292A 6P TADİLATI UİP	16.06.2012 00:00:00	1408	15.06.2012 00:00:00
93	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	2364 ADA 2 P BİR KISMI İLE 3 VE 4 PARS İLİŞKİN NİP	16.06.2012 00:00:00	1331	14.06.2012 00:00:00
94	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZE 1314 ADA 156 PARSEL UİP	16.06.2012 00:00:00	1264	13.06.2012 00:00:00
95	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 793 ADA 57-150-163 PARSELLER NİP	13.08.2012 00:00:00	1417	15.06.2012 00:00:00

96	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜNALAN 1119 ADA 45P ÖZEL SPOR VE SAĞLIK TESİSİ NİP	16.06.2012 00:00:00	1339	14.06.2012 00:00:00
97	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	96 ADA 17-18 VE 19 PARS UİP	18.08.2012 00:00:00	1595	16.08.2012 00:00:00
98	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE 9 ADA ORTASINDAKİ TESCİL DIŞI ALAN İTİRAZI	16.06.2012 00:00:00	1266	13.06.2012 00:00:00
99	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 9 ADA ORTASINDAKİ TESCİL DIŞI ALAN İTİRAZI	16.06.2012 00:00:00	1266	13.06.2012 00:00:00
100	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE D-100 252,296,458A HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ ÖNÜ KAVŞAK VE YOL NİP	19.03.2012 00:00:00	601	16.03.2012 00:00:00
101	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELİMİYE D-100 252,296,458A HAYDARPAŞA NUMUNE HASTANESİ ÖNÜ KAVŞAK VE YOL UİP	19.03.2012 00:00:00	601	16.03.2012 00:00:00
102	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	İSTANBUL BOĞAZI KARAYOLU TÜP GEÇİŞİ 252 ADA 13,24,25P TRAFO MERKEZİ UİP	28.02.2012 00:00:00		
103	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE 8 ADA 21P YANI TERKİN P-ZOP NİP	19.03.2012 00:00:00	449	13.03.2012 00:00:00
104	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 8 ADA 21P YANI TERKİN P-ZOP UİP	19.03.2012 00:00:00	449	13.03.2012 00:00:00
105	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	İCADIYE 627 ADA 18P ESKİ ESERİN TESCİLİ PLN UİP	19.03.2012 00:00:00	614	16.03.2012 00:00:00
106	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 9 ADA 37P TUR TESİSİ PLN UİP	19.03.2012 00:00:00	562	15.03.2012 00:00:00
107	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	MİMAR SİNAN 448 ADA 12P YANI TERKİN P-ZOP NİP	19.03.2012 00:00:00	438	13.03.2012 00:00:00
108	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	MİMAR SİNAN 448 ADA 12P YANI TERKİN P-ZOP UİP	19.03.2012 00:00:00	438	13.03.2012 00:00:00
109	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE 1 ADA 31P YANI TERKİN P-ZOP NİP	19.03.2012 00:00:00	556	15.03.2012 00:00:00
110	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE 1 ADA 31P YANI TERKİN P-ZOP UİP	19.03.2012 00:00:00	556	15.03.2012 00:00:00
111	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 1059 ADA 4-5-6 PARSELLER UİP	04.07.2011 00:00:00		
112	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU ÜNALAN 1059 ADA 4-6P ÜNİVERSİTE NİP	04.07.2011 00:00:00		
113	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 9 ADA ORTASINDAKİ TESCİL DIŞI ALAN VE ÇEVRESİ UİP	19.03.2012 00:00:00	437	13.03.2012 00:00:00
114	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 9 ADA ORTASINDAKİ TESCİL DIŞI ALAN VE ÇEVRESİ NİP	19.03.2012 00:00:00	437	13.03.2012 00:00:00
115	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	TOYGARHAMZA 53 PF 241 A 47 P İLŞ TA A UİP	16.05.2012 00:00:00	130	12.01.2012 00:00:00
116	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 201 PAFTA 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN UİP	15.11.2013 00:00:00	2206	15.11.2013 00:00:00
117	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 8 ADA 29 PARSEL NİP	22.11.2013 00:00:00	2064	25.10.2013 00:00:00

118	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR ÇAMLICA ALTGEÇİDİ D-100 KARAYOLU ARASI (HASTANE YOLU) YOL KAVŞAK UYGULAMA PROJESİ NAZIM İMAR PLANI TADİLATI	17.01.2014 00:00:00	161	16.01.2014 00:00:00
119	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR ÇAMLICA ALTGEÇİDİ D-100 KARAYOLU ARASI (HASTANE YOLU) YOL KAVŞAK UYGULAMA PROJESİ UYGULAMA İMAR PLANI TADİLATI	17.01.2014 00:00:00	161	16.01.2014 00:00:00
120	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 1313 ADA (E:1143) 2 PARSEL UİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.06.2014 00:00:00	615	15.05.2014 00:00:00
121	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACI HESNA HATUN MAH 1205 ADA 58 PARSEL UİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.06.2014 00:00:00	738	16.05.2014 00:00:00
122	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACI HESNA HATUN MAH 531 ADA 31 PARSEL İLE ÖNÜNDEKİ KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.06.2014 00:00:00	543	15.05.2014 00:00:00
123	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 197 PAFTA 11 ADA 152 PARSEL NİP DEĞİŞİKLİĞİ	14.06.2014 00:00:00	874	12.06.2014 00:00:00
124	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 83/2 PAFTA 1881-1882-1911-1925 ADALAR 1, KISMEN 85 ADA 1 PARSEL UİP TADİLATI	12.06.2014 00:00:00	764	10.06.2014 00:00:00
125	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 1313 ADA 2 PARSEL VE KADASTRAL YOL ALANINA İLİŞKİN NİP	02.08.2013 00:00:00	1411	10.07.2013 00:00:00
126	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 73 PAFTA 56 ADA 13 PARSEL KANİP	11.03.2013 00:00:00		
127	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 73 PAFTA 56 ADA 13 PARSEL KAUİP	11.03.2013 00:00:00		
128	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KEFÇEDEDE MAH 28 PAFTA 408 ADA 2 PARSELE İLİŞKİN UİP	13.09.2013 00:00:00	1603	10.09.2013 00:00:00
129	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ MAH 67 PAFTA 134 ADA 15 - 16 PARSELLERİN BİR KISMI İLE KADASTRAL YOLA İLİŞKİN UİP	13.09.2013 00:00:00	1654	11.09.2013 00:00:00
130	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 155 PAFTA 31 ADA 1 PARSEL NİP	08.05.2013 00:00:00		
131	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 155 PAFTA 31 ADA 1 PARSEL UİP	08.05.2013 00:00:00		
132	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BOĞAZIÇI GERİ GÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGESİ NİP	04.09.2013 00:00:00		
133	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SULTANTEPE MAH 102 PAFTA 1318 ADA 46-59-146 PARSELLER NİP	27.10.2013 00:00:00	2030	25.10.2013 00:00:00
134	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BURHANIYE MAH 731 ADA 32-33-34-35-38-39 PARSELLER KAUİP	19.06.2013 00:00:00		

135	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE UİP PLAN NOTU DEĞİŞİKLİĞİ	13.12.2013 00:00:00	2506	13.12.2013 00:00:00
136	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 1 ADA ORTASINDAKİ TESCİL DIŞI ALAN	12.04.2013 00:00:00	4	15.01.2013 00:00:00
137	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ MAH 129 ADA 4 PARSEL VE 130-131 ADA	12.03.2013 00:00:00	490	12.03.2013 00:00:00
138	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI NİP	01.06.2012 00:00:00		
139	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI REVİZYON UİP	31.07.2012 00:00:00		
140	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BÜYÜKÇAMLICA ÖZEL PROJE ALANI RNİP	31.07.2012 00:00:00		
141	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR 1119 ADA 46 VE 109 PARSELLER NİP İTİRAZI	13.04.2013 00:00:00	855	12.04.2013 00:00:00
142	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	GÜLFEM HATUN MAH 443 ADA 24 PARSEL NİP	08.06.2013 00:00:00	1036	17.05.2013 00:00:00
143	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 157 PAFTA 786 ADA 7 PARSEL UİP	19.05.2013 00:00:00	1046	17.05.2013 00:00:00
144	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KANDİLLİ MAH 172 PAFTA 945 ADA 12 PARSEL NİP	16.06.2012 00:00:00	1402	15.06.2012 00:00:00
145	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KANDİLLİ MAH 172 PAFTA 945 ADA 12 PARSEL UİP	16.06.2012 00:00:00	1402	15.06.2012 00:00:00
146	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN MAH 2364 ADA 2-3-4 PARSELLER UİP	19.05.2013 00:00:00	1057	17.05.2013 00:00:00
147	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 83/2 PAFTA 1881-1882 VE 1911 ADALARA İLİŞKİN NİP	08.06.2013 00:00:00	1001	16.05.2013 00:00:00
148	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	EYÜP AKSOY KAVŞAĞI REVİZE TRAFİK DÜZENLEME PROJESİ N.İ.P	14.06.2013 00:00:00	1276	13.06.2013 00:00:00
149	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	EYÜP AKSOY KAVŞAĞI REVİZE TRAFİK DÜZENLEME PROJESİ U.İ.P	14.06.2013 00:00:00	1276	13.06.2013 00:00:00
150	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 1812 ADA 101 PARSELE İLİŞKİN NİP	08.06.2013 00:00:00	914	14.05.2013 00:00:00
151	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÇENGELKÖY MAH 1151 ADA 66 PARSEL NİP	01.04.2013 00:00:00		
152	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BURHANIYE MAH 202 PAFTA 1324 ADA 4 VE 5 PARSELLER NİP	17.04.2013 00:00:00		
153	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BURHANIYE MAH 202 PAFTA 1324 ADA 4 VE 5 PARSELLER UİP	17.04.2013 00:00:00		
154	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 157 PAFTA 788 ADA 1 PARSEL NİP	05.03.2013 00:00:00		
155	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 157 PAFTA 788 ADA 1 PARSEL UİP	05.03.2013 00:00:00		
156	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ACIBADEM MAH 1110 ADA 17-20 PARSEL	08.03.2013 00:00:00	241	12.02.2013 00:00:00
157	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HACİHESNAHATUN MAH 1340 ADA 59 PARSEL	08.03.2013 00:00:00	163	18.01.2013 00:00:00
158	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	HAREM BÖLGESİ İLE HAYDARPAŞA LİMAN VE GERİ SAHASI NİP. DEĞİŞİKLİĞİ	27.03.2013 00:00:00	244	12.02.2013 00:00:00
159	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	AZİZ MAHMUT HÜDAİ MAH 386 ADA 15 PARSEL	12.04.2013 00:00:00	589	14.03.2013 00:00:00

160	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	MEHMET AKİF ERSOY MAH 164 PAFTA 1151 ADA 39 VE 40 PARSELLERE İLİŞKİN UİP	16.02.2016 00:00:00	377	12.02.2016 00:00:00
161	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE MAH 1812 ADA 90 VE 94 PARSELLERE İLİŞKİN NİP	17.06.2016 00:00:00	1124	17.06.2016 00:00:00
162	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BAHÇELİEVLER MAH 150 PAFTA 1159 ADA 48-49 PRS. VE 42-43 PRS. İLE KUZEYİNDE KALAN YOL ALANI VE 35 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN UİP	18.10.2015 00:00:00	1564	14.10.2015 00:00:00
163	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜNALAN ÖRNEK ESATPAŞA FETİH MAH TURİZİM TESİSİ ALANLARINA İLİŞKİN PLAN NOTU	15.05.2015 00:00:00	849	15.05.2015 00:00:00
164	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SALACAK MAH 10 PAFTA 345 ADA 18 VE 8 PARSELE İLİŞKİN UİP	11.01.2016 00:00:00	1544	14.10.2015 00:00:00
165	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 77 ADA 5 PARSEL İLE 1083 ADA 56 PARSEL VE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	08.04.2016 00:00:00		
166	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 77 ADA 5 PARSEL İLE 1083 ADA 56 PARSEL VE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	08.04.2016 00:00:00		
167	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	205 ADA 11-12-32-33 PARSELLER İLE TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN (USK-12) NİP DEĞİŞİKLİĞİ	22.04.2016 00:00:00	1029	12.06.2015 00:00:00
168	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	205 ADA 11-12-32-33 PARSELLER İLE TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN (USK-12) UİP DEĞİŞİKLİĞİ	22.04.2016 00:00:00	1029	12.06.2015 00:00:00
169	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	A.MAHMUT HÜDAYİ MAH 390 ADA 7-8-9 PARSELLER İLE 9 PARSELİN ÖNÜNDEKİ TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	22.04.2016 00:00:00	1601	15.10.2015 00:00:00
170	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SALACAK MAH 15 PAFTA 364 ADA 8 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	18.10.2015 00:00:00	1347	12.09.2014 00:00:00
171	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜNALAN MAH 1119 ADA 45-46-47 PARSELLER İLE 1109 ADA 61 PARSELİN BİR KISMI VE 46-61 PARSEL ARASINDAKİ KAD. BOŞLUĞA AİT NİP DEĞİŞİKLİĞİ	16.02.2016 00:00:00	224	09.02.2016 00:00:00
172	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN MAH 1119 ADA 45-46-47 PARSELLER İLE 1109 ADA 61 PARSELİN BİR KISMI VE 46-61 PARSEL ARASINDAKİ KAD. BOŞLUĞA AİT UİP DEĞİŞİKLİĞİ	16.02.2016 00:00:00	224	09.02.2016 00:00:00

173	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.01.2016 00:00:00		
174	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN KAUİP	19.01.2016 00:00:00		
175	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	MİMAR SİNAN MAH 253 VE 254 ADA ' LARDA MUHTELİF PARSELLERE VE TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN NİP	20.04.2015 00:00:00	627	16.04.2015 00:00:00
176	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	MİMAR SİNAN MAH 253 VE 254 ADA ' LARDA MUHTELİF PARSELLERE VE TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN UİP	20.04.2015 00:00:00	627	16.04.2015 00:00:00
177	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ZEYNEP KAMİL MAH 458 ADA 26-29-30 PARSELLERE İLİŞKİN NİP	20.04.2015 00:00:00	639	16.04.2015 00:00:00
178	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN NİP	09.06.2015 00:00:00		
179	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN UİP	09.06.2015 00:00:00		
180	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ACIBADEM ÜNALAN K.ÇAMLICA MAH. BAĞLANTILARININ SAĞLANDIĞI O-4 KARAYOLU KUZEY-GÜNEY YAN YOLLARI O-1 KARAYOLU ACIBADEM BAĞLANTI YOLU D-100 KARAYOLU ACIBADEM BAĞLANTI YOLU YOL VE KAVŞAK PROJESİ NİP	13.02.2015 00:00:00	283	12.02.2015 00:00:00
181	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ACIBADEM ÜNALAN K.ÇAMLICA MAH. BAĞLANTILARININ SAĞLANDIĞI O-4 KARAYOLU KUZEY-GÜNEY YAN YOLLARI O-1 KARAYOLU ACIBADEM BAĞLANTI YOLU D-100 KARAYOLU ACIBADEM BAĞLANTI YOLU YOL VE KAVŞAK PROJESİ UİP	13.02.2015 00:00:00	283	12.02.2015 00:00:00
182	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KABATAŞ ÜSKÜDAR ARASI FİBER OPTİK KOBLO HATTI NİP	20.11.2012 00:00:00		
183	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KABATAŞ ÜSKÜDAR ARASI FİBER OPTİK KOBLO HATTI UİP	20.11.2012 00:00:00		
184	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİ ' NE İLİŞKİN NİP (K.T.V.K.B. KOMİSYONU KARARI GEREĞİ)	20.07.2015 00:00:00	1148	15.07.2015 00:00:00
185	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÇAMLICA TEPEŞİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİ ' NE İLİŞKİN UİP (K.T.V.K.B. KOMİSYONU KARARI GEREĞİ)	20.07.2015 00:00:00	1148	15.07.2015 00:00:00
186	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	204 ADA 4-73 PARSELLER İLE 60 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	12.06.2015 00:00:00	1008	11.06.2015 00:00:00
187	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	204 ADA 4-73 PARSELLER İLE 60 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	12.06.2015 00:00:00	1008	11.06.2015 00:00:00

188	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN NİP	20.08.2015 00:00:00		
189	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 2 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN UİP	20.08.2015 00:00:00		
190	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 964 ADA 28-29-30 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	13.02.2015 00:00:00	330	13.02.2015 00:00:00
191	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 215 ADA 4 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞ	20.07.2015 00:00:00	1110	15.07.2015 00:00:00
192	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SALACAK MAH (ESKİ: İHSANİYE MAH.) 11 PAFTA 347 ADA 14 PARSELE İLİŞKİN UİP	20.07.2015 00:00:00	1202	15.07.2015 00:00:00
193	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI-BULGURLU MAH 2461 ADA 1-2-3-4 PARSELLER İLE 38 ADA 72-75 PARSELLERE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	28.09.2015 00:00:00	1491	18.09.2015 00:00:00
194	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BAHÇELİEVLER MAH 1159 ADA 48-49 PARSELLER (ESKİ 2 PARSE)VE 42-43 PARSELLER İLE 35 PARSELİN BİR KLİSMİNA İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	28.09.2015 00:00:00	1512	18.09.2015 00:00:00
195	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 199 PAFTA 8 ADA 31 PARSELE İLİŞKİN UİP	13.03.2015 00:00:00	365	10.03.2015 00:00:00
196	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZE MAH 208 PAFTA 11 ADA 159 VE 160 PARSELLERE İLİŞKİN NİP	13.03.2015 00:00:00	487	11.03.2015 00:00:00
197	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR 29 PAF 443 ADA 24 PARSELE İLİŞKİN 1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	13.02.2015 00:00:00	226	11.02.2015 00:00:00
198	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 154 PAFTA 791 ADA 8 PARSELE İLİŞKİN NİP	13.03.2015 00:00:00	368	10.03.2015 00:00:00
199	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BARBAROS MAH 458 ADA 34-35-46 PARSELLER İLE 458 ADA 48 PARSEL ARASINDA KALAN TESCİL DIŞI ALANIN BİR KİSMİNA İLİŞKİN NİP	17.01.2015 00:00:00	91	15.01.2015 00:00:00
200	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR ALTUNİZE MAH., 197 PAFTA, 11 ADA, 152 PARSELE İLİŞKİN 1/1000 ÖLÇEKLİ UYGULAMA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	13.02.2015 00:00:00	277	12.02.2015 00:00:00
201	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BARBAROS MAH 458 ADA 34-35-46 PARSELLER İLE 458 ADA 48 PARSEL ARASINDA KALAN TESCİL DIŞI ALANIN BİR KİSMİNA İLİŞKİN UİP	17.01.2015 00:00:00	91	15.01.2015 00:00:00
202	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÇAMLICA TEPE Sİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN NİP	15.11.2014 00:00:00	1657	14.11.2014 00:00:00
203	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÇAMLICA TEPE Sİ ULAŞIM YOLLARI PROJESİNE İLİŞKİN UİP	15.11.2014 00:00:00	1657	14.11.2014 00:00:00
204	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	LİBADIYE CADDESİ HAVARAY HATTI PROJESİ ' NE İLİŞKİN NİP	12.12.2014 00:00:00	1852	12.12.2014 00:00:00

205	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN MAH 2364 ADA8 PARSEL 1119 ADA 112 PARSEL 1119ADA 109 PARSEL İLE BİR KISIM KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	17.06.2016 00:00:00	1024	16.06.2016 00:00:00
206	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 215 ADA 4 PARSELE İLİŞKİN UİP	08.10.2016 00:00:00	1248	20.07.2016 00:00:00
207	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	T.HACI MEHMET MAH 6 PAFTA 449 ADA 7-8-9-25 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	26.09.2016 00:00:00	1412	20.09.2016 00:00:00
208	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	M.SINAN MAH 446 ADA 44 PARSELİN BİR KISMI VE YANINDAKİ PARSELLER İLE TESCİL DIŞI ALANA AIT UİP DEĞİŞİK	26.09.2016 00:00:00	1462	21.09.2016 00:00:00
209	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SOLAK SİNAN MAH 41 PAFTA 1220 ADA 28 PARSELE İLİŞKİN UİP	13.09.2013 00:00:00	1745	12.09.2013 00:00:00
210	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	RUMİ MEHMET PAŞA CAMİİ VE ÇEV. İLE AYAZMA CAMİİ VE ÇEV.KENTSEL SİT ALANI KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	18.10.2016 00:00:00	1782	14.10.2016 00:00:00
211	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 37 ADA 9 PARSELE İLİŞKİN KORUMA AMAÇLI NİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.11.2016 00:00:00	1949	18.11.2016 00:00:00
212	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	M.SINAN MAH 446 ADA 44 PARSELİN BİR KISMI VE YANINDAKİ PARSELLER İLE TESCİL DIŞI ALANA AIT NİP DEĞİŞİK	26.09.2016 00:00:00	1462	21.09.2016 00:00:00
213	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 798 ADA 31-62 PARSELLERE İLİŞKİN KORUMA AMAÇLI NİP DEĞİŞİKLİĞİ	22.07.2016 00:00:00	1189	19.07.2016 00:00:00
214	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZEDE MAH 1812 ADA 90-94 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	16.12.2016 00:00:00	2259	16.12.2016 00:00:00
215	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	HAYRETTİN ÇAVUŞ MAH 256 ADA 73 PARSELE İLİŞKİN NİP	22.04.2016 00:00:00	585	12.04.2016 00:00:00
216	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	RUMİ MEHMET PAŞA MAH 431 ADA 27-28-42 PARSELLERE İLİŞKİN NİP	13.02.2015 00:00:00	240	12.02.2015 00:00:00
217	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	15.09.1997 T.T ' Lİ ÜSKÜDAR N.İ.P ' DA TURİZM TESİS ALANLARINA İLİŞKİN PLAN NOTU DEĞİŞİKLİĞİ	13.05.2016 00:00:00	878	13.05.2016 00:00:00
218	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU (ACIBADEM) MAH 77 ADA 11-12-15-79-80 PRS. VE 1083 ADA 73-76 PRS. (ESKİ: 77 / 5 VE 1083 / 56 PRS.) İLE KAD. BOŞLUK ALANINA İLİŞKİN UİP	11.01.2017 00:00:00		
219	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR-ÜMRANIYE-ÇEKMEKÖY METRO HATTI REVİZE PROJESİ TRİYAJ ALANINA İLİŞKİN UİP DEĞ.	16.12.2016 00:00:00	2166	15.12.2016 00:00:00

220	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU (ACIBADEM) MAH 77 ADA 11-12-15-79-80 PRS. VE 1083 ADA 73-76 PRS. (ESKİ: 77 / 5 VE 1083 / 56 PRS.) İLE KAD. BOŞLUK ALANINA İLİŞKİN NİP	11.01.2017 00:00:00		
221	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE MAH 1313 ADA 178 PARSELİN GÜNEYİNDEKİ TESCİL DIŞI ALAN	12.04.2013 00:00:00	582	14.03.2013 00:00:00
222	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 793 ADA 57-150-163 PARSELLER	12.04.2013 00:00:00	613	14.03.2013 00:00:00
223	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 1083 ADA 23 PARSEL TESCİL HARİCİ ALAN	12.04.2013 00:00:00	239	12.02.2013 00:00:00
224	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİ ALİ MAH 152 ADA 14 PARSEL	19.03.2013 00:00:00	78	16.01.2013 00:00:00
225	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE MAH 169 PAFTA 1164 ADA 95 PARSEL UİP	13.04.2013 00:00:00	525	13.03.2013 00:00:00
226	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	İCADİYE MAH 601 ADA 13-14 PARSEL	12.04.2013 00:00:00	500	12.03.2013 00:00:00
227	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	18.03.1991 T.T ' Lİ ALTUNİZADE N.İ.P ' DA TURİZM TESİS ALANLARINA İLİŞKİN PLAN NOTU DEĞİŞİKLİĞİ	13.05.2016 00:00:00	878	13.05.2016 00:00:00
228	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 1083 ADA 23 PARSEL TESCİL HARİCİ ALAN	12.04.2013 00:00:00	239	12.02.2013 00:00:00
229	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR-ÜMRANIYE-ÇEKMEKÖY METRO HATTI REVİZE PROJESİ TRİYAJ ALANINA İLİŞKİN NİP DEĞ.	16.12.2016 00:00:00	2166	15.12.2016 00:00:00
230	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 90 ADA İÇİNDEKİ TESCİL DIŞI ALANA (65 PARSEL YANI) İLİŞKİN (USK-44) UİP	23.11.2016 00:00:00	1841	16.11.2016 00:00:00
231	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 90 ADA İÇİNDEKİ TESCİL DIŞI ALANA (65 PARSEL YANI) İLİŞKİN (USK-44) NİP	23.11.2016 00:00:00	1841	16.11.2016 00:00:00
232	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	MEHMET AKİF ERSOY MAH 164 PAFTA 1151 ADA 39 VE 40 PARSELLERE İLİŞKİN NİP	13.05.2016 00:00:00	784	11.05.2016 00:00:00
233	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BARBAROS MAH 1164 ADA 32 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.04.2017 00:00:00	588	21.04.2017 00:00:00
234	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	AZİZ MAHMUT HÜDAYİ MAH.397 ADA 4-5-6-7-39 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.04.2017 00:00:00	587	21.04.2017 00:00:00
235	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR-ÜMRANIYE ÇEKMEKÖY METRO HATTI REVİZE PROJESİNE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.02.2017 00:00:00	169	15.02.2017 00:00:00
236	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR-ÜMRANIYE ÇEKMEKÖY METRO HATTI REVİZE PROJESİNE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.02.2017 00:00:00	169	15.02.2017 00:00:00

237	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ KÜÇÜKÇAMLICA MAH 58 ADA 1 VE 2 PARSELLERE İLŞ.KAUİP DEĞ.	07.06.2017 00:00:00		
238	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KADIKÖY VE ÜSKÜDAR İLÇELERİ ' MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ ' NE AİT NİP	06.04.2017 00:00:00		
239	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ MAH.137 ADA, 48 PARSELE AİT UİP DEĞİŞİKLİĞİ	10.07.2017 00:00:00	1797	14.10.2016 00:00:00
240	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	HAYRETTİN ÇAVUŞ MAH 256 ADA 73 PARSEL DEĞ.	17.03.2017 00:00:00	388	16.03.2017 00:00:00
241	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	VALİDE-İ ATİK Y2651/1 236/82,145P BHA SPOR TESİSİ THA UİP	22.02.2011 00:00:00	266	17.02.2011 00:00:00
242	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR BÜYÜK-KÜÇÜK ÇAMLICA DOĞAL VE KENTSEL SİT ALANI KAUİP REVİZYONU TAD	16.06.2017 00:00:00		
243	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	129 ADA 4 PARSEL, 130-131 ADALAR İLE 129-130-131 ADALAR ARASINDAKİ KADASTRAL YOLLARA İLİŞKİN NİP DEĞ	16.06.2017 00:00:00	861	14.06.2017 00:00:00
244	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE-ÇAMLICA CAMİİ RAYLI SİSTEM HATTI PROJESİNE İLİŞKİN KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.11.2016 00:00:00	1848	16.11.2016 00:00:00
245	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE-ÇAMLICA CAMİİ RAYLI SİSTEM HATTI PROJESİNE İLİŞKİN KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.11.2016 00:00:00	1848	16.11.2016 00:00:00
246	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH.1341 ADA 62 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	12.05.2017 00:00:00	814	12.05.2017 00:00:00
247	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH. 1207 ADA 54,54,53 PARSEL KUZEYİNDEKİ KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UİP DEĞ.	16.06.2017 00:00:00	850	13.06.2017 00:00:00
248	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ARAKIYECİ HACI MEHMET MAH.458 ADA 26-29-30 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.06.2017 00:00:00	907	15.06.2017 00:00:00
249	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 796 ADA 13 PARSEL VE BİR KISIM TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	10.07.2017 00:00:00	714	11.05.2017 00:00:00
250	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAHALLESİ 788 ADA 21 PARSELE AİT KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	25.10.2017 00:00:00		
251	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH 788 ADA 21 PARSELE AİT KANİP DEĞİŞİKLİĞİ	25.10.2017 00:00:00		
252	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜÇPINARLAR CAD. REVİZE YOL PROJESİNE İLİŞKİN UYGULAMA İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	13.10.2017 00:00:00	1049	11.07.2017 00:00:00
253	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU KISIKLI NAZIM İMAR PLANINA PLAN NOTU İLAVESİ DEĞ.	26.09.2017 00:00:00	1278	20.09.2017 00:00:00
254	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE 11A 122-123P YOL YMEA PLN UİP	17.01.2012 00:00:00	143	13.01.2012 00:00:00

255	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 798 ADA 31-62 PARSELLERE İLİŞKİN KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	17.10.2017 00:00:00	1568	12.10.2017 00:00:00
256	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ MAH., 491 ADA, 33-34 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞ.	26.09.2017 00:00:00	1319	20.09.2017 00:00:00
257	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ BULGURLU MAH 38 ADA, 6 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	13.10.2017 00:00:00	1048	11.07.2017 00:00:00
258	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELAMİALİ MAH 126 ADA 8 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	24.11.2017 00:00:00	1793	20.11.2017 00:00:00
259	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE KIŞLASI (4 PAFTA 301 ADA 7 (ESKİ:1) PARSELİN VE 320 ADA 35 PARSEL VE 307 ADA 1 PARSEL 1335 ADA 129 VE 163 PARSELLER 301 ADA 7 PARSEL İLE 307 ADA 1 PARS.) ARASINDAKİ YOL ALANINA İLİŞKİN NİP DEĞİŞ	24.11.2017 00:00:00	1685	15.11.2017 00:00:00
260	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELİMİYE KIŞLASI (4 PAFTA 301 ADA 7 (ESKİ:1) PARSELİN VE 320 ADA 35 PARSEL VE 307 ADA 1 PARSEL 1335 ADA 129 VE 163 PARSELLER 301 ADA 7 PARSEL İLE 307 ADA 1 PARS.) ARASINDAKİ YOL ALANINA İLİŞKİN UİP DEĞİŞ	24.11.2017 00:00:00	1685	15.11.2017 00:00:00
261	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 2364 ADA 8 PARSEL 1119 ADA 112 PARSEL 1119 ADA 109 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN NİP	20.07.2015 00:00:00	1099	15.07.2015 00:00:00
262	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 37 ADA 9 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	17.10.2017 00:00:00	1518	11.10.2017 00:00:00
263	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SULTANTAPE MAH 1318 ADA 33 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	17.10.2017 00:00:00	1570	12.10.2017 00:00:00
264	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ ALTUNİZADE İSTASYONU YAYA BAĞLANTI PROJESİNE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	24.11.2017 00:00:00	1680	15.11.2017 00:00:00
265	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	CUMHURİYET MAH 45 ADA 4 PARSELİN KOMŞULUĞUNDAKİ TESCİL DIŞI ALANA (USK-38) AİT NİP DEĞ.	22.01.2018 00:00:00	72	11.01.2018 00:00:00
266	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	CUMHURİYET MAH 45 ADA 4 PARSELİN KOMŞULUĞUNDAKİ TESCİL DIŞI (USK-38) ALANA AİT UİP DEĞ.	22.01.2018 00:00:00	72	11.01.2018 00:00:00
267	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ, KISIKLI MAH. 1080 ADA 2 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	13.04.2018 00:00:00	610	13.04.2018 00:00:00
268	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH. 70 ADA 144 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞ.	26.02.2018 00:00:00	331	16.02.2018 00:00:00

269	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÇENGELKÖY MAH VAHDETTİN KÖŞKÜ VE ÇEVRESİ YOL DÜZENLEME PROJESİNE İLİŞKİN PLAN DEĞİŞ.	22.10.2012 00:00:00	632	15.03.2011 00:00:00
270	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	FERAİ MAH 2442 ADA 23 PARSEL 2432 ADA (ESKİ 2) YENİ 3 PARSEL VE KADASTRAL YOL ALANI İLE 2440 ADA 4 PARSELİN BİTİŞİĞİNDEKİ ALANA İLİŞKİN UİP DEĞ	26.02.2018 00:00:00	320	16.02.2018 00:00:00
271	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH. 70 ADA 144 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞ.	26.02.2018 00:00:00	331	16.02.2018 00:00:00
272	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR 112 PAFTA 655 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN PLAN DEĞİŞİKLİĞİ	30.05.2013 00:00:00	379	14.02.2013 00:00:00
273	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÇENGELKÖY MAH 842 66 PARSEL NUMARALI TAŞINMAZA İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	04.01.2013 00:00:00	1882	13.09.2012 00:00:00
274	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR 112 PAFTA 655 ADA 1 PARSELE İLİŞKİN PLAN DEĞİŞİKLİĞİ	30.05.2013 00:00:00	379	14.02.2013 00:00:00
275	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÇENGELKÖY MAH 842 66 PARSEL NUMARALI TAŞINMAZA İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	04.01.2013 00:00:00	1882	13.09.2012 00:00:00
276	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ALTUNİZADE MAH 11 ADA 109 PARSELİN BİR KISMI İLE 11 ADA 21 VE 52 PARSELİN TAMAMINA İLİŞKİN NİP DEĞ.	28.03.2018 00:00:00	490	16.03.2018 00:00:00
277	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNİZADE MAH 11 ADA 109 PARSELİN BİR KISMI İLE 11 ADA 21 VE 52 PARSELİN TAMAMINA İLİŞKİN UİP DEĞ.	28.03.2018 00:00:00	490	16.03.2018 00:00:00
278	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN MAH 2401 ADA 7-8 PARSELLER 1109 ADA 49-54-55-56 PARSELLER İLE BİR KISIM TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN UİP DEĞ.	18.05.2018 00:00:00	759	17.05.2018 00:00:00
279	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 130 PAFTA 982 ADA 11 VE 13 PARSELLERE İLİŞKİN PLAN DEĞİŞİKLİĞİ	22.10.2012 00:00:00	1513	09.08.2011 00:00:00
280	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH. 70 ADA 17-20 PARSELLERE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	24.07.2018 00:00:00	1099	11.07.2018 00:00:00
281	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ, BULGURLU MAH. 1341 ADA 62 PARSELE İLİŞKİN UİP DEĞ.	13.07.2018 00:00:00	1050	10.07.2018 00:00:00
282	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ BULGURLU MAH. 1119 ADA, 94 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	19.06.2018 00:00:00	1000	13.06.2018 00:00:00
283	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ MURAT REİS MAH 182 ADA 37-38 PARSELLERE İLİŞKİN UİP DEĞİŞİKLİĞİ	24.07.2018 00:00:00	1241	13.07.2018 00:00:00
284	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ ALTUNİZADE MAH. 1139 ADA 9-10 PARSELLERE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	13.04.2018 00:00:00	614	13.04.2018 00:00:00

285	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR BOĞAZIÇI GERİGÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGELERİ 2. ETAP KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ.	14.09.2018 00:00:00	1397	13.09.2018 00:00:00
286	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR BOĞAZIÇI GERİGÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGELERİ 1.ETAP KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	14.09.2018 00:00:00	1397	13.09.2018 00:00:00
287	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNIZADE MAH. 11 ADA 159-160 PARSELLERE İLİŞKİN UIP DEĞİŞİKLİĞİ	17.10.2018 00:00:00	1623	12.10.2018 00:00:00
288	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 86 ADA 31 PARSEL İLE 38 ADA İÇERİSİNDEKİ KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN NİP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1790	19.11.2018 00:00:00
289	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 86 ADA 31 PARSEL İLE 38 ADA İÇERİSİNDEKİ KADASTRAL BOŞLUĞA İLİŞKİN UIP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1790	19.11.2018 00:00:00
290	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BURHANIYE MAH.725 ADA 18 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN KANİP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1847	21.11.2018 00:00:00
291	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BURHANIYE MAH.725 ADA 18 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN KAUİP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1847	21.11.2018 00:00:00
292	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH. 87 ADA 24 PARSEL, 1890 ADA 1-2-3 PARSELLERE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	21.11.2018 00:00:00	1819	20.11.2018 00:00:00
293	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH. 87 ADA 24 PARSEL, 1890 ADA 1-2-3 PARSELLERE İLİŞKİN UIP DEĞİŞİKLİĞİ	21.11.2018 00:00:00	1819	20.11.2018 00:00:00
294	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BÜYÜK- KÜÇÜK ÇAMLICA BÖLGESİ YOL REVİZYONUNA AİT UIP DEĞİŞİKLİĞİ.	21.11.2018 00:00:00	1834	21.11.2018 00:00:00
295	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ARAKIYECİ HACI MEHMET MAH. 204 ADA 71-72-7-8 PARSELLER VE 60 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN NİP DEĞ.	17.10.2018 00:00:00	1619	12.10.2018 00:00:00
296	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ARAKIYECİ HACI MEHMET MAH. 204 ADA 71-72-7-8 PARSELLER VE 60 PARSELİN BİR KISMINA İLİŞKİN UIP DEĞ.	17.10.2018 00:00:00	1619	12.10.2018 00:00:00
297	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE MAH. SELİMİYE KIŞLASINA İLİŞKİN NİP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1794	19.11.2018 00:00:00
298	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELİMİYE MAH. SELİMİYE KIŞLASINA İLİŞKİN UIP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1794	19.11.2018 00:00:00
299	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 38 ADA 6 PARSELE İLİŞKİN UIP DEĞ.	21.11.2018 00:00:00	1793	19.11.2018 00:00:00
300	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BOĞAZIÇI GERİGÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGELERİ 3.ETAP İTİRAZLARINA İLİŞKİN KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ	14.09.2018 00:00:00	1402	13.09.2018 00:00:00

301	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜNALAN MAH. 1119 ADA 119 VE 124 PARSELLERE İLİŞKİN UIP PLAN NOTU DEĞİŞİKLİĞİ	15.02.2019 00:00:00	322	14.02.2019 00:00:00
302	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH. 45 ADA 77 PARSELE İLİŞKİN NAZIM İMAR PLANI DEĞ.	24.07.2018 00:00:00	1172	12.07.2018 00:00:00
303	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KUCUKSU MAH 1336 ADA 4 PARSELİN GÜNEYBATISI İLE 969 ADA 7-8 PARSEL ARASINDA KALAN ALANA AIT K.A.U.I.P DEG	08.11.2019 00:00:00	547	12.09.2019 00:00:00
304	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	SELİMİYE MAH.1335 ADA 172 PARSELE İLİŞKİN UIP DEĞİŞİKLİĞİ	23.10.2019 00:00:00		
305	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	SELİMİYE MAH. 1335 ADA 172 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞİŞİKLİĞİ	23.10.2019 00:00:00		
306	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KUCUKSU MAH 2636 ADA 4 PARSEL İLE 946 ADA 8 PARSELİN DOĞUSU İLE BİR KISMINA AIT KAUİP DEG	08.11.2019 00:00:00	540	12.09.2019 00:00:00
307	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	KISIKLI MAH 1080 ADA 2 PARSELE İLİŞKİN UIP DEG	08.11.2019 00:00:00	488	12.09.2019 00:00:00
308	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR BOĞAZIÇI GERİGÖRÜNÜM VE ETKİLENME BÖLGELERİ 3.ETAP KAUİP DEĞİŞİKLİĞİ.	14.09.2018 00:00:00	1397	13.09.2018 00:00:00
309	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KUCUKSU MAH 1336 ADA 4 PARSELİN GÜNEYBATISI İLE 969 ADA 7-8 PARSEL ARASINDA KALAN ALANA AIT K.A.N.I.P DEG.	08.11.2019 00:00:00	534	12.09.2019 00:00:00
310	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KUCUKSU MAH 2636 ADA 4 PARSEL İLE 946 ADA 8 PARSELİN DOĞUSU İLE BİR KISMINA AIT KANİP DEG	08.11.2019 00:00:00	539	12.09.2019 00:00:00
311	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ KÜÇÜKÇAMLICA MAH 58 ADA 1 VE 2 PARSELLERE İLŞ.KANİP DEĞ.	07.06.2017 00:00:00		
312	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	15 TEMMUZ MÜZESİ VE KARAKOL BİNASI PROJESİNE İLİŞKİN UIP DEĞ.	07.02.2020 00:00:00		
313	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	KISIKLI MAH.785 ADA 21 VE 22 PARSELLERE İLİŞKİN NAZIM İMAR PLANI DEĞİŞİKLİĞİ	18.12.2019 00:00:00	1035	12.12.2019 00:00:00
314	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	15 TEMMUZ MÜZESİ VE KARAKOL BİNASI PROJESİNE İLİŞKİN NİP DEĞ.	07.02.2020 00:00:00	983	13.06.2018 00:00:00
315	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ MERKEZ NİP PLAN NOTU İLAVESİ DEĞİŞİKLİĞİ	27.01.2020 00:00:00	95	16.01.2020 00:00:00
316	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ MERKEZ UIP PLAN NOTU İLAVESİ DEĞİŞİKLİĞİ	27.01.2020 00:00:00	95	16.01.2020 00:00:00
317	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	BULGURLU MAH 93 ADA 25 PARSELE İLİŞKİN NİP DEĞ.	22.02.2020 00:00:00	237	13.02.2020 00:00:00

318	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH 42 ADA 4 PARSELE İLİŞKİN KAUİP DEĞ	10.03.2020 00:00:00		
319	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	AZİZ MAHMUT HÜDAİ MAH 386 ADA 15 PARSEL	27.02.2013 00:00:00	120	17.01.2013 00:00:00
320	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ALTUNIZADE MAH. 1139 ADA 9 VE 10 PARSELLER İLE BİR KISIM TESCİL DIŞI ALANA İLİŞKİN UIP DEĞİŞİKLİĞİ	24.07.2020 00:00:00	544	17.07.2020 00:00:00
321	ÜSKÜDAR	1-5000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 1151 ADA 44-74-101-102-193-197-198-200-201 PARS İLE 802 ADA 5-6-10-11 PARS 804 ADA 57 PARS VE TESCİL DIŞI ALANA AİT NİP DEĞ	17.06.2020 00:00:00		
322	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	ÜSKÜDAR İLÇESİ 1151 ADA 44-74-101-102-193-197-198-200-201 PARS İLE 802 ADA 5-6-10-11 PARS 804 ADA 57 PARS VE TESCİL DIŞI ALANA AİT UIP DEĞ	17.06.2020 00:00:00		
323	ÜSKÜDAR	1-1000	Tadilat	BULGURLU MAH. 1119 ADA 94 PARSELE İLİŞKİN UIP DEĞ.	24.07.2020 00:00:00	538	17.07.2020 00:00:00

